

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою ІПООД НАПН України
26 грудня 2016 року, протокол № 13
директор _____ Лук'янова Л.Б.

З В І Т
про діяльність
Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
за 2016 рік

Київ – 2016

ЗМІСТ

ЧАСТИНА І.

I.	ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ	4
II.	ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ.....	6
II.2.	Фундаментальні дослідження.....	6
II.4.	Публікації.....	31
III.	ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	32
IV.	УПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ЙОГО МОНІТОРИНГ	44
V.	ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	68
VI.	ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ...	70
VII.	ПІДГОТОВКА ТА АТЕСТАЦІЯ НАУКОВИХ І НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ.....	87
VII.1.	Діяльність аспірантури та докторантури.....	87
VII.2.	Робота спеціалізованої вченої ради.....	93
IX.	ЗВ'ЯЗКИ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА ГРОМАДСЬКІСТЮ.....	96
X.	МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПІРОБІТНИЦТВО.....	101
XI.	РОБОТА ВЧЕНОЇ РАДИ.....	105
XII.	КАДРИ.....	106
XIII.	ІНФОРМАТИЗАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	107
XIV.	ФІНАНСУВАННЯ. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	108
XV.	ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НАПН УКРАЇНИ НА 2017–2022 РОКИ.....	110
XVI.	ВИСНОВКИ.....	113
XVII.	СПИСОК ОСНОВНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ.....	115
	ДОДАТКИ. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ (у таблицях).....	132
	<i>Таблиця II.1. Виконання науково-дослідних робіт у 2016 році (одиниць)</i>	
	<i>Таблиця II.3.1. Продукція, підготовлена за завершеними у 2016 році фундаментальними дослідженнями (частина I)</i>	
	<i>Таблиця II.3.2. Продукція, підготовлена за завершеними у 2016 році фундаментальними дослідженнями (частина II)</i>	
	<i>Таблиця II.3.3. Наукові результати фундаментальних досліджень, завершених у 2016 році</i>	
	<i>Таблиця II.5.1. Продукція, підготовлена в ході виконання наукових досліджень у 2016 році (частина I)</i>	
	<i>Таблиця II.5.2. Продукція, підготовлена в ході виконання наукових досліджень у 2016 році (частина II)</i>	
	<i>Таблиця III.1. Експериментальна робота за рівнями</i>	
	<i>Таблиця III.2. Результати експериментальної роботи</i>	

Таблиця IV.1. Упровадження результатів наукових досліджень
Таблиця IV.2. Об'єкти впровадження результатів наукових досліджень (одиниць)
Таблиця IV.3. Упровадження результатів наукових досліджень за видами продукції (одиниць)
Таблиця V.1. Наукові періодичні видання, засновником або співзасновником яких є установа
Таблиця V.2. Перелік опублікованих у 2016 році друкованих наукових періодичних видань
Таблиця VI.1. Організація та проведення науково-практичних масових заходів (одиниць)
Таблиця VI.2. Участь у науково-практичних масових заходах (одиниць)
Таблиця VII.1.1. Підготовка наукових кадрів у докторантурі (осіб)
Таблиця VII.1.2. Підготовка наукових кадрів в аспірантурі (випуск аспірантів, осіб)
Таблиця VII.1.3. Підготовка наукових кадрів в аспірантурі (прийом аспірантів, осіб)
Таблиця VII.1.4. Працевлаштування аспірантів та докторантів, які навчалися за державним замовленням (осіб)
Таблиця VII.2.1. Робота спеціалізованої вченої ради
Таблиця VII.2.2. Робота спеціалізованої вченої ради за науковими спеціальностями
Таблиця VII.2.3. Атестація наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації спеціалізованою вченою радою
Таблиця XII.1. Кількісний і якісний склад наукових працівників
Таблиця XII.2. Дані про професійні кваліфікації наукових працівників
Таблиця XV. Виконання стратегії розвитку НАПН України на 2017–2022 роки
Перелік тем дисертаційних досліджень, захищених у спеціалізованій вченій раді

ЧАСТИНА II.

Анотований перелік продукції, готової до впровадження

ЧАСТИНА І.

І. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ

У 2016 році діяльність Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України спрямовувалася на розв'язання таких завдань:

- здійснення наукової, науково-дослідної та науково-організаційної діяльності згідно зі Статутом установи;
- виконання фундаментальних досліджень з проблем педагогічної освіти і освіти дорослих відповідно до перспективного та тематичного планів наукових досліджень на 2016 р.; впровадження та моніторинг результатів завершених наукових досліджень;
- участь у розробленні Стратегії розвитку педагогічної освіти в Україні: концептуальні положення та інших нормативних документів у галузі освіти;
- реалізацію заходів на виконання Програми спільної діяльності МОН України та НАПН України на 2014-2016 рр.; участь у міжнародних та всеукраїнських освітянських виставках, конференціях, семінарах, круглих столах, що проводилися МОН України спільно з НАПН України;
- зміцнення міжнародних наукових зв'язків, проведення спільних міжнародних наукових заходів (зокрема проведення Міжнародних днів освіти дорослих у Запоріжській області) та друкування спільних наукових видань;
- оптимізацію якісного складу наукових кадрів установи; залучення до навчання в аспірантурі й докторантурі досвідчених практичних працівників вищих навчальних закладів; систематичного проведення для них наукових семінарів з актуальних проблем організації та здійснення наукових досліджень;
- систематичне видання фахових науково-методичного журналу «Педагогіка і психологія професійної освіти» та збірників наукових праць: «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи», «Естетика і етика педагогічної дії», «Порівняльна професійна педагогіка».

У 2016 році завершено сім фундаментальних досліджень і продовжувалось дослідження 1 фундаментальної теми. Їх виконання здійснювалось відповідно до плану НДР та технічних завдань. Всього за результатами виконання наукових досліджень у 2016 році підготовлено до упровадження 32 наукові праці, серед яких: наукова продукція (9 монографій); науково-виробнича продукція (6 посібників і 14 методичних рекомендацій); навчальна продукція (1 програма); довідкова продукція (1 термінологічний словник і 1 бібліографічний покажчик). Опубліковано 139 наукових статей, в тому числі у наукових фахових виданнях – 43, у міжнародних виданнях – 15, у інших наукових виданнях – 25, у матеріалах конференцій – 56.

Науковими співробітниками Інституту підготовлено і успішно проведено 39 науково-практичних масових заходів (у тому числі 28 заходів, включених до Плану роботи НАПН України на 2016 рік), зокрема: 6 міжнародних та 4 всеукраїнські конференції; 2 міжнародних та 3 всеукраїнських педагогічних та психолого-педагогічних читання; 1 Міжнародний форум; 1 Міжнародні Дні освіти дорослих; 7 наукових семінарів (у тому числі – 2 міжнародні); 5 круглих столів; 4 презентації; 1 Всеукраїнський конкурс; 4 майстер-класи; 1 культурно-освітній захід. Співробітники Інституту брали участь у 82 науково-практичних масових заходах, що були організовані іншими установами, зокрема: 3 форумах; 41 всеукраїнських та міжнародних конференціях; 1 наукових читаннях; 4 освітянських виставках, організованих МОН та НАПН України; 10 міжнародних та всеукраїнських семінарах; 8 круглих столах; 1 фестивалі, 1 тренінгу та інших заходах (4 наради, 3 літні школи, 2 міжнародні проекти). Брали участь у щорічних освітянських виставках, отримали дипломи учасників і дві золоті медалі.

У 2016 р. продовжувалося упровадження результатів завершених наукових досліджень та здійснювався моніторинг ефективності цього процесу. Всього у звітному році за видами продукції упроваджувалось 42 одиниць, зокрема, наукова, науково-виробнича, навчальна, довідкова продукція. Усього моніторингом було охоплено 46 об'єктів упровадження.

У 2016 р. у спеціалізованій вченій раді Д 26.451.01 Інституту захищено: 4 докторських та 1 кандидатську дисертації за спеціальністю 13.00.01 – «Загальна педагогіка та історія педагогіки», а також 9 докторських та 9 кандидатських дисертацій за спеціальністю 13.00.04 – «Теорія і методика професійної освіти».

В Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України у 2016 р. працювало 66 осіб, з них 45 особа – наукові працівники, у тому числі: 17 докторів з них, 1 дійсний член НАПН України, 1 член-кореспондент НАПН України, наук, 21 кандидат наук, 7 – науковців без ступеня.

II. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

II.2.Фундаментальні дослідження

У 2016 році в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України виконувалося 8 фундаментальних наукових досліджень відповідно до 4 наукових напрямів.

Напрямок 4.6.1.7 – Психологія професійної освіти, організаційна психологія та психологія праці:

1. Психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді (РК № 0114U003165).

2. Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю (РК № 0114U003164).

Напрямок 4.6.2.3. – Історія педагогіки. Порівняльна педагогіка:

Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу і Сполучених Штатах Америки (РК № 0114U003166).

Напрямок 4.6.2.17. – Теоретико-методичні засади освіти дорослих:

Теорія і практика особистісного і професійного розвитку дорослого населення (РК № 0114U003163).

Напрямок 4.6.2.22. – Педагогічна освіта:

1. Моніторинг якості педагогічної освіти (РК № 0116U001466);

2. Формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності (РК № 0114U003168);

3. Культурологічний підхід у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності (РК № 0114U003162);

4. Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» (РК № 0114U003167).

1. «Психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді»», РК № 0114U003165, 2014-2016.

У звітному році над темою працювало 8 виконавців. Науковий керівник НДР – Помиткін Е.О., професор, доктор психологічних наук.

1.1. Основними науковими результатами, досягнутими в ході виконання дослідження у 2016 р. (третій етап) є:

У ході дослідження було використано 16 психологічних методик, які розкривають основні напрямки вивчення психологічної готовності педагогів до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді (духовні цінності педагога, мотиваційно-сміслова саморегуляція педагога, емоційно-вольова саморегуляція педагога, діалогічна спрямованість особистості педагога, духовні якості характеру педагога, інтелектуально-творчі здібності педагога, досвід педагога з розвитку духовного потенціалу учнів). На основі отриманих результатів розроблено концепцію і програму формувального етапу експерименту з теми дослідження, проведено формувальний експеримент, оброблено й узагальнено його результати.

Було відпрацьовано наступні інновації: *Духовно-особистісний підхід* (Помиткін Е.О. Духовний потенціал особистості: психологічна діагностика, актуалізація та розвиток. – К.: "Внутрішній світ", 2015. – 144 с.). Духовно-особистісний підхід поєднує змістовий вимір духовності з функціональним. Змістовий вимір розкривається через включення таких смислоутворювальних філософських категорій як Краса, Добро, Істина, Любов, тоді як функціональний вимір – через актуалізацію вищих психічних функцій особистості (свідомості, самосвідомості та волі) у процесі розвитку її ідеалів, цінностей і смислів. Цей підхід дозволяє: 1) виявляти психологічні механізми розвитку духовного потенціалу через функції, стани, процеси, властивості, що об'єднані у підструктурах спілкування, спрямованості, характеру, самосвідомості, досвіду, інтелекту, психофізіології; 2) досліджувати внутрішні ознаки духовності і зовнішні прояви духовного потенціалу у поведінці, вчинках і діяльності особистості; 3) виявляти орієнтири актуалізації психологічних механізмів розвитку духовного потенціалу людини.

У експериментальній роботі третього (формульованого) етапу дослідження було розроблено, апробовано та використано такі психологічні методи дослідження – активного соціально-психологічного навчання, психологічний тренінг, рольові ігри, інноваційні форми психолого-педагогічної взаємодії, групове та індивідуальне психологічне консультування.

1.2. Продукція, підготовлена за темою:

1.2.1. Наукова продукція:

Рукописи розділів монографії:

2.2.1.1. «Психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді» (8,5 др. арк.).

1.2.2. Науково-виробнича продукція:

Рукописи розділів посібника:

1.2.2.2. «Методологічні проблеми наукової психології» (3,0 др. арк.);

1.2.2.3. «Психологічні особливості підготовки педагогів до духовно-орієнтованої розвиваючої взаємодії з учнями» (1,0 др. арк.).

Рукописи розділів методичних рекомендацій:

1.2.2.4. «Викладання психології для учнів старших класів: методичні рекомендації» (1,5 др. арк.);

1.2.2.5. «Діалогічні засади підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнів» (1,0 др. арк.);

1.2.2.6. «Психологічні особливості розвитку духовних якостей характеру особистості в навчально-виховному процесі» (2,0 др. арк.);

1.2.3. Навчальна продукція:

Не заплановано.

1.2.4. Довідкова продукція:

Не заплановано.

1.2.5. Статті (4,0 др. арк.).

1.2.6. Найвагоміші публікації за темою дослідження:

1. *Едуард Помиткін*. Мотивація служіння та її розвиток у процесі становлення особистості громадянина // Освітній україноцентризм Георгія Філіпчука: зб. наук. пр. / [редкол.: Н.Ничкало (голова), та ін.; упоряд.: Н.Ничкало, О.Боровік], НАПН України; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К.: Богданова А.М., 2016, - с.195-201.

2. *Едуард Помиткін*. Служіння як духовна потреба людини // Шляхи духовного розвитку людини та суспільства. Тези XVI Міжнародної науково-практичної конф. (28-29 травня 2016 р., Київ). –К.:«Арктур-А», 2016. – с.38-39.

3. *Павлик Н. В.* Гармонізація характеру сучасної учнівської молоді як передумова духовно-морального розвитку особистості / Наталія Павлик // Наука і суспільство. – № 7–8, 2016. – К. – С. 11-17.

4. *Павлик Н. В.* Методичні рекомендації щодо розвитку духовних якостей і гармонізації характеру майбутнього педагога // Наталія Павлик // / Наука і суспільство. – № 11–12, 2016. – К. – 15–21.

5. *Помиткін Е.О.* Інтелект і мотивація професіонала з високим духовним потенціалом // Edukacja zawodowa i ustawiczna / redakcja naukowa Nella Nyczka Adam Solak; Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji, Radom, 2016 – s.95-106.

6. *Рибалка В.В.* Психологія взаємозв'язку і послідовності дій етичного, естетичного та логічного компонентів цілісного духовного потенціалу особистості // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів XIII Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П.Рудницької / [голов. ред.: Г.І.Сотська]. Вип. 7 (11).- К.: Талком, 2016.- 312 с.- С. 36-40.- 0,3 д.а.

7. *Шкіренко О.В.* Розвиток духовного потенціалу і цінностей майбутніх педагогів у процесі фахової підготовки / О.В. Шкіренко // Теорія і методика професійної освіти : електр. наук. фах. журнал. - Вип. 9 (1), 2016. - Режим доступу: <http://tmpe.eor.by/index.php/editions/131-edition-9>

2. «Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю», РК № 0114U003164, 2014-2016.

У звітному році над темою працювало 3 виконавці. Науковий керівник НДР – Ігнатович О. М., старший науковий співробітник, кандидат психологічних наук.

2.1. Основними науковими результатами, досягнутими в ході виконання дослідження у 2016 р. (третій етап) є:

Апробовано психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих педагогічних навчальних закладів та моніторингу їх професійної придатності упродовж навчання у ВПНЗ.

В процесі апробації технологій оцінки та моніторингу індивідуально-типологічних особливостей, емпатійності, емоційно-вольової, комунікативної, когнітивної сфер та професійної спрямованості *встановлено*,

що професійна придатність майбутніх педагогів на рівні психічних процесів виявляється в особливостях діяльності сенсорно-перцептивної, мнемічної та мово-мисленневої систем (високі рівні розвитку зорової та слухової чутливості; емоційної стійкості, саморегуляції; уваги, сприйняття і розуміння текстів, сприйняття лексичних одиниць і смислових відрізків тексту, соціальної перцепції; зорово-слухової, словесно-логічної пам'яті; теоретичного, абстрактного та конструктивного мислення, творчої уяви, інноваційності; виразності, образності та яскравості мовлення).

Здійснено психологічний прогноз успішності навчання і наступної професійної діяльності майбутніх педагогів на основі співставлення відомостей про вимоги до суб'єкта з отриманими психодіагностичними даними; прогноз можливості професійного удосконалення через формування, цілеспрямований розвиток та компенсацію професійно важливих якостей; прогноз вірогідності адаптації особистості до педагогічної професії.

Виявлено, що для переважної більшості вступників до вищих педагогічних навчальних закладів властиві низький (37,6%) та нижче середнього (38,1%) рівні розвитку професійної придатності. Високий рівень професійної придатності виявлений у 1,6% абітурієнтів, показник вище середнього рівня мають 8,2% вступників, середній рівень професійної придатності властивий 14,5% абітурієнтів ВПНЗ; 15% абітурієнтів наближені до високого рівня інтелекту, 65% – отримали середні показники, а 20% – рекомендується працювати над підвищенням інтелектуально-професійного рівня; кількість майбутніх студентів ВПНЗ із високим рівнем сформованості комунікативних умінь складає 34%, достатнього рівня – 52%, відповідно низького рівня – 14%.

Визначено структуру та здійснено експертну оцінку психолого-професіографічного профілю навчально-професійної діяльності студента ВПНЗ: 1) Характеристика навчально-професійної діяльності студента ВПНЗ (функції: цілепокладальні функції – орієнтувальна, мобілізуюча (стимулююча), розвивальна, інформаційна; організаційно-структурні функції – конструктивна, організаційна, комунікативна й гностична; види діяльності: навчальна, виховна, організаційна, консультативна, самоосвітня; типові завдання: прогноз і планування, конструювання і реалізація, регулювання і коригування, оцінка результатів і визначення нових задач професійного навчання та розвитку особистості; вміння та навички: соціальні – готовність брати на себе відповідальність, бути активним у прийманні рішень та їх реалізації, соціальна перцепція, емоційна стійкість, саморегуляція, саморозвиток і самоосвіта; комунікативні - виразність, образність та яскравість мовлення, володіння кількома мовами, організаційні здібності; інформаційні – володіння інформаційними технологіями, уміння визначати, критично осмислювати й використовувати інформацію; інтелектуальні - зорова та слухова чутливість, увага, сприйняття і розуміння текстів, сприйняття лексичних одиниць і смислових відрізків тексту, зорово-слухова, словесно-логічна пам'ять; теоретичне, абстрактне та конструктивне мислення, творча уява, інноваційність. 2) Професійно важливі якості

студента ВПНЗ (просоціальний характер мотивації, наполегливість, самоконтроль, самоприйняття, здатність до переконування й сугестії; гностичні, проєктивні, креативні вміння; комунікативні, організаторські й конструктивні вміння; емпатійсть, емоційна стійкість, вольова регуляція, ергічність, рухливість нервових процесів).

2.2. Продукція, підготовлена за темою:

2.2.1. Наукова продукція:

Рукописи розділів монографії:

2.2.1.2. «Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю» (2,0 др. арк.).

2.2.2. Науково-виробнича продукція:

Рукописи розділів методичних рекомендацій:

2.2.2.1. «Методичне забезпечення відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю» (2,0 др. арк.).

2.2.3. Навчальна продукція:

Не заплановано.

2.2.4. Довідкова продукція:

Не запланована.

2.2.5. Статті (2,5 др.арк.).

2.2.6. Найвагоміші публікації за темою дослідження:

1. *Заєць І.В.* Теоретичний аналіз поняття когнітивної сфери особистості / І.В. Заєць // Освітня компанія «Osvita Market» [електронний ресурс: <http://osvitamarket.com/ru/home>]. – 2016.

2. *Заєць І.В.* Психологічні особливості діагностики і розвитку когнітивної сфери майбутніх педагогів / І.В. Заєць // Освітня компанія «Osvita Market» [електронний ресурс: <http://osvitamarket.com/ru/home>]. – 2016.

3. *Ігнатович О.М.* Професіографічний моніторинг професійної придатності особистості впродовж навчання у вищому педагогічному навчальному закладі / Олена Ігнатович // Матеріали науково-теоретичної конференції «Формування та розвиток інноваційних підходів в економіці, науці та освіті» / Інститут муніципального менеджменту та бізнесу. – К., 2016. – Ч. I.: Доповіді викладачів та наукових працівників. – С. 99 – 104.

4. *Ігнатович О.М.* Технології відбору педагогічно обдарованої учнівської молоді / О.М. Ігнатович // Теоретико-методологічні питання розвитку загальної обдарованості особистості: матеріали всеукраїнської науково-практичної – К.: ТОВ «Інформаційні системи», 2016. – С. 36-44.

5. *Ігнатович О.М.* Технології професійного відбору та моніторингу професійної придатності майбутніх педагогів / О.М. Ігнатович // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення: матеріали науково-практичної конференції – К.: ІПК ДЗСУ, 2016. – С.235-242.

3. «Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу і Сполучених Штатах Америки», РК № 0114U003166, 2014-2016.

У звітному році над темою працювало 9 виконавців. Науковий керівник НДР – Пазюра Н.В. доктор педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник.

3.1. Основними науковими результатами, досягнутими в ході виконання дослідження у 2016 р. (третій етап) є:

1. *Проаналізовано й систематизовано* визначення науковців світу педагогічної освіти, яка розглядається як відкрита динамічна система, як важливий соціально-економічний ресурс відтворення людського капіталу, соціального, економічного, духовного розвитку будь якої країни. Виявлено, що в умовах стрімкого розвитку суспільства змінюються ролі, функції і відповідальність учителів, формується новий професійний профіль педагога як носія суспільних і освітніх змін. Тому, для вирішення нових завдань сучасної освіти педагог професійний розвиток педагогічних працівників повинен проводитись відповідно до історичних, політичних, економічних та культурних особливостей кожної країни, і має бути зорієнтованим на неперервний особистий і професійний розвиток, активно брати участь у справах місцевої громади і всього суспільства, забезпечувати ефективне управління навчальним середовищем і ресурсами, ув'язувати шкільні навчальні програми з потребами суспільства тощо.

2. *Уточнено визначення* професійного розвитку вчителів, як процес реалізації комплексу особистісних і діяльнісних змін, шляхом набуття необхідних знань та навичок, й характеризується розширенням його часових меж, змістовною цілісністю на різних етапах педагогічної діяльності, а також спрямованістю на неперервне збагачення творчого потенціалу особистості педагога.

3. *Визначено умови забезпечення* ефективного навчання учителів на етапі до професійної підготовки: створення ефективною моделі педагогічної освіти, збільшення значення практичної складової у процесі підготовки вчителів, активне впровадження компетентнісного підходу до підготовки вчителів, розширення переліку педагогічних спеціальностей, заохочення найкращих спеціалістів до педагогічної діяльності.

4. *Виявлено й класифіковано загальні тенденції* професійного розвитку педагогів: *організаційно-структурні* – «університетизацію» педагогічної освіти – пріоритет університетського рівня педагогічної освіти (Фінляндія, Франція, Італія, Іспанія); диверсифікація форм та методів професійного розвитку вчителів; диверсифікація типів постачальників освітніх послуг та програм підвищення кваліфікації (професійних об'єднань вчителів (Іспанія, Італія), шкіл професійного розвитку (США), професійні асоціації вчителів і викладачів (Велика Британія); приватні компанії; учительські центри). *Сутнісно-визначальні*: гуманізація та гуманітаризація в методах і змісті педагогічної освіти; інтернаціоналізація змісту професійної підготовки; посилення ролі неформальної освіти у професійному розвитку вчителів; (тренінги (Австрія), навчальні майстерні (Польща), навчальних поїздок землями ФРН (Німеччина), участь у міжнародних освітніх програмах та проектах, взаємообмін учителями між школами та міжнародний взаємообмін

(Велика Британія). *Змістовно-процесуальні*: інформатизація навчального процесу (Угорщина, Словаччина, Чехія, США), інтеграція змісту педагогічної освіти (Німеччина, Іспанія), моніторинг якості педагогічної освіти, що є пріоритетним питанням у розробці стратегій розвитку, забезпечення учителів-новачків психолого-педагогічною підтримкою на рівні школи (Фінляндія, США); запровадження соціального партнерства або консенсусного підходу до управління педагогічною освітою, що передбачає заохочення уряду, едукаторів та інших зацікавлених сторін до роботи над питаннями якості; поширення інтерактивної моделі підвищення кваліфікації, що передбачає забезпечення реальної взаємодії педагога з іншими колегами у процесі підвищення кваліфікації в умовах щоденного шкільного життя; формування соціального рефлексивного «Я» педагога, «здатного ставати об'єктом для самого себе» під впливом спілкування.

5. *Виявлено особливі тенденції* професійного розвитку вчителів в країнах Європейського Союзу та США було віднесено: розширення доступу до здобуття педагогічної професії (Угорщина, Словенія), децентралізація управління (Австрія, Болгарія, Угорщина, Франція), централізований тип управління (Велика Британія, Польща, Італія, Румунія, Греція), пошук оптимального співвідношення між централізованим і децентралізованим управлінням (Німеччина); широке використання альтернативних шляхів набуття педагогічної професії (США, Швейцарія).

6. *Розроблено рекомендації* щодо творчого використання прогресивних ідей європейського та американського досвіду професійного розвитку вчителів загальноосвітніх шкіл для оновлення української системи професійної педагогічної освіти на трьох рівнях:

– *національному* (нормативно-правове врегулювання професійного розвитку учителів в Україні відповідно до вимог Болонського процесу; поєднання централізації та децентралізації в управлінні системою педагогічної освіти для диверсифікації типів провайдерів професійного розвитку вчителів за рахунок професійних спілок працівників освіти, центрів з підготовки вчителів, освітніх асоціацій України, та неформальних провайдерів освітніх послуг для забезпечення практико-орієнтованої та професійної підготовки майбутніх учителів у кооперації; активізацію їх участі у творенні державної освітньої політики з питань професійного розвитку; реалізацію неперервного професійного розвитку вчителів за чітко визначеними стратегіями, етапами та напрямками удосконалення; починаючи з забезпечення моніторингу та наставництва для вчителів-новачків, для їх кращої адаптації до професійної діяльності з подальшим професійним розвитком вчителя на систематичній основі до завершення його професійної кар'єри; розроблення стратегії для сприяння соціального партнерства між школою та зовнішніми експертами на основі існуючих ресурсів (у тому числі дослідниками, практиками з числа неформальних провайдерів освіти, промисловості та інших державних або приватних підприємств); розроблення національної стратегії, спрямованої на підвищення престижу педагогічної діяльності (забезпечення високої заробітної плати, створення

привабливих умов праці та кар'єрних можливостей для педагогічних працівників); запровадження альтернативних шляхів здобуття педагогічної професії для заохочення більшої кількості фахівців до педагогічної діяльності);

– *інституційному* (встановлення більш жорстких вимог входу для початкової освіти (складання тестів на професійну придатність); актуалізація діяльнісного характеру професійної підготовки, посилення проблемно-базованої, дослідної, кооперативної спрямованості психолого-педагогічної підготовки, її спрямування на оволодіння фахівцем практичними вміннями й навичками організації навчально-виховного процесу; використання проблемних, проектно-дослідницьких методик на основі комплексного методичного й інформаційного забезпечення професійного розвитку; активізацію професійного зростання вчителів з використанням новітніх інформаційних технологій та всесвітньої електронної мережі Інтернет; виокремлення професійного розвитку вчителів одним із пріоритетних напрямів діяльності навчальних закладів та створення у них відповідних відділів; забезпечення належних умов ефективного професійного розвитку вчителів, що передбачає відповідність національним стандартам професійного розвитку; забезпеченість організаційно-часовими, адміністративними і фінансовими ресурсами; врахування пріоритетів діяльності шкіл та індивідуальних потреб учителів; поєднання чіткого визначення мети і завдань цього процесу з гнучкістю і динамізмом його планування; врахування професійної думки всіх учасників професійного розвитку; постійне оцінювання та моніторинг результатів; розвиток здатності педагогічних працівників здійснювати дослідницьку діяльність; приймати участь у комплексних програмах і проектах міжвузівської міжнародної співпраці, створення умов для зростання їхньої академічної мобільності; налагодження партнерства між органами освіти, громадськими, освітніми і професійними національними та міжнародними об'єднаннями з метою обміну досвідом, реалізації масштабних проектів та програм, урізноманітнення форм професійного розвитку вчителів із залученням неформальних провайдерів професійного розвитку; підвищення мотивації вчителів до активного професійного зростання);

– *індивідуальному* (усвідомлення значущості навчання протягом усього життя та неперервного професійного розвитку; самоосвіта, самоспрямований саморозвиток у процесі неперервного фахового зростання; ширше використання потенціалу неформального та інформального навчання для задоволення потреб особистісного і професійного розвитку педагога; членство та активна участь у професійних організаціях, об'єднаннях та асоціаціях педагогічних працівників з метою розширення інформального навчання) тощо.

3.2. Продукція, підготовлена за темою:

3.2.1. Наукова продукція:

Рукописи розділів монографій:

3.2.1.1. «Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу і Сполучених Штатах Америки» (4,0 др. арк.).

3.2.2. Науково-виробнича продукція:

Рукописи частин методичних рекомендацій:

3.2.2.1. «Особливості професійного розвитку вчителів у країнах ЄС» (1,5 др. арк.);

3.2.3. Навчальна продукція:

Не заплановано.

3.2.4. Довідкова продукція:

Не заплановано.

3.2.5. Статті (8,25 др. арк.).

3.2.6. Найвагомші публікації за темою дослідження:

1. *Авшенюк Н.М.* Тенденції професійного розвитку вчителів у розвинених англomовних країнах в умовах глобалізації / Наталія Авшенюк // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія». – 2016. – № 2 (4). – С. 3–6. (0,5 др.арк.)

2. *Avshenyuk N.* Priority Fields of Teachers' Professional Development in Terms of Open Education Worldwide / N. Avshenyuk // Comparative Professional Pedagogy. – 2016. – Volume 6. – Issue 4. – P. 34 – 38.

3. *Ничкало Н.Г.* Українська професійна освіта в умова європейської інтеграції: суперечності і перспективи розвитку / Нелля Ничкало, Володимир Тименко // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 7, 19 квітня 2016 р.) / за заг. ред. В.О. Радкевич ; Ін-т проф.-техн. освіти НАПН України. – Київ : ІІТО НАПН України, 2016. – Т.1. – С. 7–20. (0,8 др.арк.)

4. *Пазюра Н. В.* Передумови виникнення та розвиток альтернативної педагогічної освіти в США / Пазюра Н.В. // Освітній україноцентризм Георгія Філіпчука : зб.наук.пр. / [редкол.: Н. Ничкало (голова), та ін., упор.: Н. Ничкало, О. Боровик]; НАПН України ; Ін-т пед..освіти і освіти дорослих НАПН України. – К.: Богданова А.М., 2016. – С. 388–394. (0,5 др.арк.)

4. «Теорія і практика особистісного і професійного розвитку дорослого населення», РК № 0114U00316, 2014-2016.

У звітному році над темою працювало 4 виконавці. Науковий керівник НДР – Аніщенко О.В., доктор педагогічних наук, доцент.

4.1. Основними науковими результатами, досягнутими в ході дослідження (третій етап) є:

У ході дослідження *обґрунтовано* принципи проектування й упровадження технологій професійного розвитку дорослих: використання андрагогічної моделі навчання, розвиток суб'єктності учнів, врахування життєвого та професійного дослїду, створення умов для вияву їх активності, ініціативності, самостійності, відповідальності за процес та результати навчання; інтерактивність; інноваційність; варіативність; продуктивність; розвиток групової динаміки.

Проаналізовано тенденції поширення технологій професійного розвитку дорослих. *Виявлено* зростання значення неформальної освіти дорослих, що передбачає збільшення інвестицій саме у неформальне навчання, розвиток, удосконалення різних методів та організаційних форм навчання на робочому місці. Відбувається розширення кола провайдерів освітніх послуг з особистісного і професійного розвитку дорослих, розширюється коло недержавних громадських організацій, які сприяють наданню освітніх послуг дорослим. Набувають поширення центри освіти дорослих, які функціонують як самостійні інституції, і як структурні підрозділи навчальних закладів, організацій.

Виявлено, що серед організаційних форм освіти для професійного розвитку дорослих чільне місце посідає онлайн-освіта, яка дає можливість використовувати інтерактивні форуми користувачів, які допомагають створювати і підтримувати спільноти студентів, викладачів та інші категорії дорослих. Посилюється тенденція щодо розширення кола онлайн-платформ, які візуалізують широкий спектр освітніх послуг для особистісного й професійного розвитку дорослих.

Доведено, що технології особистісно-професійного розвитку дорослих розробляються зазвичай для представників окремих цільових груп – педагогів, психологів, управлінців, бізнесменів. Аналіз каталогів провайдерів освітніх послуг, онлайн-ресурсів уможливив висновок про переважання тренінгових технологій з професійного розвитку дорослих. Технології особистісно-професійного розвитку різних категорій дорослих (переважно – тренінги особистісного зростання, розвитку комунікативності, емпатійності, саморегуляції та ін.) набули статусу престижних.

Проаналізовано тенденції, принципи, закономірності, фактори, підходи до особистісного розвитку дорослих, а також перепони в особистісному розвитку дорослих у контексті психологічного підходу. *Обґрунтовано* психологічні тенденції особистісного розвитку дорослих: організація різноманітних форм спільної навчальної діяльності, що ґрунтується на взаємодії, комунікації дорослих; висока ступінь свободи та вибору усіх параметрів навчального процесу (цілі, мотиви, форми, методи, контроль). Психологічними принципами особистісного розвитку дорослих є: принцип пріоритетності самостійного навчання, принцип спільної діяльності того, хто навчається, з одногрупниками та викладачем, принцип використання життєвого досвіду, принцип індивідуального підходу до навчання на основі особистісних потреб, з урахуванням соціально-психологічних характеристик особистості, принцип елективності навчання, принцип затребуваності результатів навчання дорослого учня, принцип системності, принцип актуалізації результатів навчання.

Обґрунтовано психологічні закономірності особистісного розвитку дорослих: відбір організаційних форм навчання, методів і прийомів, індивідуальних і групових варіантів роботи. Серед психологічних факторів особистісного розвитку дорослих найбільш важливими є мотивація навчальної діяльності; характер позиції дорослих у навчанні; вплив

практичного досвіду дорослих на засвоєння знань.

Виявлено психологічні підходи до особистісного розвитку дорослих: варіативна освіта дорослих; відповідність змісту освітніх програм потребам розвитку нових і новітніх технологій; гнучкість освітніх програм, що забезпечують індивідуалізацію навчання й оперативну переорієнтацію у професійній діяльності; впровадження інформаційних технологій і поступове формування єдиного інформаційно-освітнього простору; розробка та впровадження спеціальних тренінгів; впровадження блоків психологічних знань. *Виокремлено* перепони у навчанні дорослих (психофізіологічні, соціальні; психологічні). Психологічні аспекти особистісного розвитку дорослих тісно поєднані з освітою дорослих як комплексом процесів формального, неформального та інформального навчання.

Доведено, що психолого-педагогічними умовами особистісного і професійного розвитку дорослих у системі неформальної освіти є: виявлення освітніх потреб тих, хто навчається, і потреб у професійному та особистісному самовдосконаленні; урахування соціальних і психологічних характеристик і особливостей дорослих учнів; визначення відповідних цілей і завдань навчання та відбір змісту навчання відповідно до професійних і особистісних потреб і проблем учнів; забезпечення реалізації неформального навчання оптимальними засобами, методами і прийомами, навчально-методичним забезпеченням з урахуванням соціально-психологічних характеристик дорослих. Внутрішніми умовами ефективного здійснення неформальної освіти дорослих є наявність високого рівня навчальної мотивації, навчальних потреб, потреби у самовдосконаленні та саморозвитку, володіння достатньо сформованими навичками організації та самоуправління навчальною діяльністю, самоаналізу, самоконтролю та ін.

Визначено, що в неформальній освіті дорослих англomовних країн використовуються традиційні та інноваційні технології, серед яких найбільш поширеними є традиційно-дидактичні; проблемно-пошукові, фасилітовані, або інтерактивні технології. У системі неформальної освіти дорослих у цих країнах набули поширення технології, що сприяють особистісному і професійному розвитку дорослих (особистісно-орієнтовані, патисипативні, тренінгові, спільного (колективного) навчання, саморегульованого навчання, відкритого навчання, проектні технології тощо), а також дистанційні технології (консультаційне, кореспондентське навчання, регульоване самонавчання, «кейс»-технологія, електронне, мобільне, телекомунікаційне, мережеве навчання, відеоконференції та ін.).

Встановлено, що вибір і впровадження навчальних технологій для дорослих дозволяють організувати процес безперервної освіти відповідно до потреб і життєвого досвіду учнів. Упровадження в навчальний процес новітніх технологій навчання дорослих базується на таких принципах: індивідуалізація та диференціація навчання; розвиток та самореалізація творчих здібностей; визнання провідної ролі мотивації навчання; повага до особистості; активізація та інтенсифікація в навчанні. У неформальній освіті надають перевагу прогресивним інтерактивним технологіям: груповим,

ігровим, рефлексивним, комбінованим, інтегрованим, проектним технологіям, брейнстормінгам, презентаціям тощо.

Визначено основні аспекти використання в Україні позитивного досвіду неформальної освіти дорослих англomовних країн: удосконалення законодавчого і нормативно-правового забезпечення функціонування системи неформальної освіти дорослих та системи неперервної освіти; розширення теоретичних і практичних досліджень даної галузі, створення відповідних соціально-економічних умов для розширення, розвитку і залучення нових учасників неформальної освіти дорослих, запровадження інноваційних технологій, форм і методів навчання дорослих учнів у неформальної освіти, які використовуються в англomовних країнах, створення системи підготовки відповідних педагогічних кадрів для роботи з дорослими в умовах неформальної освіти.

Здійснено *обґрунтування* тенденцій професійного розвитку дорослих в системі післядипломної педагогічної освіти. Доведено, що до позаосвітніх тенденцій слід віднести загострення глобальних проблем людства, темпи науково-технічного прогресу, динаміку ринку праці, становлення суверенних держав, глобалізацію (в економічному та політичному сенсі), регіоналізацію і децентрацію. До власне освітніх тенденцій віднесено масовість вищої професійної освіти, перетворення освіти на сферу послуг, комп'ютеризацію освітнього процесу, проблему наявності висококваліфікованих педагогічних кадрів. Вищевказані тенденції доцільно враховувати при розробленні стратегії і тактики удосконалення вітчизняної системи професійної підготовки різних категорій дорослих.

Розроблено науково-методичні рекомендації щодо удосконалення професійного розвитку дорослих в системі післядипломної педагогічної освіти, зокрема: забезпечення державної підтримки післядипломної педагогічної освіти, що передбачає оновлення законодавчо-нормативної бази; врахування психолого-педагогічних та організаційно-методичних засад здійснення якісного прогнозування регіональних потреб у кваліфікованих педагогічних кадрах; забезпечення науково-методичного супроводу слухачів у курсовий і міжкурсний періоди післядипломної освіти; дотримання концептуальних засад професійного навчання педагогів на основі впровадження інноваційних підходів до реалізації освітніх програм з урахуванням індивідуально-типологічних і психофізіологічних особливостей дорослих; розширення та удосконалення освітніх послуг у закладах формальної і неформальної освіти з урахуванням сучасних і перспективних потреб педагогів; створення консультаційних пунктів щодо інформування педагогів з отримання післядипломної освіти з метою підвищення кваліфікації; використання передових ідей зарубіжного досвіду з організації і впровадження інноваційних форм і методів післядипломної педагогічної освіти.

Визначено компоненти готовності викладача до проектування навчальних технологій (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-рефлексивний, професійно-діяльнісний), обґрунтовано 3 рівні готовності викладачів до

проектування навчальних технологій (креативний; достатній; базовий). З'ясовано, що після формувального етапу експерименту в експериментальній групі підвищилися показники, які характеризують високий рівень, у контрольній – показники середнього рівня готовності до проектування навчальних технологій. В експериментальній групі відбулися позитивні зміни у показниках сформованості таких компонентів готовності до проектування навчальних технологій, як когнітивно-рефлексивний і мотиваційно-ціннісний, було візуалізовано позитивну динаміку сформованості кожного компоненту готовності до проектування навчальних технологій, що є статистично достовірним. У контрольній групі статистично значущими є відмінності на початку та наприкінці експерименту щодо сформованості процесуального компоненту готовності до проектування навчальних технологій. Більш високими в експериментальній групі є статистичні показники змін середніх значень в оцінюванні вмінь проектування навчальних технологій на початку та наприкінці експерименту.

4.2. Продукція, підготовлена за темою:

4.2.1. Наукова продукція:

Рукописи монографій:

4.2.1.1. «Особистісний і професійний розвиток дорослих: теорія і практика» (5,5 др. арк.) (колективна);

4.2.1.2. «Підготовка педагогічного персоналу для роботи з дорослими: теоретичний і методичний аспекти» (3,0 др. арк.) (одноосібна).

4.2.2. Науково-виробнича продукція:

Рукопис посібника:

4.2.2.1. «Особистісний розвиток дорослих у неперервній професійній освіті» (5,0 др. арк.)

4.2.3. Навчальна продукція:

Не заплановано.

4.2.4. Довідкова продукція:

Не заплановано.

4.2.5. Статті (6,0 др. арк.).

4.2.6. Найвагоміші публікації за темою дослідження:

1. *Аніщенко О.* Професійне навчання на виробництві: андрагогічний аспект / О. Аніщенко // Edukacja zawodowa i ustawiczna. – Warszawa; Radom: Wydawnictwo Instytutu Technologii Eksploatacji, 2016. – S. 340-353. (0,5 др. арк.).

2. *Аніщенко О.* Професіоналізація освіти дорослих: нотатки з Регіональної літньої академії країн Східного партнерства – 2016 / О. Аніщенко // Територія успіху: практико орієнтований додаток до збірника наукових праць «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи». – 2016. – №2 (3). – С. 31-24. (0,3 др. арк.).

3. *Vasylenko O.* Non-formal adult education: concept, principles and methods / Olena Vasylenko // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: зб. наук. пр. / [редкол. Л. Б.Лук'янова (голова) та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Ніжин; видавець ПП Лисенко М.М., 2016. – Вип.

1 (12). – С. 23-31. (0,5 д.а.)

4. *Волярська О. С.* Напрями удосконалення професійного розвитку педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти / О.С. Волярська // Естетика і етика педагогічної дії: зб. наук. праць. – 2016. – Вип. № 14 (92). – С. 140–150 (0,5 др. арк.).

5. *Зінченко С.В.* Психолого-педагогічні особливості всебічного розвитку особистості в системі освіти дорослих / Світлана Зінченко // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика: зб. наук. праць / гол. ред. В.В. Камишин та ін. – К.: ІОД, 2016. – № 2 (17), грудень 2016. – С. 82-87 (0,5 др. арк.).

5. «Моніторинг якості педагогічної освіти» РК № 0116U001466 , 2016–2018.

У звітному році над темою працювало 3 виконавці. Науковий керівник –Лавриненко О.А. – професор, доктор педагогічних наук.

5.1. Основними результатами, досягнутими в ході виконання дослідження у 2016 р. (перший етап) є:

1. У питанні розуміння поняття моніторингу якості освіти немає однастайності думки науковців. Поняття моніторингу прийшло у педагогіку з екології та соціології, де воно означає безперервний (періодичний) збір інформації для виявлення найвагоміших факторів впливу на довкілля (суспільство). Сьогодні не існує спільної думки з питання визначення поняття “моніторинг”. Т. Стефановська вважає, що моніторинг – це: “діагностика, оцінка і прогнозування стану педагогічного процесу: відслідкування його ходу, результатів, перспектив”. Більш повним визначення моніторингу в галузі саме вищої освіти є визначення моніторингу як дослідницького процесу, що вимагає постійного й ретельного стандартизованого спостереження за різними аспектами надання освітніх послуг, а також рівнем навчальних досягнень їх споживачів; аналізу отриманої інформації для виявлення змін і попередження виникнення негативних явищ; регулярного оцінювання та прогнозування подальшого розвитку системи вищої освіти, прийняття управлінських рішень щодо системного керування якістю навчального процесу.

2. Аналіз літератури з досліджуваної проблеми дозволяє констатувати: автори більшості досліджень з проблематики моніторингу якості освіти включають процеси діагностики, оцінювання і прогнозування до процесу моніторингу, а предметом моніторингу визначають педагогічний процес. В. Звонніков та М. Челишкова під моніторингом якості освіти розуміють постійний збір даних про найбільш вагомі характеристики якості освіти, обробку, аналіз та інтерпретацію з метою забезпечення суспільства та систему освіти достатньо повною та диференційованою за рівнями використання інформації у відповідності до процесів та результатів освіти нормативним вимогам, змінам, що відбуваються та прогнозованим тенденціям. До моніторингового процесу автори включають процеси

діагностики, оцінювання та прогнозування, однак під предметом моніторингу розуміють якість освіти.

3. Науковці відділу визначають педагогічний моніторинг як *“Системну діагностику якісних і кількісних характеристик ефективності процесу й результатів функціонування, тенденцій саморозвитку освітньої системи, включаючи її цілі, зміст, форми, методи, дидактичні й технічні засоби, умови і результати навчання, виховання і саморозвитку особистості й колективу”* В цьому визначенні поняття моніторингу звужується до діагностики, а предметом моніторингу визначається ефективність функціонування і тенденції саморозвитку освітньої системи.

4. Перші дослідження з наукової проблеми дозволяють стверджувати той факт, що моніторинг складається зі збирання, оцінювання та аналізу якісних показників на всіх рівнях функціонування, поширення й доступу до цієї інформації громадськості, всіх користувачів освітніх послуг, поліпшення управління для підвищення якісних показників в освіті і найдієвішим є моніторинг, який відображає розвиток якості освіти чи окремих його векторів, віддзеркалюючи це у динаміці.

5. При розробці методологічного апарату дослідження моніторингу якості педагогічної освіти науковці відділу відмовилися від практики ототожнювання дефініцій «моніторинг» і «оцінювання», бо контроль – це функція управління, а моніторинг – відстеження процесу становлення і розвитку професійної культури і майстерності особистості. Що стосується оцінювання, то воно є складовою моніторингового дослідження. Визначено, що спочатку слід розібратися в тому, що потрібно моніторити – складники якості педагогічної освіти на всіх її рівнях.

6. Перші результати науково-пошукової роботи науковців лабораторії доводять: моніторинг освіти – це *“...система збору, обробки, зберігання і поширення інформації про освітню систему або окремі її елементи, яка орієнтована на інформаційне забезпечення управління, дозволяє робити висновки про стан об'єкта у будь-який момент часу і дає прогноз його розвитку”*. Таке визначення є всеосяжним і легко конкретизується для кожного елемента системи освіти, шляхом уточнення предмета моніторингового дослідження. На якість педагогічної освіти можуть впливати як зовнішні (наприклад, зміна навчального плану, відсутність технічного обладнання та літератури) та внутрішні фактори (наприклад, зміна викладацького складу, мотивація студентів на досягнення високих результатів у навчанні, тощо), тому фактично моніторинг якості освіти безпосередньо пов'язаний із цілями та завданнями управлінського колективу навчального закладу.

7. Установлено, що існують суперечності між тими основними завданнями моніторингу якості освіти, які отримані вищими педагогічними закладами у ролі соціального замовлення та реальними діями суб'єктів управління професійним становленням майбутніх фахівців у здійсненні моніторингової функції, які далеко не в повному ступені відповідають потребам суспільства у культуротворенні.

5.2. Продукція, підготовлена за темою:

5.2.1. Наукова продукція:

Не заплановано.

5.2.2. Науково-виробнича продукція:

Рукописи розділів посібників:

5.2.2.1. «Моніторингові технології в педагогічній освіті» (1,0 др. арк.);

5.2.2.2. «Педагогічний досвід: моніторинг та перспективи» (3,0 др. арк.);

5.2.2.3. «Якість педагогічної освіти України: тенденції і перспективи» (3,0 др. арк.).

Рукописи розділів методичних рекомендацій:

5.2.2.4. «Методичні рекомендації з моніторингу якості педагогічної освіти бакалаврів» (1,0 др. арк.)

5.2.3. Навчальна продукція:

Не заплановано.

5.2.4. Довідкова продукція:

Не заплановано.

5.2.5. Статті (1,0 др. арк.).

5.2.6. Найвагомішими публікаціями за темою дослідження є:

1. Лавріненко О.А. Феномен “краси педагогічної дії” у науковій спадщині Івана Зязюна (1938–2014 рр.) / О.А. Лавріненко // Теорія і практика професійної майстерності в умовах ціле життєвого навчання: монографія / за ред. О.А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во Рута, 2016. – С. 59–66.

2. Олександр Лавріненко. Психофізіологічні особливості мовленнєвої дії вчителя / О.А. Лавріненко // EDUKACIJA ZAWODOWA I USTAWICZNA. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji. – s. 168–175.

3. Кучерявий О.Г. Мистецтво як засіб забезпечення якості педагогічної освіти: теоретико-методологічний вимір / О.Г. Кучерявий // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – Умань: Вид-во УДПУ ім. Павла Тичини, 2016. – С.88–96.

4. Кучерявий О.Г. Закономірності розвитку педагогічної майстерності майбутнього вчителя під впливом професійної самоосвіти і самовиховання / О.Г. Кучерявий // Естетика і етика педагогічної дії : ПООД НАПН України : Зб. наук. праць. – Вип. 13. – Київ–Полтава, 2016. – С. 81-91.

6. «Формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності», (РК № 0114U003168), 2014-2016 рр.

У звітному році над темою працювало 4 виконавці. Науковий керівник НДР – Огієнко О.І., професор, доктор педагогічних наук.

6.1. Основними науковими результатами, досягнутими в ході виконання дослідження у 2016 р. (третій етап) є:

- виявлення педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів до інноваційної педагогічної діяльності, зокрема, персоналізації інноваційно-освітніх маршрутів студентів, моделювання інноваційного контексту професійної діяльності вчителя, що створює умови студентам

проявляти незалежність, самостійність, активність, творчість; створення сприятливого навчального середовища, яке сприяє підтримці активної комунікації студентів, індивідуалізації, синергетичності, пізнавальної активності та самостійності; стимулювання самоуправління інноваційною діяльністю, що акцентує увагу на самореалізації, самомотивації студентів щодо інновацій в педагогіці і вмінні їх створювати, впроваджувати та розповсюджувати; суб'єкт-суб'єктний характер взаємодії, яка забезпечить становлення студентів як суб'єктів освітніх інновацій, формування критичності та креативності професійного мислення майбутніх вчителів, а також застосуванню інтерактивних педагогічних технологій. Виокремлення педагогічних умов проектування технології формування аксіологічної готовності майбутнього педагога до інноваційної діяльності: забезпечення теоретико-методичних механізмів розвитку ціннісних орієнтацій майбутнього педагога, їхнього смислового наповнення на основі формування системи знань про філософську та культурологічну сутність цінностей, їхню природу, групоцентричні характеристики, системність впливу на утворення професійно-особистісних якостей, психологічну структуру, що уможливорює створення механізмів розвитку ціннісно-мотиваційної сфери, емоційно-вольового фактора; усвідомлення на рівні переконань змістової компоненти навчального матеріалу на основі його аксіоцентрації та ціннісно-смислової систематизації з наголосом на реалізацію зв'язків між практичним і пізнавальним підходом у межах міжпредметного поєднання спеціально виділених блоків цінностей знань для оптимізації процесу засвоєння знань як «особистісних цінностей»; становлення особистісно-творчої, ціннісно-значимої концепції інноваційної діяльності і її сенсу; включення викладача і студентів в інноваційну, ціннісно-значиму педагогічну діяльність; диференціація і індивідуалізації системи підвищення науково-педагогічної кваліфікації; впровадження варіативних форм підвищення якості формування ціннісного компонента професійної інноваційної культури педагогів.

- *доведення*, що якість формування ціннісно-смислової сфери майбутнього педагога, динаміка її розвитку залежить від цілеспрямованого, мотиваційно-емоційного впливу системи загальнолюдських, суспільно значущих та професійних цінностей (у їхньому гармонійному поєднанні) та набуття смислового забарвлення під час інтеріоризації у ціннісні орієнтації в аксіозмістовому навчально-виховному середовищі ВНЗ, шляхом створення відповідного ціннісно-смислового досвіду; показано, що готовності майбутніх учителів до інноваційної педагогічної діяльності має складну динамічну структуру, є вираженням сукупності інтелектуальних, емоційних, мотиваційних і вольових особливостей психіки людини щодо відповідності із зовнішніми умовами діяльності і майбутніми завданнями; структуру готовності становлять такі властивості та риси: позитивне ставлення до діяльності; професійні риси характеру; темперамент, мотивації; необхідні знання, навички і вміння; стійкі, професійно важливі особливості сприйняття, уваги, мислення, емоційних і вольових процесів;

- *визначення* критеріїв (міра усвідомлення цінностей майбутнім вчителем, його прагнення до професійного та особистісного саморозвитку та самовизначення через оволодіння інноваційною діяльністю; ступінь розуміння сутності, особливостей та вимог інноваційної діяльності; міра здатності створювати, впроваджувати та адаптувати інновації у педагогічній діяльності; ступінь розвитку педагогічної майстерності і творчості, сформованості позитивної Я-концепції; ступінь сформованості рефлексивної поведінки майбутнього вчителя), які конкретизовано в показниках та рівнях (пасивний, пошуковий, креативний) готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності. Розкриття взаємозалежність між розвитком ціннісно-сміслової сфери майбутнього педагога і рівнями інноваційної готовності у процесі інтенсифікації у структурі його особистості когнітивних, емоційно-вольових та конативних компонентів. Показано, що застосування аксіологічної моделі сприяє збагаченню і розвитку ціннісно-сміслової сфери особистості майбутнього педагога шляхом ціннісного осмислення досвіду педагогів-наставників під дією вищих гуманістичних цінностей людства для ефективного набуття інноваційних компетенцій;

- *упровадження* теоретичних та методичних засад формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності у практичну діяльність вищих педагогічних навчальних закладів. Доведено, що інноваційне навчання майбутніх учителів має спрямовуватися на становлення їх як суб'єктів освітніх інновацій і забезпечувати підготовку студентів до: успішного впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів технологій інноваційної та особистісно орієнтованої освіти.

6.2. Продукція, підготовлена за темою:

6.2.1. Наукова продукція:

Рукописи монографії:

6.2.1.1. «Формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності: теорія і практика» (6,0 др. арк.)

6.2.2. Науково-виробнича продукція:

Рукописи методичних рекомендацій:

6.2.2.1. «Підготовка майбутнього вчителя до застосування інформаційно-комунікативних технологій у професійній діяльності» (0,5 др. арк.);

6.2.2.2. «Підготовка майбутнього вчителя до застосування інтерактивних технологій у професійній діяльності» (0,5 др. арк.).

6.2.3. Навчальна продукція:

Не заплановано.

6.2.4. Довідкова продукція:

Рукопис термінологічного словника:

6.2.4.1. «Інноваційна діяльність вчителя: термінологічний словник» (0,5 др. арк.).

6.2.5. Статті (7,0 др.арк.).

6.2.6. Найвагомішими публікаціями за темою дослідження є:

1. *Калюжна Т. Г.* Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя: аксіологічний підхід / Т. Г. Калюжна // *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич.* – К. : «Видавництво «Гілея», 2016. – Вип. 110 (7). – С. 304–307.

2. *Огієнко О.І.* Андрагогічний підхід в інноваційній педагогічній освіті / *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін* – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2016. – С. 34-38

3. *Огієнко О.І.* Міжнародна діяльність як фактор інноваційного розвитку університетів США // *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журнал СумДПУ імені А.С. Макаренка.* – Вип.8 (52). – 2016. – С. 218-225.

4. *Ogiienko O.* Facilitation in the context of educational activities / *Ogiienko O.* // *Advanced Education. (Web of Science)* – 2016. – Volume 5. – P. 85-89.

7. «Культурологічний підхід у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності», РК № 0114U003162, 2014-2016 рр..

У звітному році над темою працювало 4 виконавців. Науковий керівник НДР – Хомич Л.О., доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи.

7.1. Основними науковими результатами, досягнутими в ході виконання дослідження у 2016 р. (третій етап) є:

1. *Обґрунтовано загальнонаукові стратегії методології у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності.* Об'єктом діяльності вчителя є процес формування і становлення людини, який здійснюється в певному соціальному середовищі. Завданням професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів у педагогічних закладах слід вважати формування і розвиток особистості викладача-вихователя, який має творчу індивідуальність і володіє науковим методом дослідження. Провідну роль у підготовці майбутнього вчителя відіграють як професійно-педагогічна культура так і індивідуально-психологічні знання, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості.

2. Визначено концептуальні основи організації виховної роботи у вищих педагогічних закладів виходячи з її пріоритетів, серед яких: *забезпечення пріоритету розвитку людини в соціумі; виховання людини з інноваційним типом мислення, яка здатна до сприйняття постійних змін у соціумі; виховання свідомих громадян й патріотів рідної землі; визнання аксіологічного підходу пріоритетним у вихованні майбутніх вчителів; сприяння становленню та творчому розвитку особистості, її фізичного і морального здоров'я.*

3. *Обґрунтовано провідну роль громадянської освіти у змісті та організації освітнього процесу у вищих педагогічних навчальних закладах.* Культурологічна орієнтація громадянської освіти (виховання), враховуючи типи культури (премодерну, модерну, постмодерну) базується на різноманітності, множинності, полі культурності, толерантності, змінах стереотипів в поведінці, образу мислення (особистісний підхід), змінах

моделей освіти, трансляції досвіду, стилю соціально-політичної діяльності (соціальний план) тощо. Епістемологічні виміри культурологічної громадянської освіти (виховання) розширюють когнітивні можливості, коли вони представлені не як накопичення знань, а як розуміння, смисли, глибинні змісти, що сприяють комунікації, формуванню гуманітаристики (наративізм, між-, інтер-, мультидисциплінарних структур, етнічних, пам'яті переможців і переможених, ідентичності та под.).

4. *Визначено концептуальні основи і технологічну складову розвитку інноваційної виховної діяльності майбутнього педагога на засадах культурологічного підходу.* Доведено, що розвиток інноваційної виховної діяльності майбутнього педагога буде успішним, якщо базуватиметься на інноваційній підготовці майбутнього педагога до професійної діяльності як закономірного процесу постійного оновлення навчально-виховного процесу у вищій школі, який базується на поєднанні традиційних і інноваційних підходів, має індивідуальне спрямування й готує студентів до майбутньої інноваційної виховної діяльності, що передбачає: впровадження інноваційних технологій навчання; стимулювання інноваційної пошукової діяльності; створення творчої атмосфери взаємодії між учасниками процесу професійної підготовки; постійну діагностику, оцінювання та корекцію результатів навчання та виховання; розвиток здібностей студентів тощо.

5. *Проаналізовано теоретичні засади культурологічної підготовки педагога до виховної діяльності з родиною, встановлення та розвитку партнерської взаємодії з родиною.* Доведено, що партнерство, взаємодія з батьками є не лише важливим напрямом діяльності навчальних закладів, але й одночасно однією з трьох умов, що забезпечують успіх освіти, а саме: вмотивований учень, професійний вчитель, залучені батьки. Вивчення досвіду партнерської взаємодії навчальних закладів та родин США, Франції, Росії дозволяє краще зрозуміти, що в Україні залучення батьків досі носить декларативний характер, оскільки відсутні нормативні документи, які визначають цінності, принципи, норми, процедури залучення батьків; тільки починають заявляти про себе батьківські організації; не вирішеною є проблема виявлення і узагальнення кращого досвіду; потребує суттєвого вдосконалення програми підготовки і перепідготовки педагогічних кадрів, починаючи з перепідготовки керівників закладів освіти; нагальною потребою стає відтворення системи навчання з батьків-лідерів, розвиток батьківського волонтерства. Враховуючи багатий досвід західних країн у роботі з батьками, варто посилити не тільки вітчизняні дослідження у зазначеному напрямі, але й використати потенціал міжнародного наукового співробітництва за даним напрямом. На нові потреби і запити своїх вихованців навчальні заклади мають відреагувати переглядом форм та методів роботи, створенням у своєму закладі середовища із можливостями для молоді проявити себе, перебравши на себе відповідальність за виконання певних функцій забезпечення навчально-виховного процесу, атмосфери доброзичливості, творчості та вимогливості, підвищенням професійної компетентності викладацького складу, який вміє будувати партнерські стосунки з учнями,

студентами, їхніми батьками, громадою.

6. *Розроблено технологію професійної підготовки педагога до виховної діяльності* на засадах культурологічного підходу, що базується на проектуванні сприятливого для розвитку особистості педагога освітньо-виховного середовища. Технологія професійної підготовки педагога до виховної діяльності розглядається як раціональний спосіб досягнення свідомо сформульованої виховної мети. Її структура включає концептуальну основу, змістовну та процесуальну частини. *Концептуальну основу* складає ідея, що підготовка педагога до виховної діяльності має здійснюватися на культурологічній основі, адже тільки культурна особистість педагога здатна виховати культурну особистість учня. Зважаючи на педагогічне спрямування дослідження, культура розглядається як система програм людської діяльності, поведінки і спілкування для зміни та удосконалення суспільного життя в усіх його основних виявах. Для досягнення цілей освіти підготовку педагогів до виховної діяльності доцільно здійснювати відповідно до структурних компонентів особистості. *Змістовну частину* технології професійної підготовки педагога до виховної діяльності складає компетентність щодо фізичної, естетичної, етичної, вольової, розумової, духовної та професійної культури особистості. *Процесуальну частину* технології професійної підготовки педагога до виховної діяльності утворюють її форми та методи.

7. *Охарактеризовано функції культурологічних форм підготовки майбутніх педагогів до виховної діяльності.* На основі аналізу наукових джерел з педагогіки та культурології здійснено класифікацію форм підготовки майбутніх педагогів до виховної дії за функціональним призначенням, яка базується на положенні, що готовність майбутніх педагогів до організації форм виховної роботи може бути сформована на основі теоретично і методично обґрунтованого рівня сформованості культури особистісної взаємодії, передбачає смисложиттєву самовизначеність у педагогічній діяльності з учнями та вмотивованість до взаємодії у сфері виховання, створення умов для особистісного розвитку майбутніх педагогів.

7.2. Продукція, підготовлена за темою:

7.2.1. Наукова продукція:

Рукописи розділів монографії:

7.2.1.3. «Теоретичні засади культурологічного підходу у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності» (2,0 др. арк.);

7.2.2. Науково-виробнича продукція:

Рукописи розділів посібників:

7.2.2.1. «Професійна підготовка майбутнього педагога до виховної діяльності» (3,0 др. арк.);

Рукописи розділів методичних рекомендацій:

7.2.2.2. «Виховна діяльність майбутнього педагога на основі культурологічного підходу» (1,5 др. арк.).

7.2.2.3. «Технології професійної підготовки педагога до виховної діяльності» (1,0 др. арк.).

7.2.3. Навчальна продукція:

Не заплановано.

7.2.4. Довідкова продукція:

Не заплановано.

7.2.5. Статті (4,0 др. арк.).

7.2.6. Найвагомішими публікаціями за темою дослідження є:

1. *Лактіонова Галина.* Навчальний заклад і родина у сучасних умовах: нові демографічні тенденції – нова парадигма стосунків – нові складові у підготовці педагогів // *Edukacja zawodowa i ustawiczna – Redakcja naukowa Nella Nyczkało, Adam Solak: Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, Instytut Oświaty Pedagogicznej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy – Warszawa – 2016. – С.107-114 (0.4 др. арк.)*

2. *Лактіонова Галина, Машикіна Світлана.* Партнерство навчальних закладів і родин: нові реалії і досвід // *Рідна школа. – 2016. – №7 (липень) – С.13-18 (0,5 др. арк.)*.

3. *Лактіонова Галина, Машикіна Світлана.* Партнерство навчальних закладів, сім'ї і громади: від декларування до втілення// *Освіта Луганщини. – 2016. – №4 (0,5 др. арк.)*.

4. *Піддячий В. М.* Обґрунтування форм культурологічної підготовки майбутніх педагогів / В. М. Піддячий // *Наукові записки: [збірник наукових статей] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; укл. Л.Л. Макаренко. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2016. – Випуск СХХІХ (112). – С. 165-174. (0,5 д.а.)*

8. «Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів», РК № 0114U003167, 2014-2016.

У звітному році над темою працювало 10 виконавців. Науковий керівник НДР – Сотська Г.І., доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник.

8.1. Основними результатами, досягнутими в ході виконання дослідження у 2016 р. (третій етап) є:

1. Визначено зміст естетичного досвіду викладача образотворчого мистецтва вищих педагогічних навчальних закладів як духовно-практичне надбання особистості, ціннісно-орієнтаційний фактор її розвитку і поведінки, базисну основу педагогічної майстерності педагога-художника. Досвід естетичної діяльності викладача образотворчого мистецтва набуває більшої самостійності у діяльності художній, де створення естетичної цінності – не другорядне завдання, не доповнення до цінностей іншого типу, а основна його ціль.

Розроблено та експериментально перевірено педагогічні умови розвитку естетичного досвіду викладачів образотворчого мистецтва в педагогічних університетах, сутність яких полягає у включеності викладачів у процес глибинного пізнання психологічних процесів сприйняття мистецтва особистістю; стимулюванні естетичної активності та пізнавальної естетико-

педагогічної діяльності; формуванні рефлексії і вміння керувати своїми емоціями і почуттями; активації вміння бачити прекрасне, естетичне, досконале в собі і оточуючому середовищі; у набутті навичок співтворчості та партнерського спілкування, об'єктивації власної поведінки та прагнення до естетико-творчого самовираження і самореалізації у художньо-педагогічній діяльності.

Доведено, що найбільш ефективними формами розвитку естетичного досвіду викладачів образотворчого мистецтва в педагогічних університетах є мистецькі тренінги як форми інтерактивного навчання, метою яких є подальший розвиток професійних навичок викладачів та засвоєння учасниками нового естетичного досвіду сприйняття мистецтва.

2. Виявлено сутнісні ознаки когнітивного досвіду викладачів художньої культури вищих педагогічних навчальних закладів, психологічний механізм якого розвивається у ментальних структурах особистості, що забезпечують сприймання, зберігання і впорядкування інформації, сприяючи відтворенню в психіці особи стійких аспектів сприйняття нею об'єктів та суб'єктів. Вони оперативно переробляють поточну інформацію про актуальну дію на різних рівнях інтелектуального відображення. Когнітивний досвід сприйняття мистецтва представлений такими ментальними компонентами, як архетипні структури, способи кодування й декодування художньої інформації, когнітивними схемами, семантичними і понятійними структурами, які є результатом інтеграції базових механізмів перероблення художньої інформації.

З'ясовано, що когнітивний досвід викладачів художньої культури базується на набутих ним знаннях, уміннях та навичках у сфері художньої та педагогічної діяльності, включає в себе мистецтвознавчу, культурологічну та психолого-педагогічну підготовку, виконавську майстерність, організаційно-комунікативні навички й визначає його професіоналізм у професійній діяльності, який характеризується рівнем його художньо-професійної компетентності, обізнаністю у галузі мистецтва, розвиненим художньо-естетичним тезаурусом як інтелектуального та емоційного багажу.

Розроблено та експериментально перевірено естетично орієнтовані педагогічні умови розвитку когнітивного досвіду викладачів художньої культури вищих педагогічних навчальних закладів у системі післядипломної педагогічної освіти, які передбачають комбінування та гнучке поєднання різних форм організації навчання: лекція проблемного типу, лекція-прес-конференція, лекція-діалог як форма спільної діяльності викладача і вчителя на основі проблемної ситуації. У структурі спецкурсів заплановано проведення семінарських занять: проблемних, дослідницьких (з використанням елементів рольової гри), практичних, конференцій, «круглих столів», творчих зустрічей, «аукціонів» педагогічних ідей, тренінгів. Оптимальними формами інтерактивного навчання є робота в малих групах, парах, ротаційних трійках (як різновид кооперативного навчання), а також індивідуальні форми роботи, консультації, що пов'язані з персоналізацією педагогічної взаємодії.

3. Розроблено та експериментально перевірено естетично та етично орієнтовані педагогічні умови розвитку професійного досвіду викладачів соціально-гуманітарних дисциплін у класичних і педагогічних університетах, які ґрунтуються на засадах культурологічного, полікультурного та синергетичного підходів; використанні традиційних та інноваційних методів і форм навчання, створенні творчого освітнього середовища, яке визначає умови професійного зростання, розвитку професійного досвіду майбутнього науковця-дослідника, вчителя-практика.

У ході формувального етапу дослідження було оновлено зміст соціально-гуманітарних дисциплін шляхом поглибленого вивчення педагогічної спадщини, прогресивних ідей викладачів класичних і педагогічних університетів, акцентування уваги на текстологічному аналізі наукових праць, упровадження соціально-гуманітарних спецкурсів з проблем історико-педагогічного досвіду, застосування інноваційних методів і форм проведення фольклористичної практики («розархівування архівів», створення віртуальних бібліотек, електронних баз даних та ін.). Це дозволило активізувати роботу з молодими дослідниками, які мають аксіологічно зорієнтовану позицію щодо здійснення наукової діяльності; створення регіональних центрів з лінгвістики, фольклористики, етнології, культурології та підтримки їх діяльності, студентських організацій дослідників мови, літератури, фольклору, впровадження таких форм навчання, як проблемні групи, семінари під керівництвом відомих науковців; створення картотек за результатами студентських практик при кожному університеті. Поєднання різних методів, засобів, форм навчання стимулювало творчу активність, самостійність, забезпечило формування дослідницької культури, розвиток професійного досвіду щодо використання позитивних надбань викладачів університетів.

4. Обґрунтовано педагогічні умови впровадження прогресивних ідей розвитку професійного досвіду педагогів-музикантів у вищих навчальних закладах (XVIII ст.), з-поміж яких визначено такі:

- творче використання ідей педагогів-музикантів XVIII ст. у контексті утвердження компетентнісної парадигми музично-педагогічної освіти, відповідно до якого розвиток професійних якостей необхідно розглядати як системний всеохоплюючий процес, що включає в себе формальну і неформальну освіту впродовж життя, а особливо – здатність особистості до інтелектуально-етичної, духовної саморегуляції, саморозвитку. Без цього унеможлиблюється досягнення будь-яким суб'єктом компетентностей високого рівня, якісного ступеня досвідченості, а отже й здатність ефективно й вчасно розв'язувати глобальні, регіональні, індивідуальні проблеми й суперечності;

- оновлення змісту музично-педагогічної освіти на засадах ціннісних пріоритетів досвіду педагогів-музикантів XVIII ст., що сприятиме творчій самореалізації, формуватиме національній спрямованості у професійній діяльності, що «полягає в органічному поєднанні музичної освіти з історією і

традиціями українського народу, у збереженні і збагаченні національних цінностей»;

- поглиблене вивчення результатів співпраці музикантів-педагогів XVIII ст. з зарубіжними митцями через посередництво різних форм навчання (дослідницька діяльність, наукові гуртки, проблемні групи, студентські конференції, круглі столи тощо), що сприятиме зорієнтованості змісту музичної освіти на утвердження полікультурних і культуротворчих загальнолюдських цінностей, варто визнати Саме така модель уможливило опанування національної музичної спадщини, естетичного досвіду поколінь, забезпечує взаємопродуктивний зв'язок культур, народів і держав в епоху глобалізації, адже вона є національною і водночас європейською;

- активізація науково-дослідницької роботи майбутніх музикантів-педагогів на основі дослідження спадщини музикантів-педагогів XVIII ст. у регіональному вимірі. Адже цінності мистецької спадщини когорти видатних українців народ зберігав у всіх куточках рідної землі.

5. Історичний аналіз розвитку професійного досвіду видатних українських педагогів-музикантів XIX ст. дозволив виявити провідні тенденції розвитку музичної освіти у досліджуваній період, зокрема:

– інтеграція у змісті музичної освіти прогресивних ідей вітчизняного і зарубіжного музично-педагогічного досвіду, що передбачало використання різноманітних форм і методів музичної освіти;

– посилення національної спрямованості вітчизняної музичної освіти шляхом введення до навчальних програм українських народнопісенних творів та їх композиторських обробок;

– створення українськими педагогами-музикантами навчальних посібників, пісенників, музичних збірок, методичних розробок, які активно впроваджувались у практику навчальних закладів;

– професіоналізація музичної освіти, що виявилася у створенні мережі професійних музичних навчальних закладів, де здійснювалася підготовка майбутніх фахівців у галузі музичного мистецтва;

– розширення змісту навчальних програм, за рахунок введення музично-теоретичних дисциплін та предметів сценічної та акторської майстерності;

– посилення уваги до забезпечення індивідуально-особистісної спрямованості музично-освітнього процесу, що передбачало створення індивідуальних програм з музичних дисциплін з урахуванням творчих можливостей та виконавської індивідуальності кожного учня чи студента.

6. Розроблено та експериментально перевірено естетично та етично орієнтовані педагогічні умови розвитку комунікативного досвіду викладачів філологічних дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів, які ґрунтуються на ідеї формування соціальної активності особистості, конструктивна комунікація якої здатна чинити вплив у площинах «викладач – студент – колеги – громадськість – особистісне спілкування». Визначено систему активних форм роботи для розвитку позитивного мовлення, які впливають на корекцію мотиваційно-ціннісної сфери особистості викладача,

формують рефлексивні уміння, що дають поштовх до самовдосконалення. Наразі потреба у самоосвіті і саморозвитку є основним чинником, внутрішньою рушійною силою вдосконалення майстерності педагогічних працівників і як наслідок – набуття професійного досвіду.

Доведено, що реалізація професійного потенціалу особистості визначається як об'єктивними можливостями, так і внутрішньо особистісними чинниками, серед яких провідну роль відіграють здібності, цінності та мотивація діяльності. Спілкування поєднує в собі два взаємопов'язаних рівня: зовнішній, поведінковий і внутрішній, глибинний, що має визначальне значення щодо першого. Спонукання педагогів до розвитку професійної компетентності сприяє перетворенню ситуативної позитивної мотивації у стійкий особистісний витвір.

7. Переосмислення проблеми розвитку професійного досвіду українських педагогів-музикантів ХХ ст. у контексті становлення національного хорового мистецтва сприятиме: застосування професійних умінь в діяльності, спрямованій на навчання та виховання підростаючого покоління; формування образного мислення особистості викладача; залучення до дослідження проблем історії розвитку музичного, хорового мистецтва; збагачення емоційно-естетичного досвіду у процесі концертної діяльності; задоволення естетичних інтересів, смаків, потреб у духовно-естетичному самовдосконаленні відповідно до індивідуальних можливостей у процесі підвищення кваліфікації.

У контексті розвитку професійного досвіду викладача особливе значення має створення естетичного середовища в навчальному закладі, відкритого для активної взаємодії з навколишнім соціокультурним середовищем, яке спрямоване на формування естетичних потреб, почуттів, смаків, суджень, поглядів, переконань, ставлень, естетичної культури та естетичного досвіду як своєрідного континууму властивостей і якостей викладача, за допомогою яких він включається у соціокультурне і професійне середовище та набуває здатності сприймати і перетворювати дійсність за законами краси в усіх сферах педагогічної діяльності. Успішність процесу розвитку професійного досвіду викладача-музиканта залежить від багатьох факторів, зокрема усунення одноманітності змісту, форм і методів естетичного розвитку засобами музичного мистецтва, прояву ініціативи, багатой фантазії, уяви, емоційної активності.

8.2. Продукція, підготовлена за темою:

8.2.1. Наукова продукція:

Рукопис розділів монографій:

8.2.1.1. «Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» (2,0 др. арк.);

8.2.1.2. «Розвиток професійного досвіду педагогів-музикантів у вищих навчальних закладах України (XVIII – ХХ ст.)» (3,0 др. арк.).

8.2.2. Науково-виробнича продукція:

Рукопис розділів посібника:

8.2.2.1. «Естетичні та етичні чинники розвитку когнітивного досвіду викладачів художньої культури вищих педагогічних навчальних закладів» (2,5 др. арк.).

Рукописи методичних рекомендацій:

8.2.2.2. «Розвиток естетичного досвіду викладачів образотворчого мистецтва вищих педагогічних навчальних закладів» (1,5 др. арк.);

8.2.2.3. «Естетичні та етичні чинники розвитку комунікативного досвіду викладачів філологічних дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів» (1,0 др. арк.);

8.2.3. Навчальна продукція:

Не заплановано:

8.2.4. Довідкова продукція:

Не заплановано.

8.2.5. Статті (10,5 др. арк.).

8.2.6. Найвагомішими публікаціями за темою дослідження є:

1. *Sotskaya G.* Formuvannya estetičnoї culture maybutnih pedagogiv in zarubizhniy osvitiyi praktitsi / Galina Sotskaya // Porwnania profesin victim. – 2016. – vip. 4. – p. 96 – 104. (0,5 др. арк.).

2. *Філіпчук Н.О.* Досвід українських педагогів – музикантів у контексті сучасних пріоритетів сучасної мистецької освіти /Наталія Філіпчук // Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. пр. Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [ред. кол. Безлюдний О.І. (гол. ред.) та ін.]. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2016. – Випуск 14. – С. 252 – 259. (0,5 др. арк.).

3. *Вовк М.П.* Навчально-методичний ресурс фольклористичної підготовки майбутніх філологів: сучасний контекст / М. Вовк // Педагогічний альманах: зб. наук. пр. / редкол. В.В. Кузьменко (голова) та ін.. – Херсон.: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2016. – Вип. 30. – С. 63-69. (0,5 др. арк.).

4. *Вовк М.П.* Етико-естетичний потенціал української фольклористики / Мирослава Вовк // Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент: зб. наук. пр. – Вип. 11; [гол. ред. В.Ф. Орлов]. – К.: Вид-во ТОВ «Тонар», 2014. – С. 180-192. (0,5 др. арк.).

5. *Грищенко Ю.* Розвиток музичної освіти в Україні: історичний аспект / Освітній україноцентризм Георгія Філіпчука: зб. наук. пр. / [редкол.: Н. Ничкало (голова), та ін.; упоряд.: Н. Ничкало, О. Боровік]; НАПН України; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. –К.: Богданова А.М., 2016. – С. 483-490. (0,5 др. арк.).

6. *Котырло Т.В.* Психологические особенности взаимодействия учителя и ученика во время решения педагогической ситуации // Электронный журнал «Общество. Культура. Наука. Образование», 2016. Вип. 1. URL: (Режим доступу: http://cipv.ru/static.php?mode==page_602) (0,25 др. арк.).

II.4. Публікації

Загальна кількість праць, підготовлених в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих за звітний період – **161/28**, у тому числі надруковано – **129/28**.

За видами продукції: підготовлено у тому числі надруковано:

	<i>планові / позапланові</i>	
Наукова продукція:		
монографії	9/4	-/4
збірники наукових праць	-/5	-/5
матеріали конференцій	-/1	-/1
Науково-виробнича продукція:		
посібники	6/1	-/1
методичні рекомендації	14/3	-/3
Навчальна продукція:		
навчальні програми	1/3	-/3
Довідкова продукція:		
словник термінів	1/1	-/1
бібліографічні покажчики	1/-	-/-
Статті:		
у наукових фахових виданнях	40/3	40/3
у міжнародних виданнях	13/2	13/2
у інших наукових виданнях	24/1	24/1
у матеріалах конференцій	52/4	52/4

(Таблиці II.1. – II.5.)

III. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Кількісна характеристика експериментів на рівні структурного підрозділу Інституту – 6. Експериментальна робота здійснюється на базі 30 навчальних закладів. Всі експериментальні навчальні заклади діють на підставі рішень вченої ради Інституту. У відділах Інституту є база даних про діяльність експериментальних навчальних закладів та програми експериментальних досліджень.

Тема *«Психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді» (РК № 0114U003165; 2014–2016; керівник теми – Помиткін Е.О.)*.

Кількість експериментальних навчальних закладів – 10.

Укладено угоди із закладами, які є базою для проведення експериментального дослідження, зокрема:

1. Новомосковський колегіум № 11 середній загальноосвітній навчальний заклад I-III ступенів Дніпропетровської області.

2. Спеціалізована школа №187 з поглибленим вивченням української та англійської мови (м. Київ).
3. Спеціалізована школа №120 з поглибленим вивченням природничо-математичних наук.
4. Український колеж ім. В.О.Сухомлинського (м. Київ).
5. Прилуцька гімназія №5 імені В.А.Затолокіна (м. Прилуки).
6. Спеціалізована школа - дитячий садок №109 "Золотий ключик" (м. Київ).
7. Дошкільний навчальний заклад №8, центр В.О.Сухомлинського (м. Прилуки).
8. Житомирський державний університет імені Івана Франка (м. Житомир).
9. Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти Житомирської обласної ради.
10. Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського.

Відомості про наукового керівника – Помиткін Едуард Олександрович, доктор психологічних наук, професор, завідувач відділу професіології та психолого-педагогічної діагностики Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються (назви та короткий опис):

1. *Духовно-особистісний підхід* поєднує змістовий вимір духовності з функціональним. Змістовий вимір розкривається через включення таких смислоутворювальних філософських категорій як Краса, Добро, Істина, Любов, тоді як функціональний вимір – через актуалізацію вищих психічних функцій особистості (свідомості, самосвідомості та волі) у процесі розвитку її ідеалів, цінностей і смислів. Цей підхід дозволяє: 1) виявляти психологічні механізми розвитку духовного потенціалу через функції, стани, процеси, властивості, що об'єднані у підструктурах спілкування, спрямованості, характеру, самосвідомості, досвіду, інтелекту, психофізіології; 2) досліджувати внутрішні ознаки духовності і зовнішні прояви духовного потенціалу у поведінці, вчинках і діяльності особистості; 3) виявляти орієнтири актуалізації психологічних механізмів розвитку духовного потенціалу людини.

2. *Комплекс психодіагностичних методик*, спрямованих на визначення психологічних складових готовності педагогічного персоналу до розвитку духовного потенціалу учнів. На сьогоднішній день існує дефіцит психологічного інструментарію для експериментального дослідження духовної сфери особистості, психологічних механізмів її розвитку, складових психологічної готовності дорослих до розвитку духовного потенціалу дітей та молоді. Тому діяльність працівників відділу була спрямована на розробку методик та інструментарію для вирішення цих актуальних практично орієнтованих завдань.

Результати експериментальної роботи, отримані впродовж звітнього року:

1. Здійснено перший етап впровадження наукової продукції: 1 монографія, 2 посібника, 3 методичних рекомендацій (*монографія* «Психологічні основи підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді»; *посібників* «Методологічні проблеми наукової психології»; «Психологічні основи підготовки педагогів до духовно-орієнтованої розвиваючої взаємодії з учнями»; *методичних рекомендацій* «Психологічні умови розвитку духовних якостей характеру особистості в навчально-виховному процесі»; «Діалогічні засади підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнів»; «Викладання психології для учнів старших класів: методичні рекомендації»).

2) Впроваджено комплексну психодіагностичну методику з вивчення готовності педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді – 16 психодіагностичних тестів та опитувальників (колективна розробка співробітників відділу).

3) Впроваджено результати емпіричного вивчення психологічних особливостей підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді під час проведення науково-практичних семінарів конференцій, круглих столів.

4) Апробовано та розпочато впровадження психологічних методик та засобів актуалізації готовності педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді (тренінги, програми саморозвитку, семінари-практикуми, навчальні програми для підготовки аспірантів, програми курсів для дорослих).

5) Визначено перспективні напрями психологічної роботи з педагогами, серед яких:

- Психологічна просвіта відносно того, як саме духовний потенціал та особистісні риси вихователя впливають на розвиток духовного потенціалу вихованця.
- Розробка й впровадження інтерактивних, тренінгових форм психологічної роботи з педагогами для об'єктивізації самооцінки та “Я”- концепції вчителя.
- Створення комплексних психологічних умов та засобів для розвитку особистісно-професійної рефлексії педагога, критичного мислення, розвитку сприйнятливості до думки інших людей.
- Розробка психологічних засобів для корекції надмірної вимогливості та гіпервідповідальності у самоставленні та ставленні до інших.
- Проведення заходів з профілактики та корекції професійного вигорання як наслідку деформацій мотиваційно-сміслової сфери педагогів.

Тема «Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю» (РК № 0114U003164; 2014-2016; керівник теми – Ігнатович О.М.).

Кількість експериментальних навчальних закладів – 5.

Укладено угоди із закладами, які є базою для проведення експериментального дослідження, зокрема:

1. Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.
2. Кам'янець-Подільський національний університет імені І.Огієнка.
3. Кременчуцький національний університет імені М. Остроградського.
4. Київська спеціалізована школа № 41 ім. З.Слюсаренка.
5. Київська загальноосвітня школа № 169.

Відомості про наукового керівника – Ігнатівич Олена Михайлівна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу професіології та психолого-педагогічної діагностики Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються (назви та короткий опис): У ході експериментальної діяльності відпрацьований інноваційний проект психологічного професійного відбору учнівської молоді до вищих педагогічних навчальних закладів та моніторингу професійної придатності майбутніх педагогів упродовж навчання, що включає технології оцінки і моніторингу індивідуально-типологічних особливостей особистості, її емпатійності, емоційно-вольової, комунікативної, когнітивної сфер, а також професійної спрямованості майбутніх педагогів, охоплює процеси діагностики та науково-обґрунтованого, діагностико-прогностичного, планово-діяльнісного стеження за станом і зміною показників придатності особистості до освітньо-професійної діяльності упродовж навчання у вищому педагогічному навчальному закладі, прогнозування на цій основі успішності оволодіння педагогічною професією та успішності педагогічної діяльності.

Результати експериментальної роботи, отримані впродовж звітного року: *Визначено* діапазон мотивів вибору педагогічної професії: 12% – професійні; 10% – предметні; 7% – престижні; 28% – утилітарно-прагматичні; 9% – соціальні; 8% – наслідування; 10% – інфантильні; 16% – відсутність мотивації.

Розроблено психограму майбутнього педагога. Основними компонентами якої є:

1. Психофізіологічні особливості – стресостійкість, тобто здатність працювати в умовах хронічного психоемоційного напруження, постійна готовність до непередбачуваних ситуацій; протипокази – надмірна сповільненість, інертність.

2. Комунікативні особливості – високий рівень комунікабельності та емпатійності, чітке та виразне мовлення; протипокази – замкненість, некомунікабельність, підвищений егоцентризм, дефекти мовлення.

3. Когнітивні (інтелектуальні) особливості – високий рівень розвитку всіх пізнавальних процесів, ерудованість, грамотне мовлення, схильність до пізнання нового та творчості; протипокази: ригідність мислення.

4. Особливості регулятивної (емоційно-вольової) сфери – уміння достатньою мірою контролювати власну поведінку та емоції, витримка,

високий рівень відповідальності; протипокази – слабкий самоконтроль поведінки та емоцій, надмірна запальність і дратівливість.

5. Загальні особистісні особливості – належна соціальна спрямованість особистості як система високоморальних і громадянських її цінностей, а також безкорисливе ставлення до людей, любов до дітей; протипокази – байдужість до людей загалом і відсутність безкорисливого інтересу до них.

Задатками щодо розвитку педагогічних здібностей виступають: високий рівень активності та чутливості нервової системи; висока лабільність нервової системи; низькі показники інтровертованості; здатність до емоційної саморегуляції. *Загальними протипоказами до педагогічної діяльності є:* дисгармонійна я-концепція, акцентуації характеру, виражена неврівноваженість, піддатливість гнітючим настроям, підвищена дратівливість, дефекти аналізаторних систем, пізнавальних процесів, когнітивні розлади, дефекти мовлення, психози, неврози.

Тема «Теорія і практика особистісного і професійного розвитку дорослого населення» (РК № 0114U003163; 2014–2016; керівник теми – Аніщенко О.В.).

Кількість експериментальних навчальних закладів – 2.

1. Київський професійно-педагогічний коледж імені Антона Макаренка.
2. Львівський державний університет безпеки життєдіяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Відомості про наукового керівника – Аніщенко Олена Валеріївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу андрагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються (назви та короткий опис).

1. Модульна система професійної перепідготовки незайнятого населення як гнучка інноваційна педагогічна технологія організації професійного навчання, перепідготовки та підвищення кваліфікації майбутніх робітників, в основу якої покладено індивідуалізований діяльнісний підхід до освоєння модулів трудових навичок з визначеної професії, спеціальності або виду робіт. Система професійної перепідготовки незайнятого населення ґрунтується на засадах андрагогічного підходу. При розробці системи бралися до уваги необхідність дотримання стислості у тривалості навчання, урахування наявного життєвого й професійного досвіду тих, хто навчається, їх психічного стану та ін.

2. Методика організації і проведення соціально-психологічних тренінгів (СПТ) для забезпечення особистісного й професійного розвитку дорослих (фахівців підрозділів пожежно-рятувальної служби ДСНС України та ін.), що складаються із занять, спрямованих на розвиток комунікативних навичок (підвищення компетентності у спілкуванні, опанування навичок безконфліктного спілкування), активного слухання, аналітичних умінь і навичок, адекватного самооцінювання, формування рефлексії, емпатії та ін. Тренінг вибудовується як активна форма соціально-психологічного

навчання, цілісна психолого-педагогічна система, завдяки якій дорослий пізнає себе, інших людей, свої вміння спілкуватися й впливати на інших. Кожне заняття містить теоретичну частину, практичні вправи (дозволяють учасникам оволодіти необхідними інтерперсональними вміннями і практично використати набуті теоретичні знання) та їх обговорення. Розроблено структуру СПТ (розминка, велика гра (основна частина), підсумковий аналіз). Багаторівневий зворотній зв'язок з учасниками тренінгу дає змогу кожному розкрити свої якості, зрозуміти недоліки у спілкуванні.

3. Модель професійного розвитку персоналу в умовах внутрішньофірмової підготовки та її організаційно-методичне забезпечення. Обґрунтовано складники та етапи впровадження моделі: а) підтримка керівництва; б) наявність нормативної бази, що забезпечує юридичну та фінансову підтримку моделі; в) створення організаційно-педагогічних умов для навчання персоналу; г) тренери і викладачі, покликані безпосередньо зреалізувати навчання; д) своєчасна і всеохоплююча система контролю та звітності, постійний неперервний моніторинг, що передбачає оцінювання й аналіз навчальної діяльності. Розробка та втілення моделі розвитку професійної майстерності персоналу з урахуванням описаних вище вимог та основних елементів передбачає низку етапів: На I етапі доцільно проведення наради на рівні керівництва фірми з метою розгляду цілей і завдань, пов'язаних з упровадженням розробленої моделі; на II етапі проводиться діагностика наявного в організації стану справ; на III етапі проводиться узгодження й підготовка до затвердження загального пакету документів, що регламентують навчання персоналу організації; IV етап передбачає інформування працівників про цілі та зміст розробленої моделі; на V етапі визначаються підрозділи чи працівники, які відповідатимуть за конкретні ділянки робіт.

Результати експериментальної роботи, отримані впродовж звітного року:

I. Розроблено і впроваджено:

– навчальні програми з вивчення іноземної мови («Англійська мова для спілкування. Базовий курс» (для закладів неформальної освіти), «Англійська мова для наукових і науково-педагогічних працівників»;

– навчальні програми і їх методичне забезпечення («Технології навчання дорослих» (Аніщенко О.В.), «Тенденції розвитку освіти дорослих» (Волярська О.С.); «Ретроспектива розвитку освіти впродовж життя» (Зінченко С.В.) для здобувачів вищої освіти;

– «Українсько-англійський розмовник для наукових і науково-педагогічних працівників: навчально-довідкове видання» (Василенко О.В., Кобюк Ю.М.) та методичні рекомендації «Вивчення англійської мови дорослими в системі неформальної освіти» (Василенко О.В.).

II. Адаптовано до культурно-освітніх потреб науково-педагогічних працівників та впроваджено технології навчання дорослих в умовах неформальної освіти:

– технології особистісно-орієнтовані, спільного (колективного)

навчання, саморегульованого навчання з метою підвищення рівня готовності дорослих до особистісного й професійного розвитку;

– тренінг спілкування для фахівців пожежно-рятувальної служби, спрямований на формування вмій і навичок, позитивних установок, необхідних для успішного спілкування; ознайомлення з формами та методами інтерактивної взаємодії, застосування на практиці продуктивних технік спілкування (Зінченко С.В.);

– тренінг і науково-методичні рекомендації щодо організації і проведення семінарів-дискусій у форматі «Світового кафе» (World Cafe) (Аніщенко О.В.).

III. *Розроблено і впроваджено методика* виявлення рівнів готовності до особистісного розвитку фахівців підрозділів пожежно-рятувальної служби ДСНС України і науково-педагогічних кадрів.

IV. *Обґрунтовано, апробовано психолого-педагогічні умови*, доцільні для застосування у системі неформальної освіти, які передбачають підвищення рівня самооцінки, самоактуалізації особистості дорослих учнів.

V. *Проведено 3-місячні курси для науковців у Мовній школі для дорослих ІПОД НАПН України* (Василенко О.В.).

Результати фундаментального колективного дослідження дають підстави для висновку про те, що сукупність одержаних наукових висновків і практичних рекомендацій мають важливе значення для подальшого розвитку теорії і практики освіти дорослих і можуть бути використані для удосконалення професіоналізації освіти різних категорій дорослих.

Тема **«Формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності»** (РК № 0114U003168; 20014–2016; керівник теми – **Огієнко О.І.**).

Кількість експериментальних навчальних закладів – 5.

Укладено угоди із закладами, які є базою для проведення експериментального дослідження, зокрема:

1. Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова.
2. Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка.
3. Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С.Макаренка.
4. Черкаський національний університету імені Богдана Хмельницького.
5. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

Відомості про наукового керівника – Огієнко Олена Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу зарубіжної педагогічної освіти Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються (назви та короткий опис):

– науково-теоретичні засади формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності.

– аксіологічні засади формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності.

- психологічні засади формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності.

- формування готовності майбутнього вчителя до застосування інтерактивних технологій у професійній діяльності.

Результати експериментальної роботи, отримані впродовж звітнього року, знайшли відображення у рукописах: розділів монографії «Формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності: теорія і практика» (6,0 др. арк.); словника термінів «Інноваційна діяльність вчителя: термінологічний словник» (0,5 др. арк.); розділів методичних рекомендацій «Підготовка майбутнього вчителя до застосування інформаційно-комунікативних технологій у професійній діяльності» (0,5 др. арк.); «Підготовка майбутнього вчителя до застосування інтерактивних технологій у професійній діяльності» (0,5 др. арк.).

Тема *«Культурологічний підхід у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності» (РК № 0114U003162; 2014–2016; керівник теми – Хомич Л.О.)*.

Кількість експериментальних навчальних закладів – 2.

Укладено угоди із закладами, які є базою для проведення експериментального дослідження, зокрема:

1. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова,
2. Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет»,

Відомості про наукового керівника – Хомич Лідія Олексіївна, доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються (назви та короткий опис):

В ході експерименту планується розробити і апробувати інновації:

Наукова продукція:

Монографія – 1:

«Теоретичні засади культурологічного підходу у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності» (10,0 др. арк.). – Хомич Л.О., Усатенко Т.П., Машкіна С.В., Шахрай Т.О.

Науково-виробнича продукція:

Посібник – 1:

«Професійна підготовка майбутнього педагога до виховної діяльності» (8,0 др. арк.) – Лактіонова Г.М., Кондратова Л.Г., Гаркавенко З.О.

Методичні рекомендації – 2:

«Виховна діяльність майбутнього педагога на основі культурологічного підходу» (3,5 др. арк.) - Шарошкіна Н.Г.

«Технології професійної підготовки педагога до виховної діяльності» (3,5 др. арк.) – Молчанова А.О., Піддячий В.М.

1. Відповідно до визначених завдань та з використанням нестандартного інструментарію проведення експериментального

дослідження здійснено науково-методичну експертизу кращих робіт, представлених регіональними оргкомітетами до Оргкомітету Відкритого конкурсу науково-методичних, методичних розробок, програм, проєктів, есе «РАЗОМ! Партнерство навчальних, культурно-освітніх закладів, соціальних служб і родин», визначено кращих за обраними напрямками («Створюємо цілісний виховний простір: заклад-родина-громада», «Готуємо дитину до гідного самостійного життя», «Утверджуємо та створюємо сімейні цінності, традиції», «Розкриваємо виховний потенціал родини»).

У 2016р. на конкурс «РАЗОМ!..» було подано 41 роботу з 7 регіонів України, що практично удвічі більше у порівнянні з попереднім етапом (2013/2014 р.р.). Закономірно, що більшість конкурсних робіт підготовлено представниками 4-х пілотних регіонів, де створено регіональні оргкомітети, а саме: м. Київ - 11 робіт, Тернопільська область – 9, Луганська область – 8, Мелітопольська область – 7. Однак, крім зазначених областей, 3 роботи надійшли з Черкаської, 2 – з Дніпропетровської, 1 робота – з Чернівецької областей. Керівниками авторських колективів/авторами конкурсних робіт стали представники 7-ми вищих навчальних закладів, 18-ти середніх, 5-ти дошкільних, 2-х професійних училищ, 4-х культурно-освітніх закладів, 1-ї громадської організацій, 2-х наукових установ. Подано також два есеї, авторами яких стали патронатна вихователька з Київської області та прийомна мати з м. Мелітополя. Отже, у порівнянні з пілотним етапом конкурсу коло учасників значно розширилося, з'явилися творчі колективи з нових типів навчальних закладів (професійні училища), наукових установ (Інститут проблем виховання НАПН України), а також до конкурсу вперше долучилися прийомні батьки, проте найбільш активними учасниками конкурсу залишаються представники навчальних закладів.

Проведено нагородження переможців Всеукраїнського етапу конкурсу та проведено низку підсумкових заходів (круглі столи, презентації, конференції) з метою обміну досвідом та поширення ідей соціального партнерства в освітній сфері. Підведення підсумків конкурсу «РАЗОМ!..» урочисто відбулося 28 вересня 2016 р. у залі Президії НАПН України за участю Президента НАПН України, академіка В.Г.Кременя, академіка-секретаря Відділу професійної освіти Н.Г.Ничкало, директора ІПОД, члена-кореспондента НАПН України Л.Б. Лук'янової, директора Інституту проблем виховання, академіка І.Д.Беха, академіка НАПН України декана факультету педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова В.І.Бондаря. Завдяки проведеній організаційній роботі за підтримки Відділення професійної освіти НАПН України 20 номінантів з різних регіонів України в той день приїхали до Києва. Вони були нагороджені дипломами та отримали пам'ятні плакетки з назвою та логотипом конкурсу. МБО «Благополуччя дітей» та «Кожній дитині» безкоштовно надали учасникам заходу науково-методичні та інформаційні видання, навчальні настільні ігри.

2. Реалізовано заходи з аналізу та підготовки пропозицій щодо впровадження кращого досвіду партнерства навчальних закладів та родин в практику діяльності навчальних закладів, соціальних служб тощо.

В ході реалізації завдань конкурсу «РАЗОМ!...» здійснювалось відпрацювання моделі діяльності регіональних оргкомітетів. Серед 4-х регіональних Оргкомітетів (м. Київ, Луганська область, Тернопільська область, м. Маріуполь) найбільш результативною була робота Луганського регіонального Оргкомітету, підтвердженням чого стала й найбільша кількість номінантів конкурсу. На базі Луганського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти у Северодонецьку відбулися творчі студії, круглі столи, знайшли своє застосування й інтернет-наради з питань організації конкурсу.

Досягнуто домовленості з редакцією фахового видання «Рідна школа» про заснування рубрики «РАЗОМ!...», у якій висвітлюватимуться питання розвитку партнерства між навчальними закладами, родинами, іншими інституціями соціалізації. Починаючи з липневого номеру журналу така рубрика вже поєднує статті, авторами яких є науковці та висвітлення кращого досвіду практичної діяльності, спрямованої на втілення ідей консолідації зусиль для створення цілісного освітнього простору. На шпальтах видання вже надруковано статтю представника батьківської громади м. Черкаси, підприємця Сергія Радченка, який у 2014 році став лауреатом пілотного етапу конкурсу, а зараз є членом Оргкомітету конкурсу. У рубриці також готується до видання есе прийомної мами з міста Мелітополя Людмили Дерези «Чужих дітей не буває», за яке вона отримала звання дипломанта першого ступеня конкурсу «РАЗОМ!...».

У 2016 р. результати конкурсу «РАЗОМ!...» були оприлюднені на Другій Міжнародній конференції «Сім'я: Перетворення – Образ – Загрози – Підтримка», що проводилися у Жешуві, 31 травня 2016 р. На її секційному засіданні я мала виступ «Навчальний заклад і родина: нові українські реалії, підходи, практика».

Для оцінки результативності конкурсу «РАЗОМ!...» проведено анкетування дипломантів конкурсу та членів Оргкомітету, що дозволило визначитись з подальшими перспективами і напрямками удосконалення.

3. Практико орієнтовним результатом виконання науково-дослідної роботи у 2016 році стало удосконалення авторської тренінгової програми з підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних працівників, розвитку виховного потенціалу родин . «Навчальний заклад і сучасна родина: нові реалії, підходи, технології» проф. Лактіонової Г.М. та її апробація (березень – квітень 2016 р.) у м. Києві, де була сформована група, до складу якої увійшли директори, заступники директорів, педагоги, психологи навчальних закладів, представники позашкільних навчальних закладів та батьківської громади. Розроблена програма була апробована також у Луганському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти (м. Северодонецьк) і в Криворізьському технічно-гуманітарному ліцеї

№129. Програма загальним обсягом у 6 год. складається з 3-х модулів («Сучасна родина: зміни у структурі і сімейних стосунках»; «Навчальний заклад і родина: кроки до партнерства», «Будуємо мости партнерства»). Перші два змістовних модулів передбачають застосування інтерактивних методик. Третій, заключний, модуль передбачає залучення учасників до проектної діяльності, спрямованої на встановлення та розвиток партнерства між навчальними закладами і родинами. Інформація про проведення тренінгу було розміщено не тільки на блозі конкурсу «РАЗОМ!...», але також на веб-сайтах навчальних закладів, де відбувалося навчання.

Результати експериментальної роботи, отримані впродовж звітного року:

Упродовж 2016 р. співробітниками відділу узагальнено результати дослідження «Культурологічний підхід у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності» у монографії «Теоретичні засади культурологічного підходу у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності», посібнику «Професійна підготовка майбутнього педагога до виховної діяльності» і методичних рекомендаціях «Виховна діяльність майбутнього педагога на основі культурологічного підходу» та «Технології професійної підготовки педагога до виховної діяльності» для забезпечення ефективної професійної підготовки педагога до виховної діяльності на основі культурологічного підходу.

Тема *«Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» (РК 0114U003167; 2014–2016; керівник теми – Сотська Г.І.).*

Кількість експериментальних навчальних закладів – 6.

Укладено угоди із закладами, які є базою для проведення експериментального дослідження, зокрема:

1. Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка;
2. Бердянський державний педагогічний університет;
3. Інститут мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова;
4. Інститут соціальної та мистецької освіти Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини;
5. Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського;
6. Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С. Макаренка.

Відомості про наукового керівника – Сотська Галина Іванівна, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, в. о. заступника директора з науково-експериментальної роботи Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються (назви та короткий опис):

Основними новітніми освітніми технологіями, розробленими виконавцями науково-дослідної теми, є:

1. Технологія розвитку естетичного досвіду викладачів образотворчого мистецтва (Сотська Г.І.).

Мета технології – осмислення змісту і структури естетичного досвіду викладача образотворчого мистецтва, озброєння естетичними знаннями в галузі теорії, історії, методики образотворчого мистецтва, художньої культури та вміннями їх використовувати з метою професійного зростання. Основні завдання технології: ознайомлення з вітчизняним та зарубіжним досвідом з проблеми розвитку естетичного досвіду викладачів; здійснення аналізу і практичного оволодіння естетико-педагогічними можливостями образотворчого мистецтва в процесі розвитку естетичного досвіду суб'єктів педагогічного процесу; стимулювання потреби в естетичній самоосвіті та саморозвитку на основі творчих естетико-педагогічних майстерень розвитку естетичного досвіду викладача образотворчого мистецтва.

2. Технологія творчого використання прогресивних надбань викладачів-фольклористів у сучасній вищій освіті (Вовк М.П.).

Мета технології – розвивати національно та інтернаціонально свідому особистість викладача, професійно-компетентного, культурно-ерудованого, аксіологічно спрямованого на основі історико-педагогічних надбань викладачів-фольклористів університетів України. Завдання технології: актуалізація фундаментального історико-педагогічного досвіду вивчення фольклористики у класичних університетах, його творче використання у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців, що сприяє збереженню наукових засад, освітніх традицій фольклористики та їх розвитку у світовому та європейському вимірах; на основі принципів культуровідповідності, науковості, систематичності і послідовності, міцності, усвідомленості і дієвості результатів розвитку, особистісного цілепокладання реалізовувати такі форми і методи розвитку професійного досвіду викладачів, як: застосування інноваційних методів і форм проведення фольклористичної практики («розархівлення архівів», створення віртуальних бібліотек з фольклористики, електронних баз даних з систематизації фольклорних текстів та ін.); заснування регіональних центрів з фольклористики, товариств, студентських організацій дослідників фольклору, впровадження таких форм навчання, як проблемні групи, семінари під керівництвом відомих фольклористів; створення картотек фольклору за результатами студентських практик при кожному університеті; оновлення змісту фольклористичних дисциплін на основі наукових досягнень викладачів-фольклористів, створення творчого освітнього середовища, яке визначає умови професійного зростання, розвитку професійного досвіду майбутнього учителя-філолога, фольклориста, науковця-дослідника, вчителя-практика.

3. Технологія розвитку когнітивного досвіду викладачів художньої культури вищих педагогічних навчальних закладів (Соломаха С.О.).

Мета технології – розвиток когнітивного досвіду викладачів художньої культури на засадах надбань мистецької освіти у вітчизняному і зарубіжному дискурсі, що пов'язано з постійною потребою в культурному саморозвитку й самовдосконаленні, яскравою вираженістю особистісного ставлення до мистецько-культурних явищ, системністю культурологічного мислення, усвідомленням ними взаємозв'язку між професійними і загальнокультурними цінностями, здатністю до транспонування мистецьких знань і умінь у контекст професійної діяльності, орієнтацією на діалогові художні стратегії, міжособистісну взаємодію. Завдання технології: визначення методів і форм розвитку когнітивного досвіду викладачів художньої культури на основі, що зумовлюється наявністю у викладача індивідуального стилю педагогічної взаємодії із студентами, що визначається фундаментальністю методологічної культури, системністю та поліхудожністю мислення, неповторністю ціннісно-сміслових інтерпретацій художніх текстів; практичне застосування інтерактивних форм, методів (діалогічна взаємодія, тренінги, творчі майстерні, художня інтерпретація, арт-тренінги тощо).

Результати експериментальної роботи, отримані впродовж звітного року.

- зростання рівня розвитку професійного досвіду педагогів вищої школи, професійний розвиток викладачів вищих навчальних закладів на основі теоретично обґрунтованих сучасних етико-естетичних педагогічних форм, методів, технологій та історичного досвіду професійної діяльності викладачів вищих навчальних закладів;

- сприяння підвищенню рівня педагогічної майстерності викладачів музичного мистецтва на основі творчого використання прогресивних ідей педагогів-музикантів (XVIII – XX ст.);

- зростання рівня когнітивного досвіду викладачів художньої культури вищих педагогічних навчальних закладів на етико-естетичних засадах;

- сприяння розвитку естетичного досвіду викладачів образотворчого мистецтва вищих педагогічних навчальних закладів на основі сучасних мистецьких технологій;

- зростання рівня комунікативного досвіду, комунікативної культури викладачів філологічних дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів на засадах етично та естетично обґрунтованих педагогічних технологій, інноваційних форм організації процесу професійного удосконалення педагогів;

- сприяння подальшому розвитку практичного досвіду викладачів фізико-математичних дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів на засадах етично та естетично обґрунтованих педагогічних технологій, використання інтегративних та міжпредметних зв'язків;

- бібліографічне забезпечення дослідження проблеми розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів на етико-естетичних засадах.

(Таблиці Ш.1., Ш.2.)

ІV. УПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ЙОГО МОНІТОРИНГ

У 2016 р. відбувалося упровадження 32 результатів НДР, отриманих упродовж 2014-2016 року, зокрема: 9 наукової, 20 науково-виробничої, 1 навчальної, 2 довідкової, а також 10 результатів 2013-2015 років: 1 наукової та 9 науково-виробничої.

У 2016 році за кошти державного бюджету наукова продукція не публікувалася.

Протягом звітного 2016 р. за темою **«Психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді»** РК № 0114U003165 (2014-2016 рр.) серед цільової групи (педагоги, психологи, соціальні педагоги та керівники навчальних закладів різних типів) були упроваджені результати НДР, які були отримані упродовж попередніх років.

Протягом звітного 2016 р. серед цільової групи (педагоги, психологи, соціальні педагоги та керівники навчальних закладів різних типів) були упроваджені результати НДР, які були отримані упродовж попередніх років

Упровадження результатів НДР та їх моніторинг здійснювався відділом на локальному рівні в межах першого етапу, що передбачає поширення наукових праць, в яких відображено результати діяльності, серед цільової групи користувачів, а також аналіз та узагальнення даних за результатами оприлюднення, поширення й використання матеріалів рукописів наукової і науково-виробничої продукції, зокрема:

1. «Психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді»: монографія. – Рукопис. – 10,0 др. арк.

2. Рибалка В.В. «Методологічні проблеми наукової психології»: посібник. - Рукопис (8,0 др. арк.)

3. Становських З.Л., Радзімовська О.В., Шкіренко О.В. «Психологічні особливості підготовки педагогів до духовно-орієнтованої розвивальної взаємодії з учнями»: посібник. - Рукопис (11,0 др. арк.);

4. Помиткін Е.О. «Викладання психології для учнів старших класів: методичні рекомендації». – Рукопис (6,0 др. арк.);

5. Павлик Н.В. «Психологічні особливості розвитку духовних якостей характеру особистості в навчально-виховному процесі»: методичні рекомендації. - Рукопис (6,0 др. арк.),

6. Бастун М.В. «Діалогічні засади підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнів»: методичні рекомендації. - Рукопис (5,0 др. арк.).

Соціальний ефект: підвищення ефективності професійної діяльності педагогічного персоналу шляхом удосконалення психолого-педагогічних

засобів підготовки педагога до розвитку духовного потенціалу учнів через різні форми психологічної роботи. Більш повне розкриття потенціалу педагогічної взаємодії шляхом актуалізації мотивів та психологічних механізмів розвитку духовного потенціалу особистості. Удосконалення заходів із роботи з персоналом, професійного навчання і виховання, формування професійної майстерності, ефективного здійснення професійної діяльності педагогічного працівника за рахунок поглиблення методологічних науково-психологічних підходів. Підвищення рівня професійної діяльності педагогів за рахунок актуалізації духовно-орієнтованої розвивальної взаємодії з учнями. Розвиток професійних якостей педагогічних працівників за допомогою заходів з розвитку духовних якостей характеру особистості. Підвищення продуктивності комунікації між учасниками педагогічного процесу шляхом застосування відповідного інструментарію.

Також здійснювався моніторинг результатів НДР 2011-2013 рр., зокрема:

- 1) Психологічні засади розвитку духовної культури педагогічного персоналу: посібник / за ред. Е.О. Помиткіна, З.Л. Становських. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. – 174 с.
- 2) Помиткін Е.О. Психологічна діагностика духовного потенціалу особистості : посібник / Е.О. Помиткін. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. — 144 с.
- 3) Рибалка В.В. Психологія і педагогіка праці особистості: методичний посібник / В.В. Рибалка. . — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. — 128 с.
- 4) Становських З.Л. Мотиваційно-сміслові детермінанти саморегуляції професійної діяльності педагогів: методичний посібник / З.Л. Становських. – Рукопис. – 192 с.
- 5) Шкіренко О.В. Розвиток особистісно-професійних якостей духовної культури педагогічних працівників: методичні рекомендації // Олена Шкіренко. – Рукопис. – 48 с.
- 6) Радзімовська О.В. Теоретичні засади розвитку комунікативної складової духовної культури педагогічного персоналу: методичні рекомендації // Оксана Радзімовська. – Рукопис. – 48 с.

Об'єкти впровадження продукції – підвідомчі установи НАПН України, НЗ різних рівнів акредитації (Новомосковський колегіум № 11 Дніпропетровської області; ПДЮТ Солом'янського району м. Києва; Київська гімназія ім. О.С. Пушкіна, Педагогічний інститут Київський університет ім. Д.Б. Грінченка; КПДЮ м. Києва; Прилуцька гімназія № 5 імені В.А.Затолокіна; ММЦ Управління освіти Прилуцької міської ради; Спеціалізована школа № 120 з поглибленим вивченням предметів природничо-математичного циклу м. Києва та ін..).

Доробок у формі статей, опублікований за проміжними результатами наукових досліджень співробітників відділу, розміщено на сайті електронної бібліотеки НАПН України за адресою: <http://lib.iitta.gov.ua>.

Упровадження і моніторинг результатів дослідження здійснювалися шляхом:

1) обговорення доповідей науковців відділу на науково-практичних заходах, в тому числі й міжнародних:

1. У ході виступу на круглому столі «Духовність в освіті» (м. Київ, 17 листопада 2016 р.) зроблено науковий виступ, у якому висвітлено основні питання теми, репрезентовано результати проведення дослідження за НДР відділу; запропоновано перелік психологічних умов, що сприяють підвищенню в педагогічних працівників рівня духовних цінностей, культури, духовного потенціалу учасників педагогічної взаємодії.
2. Проведено науково-методичну скайп-конференцію «Психологічні чинники формування готовності педагогів до розвитку духовного потенціалу учнів» з педагогами Новомосковського колегіуму.
3. Проведено презентацію наукових напрацювань на Міжнародному фестивалі дитячої творчості «Золотий лелека - 2016»
4. Зроблено виступ на семінарі «Аксіопсихологія обдарованої особистості»
5. Проведено обговорення проблематики розвитку духовної культури на творчій зустрічі видатних сучасних майстрів психології та педагогіки
6. Проведено презентацію наукових здобутків за темою НДР на фестивалі «Відкритий космос» та інтелектуальному конкурсі «Мирний космос»
7. Триває апробація Опитувальника для моніторингу рівня взаємодії навчальних закладів з відділом педагогічної психології і психології праці (Е.О. Помиткін і О.В.Радзімовська).

У звітному році за темою «**Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю**» РК № 0114U003164 (2014-2016рр.) опубліковано:

Упровадження результатів НДР:

Наукова продукція:

1. Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю: [монографія] / авт. кол. О.М. Ігнатович та ін. – рукопис (20,0 д.а.)

Науково-виробнича продукція:

1. Методичне забезпечення відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю / метою реком. / Шевенко А.М. – рукопис (5,0 д.а.).

Цільова група користувачів та об'єкти впровадження: Кам'янець-Подільський національний університет імені І.Огієнка, Кременчуцький національний університет імені М. Остроградського, Київська спеціалізована школа № 41 ім. З. Слюсаренка, Київська загальноосвітня школа № 169.

Також здійснювався моніторинг результатів НДР 2011-2013 рр. у закладах:

1. Бердянському державному педагогічному університеті (довідка № 52-09/1302 від 9.11.2015 р.);
2. Вінницькому державному педагогічному університеті імені М.Коцюбинського (довідка № 19-3/1082 від 16.11.2015 р.);
3. Глухівському національному педагогічному університеті імені О.Довженка (довідка № 2980 від 5.11.2015 р.);
4. ВПНЗ «Дніпропетровський гуманітарний університет» (довідка № 285/12 від 29.05 2014 р.);
5. Житомирському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти (довідка № 01 – 698 від 17.11.2015 р.);
6. Кам'янець-Подільському національному університеті імені І.Огієнка (довідка № 108-к від 23.10.2015 р.);
7. Кіровоградському державному університеті імені В.Винниченка (довідка № 1274 від 6.11.2015 р.);
8. Сумському державному педагогічному університеті імені А.Макаренка (довідка № 1846 від 9.11.2015 р.);
9. Мелітопольському державному університеті імені Б.Хмельницького (довідка № 06/2503 від 4.11.2015 р.);
10. Ніжинському державному університеті імені М.Гоголя (довідка № 04 від 6.11.2015 р.);
11. Ізмаїльському державному гуманітарному університеті (довідка № 919/1-4 від 11.11.2015 р.);
12. Національному педагогічному університеті імені М.Драгоманова (довідка № 01-10/2662 від 13.11.2015 р.);
13. Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Короленка (довідка № 434001-55/02 від 10.11.2015 р.);
14. Тернопільському національному педагогічному університеті імені В.Гнатюка (довідка № 1428-83/11 від 18.11.2015 р.);
15. Уманському державному педагогічному університеті імені П.Тичини (довідка № 2848/01 від 6.11.2015 р.);
16. Харківському національному педагогічному університеті імені Г.Сковороди (довідки № 01/10 – 988, № 01/10 – 987, № 01/10 – 989 від 13.11 2015 р.);
17. ПЗ «Харківський навчально-виховний комплекс «Мир» Харківської області» (довідки № 245, № 246 від 16.05.2014 р., № 88 від 27.03.2015 р.);
18. Хмельницький гуманітарно-педагогічній академії (довідка № 710 від 12.11.2015 р.).

Методи моніторингу впровадження результатів досліджень: публікації кінцевих результатів, участь у міжнародних виставках, науково-практичних конференціях, семінарах, розміщення на сайті Інституту матеріалів, підготовлених за результатами завершених НДР з метою їх оприлюднення.

Монографія «Психологія професійної орієнтації в системі педагогічної освіти» використовуються в навчально-виховному процесі ВПНЗ у професійній підготовці студентів за навчальною дисципліною «Основи

педагогічної майстерності» (спеціальності 7.02030301 «Українська мова і література», 7.04020101 «Математика», 7.04010201 Біологія», 7.01020101 «Фізичне виховання», 7.02030302 «Мова і література (англійська)»), навчальними дисциплінами «Психологія праці та інженерна психологія», «Основи особистісної і професійної самореалізації та соціально-психологічний тренінг» (спеціальність 7.03010201 «Психологія»), а також у процесі виконання курсових і дипломних проектів слухачів зі спеціальності 7.03010201 «Психологія».

Посібник «Психодіагностичне забезпечення профорієнтації в системі педагогічної освіти» використовуються в навчально-виховному процесі ВПНЗ у професійній підготовці студентів за навчальними дисциплінами «Психологія праці та інженерна психологія», «Основи особистісної і професійної самореалізації та соціально-психологічний тренінг» (спеціальність 7.03010201 «Психологія»), а також у процесі виконання курсових і дипломних проектів слухачів зі спеціальностей 8.18010020 «Управління навчальним закладом», 7.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування», спеціалізація «менеджмент освіти», 7.03010201 «Психологія».

Посібник «Професіограми професій педагогічного спрямування» ефективно використовуються в навчально-виховному процесі ВПНЗ у професійній підготовці студентів за навчальними дисциплінами «Професіограма керівника навчального закладу» (спеціальність 8.18010020 «Управління навчальним закладом»), «Основи педагогічної майстерності» (спеціальності 7.02030301 «Українська мова і література», 7.04020101 «Математика», 7.04010201 Біологія», 7.01020101 «Фізичне виховання», 7.02030302 «Мова і література (англійська)»).

Підручник «Професійна орієнтація» ефективно використовуються в навчально-виховному процесі ВПНЗ у професійній підготовці студентів за навчальними дисциплінами «Психологія праці та інженерна психологія», «Основи особистісної і професійної самореалізації та соціально-психологічний тренінг» (спеціальність 7.03010201 «Психологія»), а також у процесі виконання курсових і дипломних проектів слухачів зі спеціальності 7.03010201 «Психологія».

Упродовж звітного року здійснювалося впровадження 4 результатів НДР, отриманих під час виконання фундаментального дослідження **«Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу і Сполучених Штатах Америки»** РК № 0114U003166 (2014–2016 рр.), у 4 об'єктах впровадження:

- наукової продукції – 1 рукопис монографії;
- науково-виробничої продукції – 3 рукописи методичних рекомендацій.

А саме:

Наукова продукція – 1

1) рукопис монографії «Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу та Сполучених Штатах Америки» (13,0 др. арк.). Етап впровадження – перший – розповсюдження серед цільової групи користувачів. Рівень впровадження – локальний. Об'єкти впровадження: ВНЗ України – 3 (Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, Хмельницький національний університет);

Науково-виробнича продукція – 3

1) рукопис методичних рекомендацій «Емоційно-естетична та оптимістична основи професійного розвитку вчителів» (4,0 др. арк.). Етап впровадження – перший – розповсюдження серед цільової групи користувачів. Рівень впровадження – локальний. Об'єкти впровадження: ВНЗ України – 2 (Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, Хмельницький національний університет);

2) рукопис методичних рекомендацій «Вчитель як суб'єкт міжнародної освітньої діяльності: досвід англomовних країн» (3,0 др. арк.). Етап впровадження – перший – розповсюдження серед цільової групи користувачів. Рівень впровадження – локальний. Об'єкти впровадження: ВНЗ України – 3 (Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, Мукачівський державний університет, Хмельницький національний університет);

3) рукопис методичних рекомендацій «Особливості професійного розвитку вчителів у країнах ЄС» (4,5 др. арк.). Етап впровадження – перший – розповсюдження серед цільової групи користувачів. Рівень впровадження – локальний. Об'єкти впровадження: ВНЗ України – 2 (Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, Хмельницький національний університет).

Впровадження результатів НДР «Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу і Сполучених Штатах Америки» РК № 0114U003166 (2014–2016 рр.) здійснювався відділом впродовж 2016 року шляхом аналізу та узагальнення даних щодо оприлюднення, розповсюдження і використання матеріалів рукописів наукової та науково-виробничої продукції, підготовленої у 2016 році. Цільовою групою моніторингу є юридичні та фізичні особи у складі 4 ВНЗ України:

1. Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського;

2. Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка;

3. Мукачівський державний університет;

4. Хмельницький національний університет.

Показниками впровадження виступають:

– угода № 9-2015 від 1.11.2015 р. про наукове співробітництво з Хмельницьким національним університетом, що діє з 01.11.2015 р. до 01.11.2020 р.;

– довідка № 56 від 24.10.2016 р. про впровадження матеріалів рукописів монографії «Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу та Сполучених Штатах Америки» (Н.В. Пазюра, Я.М. Пилинський, Н.О. Постригач, Л.М. Дяченко, М.М. Марусинець), методичних рекомендацій «Емоційно-естетична та оптимістична основи професійного розвитку вчителів» (В.О. Кудін), методичних рекомендацій «Вчитель як суб'єкт міжнародної освітньої діяльності: досвід англомовних країн» (Н.М. Авшенюк), методичних рекомендацій «Особливості професійного розвитку вчителів у країнах ЄС» (Л.М. Дяченко, Н.О. Постригач) у Хмельницькому національному університеті, у якій засвідчено про використання авторських матеріалів викладачами при розробці та викладанні навчальних курсів «Порівняльна професійна педагогіка», «Вища освіта і Болонський процес», «Менеджмент в освіті», «Педагогіка вищої школи», «Лінгвокраїнознавство» для студентів спеціальностей «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна інформація», «Міжнародний бізнес», «Переклад», «Англійська мова та література»;

– довідка № 2138 від 20.09.2016 р. про впровадження матеріалів рукопису методичних рекомендацій «Вчитель як суб'єкт міжнародної освітньої діяльності: досвід англомовних країн» (3,0 др. арк.) у процесі підготовки бакалаврів спеціальності «Початкова освіта»;

– довідка № 184-н від 28.10.2016 р. про впровадження матеріалів рукописів монографії «Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу та Сполучених Штатах Америки» (Н.В. Пазюра, Я.М. Пилинський, Н.О. Постригач, Л.М. Дяченко, М.М. Марусинець), методичних рекомендацій «Емоційно-естетична та оптимістична основи професійного розвитку вчителів» (В.О. Кудін), методичних рекомендацій «Вчитель як суб'єкт міжнародної освітньої діяльності: досвід англомовних країн» (Н.М. Авшенюк), методичних рекомендацій «Особливості професійного розвитку вчителів у країнах ЄС» (Л.М. Дяченко, Н.О. Постригач) у Кіровоградському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка, у якій засвідчено про використання авторських матеріалів викладачами при розробці та викладанні навчальних курсів «Порівняльна професійна педагогіка», «Вища освіта і Болонський процес», «Менеджмент в освіті», «Педагогіка вищої школи», «Лінгвокраїнознавство» для студентів спеціальностей «Початкова освіта», «Соціальна педагогіка», «Дошкільна освіта», «Англійська мова та література»

– довідка № 06/43 від 27.10.2016 р. про впровадження матеріалів рукопису монографії «Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу та Сполучених Штатах Америки» (Н.В. Пазюра, Я.М. Пилинський, Н.О. Постригач, Л.М. Дяченко, М.М. Марусинець), у якій засвідчено про використання авторських матеріалів викладачами у роботі науково-методичних семінарів з проблем порівняльної педагогіки, що дало

можливість розширити коло дослідницької діяльності студентів і викладачів з проблем модернізації сучасної педагогічної освіти зарубіжжя й України.

Впровадження засвідчило, що на основі інтерв'ювання цільової групи користувачів виявлено позитивний соціальний ефект, зокрема:

- підвищення якості педагогічної освіти в умовах сучасних соціально-економічних, політичних і культурних змін зумовлених процесами глобалізації та інтеграції;
- інтеграція у зміст педагогічної освіти міжнародного та полікультурного компоненту;
- оновлення змісту психолого-педагогічних і фахових дисциплін;
- поглиблення знань студентів про специфічні національні та світові тенденції розвитку професійної педагогічної освіти, освіти дорослих в умовах глобалізації та інтеграції;
- сприяння формуванню у студентів знань про зв'язок педагогіки з іншими науками;
- оволодіння майбутніми фахівцями системою професійно-педагогічних термінів, опанування ними фундаментальних теоретичних знань;
- формування у студентів вмінь аналізувати, прогнозувати, моделювати, проектувати майбутню професійну педагогічну діяльність на основі компетентнісного підходу, а також основних джерел, шляхів і форм професійного розвитку;
- розвиток майстерності учителів в процесі їхньої педагогічної діяльності;
- оновлення термінології професійної освіти і навчання з урахуванням результатів сучасних наукових досліджень;
- розширення традиційних підходів до викладання психолого-педагогічних дисциплін у вітчизняних ВНЗ;
- обґрунтування ролі емоцій у навчально-виховному процесі як необхідної складової гуманістичного, особистісно орієнтованого підходів в освіті, що сприяє мотивації майбутніх фахівців до пізнання й саморозвитку впродовж життя, а також формуванню умінь проектувати професійну діяльність у контексті її оптимізації, індивідуалізації, природовідповідності;
- формування ефективної системи професійного навчання й підготовки педагогів засобами формальної та неформальної освіти;
- обґрунтування методичних рекомендацій для компетентісно орієнтованої професійної підготовки педагогів дошкільних навчальних закладів та загальноосвітніх шкіл як самостійних, ініціативних, відповідальних громадян, здатних ефективно взаємодіяти у виконанні соціальних, виробничих і економічних завдань розвитку суспільства;
- формування у викладачів і студентів знань про професійний розвиток педагогів як необхідної складової навчально-наукової діяльності сучасного закладу освіти і переконань щодо необхідності аналізу шляхів і умов трансформації педагогічного процесу, пов'язаного з посиленням практичного, міжпредметного, прикладного аспектів.

Кількість упроваджених результатів НДР, отриманих упродовж виконання теми **«Теорія і практика особистісного і професійного розвитку дорослого населення»** РК № 0114U003163(2014-2016 рр.).

До переліку включається опублікована у звітному році продукція, підготовлена за фундаментальними та прикладними НДР, що виконувались підвідомчими установами НАПН України за кошти державного бюджету.

I етап упровадження.

Упровадження результатів НДР та їх моніторинг здійснювався відділом на локальному рівні в межах першого етапу, що передбачає поширення наукових праць, в яких відображено результати діяльності, серед цільової групи користувачів, а також аналіз та узагальнення даних за результатами оприлюднення, поширення й використання матеріалів рукописів наукової і науково-виробничої продукції.

Продукція, що підлягала впровадженню (3 найменування):

I. Рукописи монографії «Особистісний і професійний розвиток дорослих: теорія і практика» (15,5 др. арк.) Аніщенко О. В., Баніт О. В., Василенко О. В., Дорошенко Н.І., Зінченко С. В., Волярська О.С.

II. Рукопис монографії «Підготовка педагогічного персоналу для роботи з дорослими: теоретичний і методичний аспекти» (9,0 др. арк.) Лук'янова Л.Б.

III. Рукопис посібника «Особистісний розвиток дорослих у неперервній професійній освіті» (14,5 др. арк.) Аніщенко О. В., Баніт О. В., Василенко О. В., Дорошенко Н.І., Зінченко С. В., Волярська О.С.

Об'єкти впровадження продукції – підвідомчі установи НАПН України, ВНЗ різних рівнів акредитації (Київський професійно-педагогічний коледж імені Антона Макаренка, Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій). Цільова група користувачів наукової продукції: науково-педагогічні працівники й студенти вищих навчальних закладів різних рівнів акредитації, аспіранти, докторанти.

Доробок у формі статей, опублікований за проміжними результатами наукових досліджень співробітників відділу, розміщено на сайті електронної бібліотеки НАПН України за адресою: <http://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/va/>.

Упровадження і моніторинг результатів дослідження здійснювалися шляхом:

I) обговорення доповідей науковців відділу на науково-практичних заходах, в тому числі й міжнародних:

- V Міжнародний науково-методологічний семінар «Розвиток порівняльної професійної педагогіки у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів» (м. Хмельницький, 19 травня 2016 р.) (доповідь О.В. Аніщенко «Педагогічні умови успішної реалізації технологій професійного розвитку дорослих»);
- Міжнародні дні освіти дорослих у Запорізькій області (м. Запоріжжя – м. Мелітополь, 6-8 жовтня 2016 р.) (доповідь О.В. Аніщенко «Центри

освіти дорослих для розвитку громади»);

- IV Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання освіти і науки» (м. Харків, 10-11 листопада 2016 р.) (доповідь *О.В. Василенко* «Інноваційні технології та методи навчання в системі неформальної освіти: європейський досвід»);
- Міжнародна науково-практична конференція «Освіта дорослих у контексті цивілізаційних змін: досвід, проблеми, перспективи» (м. Мелітополь, 6–7 жовтня 2016 р.) (доповідь *О.С. Волярської* «Тенденції розвитку освіти дорослих в Україні»);
- XII Міжнародні педагогічно-мистецькі читання пам'яті професора О.П. Рудницької (м. Київ, 1-2 грудня 2016 р.). (доповідь *О.В. Аніщенко* «Використання арт-технологій у неформальній освіті дорослих»; доповідь *О.В. Василенко* «Професійний розвиток педагогів в системі неформальної освіти»; *О.С. Волярської* «Психолого-педагогічні умови розвитку професіоналізму дорослого економічно активного населення»; доповідь *С.В. Зінченко* «Саморозвиток як фактор професійного становлення фахівців підрозділів пожежно-рятувальної служби Державної служби України з надзвичайних ситуацій»).

II) публікації основних результатів НДР у друкованих виданнях:

1. Василенко О.В. Розвиток функціональної грамотності в системі неформальної освіти дорослих / О.В. Василенко // Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України. – 2016. – Вип 3 (92). – С. 34-41.

2. Волярська О.С. Напрями удосконалення професійного розвитку педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти / О. С. Волярська // Естетика і етика педагогічної дії: зб. наук. праць. – Київ – Полтава: ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2016. – Вип. 14 (92). – С.140–150. (0,5 д. а.)

3. Зінченко С.В. Психолого-педагогічні особливості всебічного розвитку особистості в системі освіти дорослих / Світлана Зінченко // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика: зб. наук. праць / гол. ред. В.В. Камишин та ін. – К.: ІОД, 2016. – № 2 (17), грудень 2016. – С. 82-87 (0,5 др. арк.).

III) оприлюднення наукових публікацій на сайті електронної бібліотеки НАПН України.

Електронні версії друкованих праць співробітників відділу андрагогіки за 2016 р. розміщено за посиланням: <http://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/va/2016.html>

Результати НДР (теоретичний та експериментальний складники) впроваджуються в установах, які є базовими експериментальними майданчиками відділу андрагогіки (Київський професійно-педагогічний коледж імені Антона Макаренка, Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій), а також в інших закладах й установах, які займаються проблемами освіти дорослих.

За результатами моніторингового опитування цільової групи користувачів виявлено позитивний соціальний ефект, який зокрема полягає у популяризації ідей освіти впродовж життя, неформальної освіти дітей, молоді й дорослих, підтримці діалогу поколінь, що має важливе значення у контексті розвитку громадянського суспільства в Україні, поглибленні розуміння сутності концепту «освіта дорослих» та ролі неформальної, формальної освіти різних категорій дорослих у розвитку сучасного соціуму.

За темою **«Формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності»** РК № 0114U003168 (2014-2016 рр.) до переліку включається опублікована у звітному році продукція, підготовлена за фундаментальними та прикладними НДР, що виконувались підвідомчими установами НАПН України за кошти державного бюджету.

Наукова продукція:

Колективна монографія: «Формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності: теорія і практика» (6,0 др. арк.).

Науково-виробнича продукція – 2

Методичні рекомендації «Підготовка майбутнього вчителя до застосування інформаційно-комунікативних технологій у професійній діяльності» (0,5 др. арк.);

«Підготовка майбутнього вчителя до застосування інтерактивних технологій у професійній діяльності» (0,5 др. арк.).

Навчальна продукція - 1

Програма «Інноваційні педагогічні технології» (1,0 др. арк.)

Довідкова продукція – 1

Термінологічний словник «Інноваційна діяльність вчителя: термінологічний словник» (0,5 др. арк.).

Цільова група користувачів наукової продукції: науково-педагогічні працівники й студенти вищих навчальних закладів різних рівнів акредитації, вчителі, аспіранти та докторанти.

Упровадження результатів науково-дослідної роботи здійснюється на всеукраїнському та локальному рівнях шляхом оприлюднення на 20 науково-практичних заходах, в тому числі 13 міжнародних (робоча група виступила співорганізатором 3 науково-практичних заходів); розміщення інформації про результати дослідження в електронній бібліотеці НАПН України, на веб-сайтах Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, міжнародних спеціалізованих виставках, засобах масової інформації; міжнародній співпраці з освітніми асоціаціями.

Моніторинг упровадження результатів НДР здійснювався шляхом аналізу та узагальнення даних щодо оприлюднення, розповсюдження і використання матеріалів рукописів наукової, науково-виробничої та навчальної продукції. Моніторинг засвідчив (інтерв'ювання цільової групи користувачів, аналіз змісту довідок про впровадження результатів Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини (довідка №2071/01,

№ 2070/01 від 28.11.2014), Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького (довідка № 17/35/01-11, № 1735/01-11 від 18.11.2014), Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка (довідка № 1781 від 29.10.2015), Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка (довідка № 1782 від 29.10.2015), Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С.Макаренка (довідка № 01/273 від 25.10.2016 р.), Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка (довідка № 1706 від 17.10.2016), Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка (довідка № 185-Н від 01.11.2016р.), Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини (довідка №3014/01, № 2070/01 від 21.11.2016), що найбільш широко використовуються інноваційні технології викладання, модель формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності.

Виявлено позитивний соціальний ефект за такими напрямками впровадження результатів дослідження: зокрема:

- підвищення якості підготовки майбутнього вчителя у відповідності до вимог інноваційного розвитку суспільства;
- оптимізація та підвищення ефективності підготовки майбутнього вчителя на основі формування його готовності до інноваційної педагогічної діяльності;
- оновлення термінології інноваційної діяльності учителя з урахуванням результатів сучасних наукових досліджень;
- на основі обґрунтування теоретико-методологічних засад формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності поглиблено розуміння сучасних підходів до підготовки вчителя;
- розвиток основ педагогічної майстерності в процесі формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності;
- розвиток ціннісно-сислової сфери майбутнього вчителя під час підготовки його до інноваційної діяльності, яка є аксіорегулятором якісних розумово-поведінкових новоутворень у структурі особистості майбутнього фахівця;
- формування психологічної готовності до інноваційної діяльності майбутнього вчителя як інтегративного утворення особистості, що забезпечує цілісність функціонування та регуляції інтелектуальних, емоційних, мотиваційних, вольових та психофізіологічних процесів;
- розробка й обґрунтування моделі формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності забезпечує якісно новий рівень професійної підготовки майбутніх учителів;
- наукове обґрунтування педагогічних умов формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності;
- взаємодоповнюваність традиційних і інноваційних технологій у підготовці вчителя;
- вдосконалення організації педагогічної практики студентів;

- обґрунтування методичних рекомендацій для формування готовності майбутнього вчителя до застосування інформаційно-комунікативних технологій у професійній діяльності як ефективного інструменту інноваційної діяльності вчителя;

- обґрунтування методичних рекомендацій для формування готовності майбутнього вчителя до застосування інтерактивних технологій у професійній діяльності як ефективного інструменту інноваційної діяльності вчителя.

Упродовж звітнього року здійснювалося впровадження 4 результатів НДР, отриманих під час виконання фундаментального дослідження «Культурологічний підхід у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності» РК № 0114U003162 (2014–2016 рр.), у 4 об'єктах впровадження:

- наукової продукції – 1 рукопис монографії;
- науково-виробничої продукції – 1 рукопис посібника та 2 рукописи методичних рекомендацій.

А саме:

Наукова продукція – 1

1) рукопис колективної монографії «Теоретичні засади культурологічного підходу у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності» «(10,0 др.арк.). Етап впровадження – перший – розповсюдження серед цільової групи користувачів. Рівень впровадження – локальний. Об'єкти впровадження: ВНЗ України – 2 (Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Державний вищий навчальний заклад "Донбаський державний педагогічний університет");

Науково-виробнича продукція – 3

1). рукопис посібника «Професійна підготовка майбутнього педагога до виховної діяльності» (8,0 др.арк.). Етап впровадження – перший – розповсюдження серед цільової групи користувачів. Рівень впровадження – локальний. Об'єкти впровадження: ВНЗ України – 2 (Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Державний вищий навчальний заклад "Донбаський державний педагогічний університет");

2). рукопис методичних рекомендацій «Технології професійної підготовки педагога до виховної діяльності» (3,5 др.арк.). Етап впровадження – перший – розповсюдження серед цільової групи користувачів. Рівень впровадження – локальний. Об'єкти впровадження: ВНЗ України — 2 (Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, Київський університет імені Бориса Грінченка, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Державний вищий навчальний заклад "Донбаський державний педагогічний університет", Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського);

3). рукопис методичних рекомендацій «Виховна діяльність майбутнього педагога на основі культурологічного підходу» (3,5 др.арк.). Етап впровадження – перший – розповсюдження серед цільової групи користувачів. Рівень впровадження – локальний. Об'єкти впровадження: ВНЗ

України – 2 (Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Державний вищий навчальний заклад "Донбаський державний педагогічний університет").

Впровадження результатів НДР «Культурологічний підхід у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності» РК № 0114U003162 (2014–2016 рр.) здійснювався відділом впродовж 2016 року шляхом аналізу та узагальнення даних щодо оприлюднення, розповсюдження і використання матеріалів рукописів наукової та науково-виробничої продукції, підготовленої у 2016 році. Цільовою групою моніторингу є юридичні та фізичні особи у складі 2 ВНЗ України:

- 1) Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова,
- 2) Державний вищий навчальний заклад "Донбаський державний педагогічний університет",

Показниками впровадження виступають:

угоди про наукове співробітництво з вищими навчальними закладами за 2014-2016 роки; довідки про впровадження результатів науково-дослідної роботи «Культурологічний підхід у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності»: довідка про впровадження №07-10/2205 від 21.12.2016 р Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, довідка про впровадження № 66_16-1026 від 21.12.2016 р Державний вищий навчальний заклад "Донбаський державний педагогічний університет")

Впровадження засвідчило, що на основі інтерв'ювання цільової групи користувачів виявлено позитивний соціальний ефект, зокрема:

- підвищення рівня професійної підготовки майбутніх педагогів до виховної діяльності;
- здійснення досліджень з напряму культурологічних вимірів педагогічної дії; для підвищення рівня професійної підготовки педагога в контексті культурологічної парадигми;
- удосконалення культурологічних та аксіологічних вимірів педагогічної дії, поліпшення полікультурного освітнього середовища професійної підготовки педагога.

Моніторинг впровадження теми НДР: «Загальнокультурний розвиток особистості педагога в умовах постіндустріального суспільства». РК № 0111U002514 (2011-2013 рр.) здійснювався відділом впродовж 2016 року шляхом аналізу та узагальнення даних щодо оприлюднення, розповсюдження і використання матеріалів рукописів наукової та науково-виробничої продукції, підготовленої у звітному та двох попередніх роках.

Кількість упроваджених результатів НДР, отриманих упродовж 2016 р. – 10:

1. Колективна монографія «Полікультурна освіта в контексті загальнокультурного розвитку особистості педагога» (Хомич Л.О., Султанова Л.Ю., Шахрай Т.О.).

Наукові установи: Інститут проблем виховання, Інститут спеціальної педагогіки, Інститут соціальної та політичної психології, Інститут

інформаційних технологій і засобів навчання, Інститут професійно-технічної освіти, Інститут психології імені Г. С. Костюка Інститут вищої освіти, Інститут обдарованої дитини, Навчально-науковий центр професійно-технічної освіти, Львівський науково-практичний центр професійно-технічної освіти, Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи, Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О.Сухомлинського, Державний вищий навчальний заклад «Університет менеджменту освіти».

Вищі навчальні заклади: Бердянський державний педагогічний університет, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, Житомирський державний університет імені Івана Франка, Запорізький національний університет, Ізмаїльський державний гуманітарний інститут, Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, Київський університет імені Бориса Грінченка, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Ніжинський державний педагогічний університет імені М. Гоголя, Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка, Харківський національний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, Хмельницький національний університет, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Херсонський державний університет, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка, Київський професійно-педагогічний коледж імені Антона Макаренка.

Обласні інститути післядипломної педагогічної освіти: Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів, Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського, Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М.В.Остроградського, Чернівецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників.

Соціальний ефект упровадження результатів НДР: Підвищення рівня загальнокультурного розвитку; формування педагога як «людини культури», здатної до міжкультурної взаємодії.

2. Монографія «Епістимологія українознавства: педагогічний контекст» (Усатенко Т.П.)

Наукові установи: Інститут проблем виховання, Інститут спеціальної педагогіки, Інститут соціальної та політичної психології, Інститут інформаційних технологій і засобів навчання, Інститут професійно-технічної освіти, Інститут психології імені Г. С. Костюка Інститут вищої освіти, Інститут обдарованої дитини, Навчально-науковий центр професійно-технічної освіти, Львівський науково-практичний центр професійно-технічної освіти, Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи, Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О.Сухомлинського, Державний вищий навчальний заклад «Університет менеджменту освіти».

Вищі навчальні заклади: Бердянський державний педагогічний університет, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, Житомирський державний університет імені Івана Франка, Запорізький національний університет, Ізмаїльський державний гуманітарний інститут, Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, Київський університет імені Бориса Грінченка, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Ніжинський державний педагогічний університет імені М. Гоголя, Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка, Харківський національний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, Хмельницький національний університет, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Херсонський державний університет, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка, Київський професійно-педагогічний коледж імені Антона Макаренка.

Обласні інститути післядипломної педагогічної освіти: Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів,

Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського, Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М.В.Остроградського, Чернівецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників.

Соціальний ефект упровадження результатів НДР: Підвищення рівня українознавчих знань в постмодерністській педагогічній освіті постнекласичного типу науки.

3. Посібник «Готовність до роботи з батьками як складова професійної майстерності соціального педагога, класного керівника» (Лактіонова Г.М.)

Установи: Гімназія-інтернат №13 м. Києва

Соціальний ефект упровадження результатів НДР: Підвищення рівня кваліфікації як складова професійної майстерності соціального педагога, класного керівника.

4. Посібник «Толерантність як ціннісна основа професійної діяльності педагога» (Молчанова А.О.)

Установи: Переяслів-Хмельницький Державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди.

Соціальний ефект упровадження результатів НДР: Підвищення рівня толерантності як професійної основи діяльності педагога.

5. Посібник «Культурна ідентичність педагога в сучасному суспільстві» (Панченко В.І.)

Установи: Інститут менеджменту і психології ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України.

Соціальний ефект упровадження результатів НДР: Формування культурної ідентичності сучасного педагога.

6. Посібник «Професійна етика майбутніх педагогів» (Машкіна С.В.)

Установи: Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка.

Соціальний ефект упровадження результатів НДР: Підвищення рівня професійної етики майбутніх педагогів.

7. Методичні рекомендації «Теоретичні і методичні засади полікультурної освіти викладача вищого навчального закладу» (Султанова Л.Ю.)

Установи: Інститут менеджменту і психології ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України.

Соціальний ефект упровадження результатів НДР: Формування теоретичних і методичних засад полікультурної освіти викладача вищого навчального закладу.

8. Методичні рекомендації «Основи інноваційного стилю педагогічної діяльності вчителя» (Мазур І.М.)

Установи: Інститут менеджменту і психології ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України.

Соціальний ефект упровадження результатів НДР: Формування основ інноваційного стилю педагогічної діяльності вчителя.

9. Методичні рекомендації «Біографічні дослідження в дискурсі розвитку культури педагога» (Шарошкіна Н.Г.)

Установи: Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського Навчально-науковий центр підвищення кваліфікації та професійної адаптації.

Соціальний ефект упровадження результатів НДР: Підвищення рівня обізнаності з біографічними дослідження в дискурсі розвитку культури педагога.

10. Методичні рекомендації «Основи інноваційної діяльності в системі загальнокультурного розвитку особистості педагога» (Гоменюк Д.В.).

Установи: Навчально-науковий центр ПТО НАПН України.

Соціальний ефект упровадження результатів НДР: Підвищення рівня обізнаності з основами інноваційної діяльності в системі загальнокультурного розвитку особистості педагога.

За темою «**Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів**» РК 0114U003167 (2014 – 2016 рр.) здійснювався перший етап впровадження таких праць:

Наукова продукція

Рукопис колективної монографії «Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» (10,0 др. арк.). Рівень впровадження – локальний. Етап впровадження – перший. *Об'єкти впровадження:* Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; Бердянський державний педагогічний університет угода; Інститут мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова; Інститут соціальної та мистецької освіти Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини; Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського; Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С. Макаренка.

Рукопис колективної монографії «Розвиток професійного досвіду педагогів-музикантів у вищих навчальних закладах України (XVIII – XX ст.)» (10,0 др. арк.). Рівень впровадження – локальний. Етап впровадження – перший. *Об'єкти впровадження:* Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; Бердянський державний педагогічний університет угода; Інститут мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова; Інститут соціальної та мистецької освіти Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини; Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського; Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С. Макаренка.

Науково-виробнича продукція

Рукопис посібника «Естетичні та етичні чинники розвитку когнітивного досвіду викладачів художньої культури вищих

педагогічних навчальних закладів» (8,0 др. арк.). Рівень впровадження – локальний. Етап впровадження – перший. *Об'єкти впровадження:* Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; Бердянський державний педагогічний університет угода; Інститут мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова; Інститут соціальної та мистецької освіти Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини; Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського; Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С. Макаренка.

Рукопис методичних рекомендацій «Розвиток естетичного досвіду викладачів образотворчого мистецтва вищих педагогічних навчальних закладів» (4,0 др. арк.). Рівень впровадження – локальний. Етап впровадження – перший. *Об'єкти впровадження:* Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; Бердянський державний педагогічний університет угода; Інститут мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова; Інститут соціальної та мистецької освіти Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини; Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського; Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С. Макаренка.

Рукопис методичних рекомендацій «Естетичні та етичні чинники розвитку комунікативного досвіду викладачів філологічних дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів» (3,0 др. арк.). Рівень впровадження – локальний. Етап впровадження – перший. *Об'єкти впровадження:* Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; Бердянський державний педагогічний університет угода; Інститут мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова; Інститут соціальної та мистецької освіти Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини; Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського; Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С. Макаренка.

Рукопис методичних рекомендацій «Естетичні та етичні чинники розвитку практичного досвіду викладачів фізико-математичних дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів» (4,0 др. арк.). Рівень впровадження – локальний. Етап впровадження – перший. *Об'єкти впровадження:* Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; Бердянський державний педагогічний університет угода; Інститут мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова; Інститут соціальної та мистецької освіти Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини; Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського; Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С. Макаренка.

Довідкова продукція

Рукопис бібліографічного покажчика «Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» (5,0 др. арк.). Рівень впровадження – локальний. Етап впровадження – перший. Об'єкти впровадження: Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; Бердянський державний педагогічний університет угода; Інститут мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова; Інститут соціальної та мистецької освіти Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини; Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського; Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С. Макаренка.

Результати впровадження продукції за темою є довідки про впровадження, зокрема:

1. Довідка про впровадження результатів колективної науково-дослідної роботи відділу змісту і технологій навчання дорослих ІПОД НАПН України «Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» (номер держреєстрації РК 0114 U003167, 2014-2016) до освітнього процесу психолого-педагогічного факультету Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Г.Короленка (№ 3204/01-55/08 від 06.06.2016 р.)

2. Довідка про впровадження результатів колективної науково-дослідної роботи відділу змісту і технологій навчання дорослих ІПОД НАПН України «Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» (номер держреєстрації РК 0114 U003167, 2014-2016) до освітнього процесу Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка (№ 01/113 від 16.06.2016 р.)

3. Довідка про впровадження результатів колективної науково-дослідної роботи відділу змісту і технологій навчання дорослих ІПОД НАПН України «Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» (номер держреєстрації РК 0114U003167, 2014-2016) до освітнього процесу факультету мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (№ 07-10/ 1081 від 13.06.2016 р.).

За темою «Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» РК №0111U001665 (2011-2013 рр.) упродовж 2014 - 2016 рр. здійснювався моніторинг впровадження результатів НДР:

Наукової продукції:

1. Рукопис монографії «Розвиток педагогічної майстерності викладачів музичних дисциплін вищих навчальних закладів України» (Т.В.Котирло, Н.О.Філіпчук, 15,0 др. арк.).

Науково-виробничої продукції:

1. Коновець С.В. Естетичні та етичні засади оптимізації професійної діяльності викладачів образотворчого мистецтва вищих навчальних закладів: посібник/ С.В.Коновець. – Кіровоград: «Імекс», 2013. – 137 с.

2. Соломаха С.О. Розвиток педагогічної майстерності викладачів музичного мистецтва та світової художньої культури: посібник / С.О.Соломаха.-Кіровоград: «Імекс», 2013. – 135 с.

3. Посібник «Естетичні та етичні засади розвитку педагогічної майстерності викладачів філологічних дисциплін» (Н.М. Флегонтова, 8,0 др. арк.). Рукопис.

4. Посібник «Розвиток педагогічної майстерності педагогів-музикантів у вищих навчальних закладах України у кінці XIX – першій половині XX століття» (Ю.В. Грищенко, 8,0 др. арк.). Рукопис.

5. Кутова О.М. Естетичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів: метод. реком. – К., 2013. – 70 с.

Навчальна продукція:

1. Отич О.М. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи : підручник / О.М. Отич.- Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2013.

Довідкова продукція:

1. Штома Л.Н. Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів: бібліографічний показник / Л.Н.Штома.- Кіровоград: «Імекс», 2013.- 187 с.

Моніторинг впровадження результатів НДР «Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» РК № 0111U001665 (2011 – 2013 рр.) здійснювався співробітниками відділу змісту і технологій навчання дорослих упродовж 2014 – 2016 рр. шляхом аналізу та узагальнення даних щодо оприлюднення, розповсюдження і використання матеріалів рукописів наукової та науково-виробничої продукції, підготовленої у звітному та попередніх роках. Показниками моніторингу виступають довідки про використання матеріалів означеної теми НДР, зокрема:

1. Довідка про впровадження наукової продукції співробітників відділу у навчально-виховний процес Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Довідка №2/4 – 1002 від 28.11.2016 р.).

2. Довідка про впровадження наукової продукції співробітників відділу у навчально-виховний процес Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка (Довідка № 01/ 256 від 30.11.2016 р.).

3. Довідка про впровадження продукції співробітників у Кіровоградському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка (довідка №230-н від 04.12.2016 р.).

4. Довідка про впровадження продукції співробітників у Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка (довідка №3049 від 07.12.2016 р.).

Моніторинг засвідчив, що на основі інтерв'ювання цільової групи користувачів виявлено позитивний соціальний ефект, зокрема:

- обґрунтування теоретико-методичних основ функціонування і розвитку педагогічної освіти в Україні як важливої ланки освіти впродовж життя; розроблення моделей розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів на етичних та естетичних засадах;
- підвищення ефективності розвитку педагогічної майстерності викладачів та вчителів загальноосвітніх, спеціалізованих художнього профілю, середніх та вищих педагогічних навчальних закладів уможливився за рахунок впровадження естетично та етично орієнтованих педагогічних технологій, що становлять цілісну інтегративну систему, яка охоплює упорядковану множину операцій і дій, що забезпечують педагогічне ціле покладання, змістові, інформаційно-предметні та процесуальні аспекти розвитку педагогічної майстерності викладачів;
- підвищення якості педагогічної освіти в умовах сучасних соціально-економічних, політичних і культурних змін зумовлених процесами глобалізації та інтеграції;
- впровадження інновацій сприяло особистісному розвитку педагогів, які є носіями загальнолюдських та національних культурних цінностей, і які прагнуть та можуть здійснювати свою професійну діяльність на найвищому рівні педагогічної майстерності, на якому вільно, природно і творчо реалізується їхня професійна індивідуальність;
- забезпечило формування ефективної системи професійного навчання й підготовки педагогів засобами мистецтва.

Тема НДР, що впроваджується: **«Розвиток і саморозвиток педагогічної майстерності майбутніх учителів у педагогічних ВНЗ і молодих спеціалістів у загальноосвітніх школах»** РК№№ 0113U002104 (2015-2017)

Інформація про впровадження результатів та об'єкти впровадження:

1. **Колективна монографія «Розвиток і саморозвиток педагогічної майстерності майбутніх учителів»** : колективна монографія / [Зязюн І.А., Лавріненко О.А., Солдатенко М.М., Боровік О.М., Семенов О.М., Грищенко О.А., Лещенко М.П., Іванова Т.В., Тринус О.В., Падалка О.С., Пономаревський С.Б.] / за ред. проф. Солдатенка М.М. – К.: ІНПОН НАПН України, 2015 – 340 с.

Етап упровадження: перший.

Рівень: всеукраїнський.

Установи: Донецький національний університет; Житомирський державний університет імені Івана Франка Сумський державний педагогічний університет імені Антона Макаренка; Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського; Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу; Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського Навчально-науковий інститут педагогічної освіти.

7 навчальних закладів системи загальної середньої освіти I-III ступенів та II рівня акредитації:

Житомирський обласний педагогічний ліцей Житомирської обласної ради; Вознесенська загальноосвітня школа-інтернат I-III ступенів «Обдарованість» Миколаївської обласної ради; Український колеж імені Василя Сухомлинського (ЗОШ №272 м. Київ); Слов'янський педагогічний ліцей Слов'янської міської ради Донецької області; Гімназія № 153 імені О.С.Пушкіна м. Київ, Слов'янська загальноосвітня школа I-III ступенів № 10 Слов'янської міської ради Донецької області; Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського.

Соціальний ефект: Підвищення рівня розвитку і саморозвитку педагогічної майстерності вчителів, викладача ВНЗ в умовах реформування освітньої галузі.

2. Посібник «Саморозвиток педагогічної майстерності викладача в умовах інформаційно-технологічного суспільства» / Солдатенко М.М. – К. : ІПООД НАПН України, 2016. – 153 с.

Етап упровадження: перший.

Рівень: всеукраїнський.

Установи: ВНЗ III і IV рівня акредитації: Сумський державний педагогічний університет імені Антона Макаренка; Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського; Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу.

Соціальний ефект: Розвиток і саморозвиток педагогічної майстерності вчителя в системі післядипломної педагогічної освіти, вдосконалення рівня оволодіння прийомами педагогічної дії-взаємодії на уроках та в позаурочний час.

3. Посібник «Тренінги розвитку і саморозвитку педагогічної майстерності викладача ВНЗ» / Лавріненко О.А. – К. : ІПООД НАПН України, 2015. – 167 с.

Етап упровадження: перший.

Рівень: всеукраїнський.

Установи: Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського; Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка.

2 навчальних заклади системи загальної середньої освіти I-III ступенів та II рівня акредитації:

Вознесенська загальноосвітня школа-інтернат I-III ступенів «Обдарованість» Миколаївської обласної ради; Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського.

Соціальний ефект. Практична допомога викладачам ВНЗ у підвищення рівня оволодіння педагогічною майстерністю та використання прийомів дії-взаємодії в освітньому процесі.

4. Посібник «Особливості організації саморозвитку педагогічної майстерності майбутнього вчителя» / Лещенко М.П.– К. : ІПООД НАПН України, 2015. – с.

Етап упровадження: перший.

Рівень: всеукраїнський.

Установи: Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; галузеві інститути НАПН України.

Соціальний ефект. Підвищення рівня оволодіння педагогічною майстерністю майбутніми вчителями як атрибутивним складником педагогічної дії.

5. Посібник «Інтегративні основи розвитку педагогічної майстерності вчителів гуманітарних дисциплін» / Семенов О.М., Грищенко О.А. – К. : ІПООД НАПН України, 2015. – 217 с.

Етап упровадження: перший.

Рівень: всеукраїнський.

Установи: Сумський державний педагогічний університет імені А.Макаренка, Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка.

Соціальний ефект. Підвищення рівня оволодіння педагогічною майстерністю майбутніми вчителями гуманітарних дисциплін як атрибутивним складником педагогічної дії.

6. Посібник «Педагогічна майстерність вчителя в процесі викладання медіаграмотності» / Іванова Т.В. – К.: ІПООД НАПН України, 2015. – 105 с.

Етап упровадження: перший.

Рівень: всеукраїнський.

Установи: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу; Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського, Навчально-науковий інститут педагогічної освіти; Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Педагогічний інститут; Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди.

Соціальний ефект: Підвищення культури педагогічного спілкування викладачів непедагогічного профілю дозволить розширити уяву про саморозвиток та самовдосконалення викладачів.

7. Посібник «Навчально-виховні технології в сучасних українських школах Росії» / Пономаревський С.Б. – К.: ІПООД НАПН України, 2015. – 138 с.

Етап упровадження: перший.

Рівень: всеукраїнський.

Установи: Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; галузеві інститути НАПН України, Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського.

Соціальний ефект. Оволодіння провідними технологіями учіння в загальноосвітній школі, усвідомлення значущості високого рівня професійної майстерності вчителями на прикладі передового педагогічного досвіду.

8. Посібник «Професійно-економічна підготовка педагогічних кадрів» / Падалка О.С. К.: ІООД НАПН України, 2015. – с.

Етап упровадження: перший.

Рівень: всеукраїнський.

Установи: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Педагогічний інститут; Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди.

Соціальний ефект: Систематизація теоретичних та практичних основ економіки освіти. Анонсовано керівникам ВНЗ, науково-педагогічним працівникам.

9. Посібник «Саморозвиток педагогічної майстерності молодого вчителя: історико-педагогічний аспект» / Тринус О.В. – К.: ІООД НАПН України, 2015.

Етап упровадження: перший.

Рівень: всеукраїнський.

Установи: Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; галузеві інститути НАПН України.

Соціальний ефект: Підвищення рівня культури професійно-педагогічного спілкування, оволодіння прийомами педагогічної взаємодії на прикладах розвитку й саморозвитку педагогічної майстерності в історичному поступі України.

10. Методичні рекомендації «Розвиток педагогічної майстерності у міжкурсовий період» / Боровік О.М. - К.: ІООД НАПН України, 2015. – 45 с.

Етап упровадження: перший.

Рівень: всеукраїнський.

Установи: Житомирський обласний педагогічний ліцей Житомирської обласної ради; Вознесенська загальноосвітня школа-інтернат I-III ступенів «Обдарованість» Миколаївської обласної ради; Український коледж імені Василя Сухомлинського (ЗОШ №272 м. Київ); Слов'янський педагогічний ліцей Слов'янської міської ради Донецької області; Гімназія № 153 імені О.С.Пушкіна м. Київ.

Соціальний ефект. Підвищення рівня оволодіння педагогічною майстерністю майбутніми вчителями в Центрах педагогічної майстерності та в системі післядипломної педагогічної освіти.

(Таблиці: IV.1. – IV.3.).

V. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

У структурі Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України поліграфічної бази немає, отже видавнича діяльність за повним циклом не ведеться.

Разом з тим, наукові працівники інституту беруть участь у підготовці до видання наукових праць, їх редагуванні, рецензуванні. Провідні вчені інституту є членами редакційних колегій різних видавництв та періодичних видань (збірників наукових праць, фахових журналів тощо).

На початок 2016 року в Інституті було 2 періодичні журнали, зареєстровані у ДАК України як провідні наукові фахові видання з педагогіки і психології і два збірника наукових праць, зокрема:

1. Інститут є співзасновником журналу **«Педагогіка і психологія професійної освіти»**, який видається з 1997 року. У 2016 році продовжувалося видання фахового науково-методичного видання **«Педагогіка і психологія професійної освіти»**, співзасновниками якого є Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Національний університет «Львівська політехніка», Відокремлений структурний підрозділ Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова «Львівський навчально-науковий центр професійної освіти», зокрема за звітний період опубліковано 1 випуск журналу за 2015 рік (№4-5) обсягом 12,0 друкованих аркушів, 2 випуски журналу за 2016 рік (№1, №2) загальним обсягом 24,0 друкованих аркушів, підготовлено до видання та розміщено на сайті Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського 2 випуски журналу (№3, №4) загальним обсягом 25,0 друкованих аркушів.

2. Відділ зарубіжної педагогічної освіти і освіти дорослих з Хмельницьким національним університетом є співзасновником періодичного наукового видання – наукового журналу **«Порівняльна професійна педагогіка»**, у якому публікуються статті з проблем професійної освіти у різних країнах. Проблематика статей журналу охоплює: теоретико-методологічні засади порівняльної педагогіки, сучасні стратегії та тенденції розвитку освіти, зарубіжний досвід вирішення соціально-педагогічних проблем розвитку освітніх систем.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ № 17801-6651Р від 29.03.2011. Журнал включено до переліку наукових фахових видань України у галузі «Педагогічні науки» (Наказ МОНМС № 54 від 25.01.2013), присвоєно міжнародний класифікаційний номер друкованого видання ISSN 2308-4081. Публікацію англійської онлайн-версії журналу здійснює видавництво «De Gruyter Open» (м. Берлін, Німеччина) (Режим доступу: <http://www.degruyter.com/view/j/rpp>). Журнал включено до 23 міжнародних наукометричних баз даних, а саме: Baidu Scholar; Cabell's Directory; CEJSH (The Central European Journal of Social Sciences and Humanities); Celdes; CNKI Scholar (China National Knowledge Infrastructure); CNPIEC; DOAJ (Directory of Open Access Journals);

EBSCO (relevant databases); EBSCO Discovery Service; ERIC (Education Resources Information Center); Genamics JournalSeek; Google Scholar; J-Gate; JournalTOCs; KESLI-NDSL (Korean National Discovery for Science Leaders); Naviga (Softweco); Primo Central (ExLibris); ReadCube; ResearchGate; Sherpa/RoMEO; Summon (Serials Solutions/ProQuest); TDOne (TDNet); WorldCat (OCLC).

Доступ до повнотекстового архіву номерів, опублікованих українською мовою, відкрито на сайті Електронної бібліотеки НАПН України (Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/>) та на сайті Хмельницького національного університету (Режим доступу: <http://khnu.km.ua/angl/j/>).

Впродовж 2016 року видано 4 номери:

1) Порівняльна професійна педагогіка: наук. журнал / голов. ред. Н. М. Бідюк. – К.; Хмельницький: ХНУ, 2016. – Вип. 1, том 6. – 124 с.

2) Порівняльна професійна педагогіка: наук. журнал / голов. ред. Н.М. Бідюк. – К.; Хмельницький: ХНУ, 2016. – Вип. 2, том 6. – 130 с.

3) Порівняльна професійна педагогіка: наук. журнал / голов. ред. Н.М. Бідюк. – К.; Хмельницький: ХНУ, 2016. – Вип. 3, том 6. – 124 с.

4) Порівняльна професійна педагогіка: наук. журнал / голов. ред. Н.М. Бідюк. – К.; Хмельницький: ХНУ, 2016. – Вип. 4, том 6. – 122 с.

3. Відділ андрагогіки є засновником збірника наукових праць «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи», який випускається з 2009 року.

Упродовж 2016 року було видано:

1) випуск збірника наукових праць «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи», вип. 1 (12) (10,0 др. арк.):

Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи : зб. наук. праць / [редкол. Л.Б. Лук'янова (голова) та ін.]; Інститут пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – 2016. – Вип. 1 (12). – 259 с.

2-3) два випуски практико орієнтованих додатків до збірника:

Територія успіху: практико орієнтований додаток до збірника наукових праць «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи» (гол. ред. Л.Б. Лук'янова). – 2016. – Вип. №1 (2). – 48 с. (3 др. арк.); Вип. №2 (3). – 50 с. (3 др. арк.).

4. У відділі змісту і технологій навчання дорослих здійснюється підготовка до друку фахового збірника наукових праць «Естетика та етика педагогічної дії» (ШКОД НАПН України, Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка вип. №№ 13, 14). Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ № 17866-6716 Р від 10.06.2011 року. Видання входить до переліку фахових видань з педагогічних наук (Наказ Міністерства освіти і науки України № 793 від 04.07.2014 року).

Впродовж 2016 року видано 2 номери:

1. **Естетика і етика педагогічної дії** : зб. наук. праць. Вип. 13 / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України; Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. - К. ; Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2016. – 218 с.

2. **Естетика і етика педагогічної дії** : зб. наук. праць. Вип. 14 / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України; Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. - К. ; Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2016. – 221 с.

Проблематика статей збірника охоплює: теоретико-методологічні засади мистецької педагогіки і педагогіки мистецтва, сучасні стратегії та тенденції розвитку освіти на етико-естетичних засадах, педагогічний досвід вчителів, педагогів, викладачів освітніх закладів різних рівнів акредитації.

Доступ до повнотекстового архіву номерів, опублікованих українською мовою, відкрито на сайті Електронної бібліотеки НАПН України (Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/>), на сайті відділу (Режим доступу: http://ipoodziopo2015.com.ua/?page_id=545) та на сайті Полтавського національного педагогічного університету (Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua>).

(Таблиці: V.1. – V.2.).

VI. ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ

Співробітники Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України у 2016 році:

- **організували (співорганізували) та провели 39 науково-практичних масових заходів** (у тому числі 28 заходів, включених до Плану роботи НАПН України на 2016 рік), зокрема: 6 міжнародних та 4 всеукраїнські конференції; 2 міжнародних та 3 всеукраїнських педагогічних та психолого-педагогічних читання; 1 Міжнародний форум; 1 Міжнародні Дні освіти дорослих; 7 наукових семінарів (у тому числі – 2 міжнародні); 5 круглих столів; 4 презентації; 1 Всеукраїнський конкурс; 4 майстер-класи; 1 культурно-освітній захід;

- **брали участь у 82 науково-практичних масових заходах**, що були організовані іншими установами, зокрема: 3 форумах; 41 всеукраїнських та міжнародних конференціях; 1 наукових читаннях; 4 освітянських виставках, організованих МОН та НАПН України; 10 міжнародних та всеукраїнських семінарах; 8 круглих столах; 1 фестивалі, 1 тренінгу та інших заходах (4 наради, 3 літні школи, 2 міжнародні проекти).

Відповідно до плану НАПН України науковими співробітниками Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих організовано (співорганізовано) і проведено такі науково-практичні заходи:

Міжнародні та всеукраїнські форуми, конференції, читання

1. **Звітна науково-практична конференція Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України за 2015 рік «Професійний і особистісний розвиток різних категорій дорослого населення» (14 березня 2016 року, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, м. Київ).**

Напрями роботи конференції: педагогічна освіта в андрагогічному дискурсі; професійна майстерність у системі моніторингу якості педагогічної освіти; зарубіжний досвід професійного розвитку педагогічного та виробничого персоналу; психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді; андрагогічні засади особистісно-професійного розвитку різних категорій дорослих; формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності. З доповідями на пленарному засіданні виступили: д.пед.н., професор Лавріненко О.А.; д.пед.н., доцент Волярська О.С.; к.пед.н. Котун К.В.; к.психол.н. Павлик Н.В.; Дяченко Л.М.

Результативність: програма, рекомендації конференції.

2. Перші педагогічні читання, присвячені пам'яті академіка І.А. Зязюна (у рамках Всеукраїнського фестивалю науки) (19 травня 2016 року, Меморіальний музей-садиба І.А. Зязюна, с. Пашківка, Ніжинського району, Чернігівської області).

Напрями роботи конференції: ідеї І.А. Зязюна в контексті утвердження аксіологічних пріоритетів національної педагогічної освіти; оновлення змісту педагогічної освіти в контексті психопедагогіки академіка І.А. Зязюна; людиноцентризм у філософській парадигмі І.А. Зязюна; філософія життя І.А. Зязюна. З доповідями виступили: д.пед.н., с.н.с. Вовк М.П.; д.пед.н., проф. Кучерявий О.Г.; д.пед.н., проф. Лавріненко О.А.; д.пед.н., с.н.с. Онишук Л.А.; д.пед.н., проф. Солдатенко М.М.; к.пед.н. Тринус О.В. та ін.

Результативність: програма, рекомендації конференції.

3. XIII Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми» (16-18 травня 2016 року, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця).

Напрями роботи: методологічні проблеми впровадження інформаційних технологій та інноваційних методик у навчальний процес освітніх закладів; сучасні проблеми навчання, виховання та розвитку учнів середньої загальноосвітньої школи; психолого-педагогічні проблеми навчання, виховання та розвитку учнів професійно-технічних навчальних закладів; діяльність коледжів і училищ в умовах інформатизації вищої освіти; психолого-педагогічні засади впровадження сучасних інформаційних технологій і методик навчання студентів ВНЗ.

Результативність: програма, рекомендації конференції, збірник наукових праць «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми».

4. III Психолого-педагогічні читання, присвячені пам'яті Є.О. Мілеряна і П.С. Перепелиці «Проблеми і перспективи розвитку психопедагогіки і психології праці» (у рамках Всеукраїнського фестивалю науки) (19 травня 2016 року, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, м. Київ).

Напрями роботи: наукові ідеї Є.О. Мілеряна та П.С. Перепилиці у контексті сучасних досліджень психології праці; психолого-педагогічні проблеми духовного потенціалу праці на сучасному етапі розвитку української держави; психологічні проблеми та перспективи становлення педагогічної освіти і освіти дорослих; науково-методичні та практичні засади підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді.

З доповідями виступили: д.психол.н., проф. Помиткін Е.О.; д.психол.н., проф. Рибалка В.В.; к. психол. н., с.н.с. Ігнатович О.М.; Радзімовська О.В.; к.психол.н., с.н.с. Павлик Н.В. та ін.

Результативність: програма конференції, рекомендації щодо напрямів розвитку та практичного втілення наукових ідей Є.О. Мілеряна та П.С. Перепилиці в сучасну освітню систему.

5. VI Міжнародні психолого-педагогічні читання «Профорієнтація: стан і перспективи розвитку», присвячені пам'яті Б.О. Федоришина (у рамках Всеукраїнського фестивалю науки) (19 травня 2016 року, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, м. Київ).

Напрями роботи: Федоришин Б.О. – фундатор психолого-педагогічної школи професійної орієнтації; психолого-педагогічні проблеми професійної орієнтації учнівської молоді; науково-методичні та практичні основи сучасної профорієнтації; психологія професійної орієнтації в системі педагогічної освіти; психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю; психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнів. З доповідями виступили: д.психол.н., професор, дійсний член НАПН України Бех І.Д.; д.психол.н., професор, член-кореспондент НАПН України Балл Г.О.; д.психол.н., професор Рибалка В.В.; к.психол.н., с.н.с. Ігнатович О.М.; Шевенко А.М.; Заєць І.В. та ін.

Результативність: програма конференції, рекомендації щодо покращення професійної орієнтації населення та підготовки кваліфікованих кадрів.

6. VIII Всеукраїнські педагогічні читання, присвячені пам'яті видатного вченого Олени Степанівни Дубинчук «Освіта впродовж життя: вимоги часу» (у рамках Всеукраїнського фестивалю науки) (19 травня 2016 року, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, м. Київ).

Напрями роботи: спогади друзів, учнів, колег про О.С. Дубинчук; теоретичні і методичні засади освіти впродовж життя; андрагогічні засади професійної підготовки фахівців; неформальна освіта різних категорій дорослого населення як ресурс інноваційного розвитку; регіон, який навчається: досвід для всіх поколінь; зарубіжний та історико-педагогічний досвід освіти дорослих. З доповідями виступили: д.пед.н., професор, дійсний член НАПН України Ничкало Н.Г., д.пед.н., професор Лук'янова Л.Б., д.пед.н., с.н.с. Аніщенко О.В., д.пед.н., професор Васянович Г.П., наукові

співробітники ШООД НАПН України, науково-педагогічні працівники вищих навчальних закладів.

Результативність: підготовлено програму, рекомендації конференції.

7. Науково-методична скайп-конференція «Психологічні чинники формування готовності педагогів до розвитку духовного потенціалу учнів» (16 червня 2016 року, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, м. Київ – колегіум № 11, м. Новомосковськ, Дніпропетровської області).

Мета скайп-конференції – обмін науковим та практичним досвідом стосовно різноманітних аспектів розвитку духовного потенціалу учнівської молоді на різних вікових етапах.

Питання, що обговорювалися: психологічні перешкоди у процесі підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнів; психологічні особливості одухотворення особистості педагогів та учнів та умов їх навчально-виховної діяльності; стимулювання духовно-катарсичної активності молодого вчителя як підґрунтя для його професійного зростання; актуальні проблеми професійного розвитку сучасних педагогів; розвиток духовного потенціалу на уроках гуманітарного циклу; формування культуровідповідного навчального середовища як засіб розвитку духовного потенціалу учнівської молоді; гармонізація характеру учнівської молоді шляхом духовно-морального розвитку; виховання духовної культури молодших школярів на уроках та в позаурочний час; розвиток духовних цінностей педагога як чинників формування духовного потенціалу особистості; синдром емоційного вигорання як перешкода актуалізації духовного потенціалу педагога; уроки стійкого розвитку як чинник становлення духовної культури молодших школярів; розвиток духовного потенціалу як важлива складова особистісного становлення учнівської молоді

Результативність: обґрунтовано психологічні чинники формування готовності педагогів до розвитку духовного потенціалу учнів, зокрема: розвиток духовного потенціалу, формування культуровідповідного навчального середовища; виховання духовної культури у дітей початкової школи; проведення уроків стійкого розвитку тощо.

8. Міжнародні Дні освіти дорослих у Запорізькій області (6-10 жовтня 2016 року, Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, м. Мелітополь).

У рамках заходу відбулися: **Міжнародний форум «Освіта дорослих – регіональний розвиток: досвід, виклики, стратегії»** (6 жовтня 2016 року, м. Запоріжжя). Напрями роботи: освіта дорослих для економічного розвитку Запорізької області; освіта дорослих у формуванні громадянського суспільства в Україні; центри освіти дорослих у територіальній громаді; навчання дорослих з особливими освітніми потребами та людей похилого віку.

Міжнародна науково-практична конференція «Освіта дорослих у

контексті цивілізаційних змін: досвід, проблеми, перспективи» (7-8 жовтня 2016 року, м. Мелітополь). Напрями роботи: освіта дорослих і потреби сучасного ринку праці; формування громадянських компетенцій дорослих в Україні; освіта дорослих у розвитку територіальної громади; міста, що навчаються: європейський досвід і вітчизняні перспективи; навчання людей старшого віку; освіта дорослих у пенітенціарній системі: підходи, успішна практика, реалії часу; освіта і професійна реабілітація дорослих з обмеженням життєдіяльності.

Результативність: програма конференції, рекомендації щодо сприяння розроблення державної політики з питань освіти і навчання дорослих, формування в українському суспільстві розуміння цінності освіти протягом життя; інформація у засобах масової інформації.

9. III Міжнародна науково-практична конференція «Теоретико-методологічні засади мистецької освіти: проблеми і перспективи» (20-21 жовтня 2016 року, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань).

Напрями роботи: філософський аспект мистецької освіти та її гуманізація; формування морально-етичних цінностей засобами мистецтва; розвиток творчої особистості у процесі викладання дисциплін мистецького циклу; інтеграція в системі мистецької освіти; виховний і розвивальний потенціал художньої діяльності; підготовка майбутніх учителів мистецьких дисциплін у контексті сучасних освітніх технологій. У конференції брали участь співробітники відділу змісту і технологій навчання дорослих Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України (к.пед.н., с.н.с. Н.Філіпчук, д.пед.н., с.н.с. Г.Сотська, д.пед.н., с.н.с. М.Вовк, к.пед.н., с.н.с. С.Соломаха, к.пед.н. Ю.Грищенко, к.пед.н. Н.Гомеля).

Результативність: програма, рекомендації конференції, збірник наукових праць «Теоретико-методологічні аспекти мистецької освіти: здобутки, проблеми та перспективи».

10. XIV Міжнародні педагогічно-мистецькі читання пам'яті професора О.П. Рудницької «Педагогіка мистецтва і мистецтво педагогічної дії» (1-2 грудня 2016 року, Київський професійно-педагогічний коледж імені Антона Макаренка, м. Київ).

Напрями роботи: філософсько-аксіологічні та психологічні засади педагогічної дії; мистецько-педагогічна освіта в українській і зарубіжній педагогічній теорії та освітній практиці; мистецька педагогіка і педагогіка мистецтва у розвитку сучасного педагога; інновації у мистецько-педагогічній освіті; педагогічна майстерність як система професійних компетентностей; музейна педагогіка: проблеми, сьогодення, перспективи. З доповідями на пленарному засіданні виступили: д.пед.н., професор, дійсний член НАПН України Ничкало Н.Г.; д.психол.н., професор, дійсний член НАПН України Бех І.Д.; д.пед.н., професор, дійсний член НАПН України Філіпчук Г.Г.; д.пед.н., проф., член-кор. НАПН України Лук'янова Л.Б.; д.пед.н., с.н.с., член-кореспондент НАПН України Щербак О.І. та ін.

Результативність: програма, рекомендації читань, збірник наукових праць «Педагогіка мистецтва і мистецтво педагогічної дії».

Наукові семінари

1. Науково-практичний семінар «Організація вебінарів як інноваційна форма співпраці наукових та освітніх установ» (26 лютого 2016 року, Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С.Макаренка, м. Київ).

Розглянуто питання щодо проведення тренінгів по створенню Інтернет платформ, віртуальних об'єднань; здійснення Інтернет супроводу розвитку професійного досвіду, педагогічної майстерності, педагогічної культури та комунікації викладачів професійно-педагогічних навчальних закладів . У заході взяли участь співробітники відділу змісту і технологій навчання дорослих Інституту (Н.Філіпчук, Г.Сотська, М.Вовк, С.Соломаха, Ю.Грищенко, Н.Гомеля); студенти та викладачі Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка.

Результативність: методичні рекомендації для студентів, учителів, викладачів.

2. V Міжнародний науково-методологічний семінар «Розвиток порівняльної професійної педагогіки у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів» (19 травня 2016 року, Хмельницький національний університет, Центр порівняльної професійної педагогіки, м. Хмельницький).

Напрями роботи: нові форми підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників в умовах формування загальноєвропейського освітнього простору; організаційно-педагогічні засади професійної підготовки фахівців: порівняльний аспект; удосконалення іншомовної підготовки науково-педагогічного персоналу в контексті європейських орієнтирів. З доповідями на пленарному та секційних засіданнях виступили співробітники відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих, д.пед.н., с.н.с. Авшенюк Н.М., к.біол.н., с.н.с. Постригач Н.О.

Результативність: програма, рекомендації семінару.

3. III Всеукраїнський науково-методичний семінар з Міжнародною участю «Естетичні засади розвитку педагогічної майстерності викладачів мистецьких дисциплін» (26 травня 2016 року, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань).

Було обговорення питання щодо актуалітетів сучасної мистецько-педагогічної освіти, поліхудожнього розвитку особистості у проективному моделюванні, фольклористики у інтердисциплінарному вимірі У семінарі взяли участь співробітники відділу змісту і технологій навчання дорослих Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України (к.пед.н., с.н.с. Н.Філіпчук, д.пед.н., с.н.с. Г.Сотська, д.пед.н., с.н.с. М.Вовк, к.пед.н., с.н.с. С.Соломаха, к.пед.н. Ю.Грищенко, к.пед.н. Н.Гомеля).

Результативність: програма, рекомендації семінару, збірник наукових праць «Естетичні засади розвитку педагогічної майстерності викладачів мистецьких дисциплін».

4. Методологічний семінар для аспірантів, докторантів та молодих науковців «Культура наукового тексту: читання, редагування» (21 травня 2016 року, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, м. Київ).

Модератор – доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник Вовк М.П.

Результативність: методичні рекомендації для аспірантів, докторантів та молодих науковців.

5. Методологічний семінар для аспірантів, докторантів та молодих науковців «Методологічні засади наукового дослідження» (10 жовтня 2016 року, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, м. Київ).

З доповідями виступили – д.пед.н., професор Лук'янова Л.Б., д.пед.н., с.н.с. Авшенюк Н.М., д.пед.н., професор Лавріненко О.А., д.пед.н., с.н.с. Сотська Г.І., д.психол.н., професор Помиткін Е.О., к.пед.н. Становських З.Л.

Результативність: методичні рекомендації для аспірантів, докторантів, здобувачів наукового ступеня, молодих науковців.

6. Науково-методологічний семінар «Актуальні питання професійної підготовки фахівців у ХХІ столітті» (8 грудня 2016 року, Національний авіаційний університет, м. Київ).

З доповідями виступили співробітники відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих – д.пед.н., доцент Пазюра Н.В., к.пед.н. Дяченко Л.М., к.філол.н. Марусинець М.М.

Результативність: програма, рекомендації семінару.

Круглі столи, конкурси

1. Круглий стіл «Учітеся, брати мої, думайте, читайте...» (23 лютого 2016 року, Національний музей Тараса Шевченка, м. Київ).

Напрями роботи: спадщина Т.Г. Шевченка у вимірах педагогічної діяльності; морально-естетичне виховання молоді у творчій спадщині Т.Г. Шевченка; погляди Т.Г. Шевченка на формування національної ідентичності; творчість Т.Г. Шевченка та історичне самоусвідомлення українців. У заході взяли участь співробітники відділу змісту і технологій навчання дорослих Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України (Н.Філіпчук, Г.Сотська, М.Вовк, С.Соломаха, Ю.Грищенко, Н.Гомеля). З доповідями виступили П.Мовчан – голова Всеукраїнського товариства «Просвіта», М. Жулинський – академік, директор Інституту літератури імені Тараса Шевченка НАН України, Н. Ничкало – академік-секретар Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України, Л.Лук'янова – доктор пед. наук, професор, директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Т. Лебединська - член спілки письменників України. В ході обговорення розглядалися питання спадщини Т.Г. Шевченка у вимірах педагогічної діяльності, його поглядів на формування національної ідентичності, самосвідомості, патріотичного і

морально-естетичного виховання молоді, значущості Шевченкового Слова для сьогодення і майбуття українства.

Результативність: програма, рекомендації круглого столу щодо висвітлення творчої спадщини Т.Г.Шевченка у вимірах педагогічної діяльності.

2. Круглий стіл «Інноваційні педагогічні технології у підготовці майбутніх вчителів» (9 грудня 2016 року, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми).

Проблеми, що обговорювалися: інноваційні педагогічні технології, які спрямовані на підвищення якості підготовки організації вчителів. З доповідями виступили: Огієнко О.І. («Інноваційна діяльність вчителя – нагальна потреба сучасної школи»); Калюжна Т.Г. («Аксіологічна інноватика формування особистості майбутнього вчителя»); Кобюк Ю.М. («Інновації в системі вищої освіти Австралії»).

Результативність: програма, рекомендації круглого столу.

3. Конкурс «Разом! Партнерство навчальних, культурно-освітніх закладів, соціальних служб і родини» (протягом року, м. Київ).

Проведено семінар «Навчальний заклад і сучасна родина: нові реалії, підходи, технології взаємодії» (19-20 вересня 2016 року, Луганський інститут післядипломної педагогічної освіти, м. Сєверодонецьк).

Мета заходу – підведення результатів участі навчальних закладів Луганщини у відкритому конкурсі «РАЗОМ! Партнерство навчальних, культурно-освітніх закладів, соціальних служб і родин». Напрями роботи: сучасні родини: які вони? Що треба враховувати системі освіти?; зарубіжний і вітчизняний досвід взаємодії навчальних закладів і родини; як побудувати мости партнерства? З доповідями виступили: д.пед.н., професор Лактіонова Г.М., к.пед.н., с.н.с. Машкіна С.В.

Відбулося засідання щодо підведення підсумків відкритого конкурсу «РАЗОМ! Партнерство навчальних, культурно-освітніх закладів, соціальних служб і родин» (28 вересня 2016 року, Президія Національної академії педагогічних наук України, м. Київ).

У заході взяли участь: президент НАПН України, академік Кремень В.Г.; академік-секретар Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України, академік Ничкало Н.Г.; голова Оргкомітету конкурсу, заступник директора Інституту, професор Хомич Л.О.; заступник голови Оргкомітету конкурсу, професор Лактіонова Г.М. та ін.

Результативність: дипломи у номінаціях «Зміцнюємо, розвиваємо взаємодію навчального закладу, родини, громади», «Готуємо дитину до самостійного життя», «Розкриваємо виховний потенціал родини».

Проведено установче засідання Відкритого клубу свідомого батьківства «Партнерство в освіті» (19 жовтня 2016 року, Київський міський будинок учителя, м. Київ).

Мета: підвищення ефективності роботи батьківської громадськості, навчальних закладів та органів управління освітою щодо формування навичок співпраці, підвищення батьківської компетенції, встановлення

партнерських стосунків, вміння цінувати взаємодію та бажання домовлятися, усунення причин, які породжують звернення батьків та напрацювання пропозицій щодо поєднання зусиль батьків, педагогів та громадськості для сприяння створенню комфортного та безпечного освітнього середовища для дітей в соціокультурному просторі міста

Модератор – д.пед.н., професор Лактіонова Г.М.

Результативність: програма, матеріали доповідей, презентації.

Участь у щорічних освітянських виставках

1. **VII Міжнародна виставка «Сучасні заклади освіти - 2016»** (17-19 березня 2016 року, Київський палац дітей та юнацтва, м. Київ).

Взято участь у конкурсі наукових розробок за номінацією «Інноваційні форми розвитку професійної компетентності педагогічних працівників закладів освіти» (розробка «Психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнів», автори - д.психол.н, професор Помиткін Е.О., заступник директора з науково-методичної роботи спеціалізованої школи № 187 з поглибленим вивченням української та англійської мов м. Києва Ходацька О. М.).

Результативність: отримано диплом про нагородження золотою медаллю у зазначеній номінації.

2. **XXIX Міжнародна спеціалізована виставка «Освіта та кар'єра – 2016»** (14-16 квітня 2016 року, Центр ділового та культурного співробітництва «Український дім», м. Київ).

У ході роботи виставки проведено:

- **презентацію збірника наукових праць «Освітній україноцентризм у світобаченні академіка Георгія Філіпчука»** (виступили – академік Філіпчук Г.Г., академік Ничкало Н.Г., член-кореспондент Лук'янова Л.Б.);

- **круглий стіл «Креативність як системна якість сучасного дослідника»** (модератор – д.пед.н., доцент Волярська О.С.);

Результативність: дипломи за активну участь у роботі виставки.

3. **VIII Міжнародний форум «Інноватика в сучасній освіті – 2016»** (25-27 жовтня 2016 року, Київський палац дітей та юнацтва, м. Київ).

Взято участь у конкурсі наукових розробок за номінацією «Інновації з інтенсифікації міжнародного співробітництва у сфері освіти, науки, культури» (д.пед.н., с.н.с. Авшенюк Н.М., монографія «Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.»)

Результативність: отримано диплом про нагородження золотою медаллю у зазначеній номінації.

4. **XXX Міжнародна спеціалізована виставка «Освіта та кар'єра – 2016»** (17-18 листопада 2016 року, Національний центр ділового та культурного співробітництва «Український дім», м. Київ).

У ході роботи виставки було проведено:

- **презентацію монографії «Національна ідентичність: культурно-освітній вимір»** (виступили – академік Філіпчук Г.Г., академік Ничкало Н.Г., член-кореспондент Лук'янова Л.Б.);

- презентацію діяльності Ради молодих науковців Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України (виступили – члени Ради молодих науковців – Жмурко М.Д., Дяченко Л.М., Марусинець М.М., Сулима О.В., Годлевська К.В., Кобюк Ю.М.);

- круглий стіл «Професійний розвиток педагогів в умовах неформальної освіти» (модератор – д.пед.н., доцент Волярська О.С.);

- презентацію монографії «Честь та гідність особистості» (модератор – д.психол.н., професор Рибалка В.В.).

Результативність: дипломи за активну участь у роботі виставки.

Відповідно до плану Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих організовано та проведено такі науково-практичні заходи:

Конференції

1. IX Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми мистецької освіти в системі вищої школи» (18 березня 2016 року, Херсонський державний університет, м. Херсон).

З доповідями на пленарному засіданні виступили: д.пед.н., професор Лавріненко О.А. («Розвиток педагогічної майстерності майбутніх учителів засобами музичного мистецтва: історія, досвід, практика (кінець XIX – середина XX ст.»); д.пед.н., доцент Мозговий В.Л. («Синхронізація особистісних позицій суб'єктів педагогічної взаємодії»). У роботі секційних засідань взяли участь наукові співробітники Інституту (Соломаха С.О., Котирло Т.В., Сотська Г.І., Вовк М.П., Гомеля Н.С., Тринус О.В. та ін.).

Результативність: програма, рекомендації конференції.

2. III Міжнародна науково-практична конференція «Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін» (6-7 квітня 2016 року, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми).

Проблеми, що обговорювалися: філософські та методологічні засади інноваційного розвитку вищої освіти; стратегії інноваційного розвитку вищої освіти в Україні та світі; організаційно-педагогічне забезпечення інноваційного розвитку вищої педагогічної освіти в Україні та в світі; управління інноваційним розвитком вищої освіти: глобальний та національний контексти; психологічні основи інноваційного розвитку вищої освіти; професійна підготовка менеджерів інноваційного розвитку вищої освіти в Україні та у світі; оптимізація інноваційної освіти і процесів самореалізації творчого потенціалу особистості; інновації у підготовці фахівців з дошкільної та початкової освіти; інноваційні технології професійної підготовки соціальних педагогів у суспільстві ризику, інновації в корекційній та інклюзивній освіті.

З доповідями виступили: «Андрагогічний підхід в інноваційній педагогічній освіті» (Огієнко О.І.); «Взаємодоповнення аксіологічного й акмеологічного підходів до проблеми готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності» (Калюжна Т.Г.); «Оптимізація професійної

підготовки майбутніх вчителів початкових класів засобами інтерактивних технологій» (Кобюк Ю.М.); «Готовність майбутнього вчителя до інноваційної діяльності: мотиваційний аспект навчання засобами інформаційно-комунікаційних технологій» (Котун К.В.).

Результативність: програма, збірник матеріалів конференції.

3. Міжнародна науково-практична конференція «Партнерська взаємодія у системі інститутів соціальної сфери» (5-6 травня, 2016 року, Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, м. Ніжин).

Напрями роботи конференції: теоретико-методологічні засади соціального партнерства; партнерство державних закладів, установ, громадських організацій у наданні соціальної підтримки вразливим категоріям населення; професійна підготовка фахівців соціальної сфери до партнерської взаємодії; технології взаємодії соціальних інститутів у сфері надання соціальних послуг: вітчизняний та зарубіжний досвід; виховний контекст партнерської взаємодії в системі інститутів соціальної сфери; ВНЗ як суб'єкт соціальної взаємодії у територіальній громаді.

З доповіддю на пленарному засіданні виступила д.пед.н., проф. Лактіонова Г.М. («Навчальні заклади і сучасні родини: нові реалії, підходи, технології розвитку партнерства»); було проведено майстер-клас «Конкурс «РАЗОМ! Партнерство навчальних закладів і родин як інноваційна технологія розвитку партнерства» (д.пед.н., проф. Лактіонова Г.М., к.пед.н., с.н.с. Машкіна С.В.).

4. Четверта науково-практична конференція «Музейна педагогіка – проблеми, сьогодення, перспективи» (27-28 вересня 2016 року, Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, м. Київ).

З доповідями виступили: Ничкало Н.Г. («Музейна педагогіка в системі педагогічних наук: український досвід і перспективи»); Лук'янова Л.Б. («Роль освіти дорослих в формуванні громадянського суспільства»); Грищенко Ю.В. («Популяризація спадщини видатних українських педагогів-музикантів засобами музейної педагогіки»); Сотська Г.І. («Концептуальні засади художнього проектування музейних експозицій і виставок для юнацької аудиторії»); Тринус О.В. (Роль музейної педагогіки у вихованні учнів єдиної трудової школи в Україні) та інші наукові співробітники.

Результативність: програма, рекомендації конференції.

5. II Міжнародна науково-практична конференція «Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка» (8 грудня 2016 року, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми).

Напрями роботи: сучасні технології у навчанні та вихованні дітей і підлітків: український та світовий досвід; інновації у вищій освіті: стратегії та технології; теоретичні та практичні основи розвитку інноваційних процесів в професійній освіті: досвід та перспективи; організаційно-педагогічне забезпечення інноваційного розвитку післядипломної освіти в Україні та в світі; інформаційно-комунікаційні технології в освіті; розвиток соціально-психологічного потенціалу особистості в умовах інноваційних

змін в освіті; історія освіти: ретроспективний погляд на інновації в навчально-виховному процесі та управлінні; культурологічні, етнологічні та філософські засади освітніх інновацій, управління освітою в сучасному світі та інноваційний розвиток суспільства. З доповідями виступили: Огієнко О.І. «Інноваційний розвиток вищої освіти як пріоритет освітньої політики розвинених країн»; Калюжна Т.Г. «Готовність педагога до інноваційної діяльності як важлива професійна якість»; Кобюк Ю.М. «Технології оцінювання якості знань в системі вищої освіти: австралійський досвід».

Результативність: програма, збірник матеріалів конференції.

Круглі столи

1. **Круглий стіл для директорів, заступників директорів з навчально-виховної роботи загальноосвітніх навчальних закладів, педагогічних працівників та батьків «Будуємо мости партнерства»** (8 вересня 2016 року, Київський міський будинок учителя, м. Київ).

Модератор – д.пед.н., проф.. Лактіонова Г.М. З доповідями виступили: Гаркавенко З.О. («Відкриті родинні студії: потенціал, перший досвід, бар'єри»); Лактіонова Г.М. («Партнерство: 7 аргументів «за»).

Результативність: програма, рекомендації круглого столу

Майстер-класи

1. **Майстер-клас з педагогічної майстерності** (квітень 2016 року, Вознесенська загальноосвітня школа-інтернат «Обдарованість», Миколаївської обласної ради, м. Вознесенськ, Миколаївської обл.).

Модератор – д.пед.н., професор Лавріненко О.А.

Результативність: методичні рекомендації для вчителів загальноосвітніх навчальних закладів.

2. **Майстер-клас з педагогічної майстерності** (квітень 2016 року, Новомосковський колегіумі № 11, м. Новомосковськ, Дніпровської області).

Модератор – д.пед.н., професор Лавріненко О.А.

Результативність: методичні рекомендації для вчителів загальноосвітніх навчальних закладів.

3. **Майстер-клас з педагогічної майстерності** (квітень 2016 року, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ).

Модератор – д.пед.н., професор Лавріненко О.А.

Результативність: методичні рекомендації для викладачів вищих навчальних закладів.

4. **Майстер-клас для студентів і науково-педагогічного персоналу Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка «Дні педагогічного новаторства»** (2 листопада 2016 року, Київський професійно-педагогічний коледж імені Антона Макаренка, м. Київ).

Модератори – д.пед.н., професор Лавріненко О.А., д.пед.н., доцент Мозговой В.Л.

Результативність: методичні рекомендації для викладачів вищих професійно-педагогічних навчальних закладів.

Культурно-освітній захід

1. **Культурно-освітній захід «Музейна весна»** (16 березня 2016 року, Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідний, м. Київ).

Виступили: д.пед.н., проф. академік Ничкало Н.Г.; д.пед.н., проф. Лук'янова Л.Б.

Результативність: програма, матеріали доповідей.

Наукові співробітники Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України взяли участь у таких науково-практичних масових заходах, організованих іншими установами:

Форуми

1. **I Профорієнтаційний форум «Профорієнтація. Освіта. Майбутнє.»** (24 березня 2016 року, м. Київ) (Сулима О.В., Марусинець М.М., Дяченко Л.М., Жмурко М.Д.).

2. **Міжнародний дискусійний форум «Мова, освіта, культура: античні цінності – сучасне застосування»** (19-20 травня 2016 року, м. Умань) (Постригач Н.О., Калюжна Т.Г.).

3. **V Форум організаційного розвитку громадянського суспільства «Змінюємо. Впливаємо. Єднаємо.»** (29–30 листопада 2016 р., м. Київ, НСК «Олімпійський») (Дяченко Л.М., Марусинець М.М., Кобюк Ю.М., Котун К.В.).

Конференції, наукові читання

1. **Науково-практична інтернет-конференція «Актуальні проблеми реалізації адаптаційного потенціалу особистості в сучасних умовах життєдіяльності»** (21 січня 2016 року) (Жмурко М.Д.).

2. **Міжнародна науково-практична конференція «Модернізація педагогічної освіти: виклики XXI століття»** (28 січня 2016 року, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, м. Київ) (Марусинець М.М.).

3. **Всеукраїнська інтернет-конференція «Професійна підготовка фахівця в контексті потреб сучасного ринку праці»** (17 лютого 2016 року, м. Вінниця) (Волярська О.С.).

4. **II Всеукраїнська науково-практична конференція «Педагогіка вищої школи: досвід і тенденції розвитку»** (17–18 березня 2016 року, м. Запоріжжя) (Волярська О.С.).

5. **Всеукраїнська науково-практична конференція «Теоретико-методичні засади системи професійного самовизначення особистості в умовах регіону»** (8 квітня 2016 року, м. Кременчук) (Постригач Н.О.).

6. **IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Іншомовна**

підготовка працівників ОВС та фахівців із права» (14 квітня 2016 року, м. Київ) (Василенко О.В.).

7. **II Міжнародна науково-практична конференція «Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики XXI століття»** (14-15 квітня 2016 року, м. Київ) (співробітники відділу змісту і технологій навчання дорослих).

8. **Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток мислення у процесі формування філологічної компетентності майбутнього вчителя»** (14-15 квітня 2016 року, м. Суми) (Авшенюк Н.М.).

9. **Міжнародна науково-практична конференція «Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи»** (18-25 квітня 2016 року, м. Запоріжжя) (Аніщенко О.В., Шкіренко О.В.).

10. **Міжнародна наукова конференція «Дні науки філософського факультету – 2016»** (20-21 квітня 2016 року, м. Київ) (Кобюк Ю.М.).

11. **IX Міжнародна науково-творча конференція «Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології»** (21 квітня 2016 року, м. Київ) (Аніщенко О.В.).

12. **II Всеукраїнська науково-практична конференція «Психолого-педагогічні та політичні проблеми у трансформаційних процесах українського суспільства»** (21 – 22 квітня 2016 року, м. Кременчук) (Е.О.Помиткін).

13. **III Всеукраїнська скайп-конференції «Психолого-педагогічні та політичні проблеми у трансформаційних процесах українського суспільства»** (24 квітня 2016 року, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, м. Київ – Кременчуцький педагогічний університет імені Остроградського, м. Кременчук) (Рибалка В.В.).

14. **Міжнародна конференція з проблем інтернаціоналізації вищої освіти** (28 квітня 2016 року, м. Будапешт, Угорщина) (Дяченко Л.М., Марусинець М.М.).

15. **Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Соціальні проблеми сучасної молоді: український та світовий досвід вирішення»** (12 - 13 травня 2016 року, м. Глухів) (Волярська О.С.).

16. **Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми та перспективи розвитку дошкільної освіти і професійної підготовки педагогічних кадрів у контексті євроінтеграційних процесів»** (12-13 травня 2016 року, м. Чернівці) (співробітники відділу змісту і технологій навчання дорослих).

17. **Міжнародна наукова конференція «Nemzetköziesítés a felsőoktatásban» («Інтернаціоналізація в системі вищої освіти»)**. (19 травня 2016 року, м. Будапешт) (Жмурко М.Д., Кобюк Ю.М.).

18. **The 2-nd International Conference on the History of Arabic Literature** (19 -20 May 2016, Kyiv) (М.В.Бастун).

19. **Міжнародна наукова конференція в Академії адвокатури України «Європейський простір знань і проблеми освітнього права України»** (21 травня 2016 року, Академія адвокатури України, м. Київ)

(О.В.Шкіренко).

20. VII Міжнародна науково-практична конференція «Одухотворений образ Людини культури ХХІ століття: методологія, теорія і практика» (24 травня 2016 року, м. Київ) (Помиткін Е.О., Рибалка В.В.).

21. Наукова конференція «В.А. Роменець як історик персонології», присвячена 90-річчю В.А. Роменця (25 травня 2016 року, м. Київ) (Рибалка В.В.).

22. II Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній навчальний заклад – доуніверситетська підготовка – вищий навчальний заклад» (25 травня 2016 року, м. Київ). (Зінченко С.В.).

23. III Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми підготовки вчителя і його професійного удосконалення» (26-27 травня 2016 року, м. Чернігів) (співробітники відділу змісту і технологій навчання дорослих).

24. Друга Міжнародна конференція «Сім'я: Перетворення – Образ – Загрози – Підтримка» (31 травня 2016 року, м. Жешув) (Лактіонова Г.М.)

25. Міжнародна наукова конференція «XX Сходознавчі читання А. Кримського», до 145-річчя А. Ю. Кримського (17-18 червня 2016 року, м. Київ) (М.В.Бастун).

26. V Міжнародна науково-практична конференція «Інновації в освіті: сучасні підходи до професійного розвитку вчителя іноземних мов» (22–23 червня 2016 року, Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, м. Ніжин) (Авшенюк Н.М., Постригач Н.О.).

27. VIII Международная научно-практическая конференция «Информация и образование: границы коммуникаций INFO'16» (5-8 липня 2016 року, м. Горно-Алтайск) (Самко А.Н.)

28. Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми рекреаційної психології та педагогіки дитинства» (9-10 вересня 2016 року, м. Одеса) (Марусинець М.М.).

29. Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми сучасної соціології, соціальної роботи та професійної підготовки фахівців (16 вересня 2016 року, м. Ужгород) (Постригач Н.О.).

30. Всеукраїнська науково-практична конференція, присвячена 120 річниці з дня народження Миколи Олександровича Бернштейна «Дискурс здоров'я в освіті: філософія, педагогіка, антропологія, психологія» (16-17 вересня 2016 року, м. Вінниця) (Е.О.Помиткін).

31. Всеукраїнська науково-методична конференція «Наукова спадщина Василя Сухомлинського у контексті розвитку освіти особистості впродовж життя» (28-29 вересня 2016 року, м. Кропивницький) (Зінченко С.В.).

32. Всеукраїнська науково-практична конференція «Державна мова в освіті» (5 жовтня 2016 року, м. Київ) (Вовк М.П.).

33. Всеукраїнська науково-практична конференція «Вища школа і

ринок праці: інтеграція, модернізація, інтернаціоналізація» (19-21 жовтня 2016 року, м. Мукачеве) (Авшенюк Н.М., Постригач Н.О., Котирло Т.В., Сотська Г.І., Тринус О.В., Шарошкіна Н.Г. та ін.).

34. **Всеукраїнська науково-практична конференція «Трансформація національної системи вищої освіти України в умовах зовнішніх викликів»** (20-21 жовтня 2016 року, м. Старобельск) (Василенко О.В.)

35. **Всеукраїнська дистанційна науково-практична конференція «Актуальні питання формування професіоналізму майбутніх педагогів»** (21 жовтня 2016 року, м. Мелітополь) (Аніщенко О.В., Василенко О.В., Волярська О.С., Зінченко С.В., Самко А.М.).

36. **Міжнародні наукові читання пам'яті Костянтина Поповича «Етнокультура українсько-східнороманського пограниччя в синхронії і діахронії»** (3-4 листопада 2016 року, м. Кишинів) (співробітники відділу змісту і технологій навчання дорослих).

37. **III міжнародна конференція «Художня творчість в контексті проблем її вивчення: етномотиви, етноконцепції та етносимволіка»** (3-6 листопада 2016 року, м. Бар) (Котирло Т.В., Сотська Г.І., Тринус О.В., Шарошкіна Н.Г. та ін.).

38. **Міжнародна конференція «Мережа європейської громадянської освіти» NECE (Networking European Citizen ship Education)** (9-12 листопада 2016 року, м. Загреб, Хорватія) (Пилинський Я.М.).

39. **Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання освіти і науки»** (10-11 листопада 2016 року, м. Харків) (Калюжна Т.Г., Кобюк Ю.М., Василенко О.В.).

40. **XII Всеукраїнська науково-методична конференція «Реалії та перспективи євроінтеграційного розвитку післядипломної педагогічної освіти України»**, присвячена 70-й річниці заснування Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти (10-11 листопада 2016 року, м. Ужгород) (співробітники ШООД НАПН України).

41. **Міжнародна науково-практична конференція «Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України»** (17 листопада 2016 року, м. Київ) (Жмурко М.Д.).

42. **XV Міжнародна науково-практична конференція «Формування професійної майстерності майбутніх фахівців і умовах освітньо-виховного середовища вищого навчального закладу»** (17-18 листопада 2016 року, м. Житомир) (О.А. Лавріненко).

43. **XI Міжнародна науково-практична конференція «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору»** (24-26 листопада 2016 року, м. Київ) (Котун К.В.).

44. **Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми підготовки педагогів для професійної освіти: теорія і практика»** (25-26 листопада 2016 року, м. Львів) (Лавріненко О.А.)

45. **XII Всеукраїнська науково-практична конференція, присвячена Дню української писемності та мови «Українська мова в юриспруденції:**

стан, проблеми, перспективи» (30 листопада 2016 року, м. Київ) (Вовк М.П.)

46. Міжнародна наукова конференція «Юридичний дискурс в контексті міжкультурної комунікації та перекладу» (1 грудня 2016 року, м. Київ) (Авшенюк Н.М., Бастун М.В.).

Семінари

1. Науково-методичний семінар «Інноваційні технології навчання іноземних мов професійного спрямування» (лютий 2016 року, м. Київ) (Василенко О.В.).

2. Міжнародний науково-практичний семінар «Проектна діяльність як інструмент досліджень, навчання та інновацій» (17-18 березня 2016 року, м. Ніжин) (Постригач Н.О.).

3. Методологічний семінар НАПН України «Особистість в умовах кризових викликів сучасності» (24 березня 2016 року, м. Київ) (Лавріненко О.А.).

4. Методологічний семінар «Методологічні засади раціогуманізму» (2 травня 2016 року, м. Київ) (Жмурко М.Д.).

5. Українсько-чеський науково-практичний семінар «Мультикультурне виховання у школі» (12 травня 2016 року, м. Київ) (Шевенко А.М.).

6. Науково-практичний семінар «Педагогічна компаративістика – 2016: освітні реформи та інновації у глобалізованому світі» (6 червня 2016 року, м. Київ). (Авшенюк Н.М., Огієнко О.І., Постригач Н.О.)

7. Українсько-чеський науково-практичний семінар «Мультикультурне виховання у школі» (13 жовтня 2016 року, м. Київ) (Шевенко А.М.).

8. III Науковий семінар «Вікові чинники ціннісної розвитку обдарованої особистості» (20 жовтня 2016 року, м. Київ) (Рибалка В.В.).

9. Всеукраїнський науково-методичний інтернет-семінар «Молодь, освіта, наука та мистецтво» (24 листопада 2016 року, м. Умань) (співробітники відділу змісту і технологій навчання дорослих).

10. Психологічний вебінар «Як перестати страждати й навчитися отримувати справжнє задоволення від життя» (1 грудня 2016 року, м. Київ) (Павлик Н.В.)

Круглі столи

1. Міжрегіональний науково-практичний круглий стіл «Розвиток духовного потенціалу сучасного вчителя та учня» (13 травня 2016 року, с. Котовка Магдалинівського району Дніпропетровської області).

2. Круглий стіл «Роль наукової молоді в розвитку вітчизняної науки» (17 травня 2016 року, м. Київ) (Жмурко М.Д.).

3. Міждисциплінарний круглий стіл з нагоди 90-річчя від дня народження професора В.А.Роменця «Вчинкова психологія: історія та сучасність» (20 травня 2016 року, м. Київ) (Рибалка В.В.).

4. **Круглий стіл з питань обговорення «Стратегічних напрямів формування та реалізації державної сімейної політики в контексті викликів, пов'язаних з конфліктом на Сході, результатами роботи мобільних бригад та реагуванням на випадки гендерно-обумовленого насильства»** (14 вересня 2016 року, м. Київ) (Лактіонова Г.М.).

5. **Круглий стіл «Актуальні питання порівняльної педагогіки: здобутки і виклики»** (24 вересня 2016 року, м. Київ) (Дяченко Л.М., Марусинець М.М.).

6. **Науковий круглий стіл «Мовні права особистості», присвячений Дню української писемності та мови** (9 листопада 2016 року, м. Київ) (Шкіренко О.В.)

7. **Круглий стіл «Духовність в освіті»** (17 листопада 2016 Року, м. Київ) (Е.О.Помиткін).

8. **Круглий стіл «Мирний космос»** (18 листопада 2016 року, м. Житомир) (Е.О.Помиткін).

Інші види заходів

1. **Нарада з питань організації та здійснення прикладного дослідження «Розробка Концепції регіону, що навчається, як підгрунтя ефективної регіональної освітньої політики (на прикладі Запорізької області)»** (18 лютого 2016 року, м. Мелітополь), тема доповіді «Досвід розробки навчальних програм з андрагогіки» (співробітники відділу андрагогіки)

2. **Виступ на засіданні педагогічній ради загальноосвітнього навчального закладу № 47** (25 березня 2016 року, м. Київ) (Бастун М.В., О.В.Радзімовська, Шкіренко О.В.)

3. **Участь у роботі Всеукраїнської літньої школи «Освітні ініціативи – 2016»** (5–9 червня 2016 року, м. Скадовськ) (Дяченко Л.М., Марусинець М.М.).

4. **Участь у роботі Всеукраїнської науково-практичної літньої школи з психології «Національні науково-психологічні школи: історія та сучасність»** (25 червня 2016 року, м. Одеса) (Рибалка В.В.)

5. **Міжнародна літня школа «Розвиток академічної мобільності педагогічних, науково-педагогічних працівників та керівників навчальних закладів у європейському освітньому просторі»** (27-30 червня 2016 року, м. Ужгород) (Марусинець М.М.).

6. **Психологічний тренінг «Розвиток емоційної стійкості педагога»** (29 червня 2016 року, с. Рибаківка) (Е.О.Помиткін).

7. **Програма українсько-німецьких молодіжних обмінів «Meetup!»** (12–23 вересня 2016 року, м. Дрезден, Німеччина) (Сулима О.В., Дяченко Л.М., Марусинець М.М.)

8. **Участь в міжнародному проєкті «Ми це Європа!»** в рамках програми «MEET UP! Німецько-українські зустрічі молоді» (20 вересня 2016 року, м. Дрезден) (члени Ради молодих науковців).

9. **XIV Міжнародний MitOst-Фестиваль** (5–9 жовтня 2016 року, м. Тбілісі, Грузія) (Пилинський Я.М.)

10. **Виступ на засіданні педагогічної ради спеціалізованої школи № 53** з поглибленим вивченням німецької мови (1 листопада 2016 року, м. Київ) (Жмурко М.Д.)

11. **Виступ на засіданні Президії Національної академії наук України** з презентацією діяльності Ради молодих науковців ШООД НАПН України (7 листопада 2016 року, м. Київ) (члени Ради молодих науковців)

(Таблиці: VI.1., VI.2.)

VII. ПІДГОТОВКА ТА АТЕСТАЦІЯ НАУКОВИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

УІІ 1. Діяльність аспірантури та докторантури в 2016 році **Загальні відомості**

Відділ аспірантури та докторантури було відкрито в Інституті педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України (до 30 січня 2007 року - Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України) в 1994 році за спеціальностями:

- 13.00.01 – «Теорія та історія педагогіки»;
- 13.00.02 – «Методика викладання спеціальних дисциплін»;
- 19.00.07 – «Педагогічна і вікова психологія».

Враховуючи зміни в переліку наукових спеціальностей (постанови Президії ВАК України від 11 вересня 1997 року за № 3/7 та від 7 липня 1999 року за № 341) наказом Міністерства освіти і науки України від 25 жовтня 2002 року, протокол № 612, діючу аспірантуру та докторантуру було перереєстровано за спеціальностями:

- 13.00.01 – «Загальна педагогіка та історія педагогіки»;
- 13.00.04 – «Теорія та методика професійної освіти»;
- 19.00.07 – «Педагогічна та вікова психологія». (За Переліком наукових спеціальностей 2011 року).

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23.03.2016 р. № 261 було відкрито в Інституті 2 нових спеціальності:

- у галузі 01 «Освіта» – 011 «Науки про освіту»;
- у галузі 05 «Соціальні та поведінкові науки» – 053 «Психологія».

Освітньо-наукові програми Інституту у галузі 01 «Освіта» за спеціальністю 011 «Науки про освіту» з проблеми: «Педагогічна освіта і освіта дорослих в Україні і зарубіжжі» («Pedagogical and Adult Education in Ukraine and Worldwide»). та у галузі 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія» з проблеми: «Психологія праці та психологічний супровід освіти дорослих» (Work Psychology and psychological support adult education) розраховані на 32 кредити .

Метою цих освітніх програм підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти є розвиток у

майбутніх докторів філософії аксіологічних орієнтацій, професійно-наукової, мовно-комунікативної, інформаційної, методологічної культури наукового пошуку, технологічних здатностей, критичного мислення, педагогічної майстерності, інших компетентностей, необхідних для професійної комунікації, науково-професійної і викладацької діяльності, кар'єрного зростання у сфері педагогічної та психологічної освіти і освіти дорослих з урахуванням принципів неперервності, інноваційності, прогностичності, гнучкості реагування на суспільні зміни.

Освітньо-наукові програми спрямовані на обґрунтування методологічних підходів, теоретичних засад, розробку інноваційних технологій, інформаційно-комунікативних ресурсів, здійснення компаративістських досліджень, аналіз історико-педагогічної ретроспективи розвитку педагогічної освіти і освіти дорослих в Україні і зарубіжжі. Означені проблеми становлять провідний напрям науково-дослідницької, практико-зорієнтованої діяльності Інституту

Реалізація освітніх програм сприяє формуванню громади науковців-освітян, які мають оволодіти концептуальними і методологічними знаннями у сфері педагогічної освіти і освіти дорослих та міждисциплінарними знаннями з урахуванням інтердисциплінарної диференціації наук про освіту; здатністю розв'язувати комплексні проблеми в галузі дослідницько-інноваційної діяльності у сфері педагогічної та психологічної освіти і освіти дорослих; здатністю до критичного аналізу, оцінки і синтезу нових ідей у сфері педагогічної освіти і освіти дорослих; здатністю розроблення та реалізації проектів власних досліджень з метою переосмислення та створення нового цілісного знання та впровадження їх в освітню практику вищої, неперервної педагогічної освіти і освіти дорослих; комунікативними вміння щодо спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі педагогічної освіти і освіти дорослих; здатністю ініціювати і реалізовувати інноваційні проекти, виявляючи лідерські, комунікативні, дослідницькі, педагогічні якості; високим ступенем соціальної відповідальності за результати власних досліджень, здатністю до саморозвитку і самовдосконалення упродовж життя, відповідальністю за навчання різних категорій громадян.

Освітньо-наукова програма реалізується в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України з вересня 2016 р. на підставі ліцензії Міністерства освіти і науки України за наказом МОН України від 03.08.2016 р. № 933 (вперше).

Відповідно до освітньо-наукових програм передбачено опанування таких циклів дисциплін за терміном навчання 4 роки:

у галузі 01 «Освіта» за спеціальністю 011 «Науки про освіту»

I. Цикл загальної підготовки (12 кредитів), 360 годин.

II. Цикл професійної підготовки (10 кредитів), 300 годин.

III. Вибіркові дисципліни (8 кредитів), 240 години.

IV. Практика (2 кредита), 60 годин.

у галузі 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія»

у галузі 01 «Освіта» за спеціальністю 011

I. Цикл загальної підготовки (12 кредитів), 360 годин.

II. Цикл професійної підготовки (10 кредитів), 300 години.

III. Вибіркові дисципліни (8 кредитів), 240 годин.

IV. Практика (2 кредита), 60 годин.

Основною метою роботи відділу є організація та контроль навчального процесу та здійснення аспірантами та докторантами фундаментальних та прикладних досліджень, спрямованих на розв'язання актуальних теоретичних і методологічних проблем педагогічної освіти, освіти дорослих, психології професійної освіти для поповнення науково-педагогічними кадрами наукових установ, закладів освіти всіх рівнів акредитації.

Чисельність аспірантів, докторантів

На початок 2016 року загальна чисельність аспірантів становила 33 особи. З них: за державним замовленням навчаються 14 осіб (6 осіб - з відривом від виробництва, 8 осіб – без відриву від виробництва); на умовах контракту – 19 осіб (1 особа - з відривом від виробництва, 18 осіб – без відриву від виробництва). За науковими спеціальностями аспіранти розподіляються наступним чином:

– 13.00.01 – «Загальна педагогіка та історія педагогіки» - 8 осіб (держ. замовлення) та 3 осіб (на умовах контракту);

– 13.00.04 – «Теорія та методика професійної освіти» - 5 осіб (держ. замовлення) та 12 осіб (на умовах контракту);

– 19.00.07 – «Педагогічна та вікова психологія» 1 особа (держ. замовлення) та 4 особи (на умовах контракту).

На початок 2016 року загальна чисельність докторантів становила 8 осіб. З них: за державним замовленням – 8 осіб; на умовах контракту – 0 осіб.

За науковими спеціальностями докторанти розподіляються наступним чином:

– 13.00.01 – «Загальна педагогіка та історія педагогіки» - 2 особи (держ. замовлення);

– 13.00.04 – «Теорія та методика професійної освіти» - 5 осіб (держ. замовлення);

– 19.00.07 – «Педагогічна та вікова психологія» 1 особа (держ. замовлення).

Виконання планів прийому і випуску

У 2016 році до докторантури за державним замовленням прийому не було за планом.

Прийом в аспірантуру в 2016 р. було заплановано з відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23.03.2016 р. № 261.

До аспірантури за державним замовленням було заплановано прийняти 2 особи (1 особу з відривом від виробництва). Фактично за результатами конкурсу зараховано 5 осіб з відривом від виробництва:

Із спеціальності 011 – «Науки про освіту»: Самко Аллу Миколаївну, Любежаніну Вікторію Вікторівну, Кобюк Юлію Миколаївну.

Із спеціальності 053 – «Психологія»:

Богданову Дар'ю Олегівну, Четверікову Наталю Володимирівну.

На умовах контракту до аспірантури заплановано прийняти - 5 осіб, прийнято - 1 особу: Із спеціальності 011 – «Науки про освіту»:

Гулько Любов Олександрівну .

Було відраховано з докторантури у зв'язку з закінченням терміну навчання 3 особи: Дернова М.Г., Султанова Л.Ю., Бойчук В.М., (13.00.04); 1 особу достроково у зв'язку з захистом дослідження – Авшенюк Н.М. (13.00.01).

Було відраховано з аспірантури 5 осіб, які навчалися за державним замовленням:

3 особи у зв'язку з закінченням терміну навчання : навчання з відривом від виробництва: Марусечко І.П., Гуріч З.В., Терещенко С.А.(13.00.01.); 2 особи з відривом від виробництва:

1 особа – Шарошкіна Н.Г.(13.00.01), 1 особа достроково у зв'язку з захистом дослідження Дяченко Л.М. (13.00.04).,

1 особа переведена з бюджетної основи фінансування на контрактну (Бобер І.М.);

1 особа переведена з контрактної основи фінансування на бюджетну (Губчик В.);

1 особа переведена до Інституту педагогіки НАПН України - (Бобер І.М.).

Було відраховано з аспірантури 7 осіб, які навчалися на умовах контракту:

з відривом від виробництва :

1 особа достроково у зв'язку з захистом дослідження – Кузьменко Г.В. (13.00.04)

у зв'язку з закінченням терміну навчання: –

3 особи – Креденець Н.Я., Міщенко О.М., Гривкова О.Я. (13.00.04);

1 особа – Парасей А. (19.00.07).

До закінчення терміну навчання в аспірантурі було відраховано 2 особи, яка навчалися на умовах контракту:

– за власним бажанням: Кирей С.В. (19.00.07), Сахно М. (13.00.04).

Працевлаштування випускників

Випускників, які навчалися в докторантурі та аспірантурі, влаштовано на роботу:

Дернова М.Г. – кафедра іноземних мов Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського;

Бойчук В.М. – кафедра інформаційних технологій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;

Султанова Л.Ю. – Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України ;

Марусечко І.П – ЗОШ І-ІІІ ст. № 6 м. Ніжин;

Гуріч З.В., – Херсонський державний університет;

Терещенко С.А – ЗОШ І-ІІІ ст. № 305 м Бортничі;

Шарошкіна Н.Г – Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України;

Дяченко Л.М., – Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Здійснення наукового керівництва і консультування

Наукове консультування здійснювали 6 докторів наук, професорів (з них: Ничкало Н.Г. – дійсний член НАПН України, Лук'янова Л.Б.- член- кор. НАПН України. Всі наукові консультанти – штатні працівники ІПОД та наукових установ НАПН України.

Наукове керівництво здійснювали 13 докторів наук, професорів (з них: Ничкало Н.Г. – дійсний член НАПН України, Лук'янова Л.Б. – член- кор. НАПН України.), 3 кандидата наук, старших наукових співробітників, доцентів. Всі наукові керівники – штатні працівники ІПОД та наукових установ НАПН України. Наукове керівництво здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснювали 4 доктора наук, професора та 1 кандидат наук.

Ефективність роботи аспірантури та докторантури

Показником ефективності роботи аспірантури та докторантури є кількість поданих до захисту та успішно захищених дисертацій.

З числа докторантів, які навчалися за державним замовленням виконали індивідуальний план і захистили дисертації – 1 особа (Авшенюк Н.М.) , подано до захисту – 1 особа – (Бойчук В.М.)

З числа аспірантів, які навчалися за державним замовленням виконали індивідуальний план і захистили дисертації – 1 особа (Дяченко Л.М.); подано до захисту- 1 особа - Гуріч З.В.

З числа аспірантів, які навчалися за контрактною основою фінансування і достроково виконали індивідуальний план і захистили дисертації – 1 особа – Кузьменко Г.В.

З числа тих, у кого термін навчання в аспірантурі і докторантурі закінчився раніше:

захистили дисертаційне дослідження - Гордуз Н.О., Квасецька Я., Данькевич В.Г., Чугай О, Мозговий В.Л.

подали дисертаційне дослідження до захисту: Степаненко А.О.

Слід зауважити, що до захисту подаються дисертаційні роботи, виконані на високому науковому рівні, оформлені відповідно до останніх вимог ДАК України, забезпечені необхідною кількістю публікацій та супровідними документами; захисти проходять на гідному рівні. Відсоток поданих до захисту і захищених дисертацій – 100%.

Проведення методологічних семінарів

Традиційним є проведення в Інституті методологічних семінарів для докторантів і аспірантів. В цьому навчальному році проведені 3 методологічних семінара.

Для молодих науковців і для вступників - докторантів і аспірантів 19 жовтня 2015 року проводився організаційний методологічний семінар, який об'єднав 2 семінари: «Основні напрями і перспективи розвитку наукових досліджень.+ Методологічні принципи наукового дослідження».

Семінар відбувся за участю Лук'янової Л.Б. – д.п.н., професора, директора ІПОД НАПН України; Хомич Л.О. – д.п.н., професора, заступника директора з науково - експериментальної роботи; Сотської Г.І. – д.пед.н., с.н.с., завідувача відділу змісту та організації педагогічної освіти; Лавріненка О.А.– д.п.н., професора, гол. наукового співр. відділу педагогічної майстерності.

10 жовтня 2016 року проводився методологічний семінар: «Методологія наукового дослідження». У семінарі брали участь: Лук'янова Л.Б., д.п.н., професор, директор ІПОД НАПН України; Авшенюк Н.М. - д.п.н., завідувач відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих; Лавріненко О.А., д.пед.н., професор, завідувач відділу змісту і технологій навчання дорослих; Сотська Г.І. – д.пед.н., головний науковий співробітник відділу змісту і технологій навчання дорослих; Помиткін Е.О. – завідувач відділу психології праці, доктор психологічних наук, професор; Становських З.Л. – к.психол.н., с.н.с. відділу психології праці.

На семінарі були розглянуті питання: «Методологічні підходи до здійснення порівняльно-педагогічних досліджень», «Основні вимоги до оформлення педагогічного дослідження та підготовки його до захисту», «Структура та логіка побудови психологічного дослідження», «Наукові підходи до написання історико-педагогічного дослідження».

Для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у вересні був проведений організаційний семінар «Реалізація освітньо-наукової програми підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України», на якому аспіранти були ознайомлені з документацією для навчання, з програмами, графіком та організацією навчального процесу.

Протягом року аспіранти і докторанти мають можливість отримати консультації у провідних науковців Інституту, а саме:

доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена НАПН України Ничкало Н.Г., з проблем теоретико-методологічних засад професійної освіти, її історії, порівняльного аналізу розвитку професійної освіти різних країн світу в умовах формування єдиного наукового і освітнього простору;

директора Інституту, д.п.н., проф., член-кор. НАПН України Лук'янової Л.Б. з питань концепції освіти дорослих в Україні ;

заступника директора Інституту з наукової роботи, д.п.н., проф. Хомич Л.О. з проблем аксіологічного підходу до змісту навчання і виховання майбутніх педагогів;

заступника директора Інституту з науково-експериментальної роботи д.п.н. Сотської Г.І з питань науково-експериментальної роботи дисертаційних досліджень ;

д.п.н., проф. Лавріненка О.А. з питань особливостей проведення історико-педагогічного дослідження;

д.п.н., Авшенюк Н.М. з питань компаративістських досліджень;

д.псих.н., проф. Помиткіна Е.О. з питань сучасного психологічного дослідження;

д.псих.н., проф. Рибалки В.В. з питань психолого - педагогічних проблем наукового дослідження.

Шлях до удосконалення.

У 2016 році актуальними залишалися проблеми фінансування навчального процесу, публікацій результатів наукових досліджень докторантів і аспірантів, передусім монографій, відображення результатів досліджень у наукометричних базах даних, участі аспірантів і докторантів у конференціях і семінарах за кордоном, роботи в провідних зарубіжних бібліотеках тощо. Шлях до удосконалення вбачаємо у проведенні семінарів, майстер-класів з питань проектної діяльності, вдосконалення знань з іноземної мови.

Подальшу діяльність ІПОД НАПН України щодо підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів планується спрямовувати на підвищення показників ефективності роботи аспірантури і докторантури, пов'язаних: з кількістю поданих до захисту та успішно захищених дисертацій; з поліпшенням фінансування на підготовку наукових та науково-педагогічних кадрів, що дозволило б збільшити кількість консультувань, методологічних семінарів для аспірантів та докторантів; організацію їх відряджень; друкування аспірантами та докторантами підготовленою ними навчально-методичної літератури.

З урахуванням того, що навчальний процес для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі впроваджено вперше, шлях до удосконалення вбачаємо в покращенні методологічної бази, документації підсумкового та поточного контролю знань.

(Таблиці: VII 1.1. – VII 1.4)

VII.2. Робота спеціалізованої вченої ради в 2016 році

Загальні відомості

Наказами ДАК України № 893 від 04 липня 2013 року та № 820 від 11 липня 2016 року спеціалізованої вченої ради Д 26.451.01 в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України надано право на період з 04 липня 2013 року до 04 липня 2016 року та з 11 липня 2016 року по 11 липня 2019 року приймати до розгляду та проводити захист дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата наук за спеціальностями:

- **13.00.01** – «Загальна педагогіка та історія педагогіки»;
- **13.00.04** – «Теорія і методика професійної освіти».

Кількість проведених засідань

За звітний період відбулося **12 засідань** спеціалізованої вченої ради з питань захисту дисертаційних досліджень, захищено **13 докторських та 10 кандидатських дисертацій**. 22 дисертації написано українською мовою, 1 дисертація – російською мовою. Для переатестації, апеляції ДАК України роботи не надсилали.

Усі члени спеціалізованої вченої ради регулярно були присутні на засіданнях.

За спеціальністю 13.00.01 – «Загальна педагогіка та історія педагогіки» було захищено 5 дисертацій:

1) 4 дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук, у яких: здійснено міждисциплінарний аналіз проблеми розвитку транснаціональної вищої освіти в розвинених англomовних країнах у другій половині ХХ – на початку ХХІ століть (Авшенюк Н.М.); розкрито теоретико-методологічні засади економічної освіти дітей та дорослих; охарактеризовано економічні, політичні і соціокультурні передумови розвитку економічної освіти дітей та дорослих на західноукраїнських землях ХІХ – першої половини ХХ ст. (Гіптерс З.В.); досліджено теорію і практику розвитку багатомовної освіти школярів у країнах Західної Європи у другій половині ХХ – початку ХХІ ст. (Першукова О.О.); досліджено процес освіти дорослих та діяльність громадських організацій у європейських країнах у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття; проаналізовано теоретичні основи, конкретизовано методологічні підходи до формування концепції просвітницької діяльності громадських організацій (Фольварочний І.В.).

2) 1 дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, у якій висвітлено історико-педагогічний досвід професійного розвитку особистості у педагогічній системі А. С. Макаренка; виявлено особливості реалізації проблеми професійного розвитку особистості у 1920 – 1930 рр. (Данькевич В.Г.).

За спеціальністю 13.00.04 – «Теорія і методика професійної освіти» було захищено 18 дисертацій. З них:

1) 9 дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук, у яких: досліджено теоретичні і методичні засади професійно-педагогічної підготовки педагогів професійного навчання (Васильєв І.Б.); викладено результати дослідження теоретичних та методологічних основ формування професійної мобільності майбутніх фахівців-аграріїв; здійснено аналіз концепту «професійна мобільність», соціально-історичних передумов розвитку професійної мобільності фахівців аграрної сфери (Герасимова І.Г.); досліджено теоретичні та методичні засади становлення та розвитку моніторингу якості професійної підготовки інженерів швейної галузі на інституційному рівні; обґрунтовано концептуальну модель моніторингу якості професійної підготовки інженерів швейної галузі у ВНЗ (Красильникова Г.В.); досліджено методологічні, теоретичні і методичні засади формування професійної компетентності молодших спеціалістів легкої промисловості у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації; обґрунтовано концепцію

формування професійної компетентності молодших спеціалістів легкої промисловості (Креденець Н.Д.); досліджено теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів у вищих навчальних закладах Польщі засобами мультимедійних технологій; розкрито теоретичні аспекти використання мультимедійних технологій в освіті; схарактеризовано сучасний стан і особливості використання мультимедійних технологій у підготовці вчителів початкових класів (Кучай О.В.); представлено теоретичне та методичне обґрунтування діяльності студентського театру в системі професійної підготовки майбутніх педагогів; досліджено й визначено сутність феномену «студентський театр» у контексті підготовки майбутніх педагогів (Лимаренко Л.І.); здійснено цілісний ретроспективний аналіз провідних концепцій професійної підготовки майбутніх фахівців вищої школи Скандинавських країн, Західної й Центральної Європи, України, виявлено труднощі та суперечності, вивчено контекст значення підприємницької компетентності для майбутніх фахівців економічного профілю (Матукова Г.І.); узагальнено результати комплексного дослідження теорії і практики розвитку систем професійної підготовки виробничого персоналу сфери послуг в країнах-членах ЄС на різних етапах європейської інтеграції з метою використання конструктивних ідей досвіду у системі вітчизняної професійної освіти і навчання (Пальчук М.І.); уперше здійснено ретроспективний міждисциплінарний аналіз проблеми розвитку педагогічного професіоналізму викладача в системі вищої освіти; обґрунтовано теоретико-методологічні засади розвитку педагогічного професіоналізму викладача; розроблено авторську науково-методичну систему розвитку педагогічного професіоналізму молодого викладача вищої школи (Федірчик Т.Д.).

2) 9 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, у яких: представлено стан професійної підготовки учителів загальноосвітніх шкіл у ФРН на початку ХХІ століття; проаналізовано законодавчі та нормативно-інструктивні документи федерального і регіонального значення, що є основою функціонування системи професійної педагогічної освіти у ФРН; розглянуто теоретичні засади компетентнісного підходу як визначального напрямку оновлення педагогічної освіти, розкрито структурні компоненти професійної компетентності учителів загальноосвітніх шкіл (Дяченко Л.М.); проаналізовано й актуалізовано історичний досвід професійної підготовки вихователів дошкільних установ у педагогічних навчальних закладах на західноукраїнських землях (остання третина ХІХ – перша половина ХХ століття) (Квасецька Я.А.); досліджено стан підготовки майбутніх соціальних педагогів до профілактики адиктивної поведінки підлітків; визначено критерії готовності майбутніх соціальних педагогів до профілактики адиктивної поведінки підлітків, їхні показники і рівні; обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх соціальних педагогів до профілактики адиктивної поведінки підлітків (Клочко О.О.); досліджено проблему підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до організації художньо-творчої діяльності учнів основної школи; розкрито зміст та структуру підготовки майбутніх учителів образотворчого

мистецтва до організації художньо-творчої діяльності учнів основної школи (Кузьменко Г.В.); уточнено сутність поняття “комунікативна компетентність бакалавра з маркетингу” і розроблено її структуру; обґрунтовано модель формування вказаної компетентності на засадах діяльнісного, особистісного і комунікативного підходів (Мендрух Ю.М.); уточнено сутність поняття «правова культура майбутніх інженерів-педагогів», визначено структурні компоненти правової культури майбутніх інженерів-педагогів; розроблено та експериментально перевірено технологію формування правової культури майбутніх інженерів-педагогів (Соколова С.В.); досліджено проблему формування професійної компетентності майбутніх викладачів безпеки життєдіяльності та охорони праці в процесі професійної підготовки у вищих навчальних закладах; науково обґрунтовано структуру і зміст, педагогічні умови, розроблено модель професійної компетентності майбутніх викладачів безпеки життєдіяльності та охорони праці (Ступак Д.Є.); здійснено педагогічне осмислення проблеми професійної підготовки педагогічного персоналу для системи освіти дорослих у США; виявлено провідні чинники, що зумовили становлення і розвиток професійної підготовки педагогічного персоналу для системи освіти дорослих у США; окреслено можливості використання прогресивних ідей американського досвіду при реформуванні вітчизняної системи освіти (Чугай О.Ю.); розкрито роль між предметних зв'язків у процесі формування готовності майбутніх учителів початкових класів до професійної діяльності, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови ефективного використання МПЗ у процесі підготовки майбутніх учителів початкових класів (Щербей У.В.).

Зауважень щодо діяльності спеціалізованої вченої ради Д 26.451.01 з МОН України не надходило.

(Таблиці: VII 2.1. – VII 2.3)

ІХ. ЗВ'ЯЗКИ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА ГРОМАДСЬКІСТЮ

У 2016 році співробітниками ІООД НАПН України продовжувалося активне підтримання зв'язків із засобами масової інформації та громадськістю.

Зокрема, співробітниками *відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих* опубліковано дві статті про роботу Ради молодих науковців ІООД, членами якої вони, у «Педагогічній газеті». Підготовлено 6 прес-релізів про заходи, організовані та проведені відділом. Розміщено на сайтах Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Хмельницького національного університету, Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя та на сторінці Інституту у соціальній мережі Facebook. Реалізовано соціальний проект «Ми – це Європа» («Wir sind Europa») спільно з німецькою громадською організацією «Deutsche Jugend in Europa» за програмою українсько-німецьких молодіжних обмінів «Meet up!» (12–23 вересня 2016 р., м. Дрезден, Німеччина). Проект був

спрямований на налагодження взаємозв'язків між українською і німецькою молоддю віком від 18 до 28 років, розвиток міжкультурної компетентності, критичного мислення й медіаграмотності, руйнування стереотипів сприймання представників різних національностей.

Співробітники відділу є членами правління громадської організації «Сімейна унія» (м. Мукачево), за ініціативи якої Дяченко Л.М. і Марусинець М.М. провели семінар-практикум з розвитку психологічної грамотності батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу (м. Мукачево) і тренінг з розвитку комунікативної взаємодії для волонтерів громадської організації «Veritas» (м. Ужгород). Співробітники відділу представили Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України на V Форумі організаційного розвитку громадянського суспільства «Змінюємо. Впливаємо. Єднаємо.» (29–30 листопада 2016 р., м. Київ, НСК «Олімпійський»), що дало нові можливості налагодження співпраці з громадськими організаціями в Україні.

Наукові працівники відділу *андрагогіки* співпрацюють із засобами масової інформації і громадськістю. Співробітники відділу активно презентують свої наукові здобутки на сайтах установ різних відомств, в освітянській пресі («Педагогічна газета» та ін.).

Науковці відділу андрагогіки брали участь у науково-практичних заходах, організованих спільно з науково-педагогічними працівниками ВНЗ, інститутів післядипломної педагогічної освіти (виступи на засіданні кафедр, звітних конференціях тощо), представниками громадських організацій.

Співробітники відділу як члени або партнери беруть участь у роботі таких громадських організацій: Німецька асоціація народних університетів – DVV International (Аніщенко О.В., Баніт О.В., Волярська О.С.); Українська асоціація освіти дорослих (Баніт О.В.).

Окрім цього науковцями відділу використовуються можливості веб-сайту НАПН (<http://naps.gov.ua/>), ІПООД НАПН України (<http://ipood.com.ua/>) і двох сайтів відділу (<http://andragogika.com.ua/> ; <http://olgabanit.wixsite.com/osvitadoroslyh>), на яких оприлюднюється інформація щодо основних характеристик діяльності відділу та кінцевих результатів.

Участь співробітників відділу у масових заходах відображено у:

Виступах на радіо і телебаченні:

1. Участь у радіопередачах Першого каналу Українського радіо, зокрема: програма «Батьківські збори» (15 жовтня 2016 р.) на тему «Конкурс «РАЗОМ! Партнерство навчальних, культурно-освітніх закладів, соціальних служб і родин» (архівний запис <http://schedule.nrcu.gov.ua/schedule/play-archive.html?periodItemID=1414205>); програма «Сім'я – фортеця моя» (21 жовтня 2016 р.) (архівний запис: <http://www.nrcu.gov.ua/schedule/play-archive.html?periodItemID=1423348>); програма «Обрії» на тему "День працівників освіти". Чим зараз опікується педагогічна наука України?» (архівний запис: <http://schedule.nrcu.gov.ua/schedule/play-archive.html?periodItemID=1399174>) (Лактіонова Г.М.);

2. Участь у телевізійних програмах, зокрема: «Центральний канал», Телестудія «Майдан ТБ» (архівний запис: <https://www.youtube.com/watch?v=vbvsCOIt3is>) (Лактіонова Г.М.);

Друковані ЗМІ:

1. Аніщенко О. Неформальне навчання у полікультурному просторі / Олена Аніщенко // Освіта. – 2016. – №36 – 37 (5730 – 5731), 31 серпня – 7 вересня. – С. 6.

2. Інтерв'ю з доктором педагогічних наук, професором Галиною Лактіоною у щотижневику «Дзеркало тижня» «Рухатися вперед і разом» (10 вересня 2016 р.) (<http://gazeta.zn.ua/EDUCATION/dvigatsya-vpered-i-vmeste-.html>) (Лактіонова Г.М.)

Сайти установ:

3. Інтерактивний WorkShop «Освіта дорослих» [Електронний ресурс]. – URL: <http://ipood.com.ua/novini/nteraktivniy-workshop-osvita-doroslih/>

4. Презентація громадської організації «Громада «Козацька варта» [Електронний ресурс]. – URL: <http://ipood.com.ua/novini/prezentaciya-gromadsko-organizaci-gromada-kozacka-varta/>

5. Нарada з питань регіонів, які навчаються [Електронний ресурс]. – URL: <http://ipood.com.ua/novini/narada-z-pitan-regonv,-yak-navchayutsya/>

6. Склад Науково-методичних комісій (підкомісій) сектору вищої освіти Науково-методичної ради МОН України [Електронний ресурс]. – URL: <http://ipood.com.ua/novini/sklad-naukovo-metodichnih-komisiy-pidkomisiy-sektoru-vischo-osviti-naukovo-metodichno-radi-mon-ukrani/>

7. Засідання Науково-методичної комісії сектору вищої освіти Науково-методичної ради МОН України [Електронний ресурс]. – URL: <http://ipood.com.ua/novini/zasidannya-naukovo-metodichno-komisi-sektoru-vischo-osviti-naukovo-metodichno-radi-mon-ukrani/>

8. Регіональна літня академія країн Східного Партнерства – 2016 [Електронний ресурс]. – URL: <http://ipood.com.ua/novini/regionalna-litnya-akademiya-kran-shidnogo-partnerstva--2016/>

9. Семінар компетентності фахівців в освіті дорослих [Електронний ресурс]. – URL: <http://ipood.com.ua/novini/seminar-kompetentnosti-fahivciv-v-osviti-doroslih/>

10. Центри освіти дорослих у контексті реалізації Концепції освіти впродовж життя (З досвіду співпраці відділу андрагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України і Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького) [Електронний ресурс]. – URL: <http://ipood.com.ua/novini/centri-osviti-doroslih-u-konteksti-realizaci-koncepci--osviti-vprodovj-jittya/>

11. VII Всеукраїнські педагогічні читання, присвячені пам'яті видатного вченого-педагога Олени Степанівни Дубинчук «Освіта впродовж життя: вимоги часу» (м. Київ – с. Тарасівка) [Електронний ресурс]. – URL: <http://ipood.com.ua/novini/vii-vseukranski-pedagogichni-chitannya-pamyati-odubinchuk-osvita-vprodovj-jittya-vimogi-chasu/>

12. Міжнародні Дні освіти дорослих - 2016 у Запорізькій області [Електронний ресурс]. – URL: <http://ipood.com.ua/novini/mijnarodni-dni-osviti-doroslih---2016-u-zaporizkiy-oblasti/>

13. Міжнародні дні освіти дорослих у Запорізькій області [Електронний ресурс]. – URL: <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1035/>

14. Засідання підкомісії 301 «Освіта впродовж життя, визнання неформального та інформального навчання» науково-методичної ради МОН України [Електронний ресурс]. – URL: <http://ipood.com.ua/novini/zasidannya-pidkomisi-301-osvita-vprodovj-jittya,-viznannya-neformalnogo-ta-informalnogo-navchannya-naukovo-metodichno-radi-mon-ukrani/>

15. Засідання робочої групи з обговорення плану заходів з реалізації у 2017 році «Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016 – 2020 роки» [Електронний ресурс]. – URL: <http://ipood.com.ua/novini/zasidannya-robocho-grupi-z-obgovorennya--planu-zahodiv-z-realizaci-u-2017-roci-nacionalno-strategi-spriyannya-rozvitku-gromadyanskogo-suspilstva-v-ukrani-na-2016--2020-roki/>

16. В Ірпіні планується відкриття Центру освіти дорослих [Електронний ресурс]. – URL: <http://ipood.com.ua/novini/v-rpini-planuetsya-vidkrittya-centru-osviti-doroslih/>

17. Центр підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів [Електронний ресурс]. – URL: <http://ipood.com.ua/novini/navchannya-u-centr-pdvishchennya-kvalifikac-naukovo-pedagogichnih-pracvnikv-vischih-navchalnih-zakladv/>

18. Круглий стіл «Професійний розвиток педагогів в умовах неформальної освіти» / Міжнародні виставки «Освіта та кар'єра – День студента 2016» та «Освіта за кордоном» [Електронний ресурс]. – URL: <http://ipood.com.ua/novini/krugliy-stil-profesiyний-rozvitok-pedagogiv-v-umovah-neformalno-osviti/>

19. Зустріч з мером міста Борисполя [Електронний ресурс]. – URL: <http://ipood.com.ua/novini/zustrich-z-merom-mista-borispolya/>

20. Міжрегіональна зустріч партнерів DVV International (24-26.11.2016) [Електронний ресурс]. – URL: <http://ipood.com.ua/kalendar-podiy/mijregionalna-zustrich-partnerskih-organizacij-ta-mijnarodniy-trening-marafon-navchannya-yakist-monitoring/>

Відеосюжети:

21. Міжнародні дні освіти дорослих у Запорізькій області_Мелітополь_7.10.2016 [Електронний ресурс]. – URL: https://www.youtube.com/watch?v=Htsa9O_UlIQ ; [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.youtube.com/watch?v=9ZKaykKNtRU>

22. Виставка провайдерів освітніх послуг для дорослих Запорізької області «Острів скарбів» 8.10.2016 [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.youtube.com/watch?v=6Bk-PgLCGJE> ;

23. Запорізька область – регіон, що навчається! [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.youtube.com/watch?v=PYNXtgeIxxgU>

Участь у реалізації соціальних проєктів і програм:

1. Сприяння у реалізації соціальних проектів, зокрема Смілянський міський центр для сім'ї, дітей та молоді під керівництвом доктора педагогічних наук, професора Лактіонової Г.М. розробив проект «Батьківство в радість», що передбачав проведення одноіменного тренінгу для молодих батьків 3-х сільських громад Смілянського району. (села Холоднлянське, Балаклея та Теклене). У квітні-травні 2016 р. проект було здійснено за підтримки гранту Міністерства Закордонних Справ Федеративної Республіки Німеччина. На заключному етапі для групи батьків, які виявили лідерські якості, у травні 2016 р. проведено одноденний тренінг «Будуємо мости партнерства»;

2. Сприяння реалізації програм соціального партнерства, зокрема професором Лактіоною Г.М. розроблено авторську тренінгову програму з підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних працівників, розвитку виховного потенціалу родин. «Навчальний заклад і сучасна родина: нові реалії, підходи, технології» та здійснено її апробацію (березень – квітень 2016 р.) у м.Києві, де була сформована група, до складу якої увійшли директори, заступники директорів, педагоги, психологи навчальних закладів, представники позашкільних навчальних закладів та батьківської громади. Розроблена програма була апробована також у Луганському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти (м.Сєверодонецьк) і в Криворізьському технічно-гуманітарному ліцеї №129. Програма загальним обсягом у 6 год. складається з 3-х модулів («Сучасна родина: зміни у структурі і сімейних стосунках»; «Навчальний заклад і родина: кроки до партнерства», «Будуємо мости партнерства»). Перші два змістовних модулі передбачають застосування інтерактивних методик. Третій, заключний, модуль передбачає залучення учасників до проектної діяльності, спрямованої на встановлення та розвиток партнерства між навчальними закладами і родинами. Інформація про проведення тренінгу було розміщено не тільки на блозі конкурсу «РАЗОМ!...», але також на веб-сайтах навчальних закладів, де відбувалося навчання;

Висвітлення перебігу Відкритого конкурсу науково-методичних, методичних розробок, програм, проектів, есе «РАЗОМ! Партнерство навчальних, культурно-освітніх закладів, соціальних служб і родин» на спеціалізованому блозі (<http://contesttogether.blogspot.com/>), підготовка прес-релізів пр заходи та інформаційних повідомлень до саайту ІПООД та сайтів співорганізаторів конкурсу, зокрема Інституту проблем виховання НАПН України, Інститут людини Київського університету імені Бориса Грінченка, Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського міського педагогічного університету імені Б.Д.Грінченка, Луганського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, Тернопільського національного педагогічного університету імені В.Гнатюка.

Співробітники відділу психології праці здійснюють волонтерську діяльність: у межах діяльності психологічного тренінгово-консультативного центру здійснюється кар'єрне і профорієнтаційне консультування ВПО та

інших категорій населення з метою визначення можливих варіантів працевлаштування, оптимальних посад для пошуку вакансій; обговорення основних етапів пошуку роботи; підготовка резюме; надання інформації про корисні ресурси з пошуку роботи; підготовка до співбесіди з роботодавцем; допомога у підготовці до співбесіди, складанні резюме, визначенні своїх сильних та слабких сторін, визначенні компромісних варіантів працевлаштування на випадок, якщо не має можливості знайти роботу за фахом, подоланні негативних психоемоційних станів; проведено тренінги особистісно-професійного розвитку; професійної переорієнтації, «Портфоліо старшокласника», «Як досягти успіху у працевлаштуванні», «Входження особистості в ринок праці», «Незалежна професійна діяльність (самозайнятість) особистості».

Співробітниками відділу змісту і технологій навчання дорослих опубліковані статі у ЗМІ:

1. Грищенко Ю. Музейна весна / Юлія Грищенко // – Педагогічна газета, №2 (252), березень-квітень 2016. – с. 6.

2. Грищенко Ю. Мовний центр для дорослих Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих / Юлія Грищенко // – Педагогічна газета, №3 (253), травень-червень 2016. – с. 7.

3. Грищенко Юлія Освітній україноцентризм Георгія Філіпчука / Юлія Грищенко // – Педагогічна газета, №3 (253), травень-червень 2016. – с. 8.

4. Соломаха С.О. Музейна весна у Національному Києвсько-Печерському історико-культурному заповіднику / С.О.Соломаха // Слово просвіти: Всеукраїнський культурологічний тижневик, № 12 (856), 24 - 30 березня 2016. – С. 9.

5. Соломаха С.О. Педагогічний потенціал музеїв в освітньому просторі /С.О.Соломаха // – Педагогічна газета, № 6 (256), листопад - грудень 2016. – С. 5.

Х. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

У 2016 році наукові співробітники Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України забезпечували розвиток та налагодження наукових зв'язків із спорідненими науковими установами інших держав, зокрема функції Інституту полягали в: укладанні угод про співпрацю; організації та проведенні міжнародних науково-практичних заходів; обміні науковими делегаціями; проходженні наукових стажувань за кордоном; участі у зарубіжних грантах; публікації спільних наукових видань; участі співробітників у редакційних колегіях наукових видань за кордоном та участі зарубіжних вчених у редколегіях збірників наукових праць, що видаються Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Відповідно до умов, передбачених укладеними угодами про міжнародну співпрацю, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України у 2016 р. продовжував наукове співробітництво з зарубіжними науковими установами та міжнародними освітянськими

організаціями, що функціонують у країнах Європи й Північної та Центральної Америки. У 2016 році співробітники Інституту співпрацювали з такими зарубіжними громадськими організаціями: Асоціація міжнародної освіти (Association for World Education (AWE)), Європейське співтовариство з досліджень у галузі освіти дорослих (European Society for Research on the Education of Adults (ESREA)), Міжнародне співтовариство порівняльних досліджень в освіті дорослих (International Society for Comparative Adult Education (ISCAE)), Центр освіти дорослих Researcher FMJ NonProfit (Кобюк Ю.М.), Deutche jugend in Europa.

Співробітники Інституту брали участь в організації роботи щодо створення кафедри ЮНЕСКО «Неперервний професійний розвиток педагога в XXI столітті» на базі ІПООД НАПН України».

У 2016 р. Співробітники Інституту співпрацювали з DVV International – Інститутом з Міжнародного Співробітництва Німецької Асоціації Народних Університетів (Deutscher Volkshochschulverband e. V, DVV) у галузі освіти дорослих в Україні. Результат співробітництва: створена у 2015 р. ГС «Українська Асоціація освіти дорослих» (голова правління – д. пед. н., проф. Л.Б. Лук'янова; офіційний сайт: www.uaod.org.ua) стала членом Європейської Асоціації освіти дорослих; організовано і проведено Міжнародні Дні освіти дорослих у Запорізькій області (5-9 жовтня 2016 р.);

надруковано 2 випуски журналу «Територія успіху: практико орієнтований додаток до збірника наукових праць «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи» (гол. ред. Л.Б. Лук'янова); взято участь у Літній академії країн Східного Партнерства (2-9 червня 2015 р., с. Старе Село, Львівська обл.; 21-22 серпня 2016 р., Рига (Латвія) (проф. О.В. Аніщенко, проф. Л.Б. Лук'янова); участь у проекті «Професіоналізація освіти дорослих» (2016 р., проф. О.В. Аніщенко, доц. О.С. Волярська), спрямованому на підготовку викладачів-андрагогів.

У 2016 р. відділ андрагогіки співпрацював з Інститутом навчання впродовж життя ЮНЕСКО (м. Гамбург, Німеччина). Результат співробітництва: поповнення електронних версій друкованої продукції відділу андрагогіки ІПООД НАПН України у міжнародній Мережі центрів документації та інформації з освіти дорослих (АЛАДІН) в Інституті навчання впродовж життя ЮНЕСКО.

Триває співпраця відділу психології праці з Освітньою компанією «Osvita Market», що діє за підтримкою Польсько-Українського центру «University. Study. Business». Постійно діючі консультації та тренінги для випускників 9, 11 класів середніх загальноосвітніх шкіл та випускників коледжів в Україні за запитом щодо професійної орієнтації та визначення профілю і спеціальності їх подальшого навчання в коледжах та вищих учбових закладах у Республіці Польща.

Відбувається спільна проектна діяльність співробітників відділу психології праці «STEM: професії майбутнього» у межах програми європейської організації CSR Europe (Брюссель) – «Deploy Your Talents – Stepping up the STEM Agenda for Europe» з метою популяризації інженерно-

технічних професій у сферах STEM (фізика, хімія, інформаційно-комп'ютерні технології, біологія) серед школярів в Україні. А також, спільна проектна діяльність з чеською неурядовою організацією АМО, Асоціацією керівників шкіл України для педагогів Києва і Київської області в рамках Українсько-чеського проекту «Альтернативне навчання для українських шкіл», що здійснюється в Україні протягом 2014 -2016 років за підтримки МЗС Чеської Республіки та Міністерства освіти і науки.

Підписано угоду про співпрацю між Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України і Центром освіти дорослих «Researcher FMJ NonProfit» (м. Будапешт, Угорщина). Головне завдання діяльності цього Центру – розширення знань дорослого населення в галузі інформаційних технологій інтернет-маркетингу, фінансових знань, мистецтво пізнання особистості (психологічна підтримка) у новій справі людям після 40 років. Ключовими пунктами угоди стали такі: забезпечення обміну інформацією в сферах науково-дослідної, освітньої, методичної і культурної діяльності для популяризації та оптимізації освіти дорослих; збагачення новими ідеями, практичними порадами; обмін досвідом у сфері освіти дорослих, підготовки і організації освітніх заходів для осіб, які досягли 40 і більше років із використання інноваційних технологій діяльності.

У травні 2016 р. підписана Угода про співпрацю ІПООД НАПН України з Жешувським університетом, а також між відділом андрагогіки ІПООД і факультетом соціології Жешувського університету.

Співробітники Інституту вибороли Гранти та взяли участь:

1. Отримали грант на участь у Міжнародній конференції з проблем інтернаціоналізації вищої освіти (м. Будапешт, Угорщина). Одна з цілей конференції – для підтримки і популяризації грантової програми «Campus Mundi» у рамках співпраці між країнами ЄС і країнами-партнерами в галузі вищої освіти «Tempus» національного офісу. Метою програми «Campus Mundi» є сприяння та розвиток мобільності молоді, яка займається науковою та проектною діяльністю в межах інтернаціоналізації освіти. Забезпечує професійну підготовку фахівців для країн ЄС, та надає структуровану інформацію про політику в галузі освіти та проекти EU2020. Під час Міжнародної конференції відбулася зустріч з координатором проектів національного офісу «Tempus» в Угорщині, ректором Будапештського університету технології та економіки, проректором з міжнародних зв'язків Університету Святого Іштвана, головою об'єднання молоді програми «Campus Mundi». Зустріч дала можливість налагодити зв'язки у сфері наукової співпраці з іноземними партнерами. Результатом якої стало підписання угоди між ІПООД НАПН України та Центром освіти дорослих Researcher FMJ NonProfit.

2. Здобули грант на участь у Міжнародній конференції NECE (Networking European Citizenship Education) 9-12 листопада 2016 р. у Загребі (Хорватія), яка була присвячена обговоренню проблем міграції та громадянської освіти у країнах ЄС та країнах його найближчого оточення –

Україні, Молдові, Білорусі, країнах африканського Середземномор'я. У конференції брали участь представники понад 50 країн.

3. Здобули грант на реалізацію проекту «Ми – це Європа» у партнерстві з німецькою Громадською організацією «Deutsche Jugend in Europa» (м. Дрезден, Німеччина). Проект був профінансований у рамках програми «МЕЕТ UP! Німецько-українські зустрічі молоді», метою якої є інтенсифікація відносин з Україною, надання підтримки молодим людям з Німеччини та України, з активною позицією за демократичні цінності та підтримати порозуміння між народами.

4. Приєднання старшого наукового співробітника Постригач Н.О. до мережі Європейської Асоціації дослідників у сфері освіти (European Educational Research Association – EERA в рамках Української асоціації дослідників в освіті (Ukrainian Educational Research Association -UERA) з штаб-квартирою у м. Дрогобич.

Участь у роботі редакційної колегії збірника наукових праць Гурносльоньської вищої педагогічної школи імені Кардинала Августи Хлонда «Nauczyciel i Szkoła» (półrocznik, periodyk naukowy Wydawnictwa Górnośląskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Kardynała Augusta Hlonda w Mysłowicach) (д.пед.н., проф. Ничкало Н.Г., д.пед.н., проф. Хомич Л.О.).

Науковий журнал «Порівняльна професійна педагогіка» включено 23 міжнародних наукометричних баз даних, а саме: Baidu Scholar; Cabell's Directory; CEJSH (The Central European Journal of Social Sciences and Humanities); Celdes; CNKI Scholar (China National Knowledge Infrastructure); CNPIEC; DOAJ (Directory of Open Access Journals); EBSCO (relevant databases); EBSCO Discovery Service; ERIC (Education Resources Information Center); Genamics JournalSeek; Google Scholar; J-Gate; JournalTOCs; KESLI-NDSL (Korean National Discovery for Science Leaders); Naviga (Softweco); Primo Central (ExLibris); ReadCube; ResearchGate; Sherpa/RoMEO; Summon (Serials Solutions/ProQuest); TDOne (TDNet); WorldCat (OCLC). Публікацію англійської онлайн-версії журналу здійснює Міжнародне видавництво «De Gruyter Open» (м. Берлін, Німеччина). До складу редакційної колегії журналу входять 5 іноземних членів, а саме: Гуревич І.Р. – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту обробки знань Дармштадського технічного університету (Німеччина); Іванова С.В. – доктор філософських наук, професор, директор ФДНУ «Інститут теорії та історії педагогіки РАО» (Російська Федерація); Кішш Я. – доктор психологічних наук, професор Дебреценського університету (Угорщина); Норман Дж. – доктор соціологічних наук, професор Університету імені Бригама Янга (США); Шльосек Ф. – доктор хабілітований, професор, директор Інституту педагогіки Академії спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської (Республіка Польща), іноземний член НАПН України, голова наукового товариства «Польща-Україна».

У 2016 році науковці Інституту брали участь у міжнародних науково-практичних заходах, зокрема:

1. Друга Міжнародна конференція «Сім'я: Перетворення – Образ – Загрози – Підтримка», (Жешув, 31 травня 2016 р.) (Лактіонова Г.М.);
2. The 2-nd International Conference on the History of Arabic Literature (Kyiv, 19-20 May 2016). Report: *Genre og Hidja' in the Pre-Islamic Poetry: Metrical Aspect* (М.В.Бастун).
3. Міжнародна конференція з проблем інтернаціоналізації вищої освіти (м. Будапешт, Угорщина), 19 квітня 2016 р. (Кобюк Ю.М.).
4. Міжнародна науково-практична конференція «Партнерська взаємодія у системі інститутів соціальної сфери» (5-6 травня. 2016 р., Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) (Лактіонова Г.М., Машкіна С.В.);
5. III міжнародна науково-практична конференція «Теоретико-методологічні аспекти мистецької освіти: здобутки, проблеми та перспективи» (20-21 жовтня 2016 р., м.Умань) (Шарошкіна Н.Г.);
6. III міжнародна конференція «Художня творчість в контексті проблем її вивчення: етномотиви, етноконцепції та етносимволіка» (3-6 листопада 2016 р., м.Бар) (Шарошкіна Н.Г.);
7. V Міжнародний науково-методологічний семінар «Розвиток порівняльної професійної педагогіки у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів» (м. Хмельницький, 19 травня 2016 р.) (Піддячий В.М.);
8. Міжнародні педагогічно-мистецькі читання пам'яті проф. О.П. Рудницької «Педагогіка мистецтва і мистецтво педагогічної дії» (1-2 грудня 2016 р., Київ) (Шарошкіна Н.Г.);
9. XXV Міжнародна спеціалізована виставка «Освіта та кар'єра –2016» (17 березня 2016 р., Київський Палац дітей та юнацтва) (Лактіонова Г.М., Машкіна С.В., Піддячий В.М.).

Перспективи розвитку міжнародного наукового співробітництва Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України пов'язує з оновленням і укладанням нових угод про співпрацю з науковими установами та навчальними закладами зарубіжних країн, проходженням науковими співробітниками стажування за кордоном, участю у проектах і грантах, що фінансуються зарубіжними партнерами, підготовкою та проведенням Міжнародних науково-практичних заходів, обміном делегаціями науковців тощо.

XI. РОБОТА ВЧЕНОЇ РАДИ

Склад вченої ради Інституту педагогічної освіти і освіти НАПН України затверджено постановою Президії НАПН України № 1-2/5-81 від 23 березня 2016 р. у кількості 25 осіб.

До складу вченої ради Інституту входять: директор – голова ради; заступник директора з наукової роботи – заступник голови ради; вчений секретар – секретар ради; голова профспілкового комітету; завідувач аспірантури та докторантури; представники Ради молодих науковців; головний бухгалтер та заступник директора з господарських питань;

завідувачі чотирьох наукових відділів; провідні науковці Інституту – переважно доктори наук, та два представники від практичних працівників: директор Київського професійно-педагогічного коледжу ім. А.С. Макаренка та директор Українського коледжу ім. В.О. Сухомлинського – доктор педагогічних наук та кандидат педагогічних наук. Усього з 24 членів вченої ради – 15 докторів наук, з них 1 дійсний член НАПН України; 2 – членів-кореспондентів НАПН України та 6 кандидатів наук.

У 2016 році проведено **13 засідань** вченої ради Інституту. На засіданнях розглядалися такі питання: про виконання постанов Президії НАПН України, рішень Загальних зборів НАПН України, Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України; про підготовку пропозицій та інформаційно-аналітичних матеріалів на виконання розпоряджень Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, Президії НАПН України; про затвердження планів та звітів про науково-дослідні роботи Інституту; про затвердження індивідуальних планів наукових співробітників; про хід виконання наукових досліджень; про внесення змін до технічних завдань на виконання планових тем НДР; про діяльність Психологічного консультативно-тренінгового центру ІООД НАПН України; про досвід співпраці Вечірньої (змінної) школи III ступеня № 18 Деснянського району м. Києва і відділу андрагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; про співпрацю Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького та відділу андрагогіки; про співпрацю ІООД НАПН України з Київським професійно-педагогічним коледжем імені Антона Макаренка; про затвердження Статуту громадської науково-педагогічної організації «Академія педагогічної майстерності та навчання дорослих»; про спільну науково-дослідну діяльність відділу змісту і технологій навчання дорослих ІООД НАПН України та Центрів педагогічної майстерності з проблем моніторингу якості педагогічної освіти; про діяльність Ради молодих науковців Інституту; про затвердження і рекомендацію до друку рукописів за результатами виконання науково-дослідних робіт співробітників, аспірантів, докторантів Інституту; про рекомендацію до друку наукових видань відділів Інституту; про внесення змін до складу редакційних колегій наукових видань ІООД НАПН України; про стан підготовки та підсумки проведення конференцій, семінарів, інших масових заходів, участь у них наукових співробітників Інституту; про поповнення Електронної бібліотеки НАПН України; про функціонування сайту Інституту; про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад в Інституті; про затвердження рішень атестаційної комісії Інституту; про обрання наукових кореспондентів Інституту; про висунення кандидатури від Інституту для обрання членом-кореспондентом НАПН України; про затвердження тем докторських і кандидатських дисертацій; про роботу спеціалізованої вченої ради; про ефективність діяльності докторантури і аспірантури в Інституті; про затвердження нормативних документів щодо організації та здійснення освітнього процесу в аспірантурі

Інституту; про підготовку дисертацій аспірантами і докторантами Інституту; про затвердження складу екзаменаційних комісій з прийому до аспірантури та складання кандидатських екзаменів; про затвердження програм, питань до екзаменаційних білетів для складання кандидатських іспитів з філософії, спеціальностей: 13.00.01 – „Загальна педагогіка та історія педагогіки”; 13.00.04 – „Теорія і методика професійної освіти”; 19.00.07 – „Педагогічна та вікова психологія”; про підсумки проведення екзаменаційних сесій з приймання кандидатських іспитів; про хід та підсумки набору в докторантуру й аспірантуру; про призначення наукових керівників і консультантів; про результати атестації докторантів і аспірантів; про надання аспірантам і докторантам академічних відпусток; про затвердження графіку відпусток працівників Інституту, про нагородження науковців Інституту тощо.

ХІІ. КАДРИ

В Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України станом на 31 грудня 2016 року загалом працювало **66** осіб. Кількість наукових працівників – **45** осіб, у тому числі: **17** – докторів наук, **21** – кандидат наук, **7** – науковців без ступеня (таблиця ХІІ.1).

З числа науковців працює **5** сумісників з інших установ і організацій. Протягом звітнього періоду з числа наукових працівників звільнилося **19** осіб, у тому числі: **7** докторів наук, **6** кандидатів наук, **6** науковців без ступеня.

У 2016 році прийнято на роботу **7** наукових працівників, з них: **6** доктори наук, **1** кандидат наук.

У звітньому році наукові працівники Інституту відзначені Національною академією педагогічних наук, а саме: 1 науковий співробітник нагороджений медаллю Національної академії педагогічних наук України «Ушинський К.Д.», 3 – Почесною грамотою НАПН. Директора Інституту обрано членом-кореспондентом НАПН України.

Грамотою Верховної ради України за заслуги перед Українським народом нагороджений 1 науковий співробітник.

Почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України» присвоєно директору Інституту.

(Таблиці ХІІ.1, ХІІ.2)

ХІІІ. ІНФОРМАТИЗАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Забезпечено доступ Інституту та всіх відділів не тільки до стаціонарної мережі Internet, але й до безпроводної системи «wifi».

Доступ до мережі Internet здійснюється через:

- Інтернет провайдер Lanet.ua
- тип підключення: UTP ліній.

Діють такі WEB-сторінки:

- Сайт ІПООД НАПН України – www.ipood.com.ua

- Сайти наукових періодичних видань, засновником та співзасновником якого є Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, а саме:
  - «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи» - <http://olgabanit.wix.com/osvitadoroslyh>
  - «Порівняльна професійна педагогіка» - <http://khnu.km.ua/angl/j/default.htm> та <https://www.degruyter.com/view/j/rpp>

Діють сайти та блоги відділів ІПООД НАПН України:

- відділу психології праці – Назва WEB-сторінки: «Духовність педагогіки» <http://vk.com/public64492633>;
- відділу андрагогіки – www.andragogika.com.ua
- відділу змісту та технологій навчання дорослих - www.ipoodziopo2015.com.ua
- відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих - <https://www.facebook.com/groups/574513086089520/?fref=ts>

У соціальній мережі «Facebook» доступна офіційна сторінка Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України (<https://www.facebook.com/ipood.napn>).

Комунікація із співробітниками відділів та адміністрацією інституту, також, здійснюється як через діючі електронні адреси відділів, так і особисті e-mail кожного науковця, що вказані на сайті інституту;

- ІПООД НАПН України – ipood2008@ukr.net
- Відділ андрагогіки – andragogika@ukr.net
- Відділ зарубіжної педагогічної освіти та освіти дорослих – ced.ipood@gmail.com
- Відділ психології праці – vppipp@gmail.com / psih.prof@gmail.com
- Відділ змісту та технологій навчання дорослих – vpee2011@ukr.net

Наукові здобутки інституту та кожного співробітника доступні у діючому репозитарії електронної бібліотеки НАПН України <http://lib.iitta.gov.ua/>. Станом на 2016 рік в електронній бібліотеці НАПН України завантажено біля 9532 тисяч електронних ресурсів з яких майже 1000 електронних ресурсів (статі, тези, презентації, монографії, періодичні фахові видання, збірники наукових праць, довідники, словники та ін.) знаходяться у репозитарію Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України та відкриті у доступі для ознайомлення та завантаження необхідних матеріалів.

Комп'ютерне забезпечення інституту на кінець 2016 року складається з 21 персональних комп'ютерів та 1 ноутбука.

Використовується такий тип операційної системи як: Microsoft Windows XP, Professional, версія 2007, Service Pack 1 та 3. В Інституті встановлено 14 ліцензійних операційних систем Microsoft Windows 7 Professional та Home Premium. Локальна мережа в Інституті педагогічної

освіти і освіти дорослих НАПН України відсутня. Загальна кількість підключених точок до мережі Internet в Інституті – 32.

- відділ андрагогіки – 4
- відділ розвитку педагогічної культури дорослих - 2
- відділ зарубіжної педагогічної освіти та освіти дорослих – 1
- відділ кадрів – 1
- бібліотека – 1
- відділ професіології та психолого-педагогічної діагностики – 5
- аспірантура та докторантура – 1
- відділ педагогічної майстерності - 1
- відділ змісту та організації педагогічної освіти - 2
- інформаційно – комп'ютерний кабінет – 3
- бухгалтерія – 5
- приймальня інституту (5 поверх) – 4
- канцелярія (6 поверх) – 3.

Пропозиції щодо покращання інформатизації наукової діяльності:

- забезпечити сучасними комп'ютерами та іншою оргтехнікою всі наукові підрозділи інституту;
- забезпечити доступ наукових співробітників до використання комп'ютерної техніки;
- передбачити і здійснювати фінансування комп'ютерів та іншої оргтехніки витратними матеріалами.

XIV. ФІНАНСУВАННЯ. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Ведення бухгалтерського обліку здійснюється відповідно до Закону України від 16 липня 1999 р. № 996XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Підставою для ведення бухгалтерського обліку є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій.

За загальним фондом КПКВ 6551030 "Фундаментальні дослідження, прикладні наукові і науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері педагогічних наук, підготовка наукових кадрів, фінансова підтримка розвитку наукової інфраструктури об'єктів, що становлять національне надбання" Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України отримав фінансування в повному обсязі 4052795 грн. В тому числі проведено касових видатків за рахунок фінансування:

За напрямом "Фундаментальні дослідження":

- Заробітна плата – 2776526 грн.
- Нарахування на заробітну плату – 613874грн.
- Придбання предметів, матеріалів – 13642,02 грн.
- Оплата послуг – 3500 грн.
- Витрати на відрядження – 3357,29 грн.
- Інші витрати – 0,69 коп.

За напрямом «Підготовка наукових кадрів»:

- Заробітна плата – 120535,56 грн.
- Нарахування на заробітну плату – 26517,82 грн.
- Стипендії – 494841,62 грн.

За спеціальним фондом КПКВ 6551030 "Фундаментальні дослідження, прикладні наукові і науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері педагогічних наук, підготовка наукових кадрів, фінансова підтримка розвитку наукової інфраструктури об'єктів, що становлять національне надбання" затверджено кошторисом на рік 223979,55 грн. Фактично надійшло – 207237,27 грн. в тому числі: за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю – 170925,77 грн., від господарської діяльності – 36300 грн., від реалізації майна – 11,50 грн.

Інститут отримав в дарунок наукову літературу від читачів на загальну суму 4605 грн. та від благодійного фонду Октяя Алієва комп'ютерну техніку на загальну суму 8801 грн.

Кошти, що отримують бюджетні установи від підприємств, організацій, фізичних осіб та інших бюджетних установ для виконання цільових заходів, інститут не отримував.

Дебіторська заборгованість на 01 січня 2017 р. становить 4683,48 грн. Заборгованість по оплаті за навчання аспірантів і докторантів згідно угод становить 4683,48 грн. за спеціальним фондом КПКВ 6551030 "Фундаментальні дослідження, прикладні наукові і науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері педагогічних наук, підготовка наукових кадрів, фінансова підтримка розвитку наукової інфраструктури об'єктів, що становлять національне надбання" напрям "підготовка наукових кадрів".

Станом на 01 січня 2017 року кредиторської заборгованості не має.

Простроченої кредиторської заборгованості за кодами економічної класифікації видатків 2110, 2270 немає.

Не бюджетної кредиторської заборгованості немає.

Інвентаризаційні різниці та їх урегулювання відповідно до Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань установ, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.09. 2014 р. № 879 відсутні.

Поточних рахунків, відкритих в установах банку немає.

Вилучених коштів до бюджету немає.

На балансі інституту рахується приміщення площею 1443,2 м² та допоміжні приміщення 117,6 м².

Земельна ділянка на балансі інституту не обліковується.

На позабалансовому рахунку 01 відображена комп'ютерна техніка, яка передана у тимчасове безкоштовне користування від Черкаського бізнес коледжу за угодою, на рахунку 02 відображені матеріальні цінності, що знаходяться на відповідальному зберіганні, на рахунку 08 відображаються

вкладиші до трудових книжок, трудові книжки. Даних на позабалансовому рахунку 05 «гарантії та забезпечення» немає.

XV. ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НАПН УКРАЇНИ НА 2017–2022 РОКИ

Інформація про виконання Стратегії розвитку Національної академії педагогічних наук України на 2016–2022 роки відповідно до «Орієнтовних щорічних індикаторів розвитку НАПН України», зокрема у 2016 році:

Середній індекс цитувань учених – 5

вирахований за показниками індексу цитувань (h-індекс) бібліографічної бази даних Google Scholar, у якій зареєстровані й мають свої акаунти 32 співробітники Інституту.

Кількість видань відділу, які входять до наукометричних баз даних – 4: наукові журнали («Порівняльна професійна педагогіка», «Педагогіка і психологія професійної освіти»); збірники наукових праць («Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи», «Естетика та етика педагогічної дії»).

Кількість новітніх педагогічних і психологічних освітніх технологій, розроблених ученими Інституту складає – 6, зокрема: технологія розвитку естетичного досвіду викладачів образотворчого мистецтва; технологія творчого використання прогресивних надбань викладачів-фольклористів у сучасній вищій освіті; технологія розвитку когнітивного досвіду викладачів художньої культури вищих педагогічних навчальних закладів; тенденції професійного розвитку дорослих в системі післядипломної педагогічної освіти; тенденції поширення технологій професійного розвитку дорослих; технологія професійної підготовки педагога до виховної діяльності на засадах культурологічного підходу.

Кількість організацій України, у яких відбулося фактичне впровадження результатів досліджень і розробок, що привело до конкретної інновації – 47, середних загальноосвітні школи, середні навчальні заклади, вищі навчальні заклади і заклади післядипломної педагогічної освіти.

Кількість публікацій у зарубіжних виданнях (включаючи матеріали конференцій) – 26, що складають 18,7 % від загальної кількості публікацій співробітників Інституту за 2016 рік.

Кількість публікацій англійською та іншими іноземними мовами – 17, що складають 12,2 % від загальної кількості публікацій співробітників Інституту за 2016 рік:

Кількість публікацій у виданнях, які входять до наукометричних баз даних – 26, що складають 18,7 % від загальної кількості публікацій співробітників відділу за 2016 рік.

Кількість видань Інституту, заснованих із зарубіжними партнерами – 2 (науковий журнал «Порівняльна професійна педагогіка», Територія успіху: практико орієнтований додаток до збірника наукових праць «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи»).

Кількість міжнародних освітніх і наукових проектів – 1:

1) соціально-освітній проект «Ми – це Європа» у партнерстві з німецькою Громадською організацією «Deutsche Jugend in Europa» (м. Дрезден, Німеччина) у рамках програми «MEET UP! Німецько-українські зустрічі молоді», метою якої є інтенсифікація відносин з Україною, надання підтримки молодим людям з Німеччини та України, з активною позицією за демократичні цінності та підтримати порозуміння між народами.

Кількість договорів, угод, меморандумів тощо про наукове співробітництво, укладених із зарубіжними науковими установами, навчальними закладами, міжнародними організаціями, фондами тощо – 3 :

1) Меморандум про співпрацю НАПН України і DVV International – Інститутом з Міжнародного Співробітництва Німецької Асоціації Народних Університетів (Deutscher Volkshochschulverband e. V, DVV) (2014 р.).

2) Угода про співпрацю між Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України і Центром освіти дорослих «Researcher FMJ NonProfit» (м. Будапешт, Угорщина) з метою забезпечення обміну інформацією в сферах науково-дослідної, освітньої, методичної і культурної діяльності для популяризації та оптимізації освіти дорослих; збагачення новими ідеями, практичними порадами; обмін досвідом у сфері освіти дорослих, підготовки і організації освітніх заходів для осіб, які досягли 40 і більше років із використання інноваційних технологій діяльності;

3) Угода про співпрацю між Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України і Жешувським університетом, а також між відділом андрагогіки ІППООД і факультетом соціології Жешувського університету (м. Жешув, Польща) з метою забезпечення обміну інформацією в сферах науково-дослідної, освітньої, методичної і культурної діяльності для популяризації та оптимізації освіти дорослих; збагачення новими ідеями, практичними порадами; обмін досвідом у сфері освіти дорослих, підготовки і організації освітніх заходів для осіб, які досягли 40 і більше років із використання інноваційних технологій діяльності.

Кількість учених – членів іноземних академій, міжнародних наукових товариств – 4 :

1) Ничкало Н.Г., дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, головний співробітник відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих ІППООД НАПН України, є іноземним членом РАО (Російської академії освіти), дійсним членом Міжнародної академії педагогічних наук та Міжнародної академії акмеологічних наук.

2) Огієнко О.І., доктор педагогічних наук, професор, головний співробітник відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих ІППООД НАПН України, є членом Асоціації міжнародної освіти (Association for World Education (AWE)), Європейського співтовариства з досліджень у галузі освіти дорослих (European Society for Research on the Education of Adults (ESREA)), Міжнародного співтовариства порівняльних досліджень в освіті дорослих (International Society for Comparative Adult Education (ISCAE)), членом мережі Європейської Асоціації дослідників у сфері освіти (European Educational Research Association – EERA в рамках

Української асоціації дослідників в освіті (Ukrainian Educational Research Association -UERA).

3) Постригач Н.О., кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих ІООД НАПН України, є членом мережі Європейської Асоціації дослідників у сфері освіти (European Educational Research Association – EERA в рамках Української асоціації дослідників в освіті (Ukrainian Educational Research Association -UERA).

4) Кобюк Ю.М. молодший науковий співробітник відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих ІООД НАПН України, є членом Центру освіти дорослих (Researcher FMJ NonProfit) (Кобюк Ю.М.), молодіжної асоціації - Deutche jugend in Europa.

Кількість учених, які виїжджали за кордон з метою стажування, навчання, підвищення кваліфікації, викладацької роботи, проведення наукових досліджень – 4

1. Участь в едукаторському курсі для вчителів з України, організованому Фондом «Свобода та демократія» (Республіка Польща) (18 червня – 19 липня 2015 р., м. Варшава. Республіка Польща) (к. пед. н. О.В. Баніт).

2. Наукова стипендія CONFINTEA-2015 і стажування в Інституті навчання впродовж життя ЮНЕСКО (1-30 вересня 2015 р., м. Гамбург, Німеччина) (к. пед. н. О.В. Василенко).

3. Проект «Посилення професійних навичок в освіті дорослих андрагогів України» Представництва Інституту з міжнародного співробітництва Асоціації народних університетів Німеччини (DVV International) за підтримки Міністерства закордонних справ Республіки Естонія (23-29 березня 2015 року, Республіка Естонія) (проф. Л.Б. Лук'янова).

4. Проект «Міжнародний досвід професіоналізації освіти дорослих» Представництва Інституту з міжнародного співробітництва Асоціації народних університетів Німеччини (DVV International) (Літня Академія країн Східного Партнерства, 21 – 28 серпня 2016 року, Латвія) (проф. Л.Б. Лук'янова, проф. О.В. Аніщенко).

Кількість зарубіжних видань, у яких учені беруть участь як рецензенти – 2:

1) науковий журнал «Edukacja zawodowa i ustawiczna» Академії педагогіки спеціальної імені Марії Гжегожевської (м. Варшава, Республіка Польща), редактором якого є Ничкало Н.Г., дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, головний співробітник відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих ІООД НАПН України;

2) робота у редакційній колегії збірника наукових праць Гурносльоньської вищої педагогічної школою імені Кардинала Августи Хлонда «Nauczyciel i Szkoła» (półrocznik, periodyk naukowy Wydawnictwa

Górnośląskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Kardynała Augusta Hlonda w Mysłowicach).

Кількість наукових заходів, організованих спільно із зарубіжними партнерами – 5:

1) Міжнародні Дні освіти дорослих у Запорізькій області (6-8 жовтня 2016 р.)

2) V Міжнародна науково-практична конференція «Інновації в освіті: сучасні підходи до професійного розвитку вчителів іноземних мов» (м. Ніжин, 22-23 червня 2016 року). У співпраці з Барановицьким державним університетом (м. Барановичі, Республіка Білорусь).

3) III Міжнародна науково-практична конференція «Теоретико-методологічні аспекти мистецької освіти: здобутки, проблеми та перспективи» (20-21 жовтня 2016 року, Уманський педагогічний університет імені Павла Тичини, Педагогічний факультет м. Вранє, Університет М.НІШ (Сербія), Об'єднання професійних художників (Ізраїль)).

4) XIV Міжнародні мистецько-педагогічні читання пам'яті О.П. Рудницької «Педагогіка мистецтва і мистецтво педагогічної дії» (1-2 грудня 2016 р.). спільно з Центром етнології Інституту культурної спадщини Академії наук Молдови (1-2 грудня 2016 р.)

5) Міжнародна науково-практична конференція «Партнерська взаємодія у системі інститутів соціальної сфери» (5-6 травня. 2016 р., Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя)

XVI. ВИСНОВКИ

У 2016 році Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих повністю виконав визначені завдання науково-дослідної роботи.

Результати науково-дослідної роботи Інституту.

1. Наукові співробітники Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих упродовж 2016 року здійснювали дослідження 8 фундаментальних тем. За результатами досліджень підготовлено до впровадження у навчально-виховний процес вищих та загальноосвітніх освітніх закладів різні види наукової та науково-виробничої продукції, а саме: 9 монографій, 6 посібників, 14 методичних рекомендацій, 1 навчальна програма, 1 словник термінів, 1 бібліографічний покажчик.

2. Підготовлено і внесено пропозиції до проектів Законів України «Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність». Розроблено та обговорено «Стратегію розвитку педагогічної освіти в Україні: концептуальні положення», а також науково-аналітичну доповідь «Про стан педагогічної освіти в Україні».

3. Підведено підсумки другого етапу Відкритого конкурсу науково-методичних, методичних розробок, програм, проектів, есе «РАЗОМ! Партнерство навчальних, культурно-освітніх закладів, соціальних служб і родин».

4. Активізувалась робота зі створення мережі Центрів освіти дорослих.

5. В Інституті розпочато роботу з підвищення кваліфікації і перепідготовки різних категорій дорослого населення.

6. Продовжував роботу психологічний консультативно-тренінговий центр на базі Інституту (на громадських зададах).

7. На базі Інституту створено кафедру ЮНЕСКО «Неперервний професійний розвиток педагога в ХХІ столітті», яка розпочала свою роботу (Угода між ЮНЕСКО та Національною академією педагогічних наук України від 25 жовтня 2016 року). Метою діяльності Кафедри є забезпечення інтегрованої системи здійснення досліджень, професійної підготовки, а також збір інформації та документації з проблем педагогіки та освіти дорослих, що сприятиме співпраці між передовими, міжнародно визнаними дослідниками та викладачами Академії й інших інституцій в Україні, Європі, Північній Америці, а також в інших регіонах світу.

8. Активно здійснювалась міжнародна діяльність, зокрема співробітники Інституту вибороли Гранти та взяли участь:

1) у Міжнародній конференції з проблем інтернаціоналізації вищої освіти (м. Будапешт, Угорщина);

2) у Міжнародній конференції NECE (Networking European Citizenship Education) 9-12 листопада 2016 р. у Загребі (Хорватія);

3) у реалізації проекту «Ми – це Європа» в партнерстві з німецькою Громадською організацією «Deutsche Jugend in Europa» (м. Дрезден, Німеччина).

8. Здійснювалась активна робота у Громадській спільноті «Українська асоціація освіти дорослих», як у 2016 році стала членом Міжнародної асоціації освіти дорослих, а також у спільноті «Культурно-освітня ініціатива», що сприяло розвитку формальної, інформальної та неформальної освіти в Україні.

Труднощі, що перешкоджали у 2016 році керівництву і науковцям Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України ефективно розв'язувати поставлені завдання, стосувалися:

- обмежених можливостей щодо апробації результатів досліджень у широкому міжнародному контексті, зокрема стосовно публікації в зарубіжних наукових виданнях, що внесені до наукометричних баз, та участі у міжнародних зарубіжних конференціях.

Тому актуальним залишається вирішення такої **проблеми як налагодження міжнародних зв'язків**.

На найближчу перспективу Інститут планує зосередити свої зусилля на розв'язанні таких **завдань**:

1. Цілісно досліджувати проблеми розвитку освіти дорослих в умовах європейської інтеграції.

2. Спрямовувати зусилля на забезпечення реальної єдності психолого-педагогічної науки і практики, підвищення якості та ефективності впровадження наукової продукції за результатами фундаментальних досліджень.

3. Результати наукової діяльності систематично оприлюднювати на сайтах НАПН України, Інституту, періодичних виданнях на радіо і телебаченні.

4. Налагодити тісну співпрацю з МОН України у розробці проблем професійної підготовки і розвитку вчителя. Впроваджувати прогресивні ідеї європейського та американського досвіду професійного розвитку вчителів загальноосвітніх шкіл для оновлення української системи професійної педагогічної освіти на національному, інституційному та індивідуальному рівнях.

5. Налагоджувати партнерство з Міжнародними організаціями у дослідженні проблем педагогічної освіти і освіти дорослих.

XVII. СПИСОК ОСНОВНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Наукова продукція

Монографії

(Поза планом)

1. *Павлык Н. В.* Ценностная детерминация нравственного становления личности в юношеском возрасте : Монография / Наталья Павлык / Lambert Academic Publishing, Saarbrücken, 2016. – 280 с.

2. *Пилинський Я.М.* Від нації мігрантів до нації громадян. Як американська освіта створила американську націю: наукове видання / наук. ред. Н.Г. Ничкало. – К.: Стилос, 2016. – 324 с.

3. *Розвиток професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів на етико-естетичних засадах:* монографія / Г.Г.Філіпчук (передмова). Г.І.Сотська, С.О.Соломаха, Н.С.Гомеля, М.П.Вовк, Ю.В.Грищенко, Н.О.Філіпчук, Т.В.Котирло; за наук. Ред. Л.Б.Лук'янова. – К.: Талком, 2016, 272 с. (10 др. арк.).

4. *Семенов О., Вовк М.* Академічна культура дослідника в освітньо-культурному просторі університету: [монографія] / Олена Семенов, Мирослава Вовк. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 284 с.

Збірники наукових праць:

1. **Естетика і етика педагогічної дії** : зб. наук. праць. Вип. 13 / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України; Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. - К. ; Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2016. – 218 с.

2. **Естетика і етика педагогічної дії** : зб. наук. праць. Вип. 14 / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України; Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. - К. ; Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2016. – 221 с.

3. **Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи** : зб. наук. праць / [редкол. Л.Б. Лук'янова (голова) та ін.]; Інститут пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. –2016. – Вип. 1 (12). – 259 с.

4. **Практико орієнтований додаток до збірника:** Територія успіху: практико орієнтований додаток до збірника наукових праць «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи» (гол. ред. Л.Б. Лук'янова). – 2016. – Вип. №1 (2). – 48 с. (3,0 др. арк.).

5. **Практико орієнтований додаток до збірника:** Територія успіху: практико орієнтований додаток до збірника наукових праць «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи» (гол. ред. Л.Б. Лук'янова). – 2016. – Вип. №2 (3). – 50 с. (3,0 др. арк.).

Матеріали конференцій

1. Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів XIII Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької / [голов., ред.: Г.І. Сотська]. – Вип. 7 (11). – К.: Талком, 2016. – 312 с.

Навчально-виробнича продукція

Посібники

(Поза планом)

1. *Соломаха С.О.* Художньо-естетичний світогляд у структурі професійно-педагогічної компетентності викладачів музичного мистецтва / С.О.Соломаха // Підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Частина III. Фаховий модуль. Музичне мистецтво: навчальний посібник / за ред. С.В. Ковальнової. – Біла Церква: КВНЗ КОР «Академія неперервної освіти», 2016. – С. 6–21.

Навчальні програми, методичні рекомендації:

(Поза планом)

1. *Василенко О.В.* Англійська мова для спілкування. Базовий курс. Навчальна програма для закладів неформальної освіти / О.В. Василенко. – К.: ІПООД НАПНУ, 2016. – 15 с. (0,5 др. арк.).

2. *Василенко О.В.* Англійська мова для наукових і науково-педагогічних працівників. Навчальна програма / О.В. Василенко, С.Р. Бабушко. – К.: ІПООД НАПНУ, 2016. – 14 с. (0,5 др. арк.).

3. *Василенко О.В.* Навчальна програма спецкурсу «English to go abroad» / О.В. Василенко, О.В. Шкіренко. – К.: ІПООД НАПНУ, 2016. – 15 с. (0,5 др. арк.).

4. *Василенко О.В.* Українсько-англійський розмовник для наукових і науково-педагогічних працівників. Навчально-довідкове видання / О.В. Василенко, Ю.М. Кобюк. – К.: ІПООД НАПНУ, 2016. – 50 с. (2,0 др. арк.).

5. *Василенко О.В.* Вивчення англійської мови дорослими в системі неформальної освіти [методичні рекомендації] / Олена Вікторівна Василенко. — Київ: ІПООД, 2016. – 75 с. (5,0 др. арк.) (підготовлено до друку).

6. *Дяченко Л.М.* Психолого-педагогічна підготовка вчителів загальноосвітніх шкіл в університетах Федеративної Республіки Німеччина: стан і реалії: метод. рек. / Л.М. Дяченко. – Київ: ДКС центр, 2016. – 84 с.

Довідкова продукція
Словники (поза планом)

1. *Рибалка В.В.* Словник із психології та педагогіки обдарованості і таланту особистості: термінологічний словник / Валентин Рибалка.- Київ, Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2016.- 424 с. – 24,7 д.а.

Статті

У наукових фахових виданнях:

1. *Авшенюк Н.М.* Тенденції професійного розвитку вчителів у розвинених англomовних країнах в умовах глобалізації / Наталія Авшенюк // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія». – 2016. – № 2 (4). – С. 3–6. (0,5 др.арк.).

2. *Avshenyuk N.* Priority Fields of Teachers' Professional Development in Terms of Open Education Worldwide / N. Avshenyuk // Comparative Professional Pedagogy. – 2016. – Volume 6. – Issue 4. – P. 34 – 38. (0,5 др.арк.)

3. *Аніщенко О.В.* Співпраця науково-дослідного інституту і педагогічного університету: нові можливості для розвитку неформальної освіти дорослих у регіоні / Аніщенко О.В., Прийма С.М. // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: зб. наук. пр. / [редкол. Л. Б. Лук'янова (голова) та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Ніжин; видавець ПП Лисенко М.М., 2016. – Вип. 1 (12). – С. 23-31. (0,5 др. арк.)

4. *Аніщенко О.* Професіоналізація освіти дорослих у країнах Східного Партнерства / Олена Аніщенко // Педагогіка і психологія. – 2016. – №3 (92). – С. 80-84. (0,3 др. арк.).

5. *Vasylenko O.V.* Innovative forms and methods in adult education: foreign experience / O.V. Vasylenko // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: «Педагогічні науки». – № 6 (303) жовтень. – 2016. – С. 6-15. (0,5 др. арк.).

6. *Василенко О.В.* Розвиток функціональної грамотності в системі неформальної освіти дорослих / О.В. Василенко // Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України. – 2016. – Вип. 3 (92). – С. 34-41. (0,5 др. арк.)

7. *Vasylenko O.* Non-formal adult education: concept, principles and methods / Olena Vasylenko // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: зб. наук. пр. / [редкол. Л. Б.Лук'янова (голова) та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Ніжин; видавець ПП Лисенко М.М., 2016. – Вип. 1 (12). – С. 23-31. (0,5 д.а.)

8. *Вовк М.П.* Навчально-методичний ресурс фольклористичної підготовки майбутніх філологів: сучасний контекст / М. Вовк // Педагогічний альманах: зб. наук. пр. / редкол. В.В. Кузьменко (голова) та ін.. – Херсон.: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2016. – Вип. 30. – С. 63-69. (0,5 др. арк.).

9. *Вовк М.П.* Етико-естетичний потенціал української фольклористики / Мирослава Вовк // Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент: зб. наук. пр. – Вип. 11; [гол. ред. В.Ф. Орлов]. – К.: Вид-во ТОВ

«Тонар», 2014. – С. 180-192. (0,5 др. арк.).

10. *Вовк М.П., Гуріч З.В.* Перспективи творчого використання прогресивних ідей художників-педагогів Херсонщини в сучасній освітній практиці / М.П. Вовк, З.В. Гуріч // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. – Вип. 139. – С. 3-10. – (0,5 др. арк.).

11. *Волярська О. С.* Вплив післядипломної педагогічної освіти на професійний розвиток учителів / О. С. Волярська // Педагогіка і психологія . – 2016. – № 3 (92). – С.42–47 (0,5 др. арк.).

12. *Волярська О. С.* Напрями удосконалення професійного розвитку педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти / О.С. Волярська // Естетика і етика педагогічної дії: зб. наук. праць. – 2016. – Вип. № 14 (92). – С. 140–150 (0,5 др. арк.).

13. *Hodlevska K.* European dimension of professional training of primary school teachers in Hungary: experience for Ukraine / Kateryna Hodlevska // Advanced Education. Новітня освіта: наук. журнал КПІ, Web of Science – 2016. - Вип.5. - 2016. – С. 53-38. (0,5)

14. *Дяченко Л. М.* Форми і методи психолого-педагогічної підготовки учителів загальноосвітніх шкіл в університетах ФРН / Людмила Дяченко // Етика і естетика педагогічної дії : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Київ; Полтава, 2016. – Вип. 13. – С. 170–180. (0,5 др. арк.).

15. *Зінченко С.В.* Психолого-педагогічні особливості всебічного розвитку особистості в системі освіти дорослих / Світлана Зінченко // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика: зб. наук. праць / гол. ред. В.В. Камишин та ін. – К.: ІОД, 2016. – № 2 (17), грудень 2016. – С. 82-87 (0,5 др. арк.).

16. *Калюжна Т. Г.* Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя: аксіологічний підхід / Т. Г. Калюжна // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. – К. : «Видавництво «Гілея», 2016. – Вип. 110 (7). – С. 304–307. (0,5)

17. *Калюжна Т. Г.* Інноваційні процеси в освітньому просторі України / Т. Г. Калюжна // Актуальні питання освіти і науки : зб. наук. ст., матеріали ІV міжнар. наук.-практ. конф., 10-11 листоп. 2016 р. / Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. – Х. : ХОГОКЗ, 2016. – С. 145–148. (0,5).

18. *Кобюк Ю.М.* Інноваційні технології в професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів: австралійський досвід// Кобюк Ю.М. / Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: зб. наук. пр. / [редкол. Л.Б. Лук'янова (голова) та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Ніжин; Видавець П.П. Лисенко М.М., 2015. – Вип. 10. – С. 97-112. (0,5)

19. *Кобюк Ю.М.* Тенденції реформування вищої освіти: австралійський досвід // Кобюк Ю.М. // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: науковий журнал / Редкол. : А. Сбруєва(голова),

Дж.Бушоп, О. Єременко та ін. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2016. – Вип. 1(55). – С.390-396. (0,5)

20. *Кобюк Ю.М.* Основні вимоги до підготовки майбутніх вчителів початкових класів у Австралії // Ю.М. Кобюк / Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – 2016. №. – С. 64-66. (0,5)

21. *Котун К.В.* Психолого-педагогічні особливості формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності: зарубіжний досвід / К.В.Котун // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» - Додаток 1 до Вип. 37, Том II (70) : Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – К., Гнозис, 2016. – С. 428 – 444. (0,5)

22. *Кучерявий О.Г.* Мистецтво як засіб забезпечення якості педагогічної освіти: теоретико-методологічний вимір / О.Г. Кучерявий // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – Умань: Вид-во УДПУ ім. Павла Тичини, 2016. – С. 134–143

23. *Кучерявий О.Г.* Закономірності розвитку педагогічної майстерності майбутнього вчителя під впливом професійної самоосвіти і самовиховання / О.Г. Кучерявий // Естетика і етика педагогічної дії : ПООД НАПН України : Зб. наук. праць. – Вип. 13. – Київ–Полтава, 2016. – С. 81-91.

24. *Лактіонова Галина, Машкіна Світлана* Партнерство навчальних закладів і родин: нові реалії і досвід // Рідна школа. – 2016. – №7 (липень) – С.13-18 (0,5 др.арк.).

25. *Марусинець М.М.* Забезпечення якості освіти дорослих в сучасному освітньому просторі (Австрійський досвід) / Маріанна Марусинець // Вісник Черкаського педагогічного університету. – Серія «Педагогічні науки». – 2016. – № 11. – С. 37–43. (0,5 др.арк.)

26. *Марусинець М.М.* Дуальна освіта в закладах Австрії // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. – Вип. 56. зб. наук. праць / за науковою ред. академіка В.І.Бондаря. К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, – 2016. – С. 50–58. (0,5 др.арк.)

27. *Ничкало Н.Г.* Методологічна культура у науковому зростанні педагога-дослідника / Ничкало Н.Г. // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / [редкол. : Р.С. Гуревич (голова), Ничкало Н.Г., Лук'янова Л.Б., Козяр М.М. та ін.] ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Київ ; Вінниця, 2016. – Вип. 44. – С. 22–29. (0,5 др.арк.).

28. *Ogiienko O.* Facilitation in the context of educational activities / Advanced Education. Новітня освіта: наук. журнал КПІ, Web of Science – 2016. - Вип.5. - 2016. – С. 85-89. (0,5)

29. *Ohiienko O.* Professional Training of Economists at Polish Universities // Порівняльна професійна педагогіка. Comparative Professional Pedagogy. – 2016. – Вип. 6 (3). – С. 12-18. (0,5)

30. *Огієнко О.І.* Інтернаціоналізація вищої освіти: досвід німецькомовних країнах (Австрія, Бельгія, Німеччина, Ліхтенштейн, Люксембург, Швейцарія) /О.І. Огієнко //вісник Черкаського університету: Серія: Педагогічні науки. – 2016. - №10. – С. 113-118. (0,5)

31. *Огієнко О.І.* Міжнародна діяльність як фактор інноваційного розвитку університетів США // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журнал СумДПУ імені А.С. Макаренка. – Вип.8 (52). – 2016. – С. 218-225. (0,5)

32. *Огієнко О.* Професійна підготовка вчителів у Великій Британії, Франції, Канаді та США: спільне та відмінне / Олена Огієнко // Edukacja zawodowa i ustawiczna / pod red. Naukowa Nella Nyczkało, Adam Solak. – Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, 2016. – St. 362-374. (0,5)

33. *Павлик Н. В.* Гармонізація характеру сучасної учнівської молоді як передумова духовно-морального розвитку особистості / Наталія Павлик // Наука і суспільство. – № 7–8, 2016. – К. – С. 11-17.

34. *Павлик Н. В.* Методичні рекомендації щодо розвитку духовних якостей і гармонізації характеру майбутнього педагога // Наталія Павлик // / Наука і суспільство. – № 11–12, 2016. – К. – 15–21.

35. *Pazyura N.* Influence of socio-cultural context on language learning in foreign countries / [Natalia Pazyura](#) // Comparative professional pedagogy. – (2016. – Volume 6. – Issue 2. –P. 14–19. (0,5 др.арк.)

36. *Пазюра Н.В.* Проблеми іншомовної підготовки студентів в соціально-культурному контексті: зарубіжний досвід / Наталія Пазюра// Наукові записки / Ред.кол.: В.Ф. Черкасов, В.В. Радул, Н.С. Савченко та ін. – Випуск 147. – Серія : Педагогічні науки. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2016. – С. 21–25. (0,5 др.арк.).

37. *Піддячий В. М.* Обґрунтування форм культурологічної підготовки майбутніх педагогів / В. М. Піддячий // Наукові записки: [збірник наукових статей] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; укл. Л.Л. Макаренко. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2016. – Випуск СХХІХ (112). – С. 165-174. (0,5 др.арк.).

38. *Радзімовська Оксана.* Розвиток професійної ідентичності: тренінг для учнів ПТНЗ/ Оксана Радзімовська // Психолог. – 2016. – №3/4 (57□58).– С. 4– 32.

39. *Самко А.М.* Характеристика й аналіз основних дефініцій дидактики у працях С. Гончаренка / Алла Самко // Теорія і методика професійної освіти : електр. наук. фах. журнал. – Вип. 9 (1), 2016. – Режим доступу: <http://tmpe.eor.by/index.php/editions/131-edition-9> (0,5 др. арк.).

40. *Самко А.М.* Цінності наукової школи академіка Семена Гончаренка / Алла Самко // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету: зб. наук. пр. / за ред. І.П. Аносова – Мелітополь :

Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2016. – № 2 (17). – (Серія «Педагогіка»). (0,5 др. арк.) (подано до друку).

41. *Соломаха С.О.* Практика формування художньо-естетичного світогляду викладачів мистецьких дисциплін у системі післядипломної педагогічної освіти / С.О. Соломаха // Науково-методичний журнал: Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – № 3-4, 2016. – С. 25 - 28 (0,5 др. арк.).

42. *Султанова Л.Ю.* Вплив ціннісних орієнтацій викладачів на розвиток їх професійного досвіду / Лейла Султанова // Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. пр. Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [ред. кол. Безлюдний О.І. (гол. ред.) та ін.]. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2016. – Випуск 14. – С. 252 – 259. – (0,5 др. арк.).

43. *Філіпчук Н.О.* Досвід українських педагогів – музикантів у контексті сучасних пріоритетів сучасної мистецької освіти / Наталія Філіпчук // Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. пр. Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [ред. кол. Безлюдний О.І. (гол. ред.) та ін.]. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2016. – Випуск 14. – С. 252 – 259. (0,5 др. арк.).

У міжнародних виданнях:

1. *Авшенюк Н.М.* Вплив закордонних стажувань на професійний розвиток учителів в умовах глобалізації / Наталія Авшенюк // Edukacja zawodowa i ustawiczna / pod red. Naukowa Nella Nyczkało, Adam Solak. – Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, 2016. – S. 353–361. (0,5 др. арк.).

2. *Avshenyuk N.* Practical Aspects of Teachers' Global Competence Development in the USA / N. Avshenyuk // Edukacja zawodowa i ustawiczna / pod red. Naukowa Nella Nyczkało, Adam Solak. – Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, 2016. – St. 25–30. (0,5 др. арк.).

3. *Аніщенко О.В.* Гуманістичний потенціал авторської школи українського педагога Олександра Захаренка / О.В. Аніщенко // Humanistyczne kształcenie w teorii i w praktyce. Wybrane zagadnienia; Red.: M.F. Szymańska, A. Lasota. – Pułtusk: Towarzystwo Naukowe Educare, 2016. – S. 89-112. 420 s. <http://tneducare.e-kei.pl/wp-content/uploads/2015/02/Humanistyczne-kszta%C5%82cenie-w-teorii-i-praktyce.pdf> (1,0 др. арк.).

4. *Hodlevska K.* European dimension of professional training of primary school teachers in Hungary: experience for Ukraine / Kateryna Hodlevska // Advanced Education. (Web of Science) – 2016. – Volume 5. – P. 53-38. (0,5)

5. *Лавріненко Олександр.* Психофізіологічні особливості мовленнєвої дії вчителя / О.А. Лавріненко // EDUKACJA ZAWODOWA I USTAWICZNA. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji. – s. 168–175.

6. *Лактіонова Галина*. Навчальний заклад і родина у сучасних умовах: нові демографічні тенденції – нова парадигма стосунків – нові складові у підготовці педагогів // *Edukacja zawodowa i ustawiczna – Redakcja naukowa Nella Nyczkało, Adam Solak: Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, Instytut Oswiaty Pedagogicznej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy – Warszawa – 2016. – С.107-114 (0.4 др.арк.)*.

7. *Halyna Laktionowa*. Uczelnia i rodzina: nowe ukraińskie realia, podejścia, praktyki/ Educational establishment and a family: new Ukrainian realities, approaches, practices (здано до друку у збірник матеріалів Міжнародної конференції 31.05.2016 р. у Жешувському університеті (Польща) (0,5 др.арк.)

8. *Ogiienko O*. Facilitation in the context of educational activities / *Ogiienko O*. // *Advanced Education. (Web of Science) – 2016. – Volume 5. – P. 85-89. (0,5)*

9. *Ohiienko O*. Professional Training of Economists at Polish Universities // *Comparative Professional Pedagogy. – 2016. – Volume 6. – Issue 3. – P. 12–18. (0,5)*

10. *Огієнко О*. Професійна підготовка вчителів у Великій Британії, Франції, Канаді та США: спільне та відмінне / Олена Огієнко // *Edukacja zawodowa i ustawiczna / pod red. Naukowa Nella Nyczkało, Adam Solak. – Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, 2016. – St. 362-374. (0,5)*

11. *Pylynskyi Y*. Local Answers to Global Challenges: Educational trends in Ukraine / *Y. Pylynskyi* // *Ukrainian Winnipeg. – 2016. – № 20. – P. 25 – 30. (0,5 др.арк.)*.

12. *Помиткін Е.О*. Інтелект і мотивація професіонала з високим духовним потенціалом // *Edukacja zawodowa i ustawiczna / redakcja naukowa Nella Nyczkało Adam Solak; Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji, Radom, 2016 – s.95-106*.

13. *Sotskaya G*. Formuvannya estetichnoї culture maybutnih pedagogiv in zarubizhniy osvितniy praktitsi / *Galina Sotskaya* // *Porwnania profesin victim. – 2016. – vip. 4. – p. 96 – 104. (0,5 др. арк.)*.

14. *Сотська Г.І*. Обґрунтування сутності творчості у змісті підготовки сучасного педагога / *Г.І. Сотська* // «*ScienceRise: Pedagogical Education*». 2016. – № 11 (28) – С. 112-146. (0,5 др. арк.)

15. *Хомич Л*. Пріоритет загальнолюдських цінностей у професійній підготовці майбутнього вчителя / *Edukacja zawodowa i ustawiczna. / Redakcja naukowa Nella Nyczkało, Adam Solak. – Warszawa: Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Gerzegorzewskiej, 2016. – P.139-148(0,5 др.арк.)*.

Статті в інших наукових виданнях:

1. *Аніщенко О*. Професійне навчання на виробництві: андрагогічний аспект / *О. Аніщенко* // *Edukacja zawodowa i ustawiczna. – Warszawa; Radom: Wydawnictwo Instytutu Technologii Eksploatacji, 2016. – S. 340-353. (0,5 др. арк.)*.

2. *Аніщенко О.* Професіоналізація освіти дорослих: нотатки з Регіональної літньої академії країн Східного партнерства – 2016 / О. Аніщенко // Територія успіху: практико орієнтований додаток до збірника наукових праць «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи». – 2016. – №2 (3). – С. 31-24. (0,3 др. арк.).

3. *Аніщенко О.* Компетентності фахівців в освіті дорослих: нові виклики і нові можливості для України / Олена Аніщенко // Територія успіху: практико орієнтований додаток до збірника наукових праць «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи». – 2016. – №1 (2). – С. 25-26 (0, 2 др. арк.)⁷

4. *Вовк М.* Культурологічні та полікультурні засади розвитку української фольклористики / Мирослава Вовк // Освітній україноцентризм Георгія Філіпчука: зб. наук. пр. / [редкол.: Н. Ничкало (голова) та ін.; упоряд.: Н. Ничкало, О. Боровік]; НАПН України; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К.: Богданова А.М., 2016. – С. 445-452. – (0,5 др. арк.).

5. *Волярська О.С.* Особливості розвитку освіти дорослих у європейських країнах / О.С. Волярська, О.І. Пастушок // ScienceRise. Pedagogical Education. – 2016. – № 7. – С. 51–54. (0,3 др. арк.).

6. *Гомеля Н.С.* Формування комунікативної культури педагога у контексті особистісного підходу / Ніна Гомеля // Освітній україноцентризм Георгія Філіпчука: зб. наук. пр. / [редкол.: Н. Ничкало (голова), та ін.; упоряд.: Н. Ничкало, О. Боровік]; НАПН України; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К. : Богданова А.М., 2016– С. 399-405. (0,5 др. арк.).

7. *Грищенко Ю.* Розвиток музичної освіти в Україні: історичний аспект / Освітній україноцентризм Георгія Філіпчука: зб. наук. пр. / [редкол.: Н. Ничкало (голова), та ін.; упоряд.: Н. Ничкало, О. Боровік]; НАПН України; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. –К.: Богданова А.М., 2016. – С. 483-490. (0,5 др. арк.).

8. *Заєць І.В.* Теоретичний аналіз поняття когнітивної сфери особистості / І.В. Заєць // Освітня компанія «Osvita Market» [електронний ресурс: <http://osvitamarket.com/ru/home>]. – 2016.

9. *Заєць І.В.* Психологічні особливості діагностики і розвитку когнітивної сфери майбутніх педагогів / І.В. Заєць // Освітня компанія «Osvita Market» [електронний ресурс: <http://osvitamarket.com/ru/home>]. – 2016.

10. *Котырло Т.В.* Дирижерско-хоровое образование в музыкальных учебных заведениях как составляющая образования взрослых // Электронный журнал «Общество. Культура. Наука. Образование», 2015. Вып. 4. URL: (Режим доступа: http://cipv.ru/static.php?mode==page_601) (0,25 др. арк.).

11. *Котырло Т.В.* Психологические особенности взаимодействия учителя и ученика во время решения педагогической ситуации // Электронный журнал «Общество. Культура. Наука. Образование», 2016. Вып. 1. URL: (Режим доступа: http://cipv.ru/static.php?mode==page_602) (0,25 др. арк.).

12. *Котун К.В.* Розвиток мовної школи як складової регіонів, що навчаються / Кирил Котун // Практико орієнтований журнал «Територія успіху» - Вип. 1 (2) : Тематичний випуск «Регіони, що навчаються». – К., ТОВ «ДКС-Центр», 2016. – С. 35 – 36.(0,5)

13. *Лавріненко О.А.* Феномен “краси педагогічної дії” у науковій спадщині Івана Зязюна (1938–2014 рр.) / О.А. Лавріненко // Теорія і практика професійної майстерності в умовах ціле життєвого навчання: монографія / за ред. О.А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во Рута, 2016. – С. 59–66.

14. *Лактіонова Галина, Машикіна Світлана.* Партнерство навчальних закладів, сім’ї і громади: від декларування до втілення Партнерство навчальних закладів і родин: нові реалії, новий досвід // Освіта Луганщини. – 2016. – №4 (0,5 др.арк.).

15. *Мільто Л.О.* Український та європейський впливи на розвиток російської науки та освіти у XVIII ст. / Мільто Л.О.// Освітній україноцентризм Георгія Філіпчука : зб. Наук. Пр. / редкол. : Н. Ничкало (голова) та ін.; НАПН України; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К. : Богданова А. М., 2016. – С. 424 – 431.(0,5)

16. *Огієнко О.І.* Неформальна освіта дорослих для демократичної громадянськості: досвід скандинавських країн /О.І. Огієнко // Освітній україноцентризм Георгія Філіпчука /редкол.: Н.Ничкало (голова) та ін.; упоряд.: Н.Ничкало, О.Боровік; НАПН України; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України.- К.: Богданова А.М., 2016 – С.209 -217. (0,5)

17. *Пазюра, Н. В.* Передумови виникнення та розвиток альтернативної педагогічної освіти в США / Пазюра Н.В. // Освітній україноцентризм Георгія Філіпчука : зб.наук.пр. / [редкол.: Н.Ничкало (голова), та ін., упор.: Н.Ничкало, О.Боровик] ; НАПН України ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К. : Богданова А.М., 2016. – С. 388 – 394. (0,5 др.арк.).

18. *Піддячий В. М.* Аналіз методів культурологічної підготовки майбутнього педагога / В. М. Піддячий // Молодь і ринок. – 2016. – № 9 (140). – С. 118–123. (0,5 др.арк.).

19. *Піддячий В. М.* Методика саморозвитку англomовної компетентності майбутнього педагога в контексті європейських орієнтирів / В. М. Піддячий // Молодь і ринок. – 2016. – № 10 (141). – С. 65–69 (0,5 др.арк.).

20. *Помиткін Едуард.* Мотивація служіння та її розвиток у процесі становлення особистості громадянина // Освітній україноцентризм Георгія Філіпчука: зб. наук. пр. / [редкол.: Н.Ничкало (голова), та ін.; упоряд.: Н.Ничкало, О.Боровік], НАПН України; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К.: Богданова А.М., 2016, - с.195-201.

21. *Рибалка В.В.* Формування сучасного громадянського суспільства та особистості громадянина як основа морально-політичного розвитку, духовної єдності і прогресу України / Освітній україноцентризм Георгія Філіпчука: зб. наук. пр. / [редкол.: Н.Ничкало (голова) та ін.; упоряд.: Н.Ничкало, О.Боровік]; НАПН України; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України.- К.: Богданова А.М., 2016, 548 с. – С. 182-194. – 0,8 д.а.

22. *Соломаха С.* Педагогіка індивідуальної дії: наука і мистецтво / Світлана Соломаха // Освітній україноцентризм Георгія Філіпчука: зб. наук. пр. / [редкол.: Н. Ничкало (голова), та ін.; упоряд.: Н. Ничкало, О. Боровік] ; НАПН України; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. –К.: Богданова А.М., 2016. – С.334 – 342. (0,5 др. арк.).

23. *Сотська Г.І., Вовк М.П.* Педагогічні та науково-педагогічні працівники, їх професійна підготовка і соціальна підтримка – головний чинник конкурентоспроможної освіти // Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), А. М. Гуржій (заст. голови), О. Я. Савченко (заст. голови)]; за заг. ред. В. Г. Кременя. — Київ: Педагогічна думка, 2016. – 448 с. – Бібліогр.: С. 21. – (До 25-річчя незалежності України). (0,5 др. арк.).

24. *Хомич Л.О.* Культурологічний підхід – методологічна основа професійного розвитку майбутнього вчителя / Освітній україноцентризм Георгія Філіпчука : зб. наук. пр. / [редкол. Н. Ничкало (голова), та ін.; упоряд.: Н. Ничкало, О. Боровік] ; Ін-т пед. Освіти і освіти дорослих НАПН України. – К. : Богданова А.М., 2016. – С.298-304. (0,5 др.арк.).

25. *Шкіренко О.В.* Розвиток духовного потенціалу і цінностей майбутніх педагогів у процесі фахової підготовки / О.В. Шкіренко // Теорія і методика професійної освіти : електр. наук. фах. журнал. - Вип. 9 (1), 2016. - Режим доступу: <http://tmpe.eor.by/index.php/editions/131-edition-9>.

Матеріали конференцій (тези):

1. *Авшенюк Н.М.* Ключові тенденції підвищення кваліфікації вчителів у Великій Британії на початку ХХІ ст. / Н.М. Авшенюк // Вища школа і ринок праці: інтеграція, модернізація, інтернаціоналізація: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, 19-21 жовтня 2016 р., Мукачєво / Ред.кол.: Т.Д. Щербан (гол. ред) та ін. – Мукачєво: Вид-во МДУ, 2016. – С. 9 – 10. (0,1 др.арк.)

2. *Авшенюк Н.* Методологічні засади дослідження розвитку транснаціональної вищої освіти / Н. Авшенюк // Педагогічна компаративістика – 2016: освітні реформи та інновації у глобалізованому світі: матеріали наук.-практ. семінару (Київ, 6 червня 2016 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / за заг. ред. О.І. Локшиної. – К.: Педагогічна думка, 2016. – С. 13 – 15. (0,1 др.арк.).

3. *Авшенюк Н.* Роль МВОК у професійному розвитку педагогічного персоналу: зарубіжний досвід / Н. Авшенюк // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Інновації в освіті: сучасні підходи до професійного розвитку вчителів іноземних мов». – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2016. – С. 4 – 6. (0,1 др.арк.)

4. *Аніщенко О.* Неформальна мистецька освіта дорослих у контексті культурно-освітнього простору регіону / О. Аніщенко // Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології: матеріали Дев'ятої міжнародної наук.-творч. конф. (21 квітня 2016 р., м. Київ) / за заг. ред.

К.І. Станіславської. – К.: НАКККиМ, 2016. – С. 3-5. (0,1 др. арк.).

5. *Bastun M. Genre og Hidja' in the Pre-Islamic Poetry: Metrical Aspect // The 2-nd International Conference on the History of Arabic Literature/ Kyiv, May 19-20, 2016. Book of Abstracts. Kyiv, 2016. – P. 9-10.*

6. *Василенко О.В. Програми вивчення англійської мови науковими і науково-педагогічними працівниками / О.В. Василенко // Інноваційні технології навчання іноземних мов професійного спрямування : тези доп. наук.- метод. семінару (Київ, 23 лютого 2016 р.) / ред. кол. : О.В. Василенко, І.Г. Галдецька. – К.: Нац. акад. внутр. справ, 2016. – 57 с. (0,2 др. арк.)*

7. *Василенко О.В. Особливості вивчення іноземної мови дорослими людьми / О.В. Василенко // Іншомовна підготовка працівників ОВС та фахівців із права. Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Іншомовна підготовка працівників ОВС та фахівців із права [Текст] : тези доп. наук.-теорет. конф. (Київ, 30 квіт. 2016 р.) / ред. кол. : В.В. Черней, І.Г. Галдецька та ін. – К.: Нац. акад. внутр. справ, 2016. – С. 125-129. (0,3 др. арк.).*

8. *Вовк М.П. Українська фольклористика у вимірах полікультурного підходу // Українсько-молдовські етнокультурні зв'язки: зб. наук. пр. Міжнародних наукових читань пам'яті академіка Костянтина Поповича / авт.-уклад.: В. Г. Кожухар, К. С. Кожухар; редкол.: Т. Бедонька-Кугал та ін.; Інститут культурної спадщини Академії наук Республіки Молдова. – Кишинів, 2016. – Т. 1. – 344 с. (0, 5 др. арк.).*

9. *Волярська О. С. Педагогічні умови професійного розвитку педагогів у післядипломній педагогічній освіті [Електроний ресурс] / О.С. Волярська // Професійна підготовка фахівця в контексті потреб сучасного ринку праці: матеріали Всеукраїнської інтернет-конференції (17 лютого 2016 р., м. Вінниця, Україна). – С. 40–46. – Режим доступу: <http://repository.vsau.org/getfile/10319.pdf> (0,2 др. арк.).*

10. *Волярська О.С. Прогнозування вдосконалення професійної підготовки фахівців / О.С. Волярська, К.М. Гавриленко // Педагогіка вищої школи: досвід і тенденції розвитку: тези доповідей II Всеукраїнської науково-практичної конференції, 17 – 18 березня 2016 р., м. Запоріжжя. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2016. – С. 115–117. (0,2 д. а).*

11. *Годлевська К.В. Порівняльний аналіз досвіду професійної підготовки вчителів початкових класів в Угорщині та Україні / К.В. Годлевська // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (6 – 7 квітня 2016 року, м. Суми.) – Том. 1. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016 – С. 128-130. (0,2)*

12. *Годлевська К.В. Обумовленість професійної підготовки угорських вчителів особливостями і структурою системи освіти / К.В. Годлевська // Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 8 грудня 2016 р. м. Суми. – Суми: КЗ СОІППО, 2016. – С.46-49.(0,2)*

13. *Гомеля Н.С.* Комуникативні зв'язки у професійно-педагогічному середовищі / Ніна Гомеля // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів XIII Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької / [голов. ред.: Г.І. Сотська]. – Вип. 7 (11). – К.: Талком, 2016. – С. 61-64. (0,2 др. арк.).

14. *Грищенко Ю.В.* Ретроспективний аналіз становлення і розвитку професійного музикального образования в Україні в XIX ст. // // Українсько-молдовські етнокультурні зв'язки: зб. наук. пр. Міжнародних наукових читань пам'яті академіка Костянтина Поповича / авт.-уклад.: В. Г. Кожухар, К. С. Кожухар; редкол.: Т. Бедонька-Кугал та ін.; Інститут культурної спадщини Академії наук Республіки Молдова. – Кишинів, 2016. – Т. 1. – 344 с. (0, 5 др. арк.).

15. *Грищенко Ю.В., Вовк М.П.* Реалізація досвіду етномузикологів у змісті сучасної освіти / Ю.В. Грищенко, М.П. Вовк // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів XIII Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької / [голов. ред.: Г.І. Сотська]. Вип. 7 (11). – К.: Талком, 2016. – 312 с. С. 105-111. (0,3 др. арк.).

16. *Зінченко С.В.* Центр освіти дорослих як інноваційний осередок навчання різних категорій дорослого населення / Зінченко Світлана // Актуальні проблеми в системі освіти «загальноосвітній навчальний заклад – доуніверситетська підготовка – вищий навчальний заклад»: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. / наук. ред. Н.П. Муранова. – К.: НАУ, 2016. – (0,3 др. арк.) (рукопис).

17. *Зінченко С.В.* Подолання підвищеної конфліктності педагога засобами соціально-психологічного тренінгу / Зінченко Світлана // Актуальні проблеми в системі освіти «загальноосвітній навчальний заклад – доуніверситетська підготовка – вищий навчальний заклад»: матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф. / наук. ред. Н.П. Муранова. – К.: НАУ, 2016. – С. 77-81 (0,2 др. арк.).

18. *Зінченко С.В.* Ідеї неперервності навчання у Центрі освіти дорослих – Народній школі / С.В. Зінченко // Наукова спадщина Василя Сухомлинського у контексті розвитку освіти особистості впродовж життя: зб. матеріалів Всеукр. наук.-метод. конф., присвяченої 98-річчю від Дня народження В. Сухомлинського, 28-29.09.2016 / уклад. О.Е. Жосан. – Кропивницький: Ексклюзив-систем, 2016. – С. 146-150 (0,3 др. арк.).

19. *Ігнатович О.М.* Професіографічний моніторинг професійної придатності особистості впродовж навчання у вищому педагогічному навчальному закладі / Олена Ігнатович // Матеріали науково-теоретичної конференції «Формування та розвиток інноваційних підходів в економіці, науці та освіті» / Інститут муніципального менеджменту та бізнесу. – К., 2016. – Ч. I.: Доповіді викладачів та наукових працівників. – С. 99 – 104.

20. *Ігнатович О.М.* Технології відбору педагогічно обдарованої учнівської молоді / О.М. Ігнатович // Теоретико-методологічні питання

розвитку загальної обдарованості особистості: матеріали всеукраїнської науково-практичної – К.: ТОВ «Інформаційні системи», 2016. – С. 36-44.

21. *Ігнатович О.М.* Технології професійного відбору та моніторингу професійної придатності майбутніх педагогів / О.М. Ігнатович // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення: матеріали науково-практичної конференції – К.: ІПК ДЗСУ, 2016. – С.235-242.

22. *Калюжна Т.Г.* Взаємодоповнення аксіологічного й акмеологічного підходів до проблеми готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності. // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (6-7 квітня 2016 року, м. Суми). – Том 1. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. – С. 141-142. (0,2)

23. *Кобюк Ю.М.* Технології оцінювання якості знань в системі вищої освіти: Австралійський досвід / Ю.М. Кобюк // Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, 8 грудня 2016 р. м. Суми. – Суми: КЗ СОІППО, 2016. – С. 69-71. (0,2)

24. *Кобюк Ю.М.* Реалізація принципу гуманізації навчання в підготовці майбутніх вчителів початкових класів / Ю.М. Кобюк // Матеріали міжнародної наукової конференції «Дні науки філософського факультету – 2016», 20-21 квітня 2016 року: [матеріали доповідей та виступів] / редкол.: А. Є. Конверський [та ін.]. – К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський уні- верситет", 2016. – Ч. 6. – С. 96-98. (0,2).

25. *Кобюк Ю.М.* Оптимізація професійної підготовки майбутніх вчителів початкових класів засобом інтерактивних технологій/ Кобюк Ю.М. // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (27 березня 2016 року, м. Суми). Том 1. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. – С.147-150 (0,2).

26. *Кобюк Ю.М.* Особливості професійної підготовки майбутніх вчителів в університетах Австралії / Кобюк Ю.М. // Актуальні питання освіти і науки : зб. наук. ст., матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., 10-11 листоп. 2016 р. / Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. – Х. : ХОГОКЗ, 2016. – С. 167–169. (0,2)

27. *Котун К.В.* Готовність майбутнього вчителя до інноваційної діяльності: мотиваційний аспект навчання засобами інформаційно-комунікаційних технологій / Кирил Котун // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (27 березня 2016 року, м. Суми). Том 1. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. – С.158-160. (0,2)

28. *Лавріненко О.А.* Розвиток особистості викладачів ПТНЗ у вимірах педагогічної майстерності / О.А. Лавріненко // Проблеми підготовки педагогів для професійної освіти: теорія і практика: матеріал Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Львів : ПП «Ощипок М.М.», 2016. – С.

27–30.

29. *Лактіонова Галина*. Навчальні заклади і сучасні родини: нові реалії, підходи, технології розвитку партнерства // Партнерська взаємодія у системі інститутів соціальної сфери: Збірник матеріалів між народ. наук.-практич. конференції (5-6 травня 2016 р.) / За заг. ред. О.В. Лісовця. – Ніжин: Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2016. – С.95-97 (0,25 др.арк.).

30. *Лактіонова Галина, Машикіна Світлана*. Конкурс «Разом! Партнерство навчальних закладів і родин» як інноваційна соціально-педагогічна технологія // Партнерська взаємодія у системі інститутів соціальної сфери: Збірник матеріалів між народ. наук.-практич. конференції (5-6 травня 2016 р.) / За заг. ред. О.В.Лісовця. – Ніжин: Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2016. – С.97-99 (0,3 др.арк.).

31. *Ничкало Н.Г.* Українська професійна освіта в умова європейської інтеграції: суперечності і перспективи розвитку / Нелля Ничкало, Володимир Тименко // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 7, 19 квітня 2016 р.) / за заг. ред. В.О. Радкевич ; Ін-т проф.-техн. освіти НАПН України. – Київ : ІІТО НАПН України, 2016. – Т.1. – С. 7–20. (0,8 др.арк.)

32. *Огієнко О.І.* Андрагогічний підхід в інноваційній педагогічній освіті / О.І. Огієнко // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін: матеріали III Міжнародній науково-практичній конференції, 23–24 березня 2016 р., м. Суми. – Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. – С. 34-38. (0,2)

33. *Огієнко О.І.* Інноваційний розвиток вищої освіти як пріоритет освітньої політики розвинених країн // Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 8 грудня 2016 р. м. Суми. – Суми: КЗ СОІППО, 2016. – С.78-80. (0,2)

34. *Пазюра Н.В.* Альтернативна vs традиційна підготовка вчителя: інноваційні тенденції в світі / Н. Пазюра // Педагогічна компаративістика – 2016: освітні реформи та інновації у глобалізованому світі: матеріали наук.-практ. семінару (Київ, 6 червня 2016 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / за заг. ред. О.І. Локшиної. – К.: Педагогічна думка, 2016. – С. 59 – 62. (0,2 др.арк.).

35. *Піддячий В. М.* Методи культурологічної підготовки майбутніх педагогів / В. М. Піддячий // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів XIII Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької / [голов., ред.: Г.І. Сотська]. – Вип. 7 (11). – К.: Талком, 2016. – С. 245-246. (0,1 др.арк.).

36. *Pylynskyi Y. M.* Culture and linguistic education as important security factors in civil aviation / Ya. M. Pylynskyi // Proceedings the seventh world congress “Aviation in the XXI-st century” Safety in Aviation and Space Technologies, September 19–21, 2016, Kyiv. – Київ: Національний авіаційний університет, 2016. – С. 3.2.21 – 3.2.25. (0,5 др.арк.)

37. *Помиткін Едуард*. Служіння як духовна потреба людини // Шляхи духовного розвитку людини та суспільства. Тези XVI Міжнародної науково-практичної конф. (28-29 травня 2016 р., Київ). – К.: «Арктур-А», 2016. – с.38-39.

38. *Постригач Н.О.* Теоретико-методологічні траєкторії розвитку професійної майстерності вчителів в країнах Південної Європи на засадах компетентнісного підходу / Н.О. Постригач // Теоретико-методичні засади системи професійного самовизначення особистості в умовах регіону: Матер. Всеукр. наук.-практ. конф.; 8 квітня 2016 р. / За заг. ред. І. М. Бобер; наук. ред. А.П. Самодрин. – Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2016. – 148 с. – С. 19–21. (0,1 др. арк.).

39. *Постригач Н.О.* Інноваційні підходи до організації професійного розвитку педагогів у Грецькій республіці / Н.О. Постригач // Матер. Міжнар. дискусійного форуму «Мова, освіта, культура : античні цінності – сучасне застосування». – Умань, 2016 р. – С. 255–257. (0,1 др. арк.).

40. *Постригач Н.О.* Історико-педагогічні аспекти теорії і практики розвитку неперервної педагогічної освіти в країнах Південної Європи (кінець ХХ – початок ХХІ століття) / Н.О. Постригач // Вища школа і ринок праці : інтеграція, модернізація, інтернаціоналізація : збірн. тез доповідей Всеукр. наук.-практ. конф., 19-21 жовтня 2016 р., м. Мукачєво / Ред. кол. : Т.Д. Щербан (гол. ред.) та ін. – Мукачєво : Вид-во МДУ, 2016 р. – 266 с. – С. 189-191. (0,09 др. арк.).

41. *Постригач Н.О.* Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. / Н.О. Постригач // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей : зб. матер. XIII Міжнар. педагог.-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької / [голов. ред.: Г.І. Сотська]. – К.: Талком, 2016. – 312 с. – С. 131–135. (0,2 др. арк.).

42. *Постригач Н.О.* Спільноти практики як модель реалізації неперервного професійного розвитку вчителів в Італії / Надія Постригач // Матер. наук.-практ. семінару «Педагогічна компаративістика-2016 : освітні реформи та інновації у глобалізованому світі», 09 червня 2016 р., м. Київ. – К., 2016. (0,1 др. арк.).

43. *Постригач Н.О.* Особливості використання проектного методу в розвитку професійної майстерності вчителів іноземних мов на матеріалах зарубіжних досліджень / Н.О. Постригач // Матеріали Міжнар. наук.-практ. форуму «Проектна діяльність як інструмент досліджень, навчання та інновацій»; 17-18 березня 2016 р. – Ніжин, 2016. - С. 88-91. (0,12 др. арк.).

44. *Постригач Н.О.* Історіографія розвитку професійної майстерності вчителя у Греції (1834-2010) / Н.О. Постригач // Матер. Міжнар. наук.-практ. конф. «Інновації в освіті : сучасні підходи до професійного розвитку вчителів іноземних мов», 22-23 червня 2016 р. Ніжин, 2016. – С. 93-95. (0,1 др. арк.)

45. *Постригач Н.О.* Історичний поступ порівняльної педагогіки у контексті постмодерної парадигми Європи Знань / Н.О. Постригач // Актуальні проблеми сучасної соціології, соціальної роботи та професійної

підготовки фахівців : матер. доповідей та повідомлень Міжнар. наук.-практ. конф. / За ред. І. В. Козубовської, проф. Ф.Ф. Шандора. – Ужгород, 2016. – 230 с. – С. 147-148. Тези обсягом 5 стор. (0,23 др. арк.).

46. *Рибалка В.В.* Академік В.А.Роменець як видатний історик персонології // Вчинкова психологія: історія та сучасність. Матеріали міждисциплінарного круглого столу з нагоди 90-річчя від дня народження професора В.А.Роменця, 20 травня 2016 року / За ред. І.В.Данилюка.- К.: Логос, 2016.- 105 с. – С. 77-79.- 0,15 д.а.

47. *Рибалка В.В.* Одухотворення особистісного досвіду, компетентності педагогічних працівників та умов їх навчально-виховної діяльності при формування духовного потенціалу учнів / Рибалка В.В. // Проблеми та перспективи розвитку економіки регіону. Тези доповідей на XI Міжнародній науково-практичній конференції аспірантів, молодих учених та науковців 21 квітня 2016 року / За заг. ред. П.І.Сокурєнка. - Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2016. – 240 с. – С. 66-67. – 0,2 д.а.

48. *Рибалка В.В.* Психологія взаємозв'язку і послідовності дій етичного, естетичного та логічного компонентів цілісного духовного потенціалу особистості // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів XIII Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П.Рудницької / [голов. ред.: Г.І.Сотська]. Вип. 7 (11).- К.: Талком, 2016.- 312 с.- С. 36-40.- 0,3 д.а.

49. *Рибалка В.В.* Розвиток особистісного досвіду, компетентності педагогічних працівників у формуванні духовного потенціалу учнів / В.В.Рибалка // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції: 8 квітня 2016 року / За заг. ред. І.М.Бобер; наук. ред. А.П.Самодрін.- Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2016.- 148 с.- С. 28-30. – 0,2 д.а

50. *Самко А.Н.* Проблема научных школ в педагогическом наследии С.У. Гончаренко / Алла Самко // Информация и образование: границы коммуникаций INFO'16: сборник научных трудов № 8 (16); под ред. А. А. Темербековой, Л.А. Альковой. Горно-Алтайск : РИО ГАГУ, 2016. – С. 122-125 (0,2 др. арк.).

51. *Самко А.М.* Андрагогічні засади кар'єрного зростання науковця (на прикладі життєвого шляху академіка Семена Гончаренка) / Алла Самко // Наукова спадщина Василя Сухомлинського у контексті розвитку освіти особистості впродовж життя : зб. матер. Всеукр. науково-метод. конференції, присвяченої 98-річчю від дня народження В.Сухомлинського, 28-29.09.2016 / уклад. О.Е.Жосан. – Кропивницький : Ексклюзив-систем, 2016. – С. 310-316 (0,3 др. арк.).

52. *Соломаха С.О.* Дослідно-експериментальна робота з формування художньо-естетичного світогляду викладачів мистецьких дисциплін у системі післядипломної педагогічної освіти / С.О.Соломаха // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів XIII Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької / [голов. ред.: Г.І. Сотська]. Вип. 7 (11). – Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, 2016. – С. 93 – 95. (0,2 др. арк.).

53. *Соломаха С.О.* Художньо-естетичний світогляд – універсальна форма розвитку педагогічного досвіду викладачів мистецтва: на прикладі експериментальної роботи у системі післядипломної педагогічної освіти / С.О.Соломаха // Естетичні засади розвитку педагогічної майстерності викладачів мистецьких дисциплін: зб. матеріалів III Всеукраїнського науково-методичного семінару з Міжнародною участю (м. Умань, 26 травня 2016 р.) / Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, факультет мистецтв; [ред.кол.: Ятло Л.П., Калабська В.С. (відповід. ред. [та ін.]. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2016. – С. 74–77. (0,3 др. арк.).

54. *Сотська Г.І.* Естетично-оцінна діяльність у розвитку естетичного досвіду викладача образотворчого мистецтва // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів XIII Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької / [голов. ред.: Г.І. Сотська]. Вип. 7 (11). – К.: Талком, 2016. – С. 44-47. (0,5 др. арк.).

55. *Філіпчук Н.О.* Досвід педагогів-музикантів XVIII у розвитку музичної освіти / Н.О. Філіпчук // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів XIII Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької / [голов. ред.: Г.І. Сотська]. Вип. 7 (11). – К.: Талком, 2016. – С. 135-137. (0, 5 др. арк.).

56. *Філіпчук Н.О.* Мистецька освіта: виховання особистості // Українсько-молдовські етнокультурні зв'язки: зб. наук. пр. Міжнародних наукових читань пам'яті академіка Костянтина Поповича / авт.-уклад.: В. Г. Кожухар, К. С. Кожухар; редкол.: Т. Бедонька-Кугал та ін.; Інститут культурної спадщини Академії наук Республіки Молдова. – Кишинів, 2016. – Т. 1. – 344 с. (0, 5 др. арк.).

**ДОДАТКИ.
ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ
(у таблицях)**

Таблиця П.1.

Виконання науково-дослідних робіт у 2016 році (одиниць)

Назви структурних підрозділів	Усього досліджувалося тем за державною та галузевою тематикою	у тому числі	
		розпочато в звітному році	завершено в звітному році
Дослідження на виконання державних цільових програм			
-	-	-	-
Фундаментальні дослідження			
Відділ андрагогіки	2	-	2
Відділ змісту і технологій навчання дорослих	2	1	1
Відділ зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих	1	-	1
Відділ психології праці	2	-	2
	1	-	1
Усього	8	1	7
Прикладні дослідження			
-	-	-	-

**Продукція, підготовлена за завершеними у 2016 році фундаментальними дослідженнями
(частина I)**

НАПРЯМ ДОСЛІДЖЕННЯ	ТЕМА НДР, ТЕРМІН ВИКОНАННЯ	НАУКОВИЙ КЕРІВНИК НДР (ПІБ, НАУКОВИЙ СТУПІНЬ)	ПІДГОТОВЛЕНО ПРОДУКЦІЮ ¹ (ВИД, НАЗВА, ОБСЯГ)	У ТОМУ ЧИСЛІ НАДРУКОВАНО (БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС)
1	2	3	4	5
Напрямок 4.6.2.17. – Теоретико-методичні засади освіти дорослих	«Теорія і практика особистісного і професійного розвитку дорослого населення» (2014-2016)	Аніщенко О.В., д. пед. н., проф.	Наукова продукція	
			1. Колективна монографія «Особистісний і професійний розвиток дорослих: теорія і практика» (15,5 др. арк.); 2. Монографії «Підготовка педагогічного персоналу для роботи з дорослими: теоретичний і методичний аспекти» (9,0 др. арк.).	
			Науково-виробнича продукція	
			1. Посібник «Особистісний розвиток дорослих у неперервній професійній освіті» (14,5 др. арк.);	
			Навчальна продукція	
			Не заплановано	
			Довідкова продукція	
			Не заплановано	
		Усього (одиниць): 3	Усього (одиниць): -	
Напрямок 4.6.2.22. – Педагогічна освіта	«Формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності» (2014-2016)	Огієнко О.І., д. пед. н., проф.	Наукова продукція	
			1. Монографія «Формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності: теорія і практика» (10,75 др. арк.).	
			Науково-виробнича продукція	
			1. Посібник «Інноваційні педагогічні технології» (10,5 друк. арк.); 2. Методичні рекомендації «Підготовка майбутнього вчителя до застосування	

			інформаційно-комунікативних технологій у професійній діяльності» (2,0 др. арк.); №. Методичні рекомендації «Підготовка майбутнього вчителя до застосування інтерактивних технологій у професійній діяльності» (2,0 др. арк.).	
			Навчальна продукція	
			1. Програма «Інноваційні педагогічні технології» (1,0 друк. арк.).	
			Довідкова продукція	
			1. Словник «Інноваційна діяльність вчителя: термінологічний словник» (4,5 др. арк.).	
			Усього (одиниць): 6	Усього (одиниць): -
Напрямок 4.6.2.22. – Педагогічна освіта	«Культурологічний підхід у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності» (2014-2016)	Хомич Л.О., д. пед. н., проф.	Наукова продукція	
			1. Монографія «Теоретичні засади культурологічного підходу у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності» (10,0 др. арк.).	
			Науково-виробнича продукція	
			1. Посібник «Професійна підготовка майбутнього педагога до виховної діяльності» (8,0 др. арк.); 2. Методичні рекомендації «Технології професійної підготовки педагога до виховної діяльності» (3,5 др. арк.); 3. Методичні рекомендації «Виховна діяльність майбутнього педагога на основі культурологічного підходу» (3,5 др. арк.).	
			Навчальна продукція	
			Не заплановано	
			Довідкова продукція	
Не заплановано				

			Усього (одиниць): 4	Усього (одиниць): -
Напрямок 4.6.2.22. – Педагогічна освіта	«Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду вищих педагогічних навчальних закладів» (2014-2016)	Сотська Г. І., д. пед. н., с. н. с.	Наукова продукція	
			1. Монографія «Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» (10,0 др.арк.).	
			2. Монографія «Розвиток професійного досвіду педагогів-музикантів у вищих навчальних закладах України (XVIII – XX ст.)» (10,0 др.арк.).	
			Науково-виробнича продукція	
			1. Посібник. «Естетичні та етичні чинники розвитку когнітивного досвіду викладачів художньої культури вищих педагогічних навчальних закладів» (8,0 др. арк.);	
			2. Методичні рекомендації «Розвиток естетичного досвіду викладачів образотворчого мистецтва вищих педагогічних навчальних закладів» (4,0 др. арк.);	
			3. Методичні рекомендації «Естетичні та етичні чинники розвитку комунікативного досвіду викладачів філологічних дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів» (3,0 др. арк.);	
4. Методичні рекомендації «Естетичні та етичні чинники розвитку практичного досвіду викладачів фізико-математичних дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів» (4,0 др. арк.).				
Навчальна продукція				
Не заплановано				
Довідкова продукція				
1. «Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» (5,0 др. арк.).				

			Усього (одиниць): 7	Усього (одиниць): -
Напрямок 4.6.2.3. – Історія педагогіки. Порівняльна педагогіка	«Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу і Сполучених Штатах Америки» (2014-2016)	Пазюра Н. В., д. пед. н., доц., с. н. с.	Наукова продукція	
			1. Монографія «Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу і Сполучених Штатах Америки» (13,0 др. арк.)	
			Науково-виробнича продукція	
			1. Методичні рекомендації «Емоційно-естетична та оптимістична основи професійного розвитку вчителів» (4,0 др. арк.);	
			2. Методичні рекомендації «Вчитель як суб'єкт міжнародної освітньої діяльності: досвід англійських країн» (3,0 др. арк.);	
			3. Методичні рекомендації «Особливості професійного розвитку вчителів у країнах ЄС» (4,5 др. арк.)	
			Навчальна продукція	
			Не заплановано	
Довідкова продукція				
Не заплановано				
Усього (одиниць): 4		Усього (одиниць): -		
Напрямок 4.6.1.7 – Психологія професійної освіти, організаційна психологія та психологія праці	«Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю» (2014-2016)	Ігнатович О.М., к. психол. н., с. н. с.	Наукова продукція	
			1. Монографія «Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю» (20,0 др. арк.)	
			Науково-виробнича продукція	
			1. Методичні рекомендації «Методичне забезпечення відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю» (5,0 др. арк.)	
			Навчальна продукція	
			Не заплановано	
Довідкова продукція				

			Не заплановано	
			Усього (одиниць): 2	Усього (одиниць): -
Напрямок 4.6.1.7 – Психологія професійної освіти, організаційна психологія та психологія праці	«Психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді» (2014-2016)	Помиткін Е. О., д. психол. н., проф.	Наукова продукція	
			1. Монографія «Психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді» (10,0 др. арк.)	
			Науково-виробнича продукція	
			1. Посібник «Методологічні проблеми наукової психології» (8,0 др. арк.); 2. Посібник «Психологічні особливості підготовки педагогів до духовно-орієнтованої розвивальної взаємодії з учнями» (11,0 др. арк.); 3. Методичні рекомендації «Психологічні особливості розвитку духовних якостей характеру особистості в навчально-виховному процесі» (6,0 др. арк.); 4. Методичні рекомендації «Діалогічні засади підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнів» (5,0 др. арк.); 5. Методичні рекомендації «Викладання психології для учнів старших класів: методичні рекомендації» (6,0 др. арк.)	
			Навчальна продукція	
			Не заплановано	
			Довідкова продукція	
			Не заплановано	
			Усього (одиниць): 6	Усього (одиниць): -

Таблиця П.3.2.

**Продукція, підготовлена за завершеними у 2016 році фундаментальними дослідженнями
(частина II)**

Напрямок дослідження	Тема НДР, термін виконання	Опубліковано статей за весь період виконання НДР (одиниць)						Опубліковано тез доповідей (одиниць)
		усього	з них				у виданнях з імпаکت-фактором	
			у вітчизняних наукових фахових виданнях	у вітчизняних виданнях, що входять до наукометричних баз даних	у зарубіжних виданнях	у зарубіжних виданнях, що входять до наукометричних баз даних		
Напрямок 4.6.2.17. – Теоретико-методичні засади освіти дорослих	«Теорія і практика особистісного і професійного розвитку дорослого населення» (2014-2016)	40	19	7	4	-	-	9
Напрямок 4.6.2.22. – Педагогічна освіта	«Формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності» (2014-2016)	104	46	-	10	2	-	48
Напрямок 4.6.2.22. – Педагогічна освіта	«Культурологічний підхід у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності» (2014-2016)	35	15	-	4	-	-	16
Напрямок 4.6.2.22. – Педагогічна освіта	«Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду вищих педагогічних	105	33	4	15	-	-	53

	навчальних закладів» (2014-2016)							
Напрямок 4.6.2.3. – Історія педагогіки. Порівняльна педагогіка	«Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу і Сполучених Штатах Америки» (2014-2016)	33	18	14	6	1	-	23
Напрямок 4.6.1.7 – Психологія професійної освіти, організаційна психологія та психологія праці	«Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю» (2014-2016)	51	6	-	-	-	-	-
Напрямок 4.6.1.7 – Психологія професійної освіти, організаційна психологія та психологія праці	«Психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді» (2014-2016)	89	78	1	11	-	-	-

**Наукові результати фундаментальних досліджень, завершених у 2016 році
(частина III)**

Тема науково-дослідної роботи		Перелік	Кількість
«Теорія і практика особистісного і професійного розвитку дорослого населення»	Концепції		
	Тенденції	Тенденції професійного розвитку дорослих в системі післядипломної педагогічної освіти. Тенденції поширення технологій професійного розвитку дорослих. Психологічні тенденції особистісного розвитку дорослих.	3
	Інше**	Розроблено науково-методичні рекомендації щодо удосконалення професійного розвитку дорослих в системі післядипломної педагогічної освіти.	1
		Створено Науково-методичний центр освіти дорослих Мелітопольським державним педагогічним університетом імені Богдана Хмельницького відповідно до рішення Вченої ради Університету (від 26 листопада 2014 року, протокол № 4) та Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України в установленому порядку, відповідно до рішення Вченої ради Інституту (від 26 березня 2015 року, протокол № 3).	1
	Створено Центр освіти дорослих – Народну школу Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих Національної академії педагогічних наук України в установленому порядку, відповідно до рішення Вченої ради Інституту (від 15 жовтня 2015 року, протокол № 11) та вечірньою (змінною) школою III ступеня № 18 Деснянського району м. Києва, відповідно до рішення педагогічної ради (від 29 жовтня 2015 року, протокол № 2).	1	
«Формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності»	Закономірності	зв'язок змісту освіти із розвитком ціннісних системоутворень конкретної суспільно-економічної формації та певного історичного розвитку суспільства; визначальна роль впливу особливостей онтогенезу формування ціннісно-сміслової сфери майбутнього вчителя на його професійну спрямованість та процес адаптації до інноваційного середовища; взаємозв'язок між розвитком ціннісно-сміслової сфери особистості, готовністю останньої до інноваційної діяльності та компетентнісним підходом в освіті.	3
	Наукові	інноваційності, демократизації, інтеграції, відкритості, масовості, гнучкості,	7

	принципи	випереджального розвитку.	
	Тенденції	гуманізації, конвергенції, переходу до моделі навчання, орієнтації на саморозвиток майбутнього вчителя, пріоритетності креативної діяльності майбутнього педагога у процесі навчання.	4
	Моделі	модель формування готовності майбутніх учителів до інноваційної педагогічної діяльності.	1
«Культурологічний підхід у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності»	Концепції	Концепція підготовки майбутнього педагога до виховної діяльності на засадах культурологічного підходу.	1
	Інше**	Технологія професійної підготовки педагога до виховної діяльності на засадах культурологічного підходу.	1
«Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів»	Критерії	Здійснено обґрунтування критеріїв розвитку професійного досвіду, його різновидів (когнітивного, естетичного, комунікативного) викладачів вищих педагогічних навчальних закладів на етико-естетичних засадах: мотиваційно-орієнтований предметно-особистісний; професійно-діяльнісний; морально-етичний; естетичний.	3
	Періодизації	1. Обґрунтовано періодизацію розвитку професійного досвіду українських педагогів-музикантів XVIII ст. 2. Розроблено періодизацію розвитку професійного досвіду українських педагогів-музикантів XIX ст. 3. Обґрунтовано періодизацію розвитку професійного досвіду викладачів соціально-гуманітарних дисциплін у класичних університетах України (друга половина XIX – початок XXI ст.)	3
	Педагогічні умови	1. Визначено педагогічні умови впровадження прогресивних ідей розвитку професійного досвіду педагогів-музикантів у вищих навчальних закладах (XVIII – XX ст.). 2. Обґрунтовано педагогічні умови впровадження розвитку професійного досвіду викладачів соціально-гуманітарних дисциплін у класичних університетах України (друга половина XIX – початок XXI ст.).	2
	Технології	1. Технологія розвитку естетичного досвіду викладачів образотворчого мистецтва. 2. Технологія творчого використання прогресивних надбань викладачів-фольклористів у сучасній вищій освіті. 3. Технологія розвитку когнітивного досвіду викладачів художньої	3

		культури вищих педагогічних навчальних закладів.	
«Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу і Сполучених Штатах Америки»	Тенденції	<p style="text-align: center;"><i>Організаційно-структурні</i></p> <p>1) університетизація педагогічної освіти – пріоритет університетського рівня педагогічної освіти (Фінляндія, Франція, Італія, Іспанія);</p> <p>2) диверсифікація форм та методів професійного розвитку вчителів;</p> <p>3) диверсифікація типів постачальників освітніх послуг та програм підвищення кваліфікації (професійних об'єднань вчителів (Іспанія, Італія), шкіл професійного розвитку (США), професійні асоціації вчителів і викладачів (Велика Британія); приватні компанії; учительські центри);</p> <p style="text-align: center;"><i>Сутнісно-визначальні</i></p> <p>4) гуманізація та гуманітаризація в методах і змісті педагогічної освіти;</p> <p>5) інтернаціоналізація змісту професійної підготовки;</p> <p>6) посилення ролі неформальної освіти у професійному розвитку вчителів (тренінги (Австрія), навчальні майстерні (Польща), навчальних поїздок землями ФРН (Німеччина), участь у міжнародних освітніх програмах та проектах, взаємообмін учителями між школами та міжнародний взаємообмін (Велика Британія);</p> <p style="text-align: center;"><i>Змістовно-процесуальні</i></p> <p>7) інформатизація навчального процесу (Угорщина, Словаччина, Чехія, США);</p> <p>8) інтеграція змісту педагогічної освіти (Німеччина, Іспанія);</p> <p>9) моніторинг якості педагогічної освіти, що є пріоритетним питанням у розробці стратегій розвитку;</p> <p>10) забезпечення учителів-новачків психолого-педагогічною підтримкою на рівні школи (Фінляндія, США);</p> <p>11) запровадження соціального партнерства або консенсусного підходу до управління педагогічною освітою, що передбачає заохочення уряду, едукаторів та інших зацікавлених сторін до роботи над питаннями якості;</p> <p>12) поширення інтерактивної моделі підвищення кваліфікації, що передбачає забезпечення реальної взаємодії педагога з іншими колегами у процесі підвищення кваліфікації в умовах щоденного шкільного життя;</p> <p>13) формування соціального рефлексивного «Я» педагога, «здатного ставати об'єктом для самого себе» під впливом спілкування;</p>	18

		<p style="text-align: center;"><i>Особливі тенденції</i></p> <p>14) розширення доступу до здобуття педагогічної професії (Угорщина, Словенія); 15) децентралізація управління (Австрія, Болгарія, Угорщина, Франція); 16) централізований тип управління (Велика Британія, Польща, Італія, Румунія, Греція); 17) пошук оптимального співвідношення між централізованим і децентралізованим управлінням (Німеччина); 18) широке використання альтернативних шляхів набуття педагогічної професії (США, Швейцарія).</p>	
	<p>Інше**</p>	<p style="text-align: center;"><i>На національному рівні</i></p> <p>1) нормативно-правове врегулювання професійного розвитку учителів в Україні відповідно до вимог Болонського процесу; 2) поєднання централізації та децентралізації в управлінні системою педагогічної освіти для диверсифікації типів провайдерів професійного розвитку вчителів за рахунок професійних спілок працівників освіти, центрів з підготовки вчителів, освітніх асоціацій України, та неформальних провайдерів освітніх послуг для забезпечення практико-орієнтованої та професійної підготовки майбутніх учителів у кооперації; 3) активізація їх участі у творенні державної освітньої політики з питань професійного розвитку; 4) реалізація неперервного професійного розвитку вчителів за чітко визначеними стратегіями, етапами та напрямками удосконалення; 5) забезпечення моніторингу та наставництва для вчителів-новачків, для їх кращої адаптації до професійної діяльності з подальшим професійним розвитком вчителя на систематичній основі до завершення його професійної кар'єри; 6) розроблення стратегії для сприяння соціального партнерства між школою та зовнішніми експертами на основі існуючих ресурсів (у тому числі дослідниками, практиками з числа неформальних провайдерів освіти, промисловості та інших державних або приватних підприємств); 7) розроблення національної стратегії, спрямованої на підвищення престижу педагогічної діяльності (забезпечення високої заробітної плати, створення привабливих умов праці та кар'єрних можливостей для</p>	<p style="text-align: center;">27</p>

педагогічних працівників);

8) запровадження альтернативних шляхів здобуття педагогічної професії для заохочення більшої кількості фахівців до педагогічної діяльності);

На інституційному рівні

9) встановлення більш жорстких вимог входу для початкової освіти (складання тестів на професійну придатність);

10) актуалізація діяльнісного характеру професійної підготовки, посилення проблемно-базованої, дослідної, кооперативної спрямованості психолого-педагогічної підготовки, її спрямування на оволодіння фахівцем практичними вміннями й навичками організації навчально-виховного процесу;

11) використання проблемних, проектно-дослідницьких методик на основі комплексного методичного й інформаційного забезпечення професійного розвитку;

12) активізацію професійного зростання вчителів з використанням новітніх інформаційних технологій та всевітньої електронної мережі Інтернет;

13) виокремлення професійного розвитку вчителів одним із пріоритетних напрямів діяльності навчальних закладів та створення у них відповідних відділів;

14) забезпечення належних умов ефективного професійного розвитку вчителів, що передбачає відповідність національним стандартам професійного розвитку;

15) забезпеченість організаційно-часовими, адміністративними і фінансовими ресурсами;

16) врахування пріоритетів діяльності шкіл та індивідуальних потреб учителів;

17) поєднання чіткого визначення мети і завдань цього процесу з гнучкістю і динамізмом його планування;

18) врахування професійної думки всіх учасників професійного розвитку;

19) постійне оцінювання та моніторинг результатів;

20) розвиток здатності педагогічних працівників здійснювати дослідницьку діяльність;

21) приймати участь у комплексних програмах і проектах міжвузівської міжнародної співпраці, створення умов для зростання їхньої академічної

		<p>мобільності;</p> <p>22) налагодження партнерства між органами освіти, громадськими, освітніми і професійними національними та міжнародними об'єднаннями з метою обміну досвідом, реалізації масштабних проектів та програм, урізноманітнення форм професійного розвитку вчителів із залученням неформальних провайдерів професійного розвитку;</p> <p>23) підвищення мотивації вчителів до активного професійного зростання; <i>На індивідуальному рівні</i></p> <p>24) усвідомлення значущості навчання протягом усього життя та неперервного професійного розвитку;</p> <p>25) самоосвіта, самоспрямований саморозвиток у процесі неперервного фахового зростання;</p> <p>26) ширше використання потенціалу неформального та інформального навчання для задоволення потреб особистісного і професійного розвитку педагога;</p> <p>27) членство та активна участь у професійних організаціях, об'єднаннях та асоціаціях педагогічних працівників з метою розширення інформального навчання</p>	
«Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю»	Концепції	Концепція психологічного професійного відбору майбутніх педагогів та моніторингу їх професійної придатності	1
	Критерії	Критерії придатності майбутнього педагога до освітньо-професійної діяльності	7
	Методи	Методи аналізу, оцінки та моніторингу професійної придатності	4
	Інше**	Інноваційний проект психологічного професійного відбору учнівської молоді до вищих педагогічних навчальних закладів та моніторингу професійної придатності майбутніх педагогів упродовж навчання	1
		Психологічні умови здійснення процедури професійного відбору майбутніх педагогів	5
		Психолого-професіографічний профіль навчально-професійної діяльності студента ВПНЗ.	1
		Психограма майбутнього педагога	1
	Технології оцінки та моніторингу індивідуально-типологічних особливостей, емпатійності, емоційно-вольової, комунікативної,	6	

		когнітивної сфер і професійної спрямованості майбутніх педагогів	
«Психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді»	Закономірності	Залежність психологічного й духовного здоров'я учнів від психологічної готовності вчителя до розвитку духовного потенціалу учнівства; взаємозв'язок між ціннісною орієнтацією, вагомістю духовних цінностей (естетичних, гуманістичних, екологічних, пізнання та самопізнання, духовного самовдосконалення та самореалізації) у загальній системі цінностей особистості і професійною спрямованістю вчителя виконання своєї місії на найвищому рівні; зв'язок між рівнем актуалізованості мотивів духовного розвитку (духовного самовдосконалення, служіння, мудрості, праведності, святості) та якісними ознаками розвитку духовної сфери особистості;	3
	Наукові принципи	Духовно-особистісної інтеграції, ієрархічності, ціннісно-сислової детермінації, вищої доцільності, цілісності, свідомої взаємодії, розвитку свідомості, свободи волевиявлення особистості та принцип детермінованості зовнішнього і внутрішнього.	9
	Тенденції	Пріоритету духовного розвитку, реалізації духовного потенціалу, орієнтація на усвідомлення й реалізацію духовних ідеалів, наповненість процесу навчання духовними смислами	4
	Моделі	Модель формування психологічної готовності вчителів до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді	1

Продукція, підготовлена в ході виконання наукових досліджень у 2016 році (одиниць)
(частина I)

1	Наукова продукція							Науково-виробнича продукція					Навчальна продукція								Довідкова продукція								
	Усього	у тому числі						Усього	у тому числі				Усього	у тому числі							Усього	у тому числі							
		усього	монографії	видані за кордоном	концепції	збірники наукових праць (неперіодичні видання)	матеріал конференцій		Інше ²	посібники	практичні посібники	методичні рекомендації		Інше ²	навчальні посібники	навчально-методичні посібники	методичні посібники	навчальні наочні посібники	підручники	навчальні програми		курси, тексти, конспекти лекцій	хрестоматії	альбоми	Інше ³	енциклопедичні, мовні, тлумачні, термінологічні словники	енциклопедії	довідники	каталоги
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
Відділ андрагогіки																													
Тема НДР «Теорія і практика особистісного і професійного розвитку дорослого населення»																													
Підготовлено продукцію	2	2					1	1																					
У тому числі надруковано	-	-					-	-																					
Тема НДР «Культурологічний підхід у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності»																													
Підготовлено продукцію	1	1					3	1	2																				
У тому числі надруковано	-	-					-	-	-																				
Відділ змісту і технологій навчання дорослих																													
Тема НДР «Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів»																													
Підготовлено продукцію	2	2					4	1	3														1			1			

Таблиця II.5.2.

**Продукція, підготовлена в ході виконання наукового дослідження у 2016 році (одиниць)
(частина II)**

Назва структурного підрозділу	Тема НДР, термін виконання	Статті						Тези доповідей
		усього	з них					
			у вітчизняних наукових фахових виданнях	у вітчизняних виданнях, що входять до наукометричних баз даних	у зарубіжних виданнях	у зарубіжних виданнях, що входять до наукометричних баз даних	у виданнях з імпаکت-фактором	
Відділ андрагогіки	«Теорія і практика особистісного і професійного розвитку дорослого населення»	27	16	1	1	-	-	9
	«Культурологічний підхід у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності»	12	2	-	3	-	-	7
Відділ змісту і технологій навчання дорослих	«Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів»	24	5	2	5	-	-	12
	«Моніторинг якості педагогічної освіти»	5	4	-	1	-	-	-
Відділ зарубіжних систем	«Тенденції професійного розвитку вчителів у	12	8	6	3	-	-	10

педагогічної освіти і освіти дорослих	країнах Європейського Союзу і Сполучених Штатах Америки»							
Відділ психології праці	«Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю»	5	-	-	-	-	-	-
	«Психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді»	14	3	-	1	-	-	5
	«Формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності»	13	8	-	3	2	-	13

Експериментальна робота за рівнями (одиниць)

Назви структурних підрозділів	Кількість експериментів за рівнями					Кількість експериментальних навчальних закладів, установ, організацій			
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі затверджених		
		Всеукраїнський (за погодженням з МОНмолодьспорту України)	Академічний (за рішенням МОН України)	Підвідомчої установи НАПН України (за рішенням відділення НАПН України, вченої ради установи)	Структурного підрозділу підвідомчої установи (за рішенням вченої ради установи)		МОН України	Органами управління освітою АР Крим, областей, міст Києва і Севастополя	Місцевими органами управління освітою
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Відділ андрагогіки	2	-	-	-	2	4	-	-	4
Відділ змісту та організації педагогічної освіти	1	-	-	-	1	6	-	-	6
Виконавці теми «Формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності»	1	-	-	-	1	5	-	-	5
Відділ психології праці	2	-	-	-	2	15	-	-	15
Усього	6	-	-	-	6	30	-	-	30

Результати експериментальної роботи

Назви структурних підрозділів	Тема експериментальної роботи, термін проведення експерименту	Науковий керівник (П.І.Б., посада, наук. ступінь, вчене звання)	Рівень експерименту*			Заклади, установи, організації, на базі яких проводиться експеримент	Отримані результати експерименту
			Всеукраїнський (за погодженням з МОНмолодьспорт України)	Академічний (за рішенням МОН України)	Підвідомчої установи (за рішенням відділення НАПН України, вченої ради установи)		
1	2	3	4	5	6	7	8
Відділ андрагогіки	Теорія і практика особистісного і професійного розвитку дорослого населення (2014-2016)	Аніщенко О.А., д. пед. н., професор, завідувач відділу		Постанова Президії НАПН України № 7/6-129 від 02 квітня 2013 року	Угоди про співробітництво	1. Київський професійно-педагогічний коледж імені Антона Макаренка. 2. Львівський державний університет безпеки життєдіяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій.	I. Здійснено перший етап впровадження наукової продукції: 2 монографії, 1 посібника. II. Адаптовано до культурно-освітніх потреб науково-педагогічних працівників та упроваджено технології навчання дорослих в умовах неформальної освіти: - технології особистісно-орієнтовані, спільного (колективного) навчання, саморегульованого навчання з метою підвищення рівня готовності дорослих до особистісного й професійного розвитку; - тренінг спілкування для фахівців пожежно-рятувальної служби, спрямований на формування вмінь і

							<p>навичок, позитивних установок, необхідних для успішного спілкування;</p> <p>- тренінг щодо організації і проведення семінарів-дискусій у форматі «Світового кафе» (World Cafe).</p> <p>III. Розроблено і впроваджено методику виявлення рівнів готовності до особистісного розвитку фахівців підрозділів пожежно-рятувальної служби ДСНС України і науково-педагогічних кадрів.</p> <p>IV. Обґрунтовано, апробовано психолого-педагогічні умови, доцільні для застосування у системі неформальної освіти, які передбачають підвищення рівня самооцінки, самоактуалізації особистості дорослих учнів.</p> <p>V. Розроблено і впроваджено: навчальні програми і їх методичне забезпечення:</p> <p>- курсів з вивчення іноземної мови («Англійська мова для спілкування. Базовий курс» (для закладів неформальної освіти),</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

							<p>«Англійська мова для наукових і науково-педагогічних працівників», впроваджено навчально-довідкове видання «Українсько-англійський розмовник для наукових і науково-педагогічних працівників», методичні рекомендації «Вивчення англійської мови дорослими в системі неформальної освіти»; - курсів для здобувачів вищої освіти: «Технології навчання дорослих», «Тенденції розвитку освіти дорослих»; «Ретроспектива розвитку освіти впродовж життя». VI. Проведено 3-місячні курси для науковців у Мовній школі для дорослих ІПОД НАПН України.</p>
	<p>Культурологічний підхід у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності (2014-2016)</p>	<p>Хомич Л.О., д. пед. н., с. н. с., заступник директора з наукової роботи</p>		<p>Постанова Президії НАПН України № 7/6-129 від 02 квітня 2013 року</p>	<p>Угоди про співробітництво</p>	<p>1. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. 2. Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет».</p>	<p>1. За результатами аналізу теоретичних джерел з філософії, соціології, політології, правознавства, культурології, соціальної роботи, психології і педагогіки виокремлено теоретичні положення, які покладено в основу експериментального дослідження: педагоги покликані розглядати родину як первинну</p>

							<p>модель виховного простору дитини, провідний інститут соціалізації і бути готовими до створення спільно з родиною сприятливих умов для розвитку дітей; взаємодією навчальних закладів з родиною передбачається включення у виховний процес батьків, членів родин, які мають бажання, рівень освіти, соціальний і матеріальний статуси, усвідомленість своєї відповідальності за виховання, сформовані відповідні компетентності і для яких здійснення виховних функцій слугує стимулом до саморозвитку; представників старших поколінь, а також осіб, які з тих чи інших причин замінюють біологічних батьків чи допомагають їм у здійсненні виховної функції; з'ясування й узагальнення вимагає позитивний досвід підготовки педагогів до взаємодії з родиною, експериментальна апробація і впровадження</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

							<p>перспективних теоретичних моделей, сучасних виховних технологій; для створення єдиного виховного простору на системний ресурс перетворюється партнерство начальних, культурно-освітніх закладів, соціальних служб і родин, що базується на формулі 3R – respect (повага), responsibility (відповідальність), relationship (взаємовідносини); складовою професійної компетентності сучасного педагога, критерієм його педагогічної майстерності, його здатності здійснювати особистісно-зорієнтоване навчання стає готовність до взаємодії з різними категоріями сімей, уміння ефективно використовувати потенціал територіальної громади; педагогічна культура не обмежується професійною діяльністю, але й поширюється на особистісну, регіональну та суспільно ціннісну.</p> <p>Підґрунтям експериментального досліджування проблеми</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

							<p>визнано: впровадження у педагогічну практику особистісно орієнтованого виховання суб'єктів життєдіяльності, здатних здійснювати власні вибори, приймати самостійні рішення, відповідати за свої дії, довіряти власному досвіду й можливостям; застосування у підготовці майбутніх фахівців різноманітних форм виховної роботи та інноваційних педагогічних технологій; створення нової демократичної політичної культури, упровадження викладання громадянської освіти, розвитку громадянського виховання, культурологічної орієнтації громадянської освіти (виховання), орієнтація на епістемологічні виміри культурологічної громадянської освіти (виховання), які розширюють когнітивні можливості (розуміння, смисли, глибинні змісти), сприяють комунікації, формуванню гуманітаристики, зумовлюють ґрунтовне</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

							<p>вивчення громадянської компетентності, у співпраці з представниками громадських організацій, методичних центрів, освітніх проектів; підготовку майбутніх педагогів до реалізації виховної дії як органічного компоненту в системі вищої педагогічної освіти, що базується не тільки на світовому педагогічному досвіді виховання дітей, вітчизняних традицій родинно-сімейного виховання, але на основі аналізу використання різних аспектів психології та культурології освіти, що є природною потребою в методологічному, контекстному аспектах для вирішення існуючих освітньо-культурних проблем вищої освіти; пошук інноваційних підходів до підготовки фахівців, шляхів удосконалення і розвитку педагогічної освіти в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів, інтернаціоналізації освіти, науки і культури.</p> <p>2. Використано нестандартний</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

							<p>інструментарій реалізації програми дослідження. Для об'єднання зусиль різних соціальних інституцій в інтересах дитини ініційовано конкурс «РАЗОМ! Партнерство навчальних, культурно-освітніх закладів, соціальних служб і родин». Завданнями конкурсу передбачено: створення банку даних авторів та їхніх методичних розробок, програм, проектів, есе; сприяння поширенню кращого зарубіжного та вітчизняного досвіду залучення батьків, членів родини до активної участі у навчально-виховному процесі, а також впровадженню батьківських ініціатив, спрямованих на розвиток дітей і дитячих колективів, гармонізацію відносин між поколіннями, покращення взаємодії навчальних закладів, культурно-освітніх закладів, соціальних служб у громаді; створення та підтримка творчих груп, об'єднань педагогів з родинами, а також фахівцями у сфері дитинства з метою</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

							<p>вироблення ними спільних підходів до виховання дітей та розвитку особистості, обміну набутим досвідом, збагачення творчими ідеями; актуалізація проблем професійної компетентності фахівців і батьків як вирішального фактору вирішення завдань; удосконалення науково-методичного забезпечення пріоритетних напрямів співпраці колективів навчальних, культурно-освітніх закладів, соціальних служб із родиною; заохочення і залучення фахівців-практиків, батьків, членів родин, представників громадських організацій до науково-педагогічної діяльності.</p> <p>3. Відповідно до визначених завдань та з використанням нестандартного інструментарію проведення експериментального дослідження здійснено науково-методичну експертизу кращих робіт, представлених регіональними оргкомітетами до</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

							<p>Оргкомітету Відкритого конкурсу науково-методичних, методичних розробок, програм, проєктів, есе «РАЗОМ! Партнерство навчальних, культурно-освітніх закладів, соціальних служб і родин», визначено кращих за обраними напрямками («Створюємо цілісний виховний простір: заклад-родина-громада», «Готуємо дитину до гідного самостійного життя», «Утверджуємо та створюємо сімейні цінності, традиції», «Розкриваємо виховний потенціал родини»). У 2016р. на конкурс «РАЗОМ!..» було подано 41 роботу з 7 регіонів України, що практично удвічі більше у порівнянні з попереднім етапом (2013/2014 р.р.). Закономірно, що більшість конкурсних робіт підготовлено представниками 4-х пілотних регіонів, де створено регіональні оргкомітети, а саме: м. Київ - 11 робіт, Тернопільська область – 9, Луганська область – 8, Мелітопольська область – 7. Однак, крім зазначених областей, 3</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

							<p>роботи надійшли з Черкаської, 2 – з Дніпропетровської, 1 робота – з Чернівецької областей. Керівниками авторських колективів/авторами конкурсних робіт стали представники 7-ми вищих навчальних закладів, 18-ти середніх, 5-ти дошкільних, 2-х професійних училищ, 4-х культурно-освітніх закладів, 1-ї громадської організації, 2-х наукових установ. Подано також два есеї, авторами яких стали патронатна вихователька з Київської області та прийомна мати з м. Мелітополя. Отже, у порівнянні з пілотним етапом конкурсу коло учасників значно розширилося, з'явилися творчі колективи з нових типів навчальних закладів (професійні училища), наукових установ (Інститут проблем виховання НАПН України), а також до конкурсу вперше долучилися прийомні батьки, проте найбільш активними учасниками конкурсу залишаються представники навчальних закладів.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

							<p>4.Реалізовано заходи з аналізу та підготовки пропозицій щодо впровадження кращого досвіду партнерства навчальних закладів та родин в практику діяльності навчальних закладів, соціальних служб тощо.</p> <p>В ході реалізації завдань конкурсу «РАЗОМ!...» здійснювалось відпрацювання моделі діяльності регіональних оргкомітетів. Серед 4-х регіональних Оргкомітетів (м. Київ, Луганська область, Тернопільська область, м. Маріуполь) найбільш результативною була робота Луганського регіонального Оргкомітету, підтвердженням чого стала й найбільша кількість номінантів конкурсу. На базі Луганського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти у Северодонецьку відбулися творчі студії, круглі столи, знайшли своє застосування й інтернет-наради з питань організації конкурсу.</p> <p>Досягнуто домовленості з</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

							<p>редакцією фахового видання «Рідна школа» про заснування рубрики «РАЗОМ!...», у якій висвітлюватимуться питання розвитку партнерства між навчальними закладами, родинами, іншими інституціями соціалізації. Починаючи з липневого номеру журналу така рубрика вже поєднує статті, авторами яких є науковці та висвітлення кращого досвіду практичної діяльності, спрямованої на втілення ідей консолідації зусиль для створення цілісного освітнього простору. На шпальтах видання вже надруковано статтю представника батьківської громади м. Черкаси, підприємця Сергія Радченка, який у 2014 році став лауреатом пілотного етапу конкурсу, а зараз є членом Оргкомітету конкурсу. У рубриці також готується до видання есе прийомної мами з міста Мелітополя Людмили Дерези «Чужих дітей не буває», за яке вона отримала звання дипломанта першого ступеня</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

						<p>конкурсу «РАЗОМ!...».</p> <p>У 2016 р. результати конкурсу «РАЗОМ!...» були оприлюднені на Другій Міжнародній конференції «Сім'я: Перетворення – Образ – Загрози – Підтримка», що проводилися у Жешуві, 31 травня 2016 р. На її секційному засіданні я мала виступ «Навчальний заклад і родина: нові українські реалії, підходи, практика».</p> <p>Для оцінки результативності конкурсу «РАЗОМ!...» проведено анкетування дипломантів конкурсу та членів Оргкомітету, що дозволило визначитись з подальшими перспективами і напрямками удосконалення.</p> <p>5. Практико орієнтовним результатом виконання науково-дослідної роботи у 2016 році стало удосконалення авторської тренінгової програми з підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних працівників, розвитку виховного потенціалу родин «Навчальний заклад і сучасна родина:</p>
--	--	--	--	--	--	---

							<p>нові реалії, підходи, технології» проф. Лактіонової Г.М. та її апробація (березень – квітень 2016 р.) у м. Києві, де була сформована група, до складу якої увійшли директори, заступники директорів, педагоги, психологи навчальних закладів, представники позашкільних навчальних закладів та батьківської громади. Розроблена програма була апробована також у Луганському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти (м. Северодонецьк) і в Криворізькому технічно-гуманітарному ліцеї №129. Програма загальним обсягом у 6 год. складається з 3-х модулів («Сучасна родина: зміни у структурі і сімейних стосунках»; «Навчальний заклад і родина: кроки до партнерства», «Будуємо мости партнерства»). Перші два змістовних модулів передбачають застосування інтерактивних методик. Третій, заключний, модуль передбачає залучення учасників до проектної діяльності,</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

							спрямованої на встановлення та розвиток партнерства між навчальними закладами і роинами. Інформація про проведення тренінгу було розміщено не тільки на блозі конкурсу «РАЗОМ!...», але також на веб-сайтах навчальних закладів, де відбувалося навчання.
Відділ змісту і технологій навчання дорослих	Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів (2014-2016)	Сотська Г.І., д. пед. н., с. н. с., в. о. заступника директора з науково-експериментальної роботи		Постанова Президії НАПН України № 7/6-129 від 02 квітня 2013 року	Угоди про співробітництво	1. Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка. 2. Бердянський державний педагогічний університет кафедри музичного виховання Інституту психолого-педагогічної освіти та мистецтв). 3. Інститут мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. 4. Інститут соціальної та мистецької освіти Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини. 5. Полтавський обласний інститут	I. Здійснено перший етап впровадження наукової продукції: 2 монографій, 1 посібника, 3 методичних рекомендацій, 1 бібліографічного покажчика. II. Впроваджено педагогічні технології розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів: 1. технологія розвитку естетичного досвіду викладачів образотворчого мистецтва; 2. технологія творчого використання прогресивних надбань викладачів-фольклористів у сучасній вищій освіті; 3. технологія розвитку когнітивного досвіду

<p>Виконавці теми НДР</p>	<p>Формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності (2014-2016)</p>	<p>Огієнко О.І., д. пед. н., головний наук. сп., професор</p>		<p>Постанова Президії НАПН України № 7/6-129 від 02 квітня 2013</p>	<p>Угода по співробітництво</p>	<p>післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського. 6. Київський професійно- педагогічний коледж імені А.С. Макаренка.</p> <p>1. Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова. 2. Сумський державний педагогічний</p>	<p>викладачів художньої культури вищих педагогічних навчальних закладів. III. Апробовано педагогічні умови розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів: 1. визначено педагогічні умови впровадження прогресивних ідей розвитку професійного досвіду педагогів- музикантів у вищих навчальних закладах (XVIII – XX ст.); 2. обгрунтовано педагогічні умови впровадження розвитку професійного досвіду викладачів соціально- гуманітарних дисциплін у класичних університетах України (друга половина XIX – початок XXI ст.).</p> <p>Здійснено цілісний науковий аналіз проблеми формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності. Обгрунтовано</p>
-------------------------------	---	---	--	---	-------------------------------------	---	---

				року	<p>університет імені А.С.Макаренка.</p> <p>3. Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С.Макаренка.</p> <p>4. Черкаський національний університету імені Богдана Хмельницького.</p> <p>5. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.</p>	<p>теоретичні та методичні засади формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності, а саме: визначено методологічні засади формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної професійної діяльності, розкрито теоретичні засади формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної професійної діяльності. Виявлено та обґрунтовано педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів до інноваційної педагогічної діяльності, зокрема, персоналізація інноваційно-освітніх маршрутів студенті; моделювання інноваційного контексту професійної діяльності вчителя; стимулювання самоуправління інноваційною діяльністю. Розроблено модель формування готовності майбутніх учителів до інноваційної педагогічної діяльності. Визначено критерії які конкретизовано в показниках та рівнях (пасивний, пошуковий, креативний) готовності майбутнього вчителя до</p>
--	--	--	--	------	--	---

							інноваційної діяльності.
Відділ психології праці	Психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді (2014-2016)	Помиткін Е.О., д. психол. н., проф., завідувач відділу.		Постанова Президії НАПН України № 7/6-129 від 02 квітня 2013 року	Угода по співробітництво	<ol style="list-style-type: none"> 1. Новомосковський колегіум № 11 середній загальноосвітній навчальний заклад I-III ступенів Дніпропетровської області. 2. Спеціалізована школа №187 з поглибленим вивченням української та англійської мови (м. Київ). 3. Спеціалізована школа №120 з поглибленим вивченням природничо-математичних наук 4. Український коледж ім. В.О.Сухомлинського (м. Київ) 5. Прилуцька гімназія №5 імені В.А.Затолокіна (м. Прилуки) 6. Спеціалізована школа - дитячий садок №109 "Золотий ключик" (м. Київ) 7. Дошкільний навчальний заклад 	<p>I. Здійснено перший етап впровадження наукової продукції: 1 монографія, 2 посібника, 3 методичних рекомендацій: <i>-монографія</i> «Психологічні основи підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді» <i>- посібників</i> «Методологічні проблеми наукової психології»; «Психологічні основи підготовки педагогів до духовно-орієнтованої розвиваючої взаємодії з учнями» <i>- методичних рекомендацій</i> «Психологічні умови розвитку духовних якостей характеру особистості в навчально-виховному процесі»; «Діалогічні засади підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнів»; «Викладання психології для учнів старших класів:</p>

						<p>№8, центр В.О.Сухомлинського (м. Прилуки) 8. Житомирський державний університет імені Івана Франка (м. Житомир) 9. Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти Житомирської обласної ради. 10. Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського.</p>	<p>методичні рекомендації»</p> <p>II. Впроваджено результати психологічних досліджень з проблеми підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді: - комплексна психодіагностична методика вивчення готовності педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді (колективна розробка співробітників відділу); - результати емпіричного вивчення психологічних особливостей підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді; - психологічні методики та засоби розвитку та саморозвитку готовності педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді (тренінги, програми саморозвитку, семінари-практикуми, навчальні програми для підготовки аспірантів, програми курсів для дорослих).</p>
	Психолого-педагогічні технології відбору	Ігнатович О.М., к. психол. н.,		Постанова Президії	Угода по співробітництво	1. Донецький обласний інститут	<i>Визначено</i> діапазон мотивів вибору

	<p>учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю (2014-2016)</p>	<p>пров. н.с.</p>		<p>НАПН України № 7/6-129 від 02 квітня 2013 року</p>		<p>післядипломної педагогічної освіти. 2. Кам'янець-Подільський національний університет імені І.Огієнка. 3. Кременчуцький національний університет імені М. Остроградського. 4. Київська спеціалізована школа № 41 ім. З. Слюсаренка. 5. Київська загальноосвітня школа № 169.</p>	<p>педагогічної професії: 12% – професійні; 10% – предметні; 7% – престижні; 28% – утилітарно-прагматичні; 9% – соціальні; 8% – наслідування; 10% – інфантильні; 16% – відсутність мотивації. <i>Розроблено</i> психограму майбутнього педагога. Основними компонентами якої є: 1. Психофізіологічні особливості – стресостійкість, тобто здатність працювати в умовах хронічного психоемоційного напруження, постійна готовність до непередбачуваних ситуацій; протипокази – надмірна сповільненість, інертність. 2. Комунікативні особливості – високий рівень комунікабельності та емпатійності, чітке та виразне мовлення; протипокази – замкненість, некомунікабельність, підвищений егоцентризм, дефекти мовлення. 3. Когнітивні (інтелектуальні) особливості – високий рівень розвитку всіх пізнавальних процесів, ерудованість, грамотне мовлення, схильність до пізнання нового та творчості; протипокази: ригідність мислення. 4. Особливості</p>
--	---	-------------------	--	---	--	---	--

						<p>регулятивної (емоційно-вольової) сфери – уміння достатньою мірою контролювати власну поведінку та емоції, витримка, високий рівень відповідальності; протипокази – слабкий самоконтроль поведінки та емоцій, надмірна запальність і дратівливість.</p> <p>5. Загальні особистісні особливості – належна соціальна спрямованість особистості як система високоморальних і громадянських її цінностей, а також безкорисливе ставлення до людей, любов до дітей; протипокази – байдужість до людей загалом і відсутність безкорисливого інтересу до них.</p> <p><i>Виявлено задатки щодо розвитку педагогічних здібностей.</i> Задатками щодо розвитку педагогічних здібностей виступають: високий рівень активності та чутливості нервової системи; висока лабільність нервової системи; низькі показники інтровертованості; здатність до емоційної саморегуляції.</p> <p><i>Загальними протипоказами до педагогічної діяльності є:</i> дисгармонійна я-концепція, акцентуації характеру, виражена</p>
--	--	--	--	--	--	---

							неврівноваженість, піддатливість гнітючим настроєм, підвищена дративлість, дефекти аналізаторних систем, пізнавальних процесів, когнітивні розлади, дефекти мовлення, психози, неврози.
--	--	--	--	--	--	--	---

Таблиця IV.1.

Упровадження результатів наукових досліджень

Теми НДР	Термін виконання НДР	Упроваджені результати НДР	Етапи впровадження результатів НДР	Рівні впровадження результатів НДР	Об'єкти впровадження результатів НДР	Соціальний ефект упровадження результатів НДР
1	2	3	4	5	6	7
за 2016 рік						
Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу і Сполучених Штатах Америки	2014-2016	Наукова продукція: Монографія «Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу і Сполучених Штатах Америки» (13,0 др. арк.). Рукопис	Перший	Локальний	Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського; Кіровоградський державний педагогічний університет імені В. Винниченка; Хмельницький національний університет	На основі обґрунтування комплексу тенденцій професійного розвитку вчителів у країнах ЄС і США поглиблено розуміння сучасних підходів до професіоналізму педагогів у різних освітніх системах, а також уточнено особливості розвитку формальної і неформальної педагогічної освіти у цих країнах.
		Науково-виробнича продукція: Методичні рекомендації «Емоційно-естетична	Перший	Локальний	Кіровоградський державний педагогічний університет імені В. Винниченка; Хмельницький	Обґрунтування ролі емоцій у професійному розвитку вчителів, їхнього сприяння мотивації майбутніх

		та оптимістична основи професійного розвитку вчителів» (4,0 др. арк.). Рукопис			національний університет	фахівців до пізнання й саморозвитку впродовж життя, а також їхньої ролі у формуванні вмій проектувати професійну діяльність у контексті її оптимізації, індивідуалізації, природовідповідності.
		Методичні рекомендації «Особливості професійного розвитку вчителів у країнах ЄС» (4,5 др. арк.). Рукопис	Перший	Локальний	Кіровоградський державний педагогічний університет імені В. Винниченка; Хмельницький національний університет	Обґрунтування методичних рекомендацій щодо творчого використання прогресивних ідей європейського досвіду організації та забезпечення професійного розвитку вчителів загальноосвітніх шкіл, що сприятиме удосконаленню та збагаченню вітчизняного інтелектуально- освітнього потенціалу та є корисним у процесі модернізації сучасної системи неперервної педагогічної освіти.

		Методичні рекомендації «Вчитель як суб'єкт міжнародної освітньої діяльності: досвід англomовних країн» (3,0 др. арк.). Рукопис	Перший	Локальний	Кіровоградський державний педагогічний університет імені В. Винниченка; Хмельницький національний університет; Мукачівський державний університет	Обґрунтування методичних рекомендацій для професійної підготовки та перепідготовки педагогічних працівників як самостійних, ініціативних, відповідальних громадян, здатних ефективно взаємодіяти у виконанні соціальних, виробничих і економічних завдань розвитку суспільства.
Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів	2014-2016	Наукова продукція: Монографія «Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» (10,0 др. арк.). Рукопис	Перший	Локальний	Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; Бердянський державний педагогічний університет угода; Інститут мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова; Інститут соціальної та мистецької освіти Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини; Полтавський обласний	Зростання рівня розвитку професійного досвіду педагогів вищої школи, професійний розвиток викладачів вищих навчальних закладів на основі теоретично обґрунтованих сучасних етико-естетичних педагогічних форм, методів, технологій та історичного досвіду професійної діяльності викладачів вищих навчальних закладів.

					інститут післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського; Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С. Макаренка.	
		Колективна монографія «Розвиток професійного досвіду педагогів-музикантів у вищих навчальних закладах України (XVIII – XX ст.)» (10,0 др. арк.). Рукопис	Перший	Локальний	Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; Бердянський державний педагогічний університет угода; Інститут мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова; Інститут соціальної та мистецької освіти Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини; Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського; Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С. Макаренка.	Сприятиме підвищенню рівня педагогічної майстерності викладачів музичного мистецтва на основі творчого використання прогресивних ідей педагогів-музикантів (XVIII – XX ст.).

	<p>Науково-виробнича продукція: Посібник «Естетичні та етичні чинники розвитку когнітивного досвіду викладачів художньої культури вищих педагогічних навчальних закладів» (8,0 др. арк.). Рукопис</p>	<p>Перший</p>	<p>Локальний</p>	<p>Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; Бердянський державний педагогічний університет угода; Інститут мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова; Інститут соціальної та мистецької освіти Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини; Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського; Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С. Макаренка.</p>	<p>Зростання рівня когнітивного досвіду викладачів художньої культури вищих педагогічних навчальних закладів на етико-естетичних засадах.</p>
--	--	---------------	------------------	---	---

		<p>Методичні рекомендації «Розвиток естетичного досвіду викладачів образотворчого мистецтва вищих педагогічних навчальних закладів» (4,0 др. арк.). Рукопис</p>	Перший	Локальний	<p>Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; Бердянський державний педагогічний університет угода; Інститут мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова; Інститут соціальної та мистецької освіти Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини; Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського; Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С. Макаренка.</p>	<p>Сприяння розвитку естетичного досвіду викладачів образотворчого мистецтва вищих педагогічних навчальних закладів на основі сучасних мистецьких технологій.</p>
--	--	---	--------	-----------	--	---

		<p>Методичні рекомендації «Естетичні та етичні чинники розвитку комунікативного досвіду викладачів філологічних дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів» (3,0 др. арк.). Рукопис</p>	Перший	Локальний	<p>Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; Бердянський державний педагогічний університет угода; Інститут мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова; Інститут соціальної та мистецької освіти Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини; Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського; Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С. Макаренка.</p>	<p>Зростання рівня комунікативного досвіду, комунікативної культури викладачів філологічних дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів на засадах етично та естетично обґрунтованих педагогічних технологій, інноваційних форм організації процесу професійного удосконалення педагогів.</p>
		<p>Методичні рекомендації «Естетичні та етичні чинники розвитку практичного досвіду викладачів фізико-математичних дисциплін вищих</p>	Перший	Локальний	<p>Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; Бердянський державний педагогічний університет угода; Інститут мистецтв Національного</p>	<p>Сприяння подальшому розвитку практичного досвіду викладачів фізико-математичних дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів на засадах етично та естетично</p>

		педагогічних навчальних закладів» (4,0 др. арк.). Рукопис			педагогічного університету імені М.П. Драгоманова; Інститут соціальної та мистецької освіти Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини; Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського; Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С. Макаренка.	обґрунтованих педагогічних технологій, використання інтеративних та між предметних зв'язків.
		Бібліографічний покажчик «Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» (5,0 др. арк.). Рукопис	Перший	Локальний	Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; Бердянський державний педагогічний університет угода; Інститут мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова; Інститут соціальної та мистецької освіти Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини;	Бібліографічне забезпечення дослідження проблеми розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів на етико-естетичних засадах.

					Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського; Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С. Макаренка	
Культурологічний підхід у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності	2014-2016	<p>Наукова продукція: Монографія «Теоретичні засади культурологічного підходу у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності» (10,0 др. арк.). Рукопис.</p>	Перший	Локальний	Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка; Київський університет імені Бориса Грінченка. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова; Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет» Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка; Київський університет імені Бориса Грінченка; Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова; Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет»	Підвищення рівня професійної підготовки майбутніх педагогів до виховної діяльності
		<p>Науково-виробнича продукція: Посібник «Професійна підготовка майбутнього педагога до виховної діяльності» (8,0 др. арк.). Рукопис</p>	Перший	Локальний	Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка; Київський університет імені Бориса Грінченка; Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова; Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет»	Підвищення рівня професійної підготовки майбутніх педагогів до виховної діяльності

		Методичні рекомендації «Технології професійної підготовки педагога до виховної діяльності» (3,5 др.арк.). Рукопис	Перший	Локальний	Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка; Київський університет імені Бориса Грінченка; Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова; Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет»	Підвищення рівня професійної підготовки майбутніх педагогів до виховної діяльності
		Методичні рекомендації «Виховна діяльність майбутнього педагога на основі культурологічного підходу» (3,5 др. арк.). Рукопис	Перший	Локальний	Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка; Київський університет імені Бориса Грінченка; Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова; Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет»	Підвищення рівня професійної підготовки майбутніх педагогів до виховної діяльності
Формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності	2014-2016	Наукова продукція: Монографія «Формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності: теорія і	Перший	Локальний	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка; Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С.Макаренка; Уманський державний	Сприяє формуванню готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності.

		практика» (10,75 др. арк.). Рукопис			педагогічний університет імені Павла Тичини; Черкаський національний університету імені Богдана Хмельницького; Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова; Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка.	
		Науково-виробнича продукція: Посібник: «Інноваційні педагогічні технології» (10,5 др. арк.). Рукопис	Перший	Локальний	Черкаський національний університету імені Богдана Хмельницького	Сприятиме підвищенню готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності

		<p>Методичні рекомендації: Підготовка майбутнього вчителя до застосування інформаційно-комунікативних технологій у професійній діяльності (2,0 др. арк.). Рукопис</p>	Перший	Локальний	<p>Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка; Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С.Макаренка; Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини; Черкаський національний університету імені Богдана Хмельницького; Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова; Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка.</p>	Сприятиме підвищенню якості підготовки майбутнього вчителя
		<p>Методичні рекомендації: Підготовка майбутнього вчителя до застосування інтерактивних технологій у професійній діяльності (2,0 др. арк.).</p>	Перший	Локальний	<p>Черкаський національний університету імені Богдана Хмельницького</p>	Сприятиме підвищенню якості підготовки майбутнього вчителя.

		Рукопис				
		Наукова продукція: Програма «Інноваційні педагогічні технології» (1,0 др. арк.)	Перший	Локальний	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка	Сприятиме підвищенню якості підготовки майбутнього вчителя.
		Довідкова продукція: Словник термінів: Інноваційна діяльність вчителя: термінологічний словник. (4, 5 др. арк.). Рукопис	Перший	Локальний	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка; Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С.Макаренка; Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини; Черкаський національний університету імені Богдана Хмельницького; Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова, Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка	Сприятиме формуванню професійних умінь і навичок вчителя, та підвищенню ефективності професійної їх підготовки.

<p>Теорія і практика особистісного і професійного розвитку дорослого населення</p>	<p>2014-2016</p>	<p>Наукова продукція: Колективна монографія «Особистісний і професійний розвиток дорослих: теорія і практика» (15,5 др. арк.). Рукопис</p>	<p>Перший</p>	<p>Локальний</p>	<p>Київський професійно-педагогічний коледж імені А. Макаренка; Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України; Львівський державний університет безпеки життєдіяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій</p>	<p>Популяризації ідей освіти впродовж життя, неформальної освіти дітей, молоді й дорослих, підтримці діалогу поколінь, що має важливе значення у контексті розвитку громадянського суспільства в Україні, поглибленні розуміння сутності концепту «освіта дорослих» та ролі неформальної, формальної освіти різних категорій дорослих у розвитку сучасного соціуму</p>
		<p>Монографія «Підготовка педагогічного персоналу для роботи з дорослими: теоретичний і методичний аспекти» (9,0 др. арк.). Рукопис</p>	<p>Перший</p>	<p>Локальний</p>	<p>Київський професійно-педагогічний коледж імені А. Макаренка; Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України; Львівський державний університет безпеки життєдіяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій</p>	<p>Сприяння розвитку андрагогічної компетентності персоналу для роботи з дорослими; підґрунтя для розроблення нових й удосконалення чинних навчальних програм, їх методичного забезпечення для підготовки педагогів-андрагогів у форматі формальної і неформальної освіти,</p>

						розроблення національного освітнього стандарту з підготовки персоналу для освіти дорослих
		<p>Науково-виробнича продукція: Посібник «Особистісний розвиток дорослих у неперервній професійній освіті» (14,5 др. арк.). Рукопис</p>	Перший	Локальний	<p>Київський професійно-педагогічний коледж імені А. Макаренка; Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України; Львівський державний університет безпеки життєдіяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій</p>	<p>Сприяння формуванню в українському суспільстві розуміння цінності освіти впродовж життя, підготовці конкурентоздатного людського капіталу, особистісному й професійному саморозвитку людини, розвитку гнучкої освіти різних категорій дорослих , спрямованої на задоволення індивідуальних потреб громадян в особистісно - професійному зростанні шляхом забезпечення єдності, послідовності й наступності у реалізації змісту і завдань освіти дорослих</p>

<p>Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічно го профілю</p>	<p>2014-2016</p>	<p>Наукова продукція: Рукопис монографії: «Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю» (20,0 др. арк.) Рукопис</p>	<p>Перший</p>	<p>Локальний</p>	<p>Кам'янець-Подільський національний університет імені І.Огієнка; Кременчуцький національний університет імені М.Остроградського; Київська спеціалізована школа № 41 імені З. Слюсаренка; Київська загальноосвітня школа № 169</p>	<p>Удосконалення професійного відбору майбутніх педагогів, а також визначення, створення та впровадження системи засобів активізації професійного самовизначення, самореалізації та розвитку особистості як суб'єкта вибору і побудови професійної кар'єри в сфері педагогічної діяльності.</p>
		<p>Науково-виробнича продукція: Методичні рекомендації «Методичне забезпечення відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю» (5,0 др. арк.). Рукопис</p>	<p>Перший</p>	<p>Локальний</p>	<p>Кам'янець-Подільський національний університет імені І.Огієнка; Кременчуцький національний університет імені М.Остроградського; Київська спеціалізована школа № 41 імені З.Слюсаренка; Київська загальноосвітня школа № 169</p>	<p>Створення умов для ефективного особистісно-професійного становлення особистості майбутнього педагога як суб'єкта життєдіяльності та професійної діяльності, здатного до самозмінювання та творчої професійної самореалізації.</p>
<p>«Психологічні особливості підготовки</p>		<p>Наукова продукція: Монографія «Психологічні основи</p>	<p>Перший</p>	<p>Локальний</p>	<p>Київський університет імені Бориса Грінченка; Національний</p>	<p>Підвищення ефективності професійної діяльності</p>

<p>педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді»</p>		<p>підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді» (10,0 др. арк.). Рукопис.</p>			<p>педагогічний університет імені М.П. Драгоманова; Спеціалізована школа №187 з поглибленим вивченням української та англійської мови (м. Київ); Спеціалізована школа №120 з поглибленим вивченням природничо-математичних наук (м. Київ); Загальноосвітній навчальний заклад 1-3 ступенів Колегіум №11 (м. Новомосковськ); Український колеж ім. В.О.Сухомлинського (м. Київ); Прилуцька гімназія №5 імені В.А.Затолокіна; Школа - дитячий садок №109 «Золотий ключик» (м. Київ); дошкільний заклад №8, центр В.О.Сухомлинського (м. Прилуки)</p>	<p>педагогічного персоналу шляхом удосконалення психолого-педагогічних засобів розвитку духовної культури педагога через різні форми психологічної роботи.</p>
		<p>Науково- виробнича продукція: Посібник «Психологічні особливості</p>	<p>Перший</p>	<p>Локальний</p>	<p>Київський університет імені Бориса Грінченка; Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова;</p>	<p>Розвиток професійної рефлексії педагогів стосовно власного духовного потенціалу та духовного потенціалу</p>

		<p>підготовки педагогів до духовно-орієнтованої розвиваючої взаємодії з учнями « (11,0 др. арк.). Рукопис</p>			<p>Спеціалізована школа №187 з поглибленим вивченням української та англійської мови (м. Київ); Спеціалізована школа №120 з поглибленим вивченням природничо-математичних наук м. Київ); Загальноосвітній навчальний заклад 1-3 ступенів Колегіум №11 (м. Новомосковськ,); Український колеж ім. В.О.Сухомлинського (м. Київ); Прилуцька гімназія №5 імені В.А.Затолокіна; Школа - дитячий садок №109 «Золотий ключик» (м. Київ); дошкільний заклад №8, центр В.О.Сухомлинського (м. Прилуки)</p>	<p>учнівської молоді; формування чітких уявлень стосовно психолого- педагогічних засобів та форм розвитку педагогом духовного потенціалу особистості дитини; актуалізація духовного потенціалу педагога та розвиток професійної мотивації та здатності до саморегуляції у процесі духовно-орієнтованої розвиваючої взаємодії з учнями.</p>
		<p>Посібник «Методологічні проблеми наукової психології» (8,0 др. арк.). Рукопис</p>	Перший	Локальний	<p>Київський університет імені Бориса Грінченка; Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова; Спеціалізована школа №187 з поглибленим вивченням української та</p>	<p>Зростання рівня методологічної підготовки педагогів, шкільних психологів, студентів педвузів до роботи над розвитку духовного потенціалу учнівської молоді;</p>

					англійської мови (м Київ); Спеціалізована школа №120 з поглибленим вивченням природничо-математичних наук (м. Київ); Загальноосвітній навчальний заклад 1-3 ступенів Колегіум №11 (м. Новомосковськ,); Український колеж ім. В.О.Сухомлинського (м. Київ); Прилуцька гімназія №5 імені В.А.Затолокіна; Школа - дитячий садок №109 «Золотий ключик» (м. Київ); дошкільний заклад №8, центр В.О.Сухомлинського м. Прилуки.	вдосконалення методичної бази роботи вчителя і шкільного психолога
		Методичні рекомендації «Діалогічні засади підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнів» (5,0 др. арк.). Рукопис.	Перший	Локальний	Київський університет імені Бориса Грінченка; Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова; Спеціалізована школа №187 з поглибленим вивченням української та англійської мови; Спеціалізована школа №120 з поглибленим	Подолання проявів монологізму у взаємодії вчителя з учнями; розбудова процесу розвитку духовного потенціалу учнів на засадах рівності й діалогу

					<p>вивченням природничо-математичних наук (м. Київ); Загальноосвітній навчальний заклад 1-3 ступенів Колегіум №11 (м. Новомосковськ); Український колеж ім. В.О.Сухомлинського (м. Київ); Прилуцька гімназія №5 імені В.А.Затолокіна; Школа - дитячий садок №109 «Золотий ключик» (м. Київ); дошкільний заклад №8, центр В.О.Сухомлинського (м. Прилуки)</p>	
		<p>Методичні рекомендації «Психологічні умови розвитку духовних якостей характеру особистості в навчально-виховному процесі» (6,0 др. арк.). Рукопис.</p>	Перший	Локальний	<p>Київський університет імені Бориса Грінченка; Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова; Спеціалізована школа №187 з поглибленим вивченням української та англійської мови (м Київ); Спеціалізована школа №120 з поглибленим вивченням природничо-математичних наук (м. Київ);</p>	<p>Позитивна динаміка духовних рис, зростання загальної гармонійності характеру на основі активізації психологічних механізмів духовно-морального розвитку особистості; гармонізація педагогічної взаємодії у навчально-виховному процесі</p>

					<p>Загальноосвітній навчальний заклад 1-3 ступенів Колегіум №11 (м. Новомосковськ,); Український колеж ім. В.О.Сухомлинського (м. Київ); Прилуцька гімназія №5 імені В.А.Затолокіна; Школа - дитячий садок №109 «Золотий ключик» (м. Київ); дошкільний заклад №8, центр В.О.Сухомлинського м. Прилуки.</p>	
		<p>Методичні рекомендації «Викладання психології для учнів старших класів: методичні рекомендації» (6,0 др. арк.). Рукопис.</p>	Перший	Локальний	<p>Київський університет імені Бориса Грінченка; Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова; Спеціалізована школа №187 з поглибленим вивченням української та англійської мови (м Київ); Спеціалізована школа №120 з поглибленим вивченням природничо-математичних наук (м. Київ); Загальноосвітній навчальний заклад 1-3</p>	<p>Підвищення ефективності викладання психології для старшокласників; вдосконалення методичного забезпечення відповідних навчальних дисциплін; зростання психологічної обізнаності та культури молоді, розвиток їх духовного потенціалу</p>

					ступенів Колегіум №11 (м. Новомосковськ,); Український колеж ім. В.О.Сухомлинського (м. Київ); Прилуцька гімназія №5 імені В.А.Затолокіна; Школа - дитячий садок №109 «Золотий ключик» (м. Київ); дошкільний заклад №8, центр В.О.Сухомлинського м. Прилуки.	
за 2015 рік						
Розвиток і саморозвиток педагогічної майстерності майбутніх учителів у педагогічних ВНЗ і молодих спеціалістів у загальноосвітніх школах	2013-2015	Наукова продукція: Монографія «Розвиток і саморозвиток педагогічної майстерності учителів» (15,0 др. арк.). Рукопис	Другий	Локальний	Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького; Сумський інститут післядипломної педагогічної освіти; Житомирський обласний педагогічний ліцей Житомирської обласної ради; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського; Сумський державний педагогічний університет	Підвищення ефективності навчально-виховного процесу, розвиток професіоналізму педагога, реалізація системного впровадження ділових та рольових ігор, розв'язання професійно-педагогічних ситуацій у навчально-виховному процесі, розвиток професіоналізму педагога, реалізується розвиток і саморозвиток

					імені А.С.Макаренка; Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова; Гімназія №153 імені О.С. Пушкіна (м. Київ).	педагогічної майстерності викладача, удосконалення змісту психолого-педагогічних дисциплін у закладах післядипломної освіти, розвиток професіоналізму вчителя, підвищення іміджу, підвищення ефективності навчально-виховного процесу, удосконалення змісту дисциплін економічного профілю. Сайт ШООД НАПН України
		Науково-виробнича продукція: Посібник «Саморозвиток педагогічної майстерності викладача в умовах інформаційно-технологічного суспільства» (6,0 др. арк.). Рукопис	Другий	Локальний	Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти; Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького	Удосконалення рівня саморозвитку педагогічної майстерності викладачів в умовах модернізації освітньої галузі Сайт ШООД НАПН України
		«Тренінги розвитку і саморозвитку	Другий	Локальний	Вінницький державний педагогічний університет	Підвищення загального рівня внутрішньої та

		педагогічної майстерності викладача ВНЗ»(6,0 др. арк.). Рукопис			імені Михайла Коцюбинського; Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького;	зовнішньої педагогічної техніки викладачів ВНЗ, удосконалення педагогічної майстерності викладачів ВНЗ Сайт ПООД НАПН України
		Посібник «Інтегративні основи розвитку педагогічної майстерності вчителів гуманітарних дисциплін» (7,0 др. арк.). Рукопис	Другий	Локальний	Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка; Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти; Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького	Можливість вдосконалення рівня педагогічної майстерності вчителів на основі інтеграції психолого-педагогічних дисциплін у навчально-виховному процесі ВНЗ. Сайт ПООД НАПН України
		Посібник «Педагогічна майстерність вчителя в процесі викладання медіаграмотності» (6,0 др. арк.). Рукопис	Другий	Локальний	Класичний приватний університет (м. Запоріжжя)	Вдосконалення аудіовізуального сприймання інформації засвоєння навичок, оволодіння технологіями роботи з медіаресурсами як необхідним складником саморозвитку педагогічної майстерності працівників освітньої галузі.

		Посібник «Саморозвиток педагогічної майстерності молодого вчителя: історико-педагогічний аспект». (5,0 др. арк.). Рукопис	Другий	Локальний	Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського	Вміння вчителів-практиків, майбутніх учителів вибудовувати педагогічну дію на гуманістичних засадах, з використанням прогресивного досвіду розвитку педагогічної майстерності Сайт ШООД НАПН України
		Посібник «Особливості організації саморозвитку педагогічної майстерності майбутнього вчителя» (6,0 др. арк.). Рукопис	Другий	Локальний	Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка	Удосконалення науково-методологічних засад реалізації особистісно-орієнтованих підходів розвитку педагогічної майстерності вчителів, викладачів ВНЗ, закладів післядипломної педагогічної освіти
		Посібник «Навчально-виховні технології в сучасних українських школах Росії» (6.0 др. арк.). Рукопис	Другий	Локальний	Чернігівський обласний інституту післядипломної освіти педагогічних працівників	Удосконалення підготовки вчителів до розв'язання завдань, побудованих на використанні педагогічних технологій, з позицій сучасної педагогічної науки та

						накопиченого історичного досвіду практичної роботи. Сайт ІПООД НАПН України
		Посібник «Професійно-економічна підготовка педагогічних кадрів» (4,0 др. арк.). Рукопис	Другий	Локальний	Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова	Розвиток здатності майбутніх учителів використовувати прогресивні надбання економічної науки в педагогічній взаємодії.
		Методичні рекомендації «Розвиток професійної майстерності вчителя у міжкурсовий період» (2,0 др. арк.). Рукопис	Другий	Локальний	Гімназія № 153 імені О.С.Пушкіна (м. Київ); Житомирський обласний педагогічний ліцей Житомирської обласної ради; Слов'янський педагогічний ліцей Слов'янської міської ради Донецької області	Сприяння практичній реалізації особистісно-орієнтованого навчання учнів у процесі професійно-педагогічної взаємодії з учителем. Сайт ІПООД НАПН України

Таблиця ІV.2.

Об'єкти впровадження результатів наукових досліджень (одиниць)

Теми НДР	Термін виконання	Об'єкти впровадження			Усього об'єктів
		Т а м	Навчальні заклади	а н о д п р и є	

	НДР		Дошкільні	Загальноосвітні	Позашкільні	Професійно-технічні	Вищі	Інші			упроваджен ня
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
за 2016 рік											
Теорія і практика особистісного і професійного розвитку дорослого населення РК № 0114U003163	2014-2016	-	-	-	-	-	3	-	-	-	3
Формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності РК № 0114U003168	2014-2016	-	-	-	-	-	4	-	-	-	4
Культурологічний підхід у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності РК № 0114U003162	2014-2016	-	-	-	-	-	4	-	-	-	4
Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів РК № 0114U003167	2014-2016	-	-	-	-	-	5	1	-	-	6
Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу і Сполучених Штатах Америки РК № 0114U003166	2014-2016	-	-	-	-	-	4	-	-	-	4
Психолого- педагогічні технології відбору учнівської молоді до	2014-2016	-	-	2	-	-	2	-	-	-	4

вищих навчальних закладів педагогічно го профілю РК № 0114U003164											
Психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді РК № 0114U003165	2014-2016	-	-	4	1	-	1	1	-	-	7
Усього		-	-	6	1	-	23	2	-	-	32
за 2015 рік											
Розвиток і саморозвиток педагогічної майстерності майбутніх учителів у педагогічних ВНЗ і молодих спеціалістів у загальноосвітніх школах РК № 0113U002104	2013-2015	-	-	6	-	-	6	1	1	-	14
Усього		-	-	6	-	-	6	1	1	-	14

о Союзу і Сполучених Штатах Америци РК № 0114U003166																							
Психолого- педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічно го профілю РК № 0114U003164	2014- 2016	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	
Психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді РК № 0114U003165	2014- 2016	1	1	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6	
Усього		9	9	20	20	1	1	2	2												32	32	
за 2015 рік																							

**Наукові періодичні видання,
засновником або співзасновником якого є
Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України**

Педагогіка і психологія професійної освіти

(назва видання)

журнал

(вид (тип) видання)

Засновник (співзасновники)	Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Національний університет «Львівська політехніка», Відокремлений структурний підрозділ Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова «Львівський навчально-науковий центр професійної освіти»
Рік заснування	1997
Проблематика	теорія, методика і практика професійної освіти, а саме: дидактика і методика навчання, психологія, соціальна робота, виховання, управління, історія професійної освіти, порівняльна педагогіка
Періодичність	6 разів на рік
Мова видання	Українська
Свідоцтво про державну реєстрацію	КВ №16646-5318 ПР від 24.03.2010
Фахова реєстрація МОНмолодьспорт України	Педагогічні науки – Постанова президії ВАК України від 06.10.2010 р. № 1-05/6 Психологічні науки – Постанова президії ВАК України від 10.11.2010 р. № 1-05/7
Галузь науки	Педагогіка, психологія
Міжнародний стандартний серійний номер (ISSN)	ISSN 2218-5186 від 20.07.2010
Головний редактор	Доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України Н. Г. Ничкало
Заступник (заступники) головного редактора	Перший заступник головного редактора – Ю. Я. Бобало; заступники головного редактора: Я. Г. Камінецький, Г. П. Васянович.
Відповідальний секретар	С. М. Вдович
Редакційна колегія (рада)	О. В. Аніщенко, Н. І. Жигайло, Я. Зімни, Я. Г. Камінецький, І. М. Козловська, В. М. Корягін, О. Є. Кузьмін, І. Є. Курляк, А. В. Литвин, П. Г. Лузан, В. О. Моляко, Н. В. Мукан, О. І. Огієнко, О. М. Отич, Е. О. Помиткін, Л. П. Пуховська, В. О. Радкевич, В. В. Рибалка, Н. А. Сейко, П. І. Сікорський, Т. П. Усатенко, Л. О. Хомич, Т. С. Яценко.
Адреса редакції	79008, м. Львів-8, вул. М. Кривоноса, 10.
Контактний телефон	(032) 275-29-91
Електронна пошта	pppo2003@ukr.net
Веб-сторінка	-
Додаткові відомості	
Стан представлення видання у мережі Інтернет, зокрема наявність:	
– змісту,	Представлений
– анотацій,	Представлені
– повних текстів статей	Представлені
Представлення видання у міжнародних наукометричних базах даних	-

Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи

(назва видання)

збірник наукових праць

(вид (тип) видання)

Засновник (співзасновники)	Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих Національної академії педагогічних наук України
Рік заснування	2009
Проблематика	Наукові дослідження з проблем освіти дорослих, зокрема змісту, напрямів, історії її розвитку, порівняльного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду
Періодичність	1 раз на рік
Мова видання	українська, російська, англійська, польська
Свідоцтво про державну реєстрацію	КВ № 20056-9856 ПР
Фахова реєстрація МОНмолодьспорт України	(Наказ МОН України від 13.07.2015, № 747 «Про затвердження рішень Атестаційної колегії Міністерства щодо діяльності спеціалізованих вчених рад від 30 червня 2015 р.»)
Галузь науки	Педагогіка
Міжнародний стандартний номер ISSN	2308-6386
Головний редактор	Лук'янова Л.Б. (д. пед. н., проф., завідувач відділу андрагогіки ІПООД НАПН України)
Заступник (заступники) головного редактора	Аніщенко О. В. (завідувач відділу андрагогіки ІПООД НАПН України)
Відповідальний секретар	Зінченко С. В. (к. пед. н., с. наук. сп.)
Редакційна колегія (рада)	Кремень В.Г., Луговий В.І., Ничкало Н.Г., Філіпчук Г.Г., Дубасенюк О.А., Беднарчик Х., Десятов Т.М., Лактіонова Г.М., Усатенко Т.П., Хомич Л.О., Шкляр А.Х., Шльосек Ф., Щербак О.І., Прийма С.М., Баніт О.В., Василенко О.В..
Адреса редакції	04060, м. Київ, вул. М. Берлінського, 9
Контактний телефон	(044) 440-62-86, (044) 440-63-88 (відділ андрагогіки)
Електронна пошта	andragogika@ukr.net
Веб-сторінка	http://olgabanit.wix.com/osvitadoroslyh#!-/cd1t
Додаткові відомості	-
Стан представлення видання у мережі Інтернет, зокрема наявність:	
– змісту,	+
– анотацій,	+
– повних текстів статей	+
Представлення видання у міжнародних наукометричних базах даних	https://scholar.google.com.ua/citations?user=f0VUgP4AAAAJ&hl=en

Естетика і етика педагогічної дії

(назва видання)

збірник наукових праць

(вид (тип) видання)

Засновник (співзасновники)	Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
Рік заснування	2011 рік
Проблематика	Педагогічна естетика ата етика, духовний розвиток особистості педагога
Періодичність	2 рази на рік
Мова видання	Українська, російська, польська
Свідоцтво про державну реєстрацію	№17866-6716 Р Серія КВ від 10.06.2011 р.
Фахова реєстрація МОНмолодьспорт України	Витяг з наказу № 793 від 04.07.2014 р.
Галузь науки	Педагогіка, психологія
Міжнародний стандартний серійний номер (ISSN)	2226-4051
Головний редактор	Степаненко М.І. (доктор філолог. наук, професор, ректор Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка)
Заступник (заступники) головного редактора	Кравченко Л.М. доктор пед. наук, проф., проректор з наукової роботи Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; Вовк М.П. доктор пед. наук, пров.н.с. відділу змісту та організації педагогічної освіти ІПОД НАПН України
Відповідальний секретар	Лобач О.О. (кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри музики Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка)
Редакційна колегія (рада)	Ничкало Н.Г., Бех І.Д., Хомич Л.О. та ін.
Адреса редакції	м.Київ, віл М. Берлінського, 9
Контактний телефон	(044)440-63-88 (відділ педагогічної естетики та етики)
Електронна пошта	Vpee2011@ukr.net
Веб-сторінка	http://eepd.key.ua
Додаткові відомості	-
Стан представлення видання у мережі Інтернет, зокрема наявність:	http://eepd.key.ua
– змісту,	+
– анотацій,	+
– повних текстів статей	+
Представлення видання у міжнародних наукометричних базах даних	-

Порівняльна професійна педагогіка

(назва видання)

Науковий журнал

(вид (тип) видання)

Засновник (співзасновники)	Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Хмельницький національний університет
Рік заснування	2011
Проблематика	теоретико-методологічні засади порівняльної педагогіки; сучасні стратегії та тенденції розвитку освіти; зарубіжний досвід вирішення соціально-педагогічних проблем розвитку освітніх систем.
Періодичність	Чотири рази на рік
Мова видання	Українська, російська, англійська, польська
Свідоцтво про державну реєстрацію	КВ № 17801-6651Р від 29.03.2011
Фахова реєстрація МОН України	Наказ МОНМС № 54 від 25.01.2013
Галузь науки	Педагогіка
Міжнародний стандартний серійний номер (ISSN)	ISSN 2308-4081
Головний редактор	Бідюк Н.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практики іноземної мови та методики викладання ХНУ
Заступник (заступники) головного редактора	Авшенюк Н.М. – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу порівняльної професійної педагогіки ШООД НАПН України
Відповідальний секретар	Садовець О.В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практики іноземної мови та методики викладання ХНУ
Редакційна колегія (рада)	<p><i>Голова наукової ради:</i> Кремень В.Г. – доктор філософських наук, професор, дійсний член НАН і НАПН України, Президент Національної академії педагогічних наук України.</p> <p><i>Члени наукової ради:</i> Матвієнко О.В. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Київського національного лінгвістичного університету; Ничкало Н.Г. – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, академік-секретар Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України; Скиба М.Є. – доктор технічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор Хмельницького національного університету; Хомич Л.О. – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України;</p> <p><i>Іноземні члени редакційної колегії:</i> Гуревич І.Р. – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту обробки знань Дармштадського технічного університету (Німеччина); Іванова С.В. – доктор філософських наук, професор, директор ФДНУ «Інститут теорії та історії педагогіки РАО» (Російська Федерація);</p>

	<p>Кішш Я. – доктор психологічних наук, професор Дебреценського університету (Угорщина);</p> <p>Норман Дж. – доктор соціологічних наук, професор Університету імені Бригама Янга (США);</p> <p>Шльосек Ф. – доктор хабілітований, професор, директор Інституту педагогіки Академії спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської (Республіка Польща), іноземний член НАПН України, голова наукового товариства «Польща-Україна».</p>
Адреса редакції	29016, м. Хмельницький, вул. Інститутська, 11
Контактний телефон	+38 096 7233360 (Комочкова Ольга Олександрівна – технічний секретар, викладач Хмельницького національного університету)
Електронна пошта	comproped@gmail.com
Веб-сторінка	http://khnu.km.ua/angl/j/
Веб-сторінка (англомовна версія)	http://www.degruyter.com/view/j/rpp
Додаткові відомості	-
Стан представлення видання у мережі Інтернет, зокрема наявність:	
– змісту,	так
– анотацій,	так
– повних текстів статей	так
Представлення видання у міжнародних наукометричних базах даних	<p>Включено до 23 міжнародних наукометричних баз, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Baidu Scholar; – Cabell's Directory; – CEJSH (The Central European Journal of Social Sciences and Humanities); – Celdes; – CNKI Scholar (China National Knowledge Infrastructure); – CNPIEC; – DOAJ (Directory of Open Access Journals); – EBSCO (relevant databases); – EBSCO Discovery Service; – ERIC (Education Resources Information Center); – Genamics JournalSeek; – Google Scholar; – J-Gate; – JournalTOCs; – KESLI-NDSL (Korean National Discovery for Science Leaders); – Naviga (Softweco); – Primo Central (ExLibris); – ReadCube; – ResearchGate; – Sherpa/RoMEO; – Summon (Serials Solutions/ProQuest); – TDOne (TDNet); WorldCat (OCLC).

**Перелік опублікованих у 2016 році
друкованих наукових періодичних видань Інституту педагогічної освіти і освіти
дорослих НАПН України**

Назва та вид (тип) видання	Рік	Номер видання	Тираж, примірників	Обсяг		Короткий зміст номера видання
				сторінок	друкованих аркушів	
1	2	3	4	5	6	7
«Педагогіка і психологія професійної освіти», журнал	2015	№4-5	200	180	12,0	Дидактика, методика і технології навчання, психологія, соціальна педагогіка і соціальна робота, проблеми виховання, історія професійної освіти.
«Педагогіка і психологія професійної освіти», журнал	2016	№1	200	184	12,0	Дидактика, методика і технології навчання, психологія, соціальна педагогіка і соціальна робота, історія професійної освіти.
«Педагогіка і психологія професійної освіти», журнал	2016	№2	200	206	12,0	Дидактика, методика і технології навчання, психологія, соціальна педагогіка і соціальна робота, історія професійної освіти, зарубіжний досвід.
«Педагогіка і психологія професійної освіти», журнал	2016	№3	200	264	13,0	Дидактика, методика і технології навчання, психологія, соціальна педагогіка і соціальна робота, проблеми виховання, історія професійної освіти, наукове життя
«Педагогіка і психологія професійної освіти», журнал	2016	№4	200	224	12,0	Дидактика, методика і технології навчання, психологія, соціальна педагогіка і соціальна робота.
“Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи”, збірник наукових праць	2016	1(12)	300	200	10,0	Результати наукових досліджень з проблем освіти дорослих, зокрема змісту, напрямів, історії її розвитку, порівняльного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду
“Естетика і етика педагогічної дії”, збірник наукових праць	2016	13	300	218	10,0	Проблематика статей збірника охоплює: теоретико-методологічні засади мистецької педагогіки і педагогіки мистецтва, сучасні стратегії та тенденції розвитку освіти на етико-естетичних засадах, педагогічний досвід вчителів, педагогів, викладачів освітніх закладів різних рівнів акредитації.
“Естетика і етика педагогічної дії”, збірник наукових праць	2016	14	300	221	10,0	
«Порівняльна професійна педагогіка», науковий журнал	2016	Вип. 1, Том 6	100	124	9,5	1. Модель уніфікації і модель диверсифікації безперервного професійного розвитку вчителів у Великій Британії, Канаді та США. 2. Професійний розвиток майбутніх учителів художніх дисциплін: зарубіжний досвід. 3. Особливості формування змісту професійної підготовки майбутніх учителів в системі багаторівневого педагогічної освіти в Канаді

						4. Державна політика в галузі освіти дорослих в Німеччині. 5. Сучасні підходи до вивчення іноземної мови: світовий досвід.
«Порівняльна професійна педагогіка», науковий журнал	2016	Вип. 2, том 6	100	130	10,0	1. Особливості систем неперервної педагогічної освіти в Великобританії, Канаді та США. 2. Аналіз змісту і функціональних компонентів безперервного професійного розвитку вчителів у Великій Британії, Канаді та США. 3. Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери в Польщі. 4. Магістерська програма з професійної мовної підготовки в Нью-Йоркському університеті імені Штайнхардта (США). 5. Вплив соціокультурного контексту на вивчення мови в зарубіжних країнах.
«Порівняльна професійна педагогіка», науковий журнал	2016	Вип. 3, том 6	100	124	9,5	1. Глобальний характер міжнародної трудової міграції: проблеми і завдання вищої освіти у світовому контексті. 2. Професійна економічна освіта в університетах Польщі. 3. Зміст і особливості іншомовної підготовки магістрів гуманітарних дисциплін в університетах Словаччини 4. Професійна підготовка викладачів іноземних мов в контексті британського досвіду 5. Використання веб-технологій та інструментів в підготовці майбутніх хореографів: досвід Великобританії
«Порівняльна професійна педагогіка», науковий журнал	2016	Вип. 4, том 6	100	122	9,3	1. Професійний розвиток педагогів у глобальному освітньому просторі. 2. Світові тенденції розвитку вищої освіти. 3. Зарубіжний досвід вирішення соціально-педагогічних проблем в різних освітніх системах. 4. Порівняльний аналіз нормативно-правового забезпечення освіти дорослих у США та Канаді. Екологічна освіта у США.

Таблиця VI.1.

Організація та проведення науково-практичних масових заходів (одиниць)

Організація та проведення масових заходів	Види масових заходів															Усього	У тому числі міжнародні	
	з'їзди, конгреси		симпозіуми, форуми		конференції		наукові семінари		педагогічні читання		круглі столи		виставки		інші види заходів			
	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього			у тому числі міжнародні
Відділ андрагогіки																		
Масові заходи, включені до Плану НАПН України	-	-	1	1	2	2	1	-	1	-	2	-	-	-	2	-	9	3
Масові заходи, включені до Плану Інституту (Центру) НАПН України	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	1
Відділ змісту і технологій навчання дорослих																		
Масові заходи, включені до Плану НАПН України	-	-	-	-	1	1	4	1	2	1	1	-	-	-	2	-	10	3
Масові заходи, включені до Плану Інституту (Центру) НАПН України	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	7	-
Відділ психології праці																		
Масові заходи, включені до Плану НАПН України	-	-	-	-	2	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	4	1
Масові заходи, включені до Плану Інституту (Центру) НАПН України	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-

Відділ зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих

Масові заходи, включені до Плану НАПН України	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	1	-	-	-	1	-	4	1
Масові заходи, включені до Плану Інституту (Центру) НАПН України	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Усього	-	-	1	1	10	6	7	2	5	2	5	-	-	-	11	-	39	11

Таблиця VI.2.

Участь у науково-практичних масових заходах (одиниць)*

Назви структурних підрозділів	Види масових заходів																Усього	У тому числі міжнародні
	з'їзди, конгреси		симпозіуми, форуми		конференції		наукові семінари		педагогічні читання		круглі столи		виставки		інші види заходів			
	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Відділ андрагогіки	-	-	-	-	16	8	1	-	-	-	2	-	1	1	2	-	22	9
Відділ змісту і технологій навчання дорослих	-	-	-	-	9	4	2	-	1	1	-	-	1	1	-	-	13	6
Відділ психології праці	-	-	-	-	10	5	5	2	-	-	5	-	1	1	3	-	24	8
Відділ зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих	-	-	3	1	10	9	2	1	-	-	1	-	1	1	6	4	23	16
Усього	-	-	3	1	45	26	10	3	1	1	8	-	4	4	11	4	82	39

Таблиця VII.1.1.

Підготовка наукових кадрів у докторантурі установи (осіб)

Шифр і назва наукових спеціальностей	Наукові консультанти	Чисельність докторантів (на початок року)			Випуск								Відраховано		Прийом			Чисельність докторантів (на кінець року)			Чисельність здобувачів
		за державним замовленням	на умовах контракту	усього	за державним замовленням				на умовах контракту				усього	за державним замовленням	за державним замовленням	на умовах контракту	усього	за державним замовленням	на умовах контракту	усього	
					усього	із захистом дисертації	з поданням до захисту	ефективність роботи (%)	усього	із захистом дисертації	з поданням до захисту	ефективність роботи (%)									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
13.00.01 – „Загальна педагогіка та історія педагогіки”	2	2	x	2	1	1		100	-	-	-		-	-	-	-	-	1	-	1	-
13.00.04 – „Теорія і методика професійної освіти”	3	5	x	5	3	-	1	20	-	-	-		-	-	-	-	-	2	-	2	-
19.00.07 – „Педагогічна та вікова психологія”	1	1	x	1	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	1	-	1	--
Усього	6	8	x	8	4	1	1	50	-	-	-		-	-	-	-	-	4	-	4	-

Захищені: 1 особа Авшенюк Н.М. захист 23.03.2016, тому введено у випуск 2016 р.

Таблиця VII.1.2.

**Підготовка наукових кадрів в аспірантурі установи
(випуск аспірантів, осіб)**

Шифр і назва наукових спеціальностей	Загальна чисельність аспірантів (на початок року)							Випуск аспірантів															Відраховано			
	за державним замовленням			на умовах контракту				за державним замовленням					на умовах контракту					ефективність роботи (%)								
	усього	з відривом від виробництва	без відриву від виробництва	усього	з відривом від виробництва	без відриву від виробництва	Разом	з відривом від виробництва			без відриву від виробництва			Разом	ефективність роботи (%)	з відривом від виробництва			без відриву від виробництва			Разом	ефективність роботи (%)	усього	У т.ч. за державним замовленням	
								усього	із захистом дисертації	з поданням до захисту	усього	із захистом дисертації	з поданням до захисту			усього	із захистом дисертації	з поданням до захисту	усього	із захистом дисертації	з поданням до захисту					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
011 «Науки про освіту»	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
053 «Психологія»	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
13.00.01 – „Загальна педагогіка та історія педагогіки”	8	5	3	3	1	2	3	3	-	1	1	-	-	4	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13.00.04 – „Теорія і методика професійної освіти”	5	1	4	12	-	12	-	-	-	-	1+1пк	1	-	1	50	-	-	-	5+1в+1пб	1	-	5+1в+1пб	14,3	1в	-	
19.00.07 – „Педагогічна та вікова психологія”	1	-	1	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-	
Усього	14	6	8	19	1	18	3	3	-	1	2+1пк	1	-	5	40	-	-	-	7+1в+1пб	1	-	7+1в+1пб	14,3	1в	-	
<p>пб – переведено з бюджетної форми навчання на контракт; пк – переведено з контрактної форми навчання на бюджет; в – відраховано у зв'язку з переведенням до Інституту педагогіки. Захищені: 2 особи: Дяченко Л.М. захист 31.05.2016; Кузьменко Г.В. захист 31.03.2016, тому введено у випуск 2016 р.</p>																										

Таблиця VII.1.3.

**Підготовка наукових кадрів в аспірантурі установи
(прийом аспірантів, осіб)**

Шифр і назва наукових спеціальностей	Наукові керівники		Прийом							Загальна чисельність аспірантів (на кінець року)						Загальна чисельність здобувачів	
	докт.н., проф./ с.н.с., доц.	канд.н., ст.н.с./ доц.	за державним замовленням			на умовах контракту			Разом	за державним замовленням			на умовах контракту				Разом
			усього	з відривом від виробництва	без відриву від виробництва	усього	з відривом від виробництва	без відриву від виробництва		усього	з відривом від виробництва	без відриву від виробництва	усього	з відривом від виробництва	без відриву від виробництва		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
011 «Науки про освіту»	3	-	3	3	-	1	-	1	4	3	3	-	1	-	1	4	-
053 «Психологія»	1	1	2	2	-	-	-	-	2	2	2	-	-	-	-	2	-
13.00.01 – „Загальна педагогіка та історія педагогіки”	3	-	х	х	х	х	х	х	х	4	2	2	3	1	2	7	-
13.00.04 – „Теорія і методика професійної освіти”	12	1	х	х	х	х	х	х	х	4	1	3	6	-	6	10	-
19.00.07 – „Педагогічна та вікова психологія”	1	2	х	х	х	х	х	х	х	1	-	1	2	-	2	3	-
Усього	20	4	5+1пб	5	1пб	1+1пк	-	1+1пк	6+1пб+1пк	14	8	6	12	1	11	26	-
<p>пб – переведено з бюджетної форми навчання на контракт; пк – переведено з контрактної форми навчання на бюджет; в – відраховано у зв'язку з переведенням до Інституту педагогіки.</p>																	

Таблиця VII.1.4.

**Працевлаштування аспірантів та докторантів установи,
які навчалися за державним замовленням (осіб)**

Шифр і назва наукових спеціальностей	Аспіранти/Докторанти			Працевлаштування					Не працюють	
	усього	з відривом від виробництва	без відриву від виробництва	у підвідомчих установах НАПН України	у навчальних зкладах		інших установах, організаціях			усього
					державні	іншої форми власності	державні	іншої форми власності		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Аспіранти										
13.00.01 – „Загальна педагогіка та історія педагогіки”	4	3	1	1	3	-	-	-	4	-
13.00.04 – „Теорія і методика професійної освіти”	1	-	1	1	-	-	-	-	1	-
19.00.07 – „Педагогічна та вікова психологія”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	--
Усього	5	3	2	2	3	-	-	-	5	-
Докторанти										
13.00.01 – „Загальна педагогіка та історія педагогіки”	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-
13.00.04 – „Теорія і методика професійної освіти”	3	3	-	1	2	-	-	-	-	-
19.00.07 – „Педагогічна та вікова психологія”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього	4	4	-	2	2	-	-	-	4	-

Робота спеціалізованої вченої ради
Д 26.451.01 Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України

Шифр і назва наукових спеціальностей	Кількість проведених засідань	Захищено дисертацій		
		усього	у тому числі	
			докторських	кандидатських
1	2	3	4	5
13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки	3	5	4	1
13.00.04 – теорія і методика професійної освіти	9	18	9	9
Усього	12	23	13	10

* Кількість проведених засідань і розглянутих дисертацій вказується у відповідності з підпунктом 4.1. пункту 4 «Положення про спеціалізовану вчену раду», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14 вересня 2011 р. № 1059.

Таблиця VII.2.2.

Робота спеціалізованої вченої ради Д 26.451.01 установи за науковими спеціальностями
(шифр спеціалізованої вченої ради)

Шифр і назва наукових спеціальностей	Захист дисертацій		Кількість переатестацій			Кількість дисертацій українською мовою	Кількість авторефератів українською мовою	Кількість дисертацій, що знаходяться на розгляді в раді
	з позитивним рішенням	з негативним рішенням	усього	з позитивним рішенням	з негативним рішенням			
Докторські								
13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки	4	-	-	-	-	4	4	1
13.00.04 – теорія і методика професійної освіти	9	-	-	-	-	8	9	2
Усього	13	-	-	-	-	12	13	3
Кандидатські								
13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки	1	-	-	-	-	1	1	1
13.00.04 – теорія і методика професійної освіти	9	-	-	-	-	9	9	4
Усього	10	-	-	-	-	10	10	5

Таблиця VII.2.3

**Атестація наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації
спеціалізованою вченою радою Д 26.451.01(одиниць)**

(шифр спеціалізованої вченої ради)

Шифр і назва наукових спеціальностей	Дисертації, захищені:							Усього
	докторантами / аспірантами (з випуску звітного року)		співробітниками Інституту	працівниками інших установ НАПН України	працівниками вищих навчальних закладів	працівниками професійно- технічних навчальних закладів	працівниками інших установ	
	за державним замовленням	на умовах контракту						
Докторські								
13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки	1	-	-	1	1	-	1	4
13.00.04 – теорія і методика професійної освіти	-	-	-	-	6	3	-	9
Усього	1	-	-	1	7	3	1	13
Кандидатські								
13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки	-		-	-	-	1	-	1
13.00.04 – теорія і методика професійної освіти	1	1	-	-	6	-	1	9
Усього	1	1	-	-	6	1	1	10

Кількісний і якісний склад наукових працівників установи
(станом на 1 січня року наступного за звітним)

Посади	Усього наукових працівників*	із них						сумісники	за віковими категоріями				
		докторів наук		кандидатів наук		без наукового ступеня			до 35 років	35-50 років	50-60 років	60-70 років	понад 70 років
		усього	у т.ч. за основним місцем роботи	усього	у т.ч. за основним місцем роботи	усього	у т.ч. за основним місцем роботи						
Директор	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
Заступники директора	2	2	2	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Учений секретар	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Завідувачі структурних підрозділів (лабораторій, відділів)	4	4	4	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
Головні наукові співробітники	2	2	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	1
Провідні наукові співробітники	9	4	4	5	5	-	-	-	-	3	4	1	1
Старші наукові співробітники	17	4	1	13	13	-	-	3	3	8	4	1	1
Наукові співробітники	1	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-
Молодші наукові співробітники	8	-	-	2	2	6	6	-	4	3	1	-	-
Докторанти	4	-	-	4	4	-	-	-	-	3	1	-	-
Усього	49	17	12	25	25	7	7	5	7	23	12	4	3

* Якщо одна й та ж особа займає 1,5 шт.од., у графі «Усього» цей показник зазначається лише один раз.

Дані про професійні кваліфікації наукових працівників установи
(станом на 1 січня року наступного за звітним)

Посади	Усього наукових працівників	За вченими званнями					Почесні звання	
		академік*	член-кореспондент*	професор	доцент	старший науковий співробітник	заслужений діяч, працівник тощо	лауреат Державної премії
Директор	1	-	(1) Член-кореспондент НАПН Україн	1	-	-	1	-
Заступники директора	2	-	-	1	-	1	-	-
Учений секретар	1	-	-	-	-	-	-	-
Завідувачі структурних підрозділів (лабораторій, відділів)	4	-	-	3	-	1	-	-
Головні наукові співробітники	2	(1) Дійсний член НАПН України	-	2	-	-	1	-
Провідні наукові співробітники	9	-	-	2	1	4	-	-
Старші наукові співробітники	17	-	(1) Член-кореспондент НАПН Україн	2	1	8	2	-
Наукові співробітники	1	-	-	-	-	-	-	-
Молодші наукові співробітники	8	-	-	-	-	-	-	-
Докторанти	4	-	-	-	-	1	-	-
Усього	49	1	2	11	2	15	4	-

* Указати академіком або членом-кореспондентом, якої Академії є співробітник

Таблиця ХУ
(до розділу XV. Виконання стратегії розвитку
НАПН України на 2017–2022 роки)

Орієнтовні щорічні індикатори розвитку ІООД НАПН України

№	Назва індикатора розвитку	Значення показника у 2016 р.
1. Якість досліджень і розробок та результативність їх упровадження		
1.1	Середній індекс цитувань учених	5 (за Google Scholar)
1.2	Середній імпаکت-фактор наукових видань	-
1.3	Кількість видань НАПН України, які входять до наукометричних баз даних	4
1.4	Кількість новітніх педагогічних і психологічних освітніх технологій, розроблених ученими ІООД НАПН України	4
1.5	Кількість організацій України, у яких відбулося фактичне впровадження результатів досліджень і розробок, що привело до конкретної інновації	47
4. Конкурентоспроможність, імідж у суспільстві та освітньо-науковому просторі		
4.1	Кількість публікацій у зарубіжних виданнях (включаючи, матеріали конференцій)	26
4.2	Відсоток публікацій у зарубіжних виданнях (включаючи, матеріали конференцій) із загальної кількості публікацій працівників ІООД НАПН України	18,7
4.3	Кількість публікацій англійською та іншими іноземними мовами	17
4.4	Відсоток публікацій англійською та іншими мовами із загальної кількості публікацій працівників ІООД НАПН України	12,2
4.5	Кількість публікацій у виданнях, які входять до наукометричних баз	26
4.6	Відсоток публікацій у виданнях, які входять до наукометричних баз даних	18,6
4.7	Кількість видань ІООД НАПН України, заснованих із зарубіжними партнерами	2
4.8	Кількість структурованих докторських програм з подвійними дипломами (спільно із зарубіжними партнерами)	-
4.9	Кількість міжнародних освітніх і наукових проєктів	1
4.10	Кількість договорів, угод, меморандумів тощо про наукове співробітництво, укладених із зарубіжними науковими установами, навчальними закладами, міжнародними організаціями, фондами тощо	3

4.11	Кількість учених – членів іноземних академій, міжнародних наукових товариств	4
4.12	Кількість учених, які беруть участь у міжнародній експертній діяльності	1
4.13	Кількість учених, які виїжджали за кордон з метою стажування, навчання, підвищення кваліфікації, викладацької роботи, проведення наукових досліджень	4
4.14	Кількість зарубіжних видань, у яких учені беруть участь як рецензенти	2
4.15	Кількість наукових заходів, організованих спільно із зарубіжними партнерами	5
4.16	Кількість отриманих державних стипендій видатним діячам науки	-
4.17	Кількість отриманих іменних стипендій Верховної Ради України для найталановитіших молодих учених	-
4.18	Кількість отриманих стипендій Кабінету Міністрів України для молодих учених	-
4.19	Кількість отриманих щорічних премій Президента України для молодих учених	-
4.20	Кількість отриманих премій Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок	-
4.21	Кількість отриманих державних премій України в галузі науки і техніки	-
4.22	Кількість отриманих державних премій України в галузі освіти	-

**Перелік тем дисертаційних досліджень,
захищених у спеціалізованій вченій раді Д 26.451.01
Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
у 2016 році**

На здобуття наукового ступеня доктора наук

13.00.01 – «Загальна педагогіка та історія педагогіки»

1. **Авшенюк Н.М.** Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у розвинених англomовних країнах (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. конс. – д.пед.н., проф. Лещенко М.П.
2. **Гіптерс З.В.** «Розвиток економічної освіти дітей та дорослих на західноукраїнських землях (ХІХ – перша половина ХХ століття)» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. конс. – д.пед.н., проф. Васянович Г.П.
3. **Першукова О.О.** «Тенденції розвитку багатомовної освіти школярів у країнах Західної Європи (друга половина ХХ — початок ХХІ ст.)» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. конс. – д.пед.н., проф. Матвієнко О.В.
4. **Фольварочний І.В.** «Просвітницька діяльність європейських громадських організацій у сфері освіти дорослих (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.)» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. конс. – д.пед.н., проф., дійсний член НАПН України Філіпчук Г.Г.

13.00.04 – «Теорія і методика професійної освіти»

1. **Васильєв І.Б.** «Теоретичні і методичні засади підготовки педагогів професійного навчання» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. конс. – д.пед.н., проф., дійсний член НАПН України Ничкало Н.Г.
2. **Герасимова І.Г.** «Теоретико-методологічні засади формування професійної мобільності майбутніх фахівців аграрної сфери» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. конс. – д.пед.н., проф., член-кореспондент НАПН України Лук'янова Л.Б.
3. **Красильникова Г.В.** «Теоретичні та методичні засади моніторингу якості професійної підготовки інженерів швейної галузі у вищому навчальному закладі» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. конс. – д.пед.н., проф., член-кореспондент НАПН України Лук'янова Л.Б.
4. **Креденець Н.Д.** «Теоретичні та методичні засади формування професійної компетентності молодших спеціалістів легкої промисловості» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. конс. – д.пед.н., проф., дійсний член НАПН України Ничкало Н.Г.
5. **Кучай О.В.** «Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів у вищих навчальних закладах Польщі засобами мультимедійних технологій» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих

НАПН України; наук. конс. – д.пед.н., проф., дійсний член НАПН України Кузьмінський А.І.

6. **Лимаренко Л.І.** «Загальнопедагогічні засади діяльності студентського театру у системі професійної підготовки майбутніх педагогів» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. конс. – д.пед.н., проф., дійсний член НАПН України Зязюн І.А.; д.пед.н., проф. Лавріненко О.А. 7. **Матукова Г.І.** «Теоретико-методологічні засади розвитку підприємницької компетентності майбутніх фахівців економічного профілю» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. конс. – д.пед.н., проф. Хомич Л.О.

8. **Пальчук М.І.** «Тенденції розвитку систем професійної підготовки виробничого персоналу сфери послуг у країнах Європейського Союзу» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. конс. – д.пед.н., проф., дійсний член НАПН України Ничкало Н.Г.

9. **Федірчик Т.Д.** «Теоретико-методичні засади розвитку педагогічного професіоналізму молодого викладача вищої школи в процесі науково-педагогічної діяльності» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. конс. – д.психол.н., проф. Іванчук М.Г.

На здобуття наукового ступеня кандидата наук

13.00.01 – «Загальна педагогіка та історія педагогіки»

1. **Данькевич В.Г.** «Професійний розвиток особистості у педагогічній системі А.С.Макаренка» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. кер. – д.пед.н., с.н.с., член-кореспондент НАПН України Щербак О.І.

13.00.04 – «Теорія і методика професійної освіти»

1. **Дяченко Л.М.** «Психолого-педагогічна підготовка майбутніх учителів загальноосвітніх шкіл в університетах Федеративної Республіки Німеччина» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. кер. – д.пед.н., проф. Хомич Л.О.

2. **Квасецька Я.А.** «Професійна підготовка вихователів дошкільних установ у педагогічних навчальних закладах на західноукраїнських землях (остання третина ХІХ – перша половина ХХ століття)» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. кер. – д.пед.н., проф. Отич О.М.

3. **Клочко О.О.** «Підготовка майбутніх соціальних педагогів до профілактики адиктивної поведінки дітей підліткового віку» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. кер. – к.пед.н., доц. Яресько К.В.

4. **Кузьменко Г.В.** «Підготовка майбутніх учителів образотворчого мистецтва до організації художньо-творчої діяльності учнів основної школи» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. кер. – д.пед.н., с.н.с. Сотська Г.І.

5. **Мендрух Ю.М.** «Формування комунікативної компетентності майбутніх бакалаврів з маркетингу» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. кер. – д.пед.н., проф. Савенкова Л.О.

6. **Соколова С.В.** «Формування правової культури майбутніх інженерів-педагогів у вищих технічних навчальних закладах» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. кер. – д.пед.н., проф. Хомич Л.О.
7. **Ступак Д.Є.** «Формування професійної компетентності майбутніх викладачів безпеки життєдіяльності та охорони праці в процесі фахової підготовки» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. кер. – д.пед.н., проф. Воскобойнікова Г.Л.
8. **Чугай О.Ю.** «Професійна підготовка педагогічного персоналу для системи освіти дорослих у США» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. кер. – д.пед.н., проф. Огієнко О.І.
9. **Щербей У.В.** «Педагогічні умови реалізації міжпредметних зв'язків у професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів» / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; наук. кер. – д.пед.н., проф. Товканець Г.В.

ЧАСТИНА II

АНОТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ПРОДУКЦІЇ, ГОТОВОЇ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ

НАУКОВА ПРОДУКЦІЯ

Монографії:

1. Колективна монографія **«Особистісний і професійний розвиток дорослих: теорія і практика»** (Аніщенко О.В., Баніт О.В., Василенко О.В., Волярська О.С., Дорошенко Н.І., Зінченко С.В., Сігаєва Л.Є.).

У монографії здійснено аналіз теоретичних і практичних аспектів особистісного і професійного розвитку дорослих. Охарактеризовано технології професійного розвитку дорослих, особливості навчання дорослих в системі неформальної освіти на основі досвіду англomовних країн. Обґрунтовано психологічним засадам особистісного розвитку дорослих, психолого-педагогічні засади професійного розвитку персоналу в умовах внутрішньофірмової підготовки. Значну увагу приділено висвітленню особливостей професійного розвитку дорослих у післядипломній педагогічній освіті. Охарактеризовано дидактичні засади особистісного і професійного розвитку незайнятого населення в процесі перепідготовки.

Видання призначається науковцям, викладачам-практикам, представникам громадських організацій, усім тим, хто цікавиться проблемами неперервної освіти і освіти дорослих.

(Рукопис: Особистісний і професійний розвиток дорослих: теорія і практика : монографія [Аніщенко О.В., Баніт О.В., Василенко О.В., Волярська О.С., Дорошенко Н.І., Зінченко С.В., Сігаєва Л.Є.] ; за заг. ред. Аніщенко О.В. – К.: ІПОД НАПН України, 2016 (15, 5 др. арк.)

2. **«Підготовка педагогічного персоналу для роботи з дорослими: теоретичний і методичний аспекти»** (Лук'янова Л.Б.).

У монографії здійснено аналіз теоретичних і методичних аспектів підготовки педагогічного персоналу для роботи з дорослими. На основі аналізу вітчизняного і зарубіжного досвіду розкрито специфіку професійної підготовки та діяльності фахівців, які працюють з дорослою аудиторією. Виявлено особливості професійної підготовки педагогічного персоналу для роботи з дорослими у формальній і неформальній освіті. Особливу увагу приділено розвитку андрагогічної компетентності персоналу. Здійснено прогностичне обґрунтування використання можливостей неформальної освіти щодо підготовки педагогічного персоналу для роботи з дорослими.

Видання призначається менеджерам освіти, науковцям, викладачам-практикам, представникам громадських організацій, усім тим, хто цікавиться проблемами освіти впродовж життя, освіти дорослих.

(Рукопис: Підготовка педагогічного персоналу для роботи з дорослими: теоретичний і методичний аспекти : монографія [Лук'янова Л.Б.]. – К.: ІПОД НАПН України, 2016 (9,0 др. арк.)

3. **«Формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності: теорія і практика»** (Огієнко О.І., Мільто Л.О., Калюжна Т.Г., Радченко Ю.Л., Котун К. В.).

У монографії розкрито особливості формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності. порушуються серйозні проблеми професійного розвитку майбутніх вчителів. Ґрунтовно проаналізовано описані проблеми і запропоновано авторські ідеї щодо їх розв'язання. Розвинуто систему інноваційних підходів методологічного, загально педагогічного, дидактичного, методичного та практичного характеру.

Упровадження монографії сприятиме формуванню професійних умінь і навичок вчителя, та підвищенню ефективності професійної їх підготовки.

Для викладачів, студентів педагогічних навчальних закладів.

(Рукопис: Формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності: теорія і практика / За ред. О. І. Огієнко; Авт. кол.: Огієнко О.І., Мільто Л.О., Калюжна Т.Г., Радченко Ю.Л., Котун К. В.). – К., 2016. – (10,75 др. арк.)

4. «Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю» (Сгорова Є.В, Заєць І.В., Ігнатович О.М., Кобченко В.І., Литвинова Н.І., Марченко І.Б., Мерзлякова О.Л., Синявський В.В., Шевенко А.М., Татаурова-Осика Г.П., за ред. О.М. Ігнатович).

Монографія присвячена актуальній проблемі наукового дослідження, що було спрямоване на обґрунтування теоретико-методологічних засад психологічного професійного відбору майбутніх педагогів, розробку технологій відбору молоді до вищих педагогічних навчальних закладів та експериментальну перевірку їх ефективності. У монографії визначено методологічні основи дослідження та представлено його концепцію, що ґрунтується на вихідних положеннях психотехніки, психологічних теоріях особистості, діяльності, мотивації, особистісно-орієнтованого виховання; висвітлено психологічні засади відбору старшокласників та абітурієнтів, здатних до педагогічної діяльності, що складають особистісно-діяльнісний і професіологічний підходи, принципи психологічного професійного відбору майбутніх педагогів, професіографічний та психодіагностичний методи, а також критерії, за якими визначається придатність особистості до освітньо-професійної діяльності в сфері педагогічної освіти (професійна спрямованість, морально-етичні якості, мислення та інформаційна грамотність, комунікативні та організаційні здібності, емоційно-вольові якості, емпатія, індивідуально-типологічні властивості); представлено засоби оцінки та моніторингу індивідуально-типологічних особливостей, емпатійності, емоційно-вольової, комунікативної, когнітивної сфер та професійної спрямованості майбутніх педагогів; визначені психологічні умови здійснення процедури професійного відбору учнівської молоді до ВПНЗ (методи аналізу та оцінки, складові, критерії, засоби оцінки та моніторингу професійної придатності), що як система психологічної оцінки і прогнозування придатності особистості до навчання у вищому педагогічному навчальному закладі та педагогічної діяльності забезпечують об'єктивність, надійність, достовірність, прогностичність, комплексність, очевидність результатів проведення оціночних заходів.

Представлені у монографії матеріали підпорядковані меті створення умов для ефективного особистісно-професійного становлення особистості майбутнього педагога як суб'єкта життєдіяльності та професійної діяльності, здатного до самозмінювання та творчої професійної самореалізації. Монографія призначена для працівників наукових установ, вищих педагогічних навчальних закладів, інститутів післядипломної педагогічної освіти, а також є корисною для педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів, зокрема, педагогічних класів та університетів майбутнього вчителя, центрів зайнятості, що здійснюють профорієнтаційну роботу з молоддю, профконсультантів та інших фахівців з профорієнтації.

(Зукопис: Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю / Сгорова Є.В, Заєць І.В., Ігнатович О.М., Кобченко В.І., Литвинова Н.І., Марченко І.Б., Мерзлякова О.Л., Синявський В.В., Шевенко А.М., Татаурова-Осика Г.П., за ред. О.М. Ігнатович, 2016, (20,0 др. арк.).

5. Колективна монографія «Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» (Сотська Г.І., Вовк М.П., Соломаха С.О., Філіпчук Н.О., Грищенко Ю.В., Котирло Т.В.).

У монографії розкрито етичні та естетичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів у контексті сучасних пріоритетів реформування мистецько-педагогічної освіти. Схарактеризовано теоретичні аспекти проблеми й проаналізовано історичний досвід розвитку професійного досвіду викладачів на етико-естетичних засадах. Представлено результати наукового пошуку науковців відділу з таких проблем: розвиток естетичного досвіду викладачів образотворчого мистецтва вищих педагогічних навчальних закладів; художньо-естетичний досвід світоглядного становлення людства в культурі; розвиток комунікативного досвіду – основа професійної компетентності викладача; розвиток професійного досвіду викладачів-фольклористів: ретроспективний аналіз;

розвиток професійного досвіду українських педагогів-музикантів у контексті становлення теорії і практики мистецької освіти; досвід педагогів-музикантів – чинник становлення компетентнісної парадигми національної музично-педагогічної освіти.

Матеріали, подані в монографії, можуть стати у нагоді викладачам ВНЗ різних рівнів акредитації, науковцям, вчителям, студентам.

(Рукопис: Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів [Сотська Г.І., Вовк М.П., Соломаха С.О., Філіпчук Н.О., Грищенко Ю.В., Котирло Т.В.]: колективна монографія / НАПН України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – 2016. – 10,0 друк. арк.).

6. Колективна монографія **«Розвиток професійного досвіду педагогів-музикантів у вищих навчальних закладах України (XVIII – XX ст.)»** (Філіпчук Н.О., Грищенко Ю.В., Котирло Т.В.),

У монографії на основі широкої джерельної бази авторами обґрунтовано теоретико-методологічні засади музично-педагогічної освіти, виділено провідні тенденції її розвитку в контексті інтеграції до європейського освітнього простору, з'ясовано історичні передумови становлення музичної галузі. На основі ретроспективного аналізу визначено етапи розвитку музичної освіти в різних регіонах України, досліджено еволюцію змісту форм і методів музично-теоретичної дисципліни, що було пов'язано з розвитком професійного досвіду видатних українських педагогів-музикантів. Розкрито основні напрями розвитку музично-педагогічної освіти в Україні у період XVIII – початку XX ст., де автори розкривають процес розбудови національної музичної освіти та удосконалення змісту професійної підготовки педагогів-музикантів. Теоретичну і практичну значущість містять обґрунтовані основні напрями розвитку та модернізації музичної освіти і професійного досвіду видатних українських педагогів-музикантів у різних регіонах України. Значна увага надається характеристиці форм концертно-виконавської та музично-просвітницької діяльності видатних українських педагогів-музикантів.

Матеріали, подані в монографії, можуть стати у нагоді викладачам ВНЗ різних рівнів акредитації, науковцям, вчителям, студентам.

(Рукопис: Розвиток професійного досвіду педагогів-музикантів у вищих навчальних закладах України (XVIII – XX ст.) [Філіпчук Н.О., Грищенко Ю.В., Котирло Т.В.]: колективна монографія / НАПН України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – 2016. – 10,0 друк. арк.).

7. Колективна монографія **«Психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді»** (Е.О.Помиткін, В.В.Рибалка, З.Л.Становських, Н.В.Павлик, М.В.Бастун, О.В.Шкіренко, О.В.Раздімовська, М.Д.Жмурко).

Колективну монографію присвячено психологічним проблемам підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді. В основу програми дослідження ліг духовно-особистісний підхід. У монографії висвітлено ряд аспектів розвитку духовного потенціалу, таких як досвід, емоційно-вольова саморегуляція, духовні цінності, духовні якості характеру, діалогічна спрямованість особистості, духовні інтелектуально-творчі здібності. Представлений емпіричний інструментарій, зокрема діагностичні методики і засоби розвитку такої готовності, може бути корисним для психологів і педагогічних працівників різного профілю та спеціалізації, а також науковців, що працюють у цій галузі, і широкого загалу людей, які цікавляться питаннями духовного розвитку молоді.

(Рукопис: «Психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді» (автори - [Е.О.Помиткін, В.В.Рибалка, З.Л.Становських, Н.В.Павлик, М.В.Бастун, О.В.Шкіренко, О.В.Раздімовська, М.Д.Жмурко] – Колективна монографія / НАПН України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – 2016. – 10,0 др. арк.).

8. Колективна монографія **«Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу і Сполучених Штатах Америки»** .

У монографії здійснено теоретичний аналіз провідних тенденцій професійного розвитку вчителів у країнах Європи та Сполучених Штатах Америки в умовах підготовки населення країн до життя в Епоху Суспільства Знань.

Авторами проаналізовано теоретичні підходи до дослідження проблеми професійного розвитку вчителів у працях провідних вчених та документах міжнародних організацій; окреслено ключові напрями дослідження феномену професійного розвитку педагогів у світовому освітньому просторі. На широкому фактологічному матеріалі автори досліджують законодавчо-правові та нормативні засади педагогічної освіти в досліджуваних країнах, обґрунтовує тенденції підготовки та підвищення кваліфікації педагогічного персоналу для закладів освіти в Європі та США, виявляє сучасні вимоги до компетентнісного профілю сучасного педагога.

Обґрунтовано рекомендації щодо творчого використання прогресивних ідей європейського та американського досвіду професійного розвитку вчителів загальноосвітніх шкіл для оновлення української системи професійної педагогічної освіти на трьох рівнях: національному, інституційному, індивідуальному.

Для наукових і науково-педагогічних працівників, аспірантів, докторантів, викладачів і студентів вищих навчальних закладів, педагогічних працівників середніх загальноосвітніх.

(Рукопис: Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу і Сполучених Штатах Америки: монографія / [Дяченко Л.М., Марусинець М.М., Пазюра Н.В., Постригач Н.О., Пилинський Я.М.]. – Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2016. – 13,0 др. арк.)

9. Колективна монографія «Теоретичні засади культурологічного підходу у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності».

У колективній монографії обґрунтовано теоретичні культурологічного підходу у підготовці педагога до виховної діяльності, зокрема: проаналізовані загальнонаукові стратегії методології у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності; доведено, що культурологічний підхід є науковою основою становлення та розвитку професійної компетентності майбутнього педагога; обґрунтовано, що громадянська освіта – провідний напрям організації, змісту освітнього процесу у вищих педагогічних навчальних закладах; визначено концептуальні основи і технологічну складову розвитку інноваційної виховної діяльності майбутнього педагога на засадах культурологічного підходу.

Монографія може стати у нагоді науковим і педагогічним працівникам, що досліджують проблеми підготовки вчителів до виховної діяльності.

(Рукопис: «Теоретичні засади культурологічного підходу у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності». [Хомич Л.О., Усатенко Т.П., Машикіна С.В., Шахрай Т.О.] – Колективна монографія / НАПН України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – 2016. – 10,0 др. арк.)

НАУКОВО-ВИРОБНИЧА ПРОДУКЦІЯ

Посібники:

1. Колективний посібник «Особистісний розвиток дорослих у неперервній професійній освіті» (Аніщенко О.В., Баніт О.В., Василенко О.В., Волярська О.С., Дорошенко Н.І., Зінченко С.В., Сігаєва Л.Є.).

У посібнику висвітлено практичні аспекти особистісного розвитку дорослих у неперервній освіті. Охарактеризовано різновиди технологій особистісного розвитку дорослих, активні форми і методи навчання для особистісного розвитку дорослих. Обґрунтовано модель професійного розвитку персоналу в умовах внутрішньофірмової підготовки. Викладено технології, форми і методи навчання в неформальній освіті дорослих за кордоном; зміст і форми навчання у післядипломній педагогічній освіті. Розкрито дидактико-технологічні засади особистісного і професійного розвитку незайнятого населення в процесі перепідготовки.

Для науковців, педагогів-практиків, представників громадських організацій, фахівців у галузі професійної освіти, зайнятості населення.

(Рукопис: Особистісний розвиток дорослих у неперервній професійній освіті: посібник [Аніщенко О.В., Баніт О.В., Василенко О.В., Волярська О.С., Дорошенко Н.І., Зінченко С.В., Сігаєва Л.Є.] ; за заг. ред. Аніщенко О.В. – К.: ППОД НАПН України, 2016 (14, 5 др. арк.)

2. «Естетичні та етичні чинники розвитку когнітивного досвіду викладачів художньої культури вищих педагогічних навчальних закладів» (Соломаха С.О.)

У посібнику висвітлено сутність феномену розвитку когнітивного досвіду викладачів художньої культури вищих педагогічних навчальних закладів. Створено «банк» педагогічних технологій та виявлено естетичні та етичні чинники викладання художньої культури у вищих педагогічних навчальних закладах. Розкрито ефективні шляхи, форми, методи і прийоми впровадження інноваційного досвіду викладання художньої культури у процес професійної діяльності викладачів навчальних закладів різного рівня акредитації.

Адресовано викладачам вищих педагогічних навчальних закладів, інститутів післядипломної педагогічної освіти, студентам мистецьких факультетів, науковцям, аспірантам і докторантам.

(Рукопис: Соломаха С.О. Естетичні та етичні чинники розвитку когнітивного досвіду викладачів художньої культури вищих педагогічних навчальних закладів: посібник / С.О. Соломаха / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – 2016. – 8,0 друк. арк.)

3. «Методологічні проблеми наукової психології» (Рибалка В.В.)

У посібнику висвітлюються деякі проблеми побудови методології сучасної психологічної науки, в центрі якої стоїть категорія особистості. Посібник підготовлений на основі курсу лекцій, прочитаних студентам, магістрам та аспірантам психологічних факультетів вищих навчальних закладів, тому він адресований саме цій категорії читачів, а також викладачам психології, слухачам інститутів післядипломної освіти та професійним психологам.

(Рукопис: «Методологічні проблеми наукової психології: посібник. – Рибалка В.В. - К.: ППОД НАПН України» / НАПН України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – 2016. – 8,0 др. арк.)

4. «Психологічні особливості підготовки педагогів до духовно-орієнтованої розвивальної взаємодії з учнями» (Радзімовська О.В., Становських З.Л., Шкіренко О.В.)

У посібнику висвітлено теоретико-методологічні основи та методичні підходи до вирішення актуальної проблеми підготовки педагогів до духовно-орієнтованої розвивальної взаємодії з учнями. Особливу увагу при цьому приділено аксіологічним, мотиваційно-смысловим та емоційно-вольовим аспектам саморегуляції педгогів у вирішенні професійних завдань.

Окрема увага приділена етичним та методичним питанням психологічної діагностики готовності педагогічного персоналу до розвитку духовного потенціалу молоді, презентовано конкретний дослідницький інструментарій. Наведено також результати експериментальної роботи за цим напрямком і описані психологічні особливості ціннісної, мотиваційної-смыслові та емоційно-вольові саморегуляції сучасних педагогів у вирішенні завдань духовного розвитку учнів.

В останньому розділі посібника розкрита специфіка розвитку готовності педагогів до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді, презентовані практичні психологічні розробки для вдосконалення особистісної підготовки педагогів до духовно-орієнтованої розвивальної взаємодії з учнями.

Книга може бути корисною вчителям, соціальним педагогам, шкільним психологам, науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам вищої школи, студентам, а також широкому загалу дорослих, які зацікавлені у власному самопізнанні, духовному саморозвитку та професійній самореалізації.

(Рукопис: «Психологічні особливості підготовки педагогів до духовно-орієнтованої розвивальної взаємодії з учнями» / Радзімовська О.В., Становських З.Л., Шкіренко О.В.,

НАПН України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – 2015. – 11,0 др. арк.).

5. «Професійна підготовка майбутнього педагога до виховної діяльності» (Лактіонова Г.М., Кондратова Л.Г., Гаркавенко З.О.)

У посібнику досліджуються теоретико-методологічні та практичні аспекти професійної підготовки майбутнього педагога до виховної діяльності на засадах культурологічного підходу.

Особлива увага приділяється підготовці педагога до роботи з родиною, налагодженню на розвитку партнерських взаємовідносин навчальних закладів з родинами. Представлено технології підготовки педагогів до виховної діяльності, зокрема матеріали підготовки до спсихолого-педагогічної практики студентів педагогічних закладів.

(Рукопис: «Професійна підготовка майбутнього педагога до виховної діяльності» Лактіонова Г.М., Кондратова Л.Г., Гаркавенко З.О. / НАПН України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – 2016. – 8,0 др. арк.).

6. «Інноваційні педагогічні технології» (Огієнко О.І., Мільто Л.О., Калюжна Т.Г., Радченко Ю.Л., Красильник Ю.С., Годлевська К. В., Кобюк Ю.М.)

В посібнику розкрито теоретичні підходи до проблеми інноваційних педагогічних технологій у підготовці вчителя, та розглянуто інноваційні педагогічні технології у підготовці сучасного вчителя.

Упровадження посібника сприятиме формуванню професійних умінь і навичок вчителя, та підвищенню ефективності професійної їх підготовки.

Для викладачів, студентів педагогічних навчальних закладів.

(Рукопис: Інноваційні педагогічні технології : посібник / За ред. О. І. Огієнко; Авт. кол.: О. І. Огієнко, Т. Г. Калюжна, Ю. С. Красильник, Л. О. Мільто, Ю. Л. Радченко, К. В. Годлевська, Ю. М. Кобюк. – К., 2016. – (10,5 др.арк.).

Методичні рекомендації:

1. «Підготовка майбутнього вчителя до застосування інтерактивних технологій у професійній діяльності» (Кобюк Ю.М.)

У методичних рекомендаціях з'ясовано особливості використання інтерактивних педагогічних технологій у школі, обґрунтовано важливість підготовки майбутнього вчителя до застосування інтерактивних технологій у професійній діяльності, розкрито організаційно-педагогічні умови, спрямовані на забезпечення такої підготовки, та подаються рекомендації щодо їх застосування інтерактивних технологій у професійній діяльності.

Упровадження методичних рекомендацій сприятиме підвищенню якості підготовки майбутнього вчителя.

Для викладачів, студентів педагогічних навчальних закладів.

(Рукопис: Кобюк Ю.М. Підготовка майбутнього вчителя до застосування інтерактивних технологій у професійній діяльності / Ю.М. Кобюк – К., 2016. – (2,0 др. арк.)

2. «Підготовка майбутнього вчителя до застосування інформаційно-комунікативних технологій у професійній діяльності» (Годлевська К.В., Кобюк Ю.М.)

Методичні рекомендації переконливо ілюструють авторський підхід до розкриття сутності підготовка майбутнього вчителя до застосування інформаційно-комунікативних технологій у професійній діяльності. У методичних рекомендаціях розкрито місце та роль інформаційно-комунікативних технологій у підготовці майбутніх вчителів, описані організаційно-педагогічні умови та подаються рекомендації щодо застосування інформаційно-комунікативних технологій у професійній діяльності майбутніх вчителів.

Упровадження методичних рекомендацій сприятиме підвищенню якості підготовки майбутнього вчителя.

Для викладачів, студентів педагогічних навчальних закладів.

(Рукопис: Годлевська К.В., Кобюк Ю.М. Підготовка майбутнього вчителя до застосування інформаційно-комунікативних технологій у професійній діяльності / К.В. Годлевська, Ю.М. Кобюк – К., 2016. – (2,0 др. арк.).

3. «Методичне забезпечення відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю» (Шевенко А.М.).

Методичні рекомендації присвячені актуальній проблемі психологічного професійного відбору майбутніх педагогів та підпорядковані меті висвітлення методичного забезпечення щодо відбору молоді до вищих педагогічних навчальних закладів.

У вступі йдеться про актуальність відбору студентів до професій педагогічного профілю. У першому розділі методичних рекомендацій подано професіограму вчителя та психограму його особистості. У другому розділі методичних рекомендацій детально представлено структуру педагогічних здібностей майбутнього педагога, також висвітлено рівні результативності діяльності вчителя, а саме: репродуктивний, адаптивний, локально-моделюючий та системно-моделюючий. Третій розділ методичних рекомендацій вміщує технологію відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю, яка складається із п'яти підструктур, а саме: технологія виявлення індивідуально-типологічних особливостей особистості майбутнього вчителя, виявлення спрямованості на професії типу «людина-людина», виявлення емоційної стійкості, виявлення комунікативних та організаторських здібностей, а також технологія виявлення емпатійних можливостей майбутніх вчителів. У заключенні узагальнено складові професійної придатності особистості майбутнього педагога.

Методичні рекомендації призначені для науковців, викладачів вищих педагогічних навчальних закладів, працівників інститутів післядипломної педагогічної освіти, центрів зайнятості, що здійснюють профорієнтаційну роботу з молоддю, профконсультантів та інших фахівців з профорієнтації, а також є корисною для вчителів, аспірантів та абітурієнтів ВПНЗ.

(Рукопис: Методичне забезпечення відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю) / Шевенко А.М. – К., 2016. – (5,0 др. арк.).

4. «Розвиток естетичного досвіду викладачів образотворчого мистецтва вищих педагогічних навчальних закладів: методичні рекомендації» (Сотська Г.І.)

У методичних рекомендаціях висвітлено теоретичні аспекти розвитку естетичного досвіду викладачів образотворчого мистецтва, з'ясовано, що під естетичним досвідом викладача образотворчого мистецтва вищих педагогічних навчальних закладів варто розуміти духовно-практичне надбання особистості, ціннісно-орієнтаційний фактор її розвитку і поведінки, базисну основу педагогічної майстерності педагога-художника. Методичні рекомендації структуровано за двома розділами: «Естетичний досвід - основа художньо-професійної діяльності викладача образотворчого мистецтва вищого педагогічного навчального закладу» та «Творчі естетико-педагогічні майстерні з розвитку естетичного досвіду викладача образотворчого мистецтва». У першому розділі розкрито передумови розвитку естетичного досвіду викладача образотворчого мистецтва; схарактеризовано його як основи художньо-творчої діяльності викладача; виявлено особливості естетичного досвіду (комунікативно-діалогічний аспект, емоційно-почуттєва основа тощо). У другому розділі представлено «Творчі естетико-педагогічні майстерні з розвитку естетичного досвіду викладача образотворчого мистецтва», зміст яких передбачає неперервну зміну творчих видів художньо-естетичної діяльності відповідно до мети поставлених завдань та охоплює майстер-класи, тренінги тощо.

Адресовано викладачам вищих педагогічних навчальних закладів, студентам мистецьких факультетів, науковцям, аспірантам і докторантам.

(Рукопис: Розвиток естетичного досвіду викладачів образотворчого мистецтва вищих педагогічних навчальних закладів: метод. реком. / Г.І. Сотська / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – 2016. – 4,0 друк. арк.).

5. «Естетичні та етичні чинники розвитку комунікативного досвіду викладачів філологічних дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів: методичні рекомендації» (Гомеля Н.С., Флегонтова Н.М.).

У методичних рекомендаціях теоретично обґрунтовано естетичні та етичні чинники розвитку комунікативного досвіду викладачів філологічних дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів, а також розкрито сутність, зміст, структуру, функції професійно-

педагогічної комунікації відповідно до вимог сучасного інформаційного суспільства. Подано навчальну програму та дидактичні матеріали щодо розвитку комунікативної культури викладачів-вищих навчальних закладів. Зміст програми розвитку комунікативного досвіду викладачів включає модулі: «Засади педагогічного спілкування», у якому представлено сутність понять «комунікація» і «спілкування»; педагогічна діяльність як комунікативний процес; педагогічна комунікація як аспект педагогічного спілкування; психологічні типи учасників педагогічної комунікації; зовнішні і внутрішні чинники педагогічної комунікації; стилі педагогічної комунікації; імідж педагога як чинник педагогічної комунікації; «Технології педагогічного спілкування», у якому розкрито такі проблеми, як: вербальні засоби професійно-педагогічної комунікації; культура мови і культура мовлення викладача; техніка мовлення; мовленнєвий етикет педагога; екстралінгвістичні і просодичні засоби комунікації; педагогічна техніка як чинник ефективної педагогічної комунікації; комп'ютерні засоби професійно-педагогічної комунікації; етичні правила у глобальних інформаційних мережах.

Адресовано викладачам вищих педагогічних навчальних закладів, інститутів післядипломної педагогічної освіти, студентам філологічних факультетів, науковцям, аспірантам і докторантам.

(Рукопис: Естетичні та етичні чинники розвитку комунікативного досвіду викладачів філологічних дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів: метод. реком. / Н.С. Гомеля, Н.М. Флегонтова / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – 2016. – 3,0 друк. арк.).

6. «Естетичні та етичні чинники розвитку практичного досвіду викладачів фізико-математичних дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів: методичні рекомендації» (Кутова О.М.).

Запропоновано педагогічні технології розвитку практичного досвіду викладачів фізико-математичних дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів, застосування естетичних та етичних чинників викладачами дисциплін гуманітарного циклу; естетичні та етичні чинники при викладанні фізико-математичних дисциплін; використання естетичних та етичних чинників викладачами при вивченні біології та хімії; мистецькі технології для розвитку і самореалізації викладачів. Методичні рекомендації спрямовано на розвиток у викладачів уявлення про рефлексивне керування діяльністю студента (переміщення його у позицію активного суб'єкта навчання; розвиток його здатності до самоуправління власною діяльністю; організацію процесу навчання як вирішення навчально-пізнавальних проблем на основі творчої взаємодії); створення умови для формування у студентів гуманної позиції щодо розуміння мети і завдань власної педагогічної діяльності; допомогти майбутнім педагогам опанувати механізми використання особистісного потенціалу для вирішення педагогічних завдань навчання і виховання, оволодіти елементами педагогічної техніки

Адресовано викладачам вищих педагогічних навчальних закладів, інститутів післядипломної педагогічної освіти, студентам фізико-математичних факультетів, науковцям, аспірантам і докторантам.

(Рукопис: Естетичні та етичні чинники розвитку практичного досвіду викладачів фізико-математичних дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів: метод. реком. / О.М. Кутова / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – 2016. – 4,0 друк. арк.).

7. «Викладання психології для учнів старших класів» (Помиткін Е.О.).

У методичних рекомендаціях розкрито особливості викладання психологічних знань у загальноосвітніх школах, ліцеях і гімназіях. У теоретичній частині автор обґрунтовує доцільність духовно-особистісного підходу в педагогічній практиці, наводить його провідні принципи висвітлює психологічні механізми духовного розвитку дітей і молоді. Окрема увага приділяється впливу соціально-психологічних факторів на духовне становлення школярів.

У практичній частині запропоновано психолого-педагогічний супровід духовного розвитку учнівської молоді, наводяться дані щодо його апробації. Також наголошується на необхідності розвитку професійної майстерності сучасного педагога, особливо його духовних

якостей. Для цього наводиться план і програма спецкурсу “Психологічні аспекти духовного розвитку особистості” для вчителів, викладачів, психологів і керівників системи освіти.

(Рукопис: «Викладання психології для учнів старших класів». Методичні рекомендації. - Помиткін Е.О. / НАПН України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – 2015. – 6,0 др. арк.).

8. «Діалогічні засади підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнів» (Бастун М.В.).

Методичні рекомендації присвячено розгляду діалогічних засад роботи з педагогічними працівниками, спрямованої на їх підготовку до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді. У рекомендаціях розкрито базові поняття діалогу як основи духовного спілкування між вчителем та учнями, розглянуто Діалогічні складові готовності педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді, а також діалогічні засоби, методи й форми роботи з педагогами, учнями, батьками з метою підготовки вчителя як професіонала, спрямованого на роботу з духовною сферою особистості учня і готового до такої роботи.

Методичні рекомендації призначені для психологів, студентів, магістрантів вищих педагогічних навчальних закладів, вчителів, науковців, для широкого кола користувачів, які цікавляться можливостями вдосконалення педагогічного процесу на основі принципів духовності та діалогу.

(Рукопис: Бастун М.В. «Діалогічні засади підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнів» / НАПН України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – 2016. – 5,0 др. арк.).

9. «Психологічні особливості розвитку духовних якостей характеру особистості в навчально-виховному процесі» (Павлик Н.В.).

Методичні присвячені розробці методів оптимізації психологічних умов характерологічного розвитку особистості, а саме: теоретичному аналізу проблеми розвитку духовних якостей характеру, презентації психодіагностичного інструментарію вивчення особливостей розвитку духовних якостей характеру педагога і учнів й психологічного тренінгу «Розвиток духовних характерологічних рис у педагогів та учнівської молоді».

Інноваційний тренінг спрямований на гармонізацію характеру і розвиток духовних якостей сучасних педагогів і старшокласників шляхом формування моральних ставлень, позитивного мислення, здобуття навичок моральної поведінки. Він поєднує такі форми психологічної роботи як міні-лекції, дискусії, психотренінг, рольові ігри.

Методичні рекомендації призначені для практичних психологів та педагогів для роботи з учнівською молоддю та студентами ВНЗ психолого-педагогічного профілю.

(Рукопис: «Психологічні особливості розвитку духовних якостей характеру особистості в навчально-виховному процесі» / Павлик Н.В., НАПН України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – 2016. – 6,0 др. арк.).

10. «Емоційно-естетична та оптимістична основи професійного розвитку вчителів» (Кудін В.О.).

У методичних рекомендаціях розглядається питання оптимізму, як визначальної основи змісту педагогічної науки і практики. Відзначається, що основою всієї системи освіти має бути утвердження ідеалів оптимізму в процесі розвитку людини. Детально аналізуються основи формування оптимістичного сприйняття людьми життя і виникнення його антипода песимізму.

Розкривається тісний взаємозв'язок розвитку оптимістичного сприйняття життя у взаємодії з психолого-фізіологічними, емоційно-естетичними засадами в процесі становлення особистості людини. Значне місце приділено розкриттю впливу об'єктивних і суб'єктивних передумов формування змісту нашого оптимістичного бачення життя, виділяється роль вчителя у формуванні цього складного процесу.

У книзі підкреслено, що оптимізм – ядро Педагогіки, важлива духовна наповненість гармонійно здійснюваного освітнього процесу.

Методичні рекомендації адресовані педагогічним працівникам, які присвятили свою працю навчанню і вихованню справжнього громадянина своєї країни, можуть використовуватись професорсько-викладацьким складом вищих навчальних закладів України, закладами системи неперервної педагогічної освіти у процесі здійснення професійного розвитку українських освітян.

(Рукопис: Кудін В.О. Емоційно-естетична та оптимістична основи професійного розвитку вчителів: метод. рекомендації / В'ячеслав Олександрович Кудін. – Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2016. – 4,0 др. арк.)

11. «Вчитель як суб'єкт міжнародної освітньої діяльності: досвід англomовних країн» (Авшенюк Н.М.)

У методичних рекомендаціях розкрито концептуальні засади професійного розвитку вчителів як суб'єктів міжнародної освітньої діяльності. Охарактеризовано теоретико-методологічні підходи до дослідження проблеми професійного розвитку вчителів у контексті глобалізаційних процесів. На підставі аналізу зарубіжного досвіду окреслено перспективні напрями розвитку глобальної освіти і глобальної педагогіки у розвинених англomовних країнах світу; розкрито особливості формування глобальної компетентності у педагогічного персоналу.

Методичні рекомендації містять опорний теоретичний матеріал, перелік проблемних питань для самостійної роботи, а також список літератури для самостійного опрацювання.

Рекомендовано для магістрантів, аспірантів, докторантів; викладачів вищих навчальних закладів, слухачів курсів підвищення кваліфікації.

(Рукопис: Авшенюк Н.М. Вчитель як суб'єкт міжнародної освітньої діяльності: досвід англomовних країн: метод. рекомендації / Наталія Миколаївна Авшенюк. – Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2016. – 3,0 др. арк.)

12. «Особливості професійного розвитку вчителів в країнах ЄС» (Дяченко Л.М., Постригач Н.О.)

У методичних рекомендаціях представлено особливості професійного розвитку вчителів загальноосвітніх шкіл у ФРН та країнах Південної Європи.

Розглянуто реформування професійної педагогічної освіти та проаналізовано законодавче забезпечення професійного розвитку вчителів у Німеччині на початку ХХІ століття. Розкрито структуру професійної підготовки учителів в університетах ФРН; охарактеризовано зміст, форми і методи психолого-педагогічної підготовки вчителів; окреслено особливості професійно-педагогічної практики і стажування у загальноосвітніх школах Німеччини. Окреслено перспективи використання ідей німецького досвіду професійного розвитку вчителів у системі неперервної педагогічної освіти України.

Проаналізовано ефективні моделі професійного розвитку вчителів в Італії, Греції, Іспанії. Охарактеризовано діяльність регіональних центрів підвищення кваліфікації вчителів у Греції та Італії.

Методичні рекомендації мають практичну спрямованість, можуть використовуватись професорсько-викладацьким складом вищих навчальних закладів України, закладами системи неперервної педагогічної освіти у процесі здійснення професійного розвитку українських освітян, аспірантами, студентами, магістрантами педагогічних спеціальностей при вивченні курсів «Педагогіка вищої школи» «Порівняльна педагогіка», «Історія педагогіки».

(Рукопис: Дяченко Л.М., Постригач Н.О. Особливості професійного розвитку вчителів в країнах ЄС: метод. рекомендації / Людмила Миколаївна Дяченко, Надія Олегівна Постригач. – Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2016. – 4,5 др. арк.)

13. «Технології професійної підготовки педагога до виховної діяльності» (Молчанова А.О., Піддячий В.М.)

У методичних рекомендаціях здійснено теоретичний аналіз проблеми професійної підготовки педагога до виховної діяльності. Охарактеризовано пріоритети та спрямованість педагогічної діяльності, розглянуто складові навчально-виховної роботи, вказано на потребу опанування та використання передового освітнього досвіду. Представлено теоретико-

методологічне обґрунтування інноваційної технології професійної підготовки педагога до виховної діяльності. Обґрунтовано особливості проектування сприятливого для розвитку особистості педагога середовища.

Для педагогічних працівників, студентів вищих педагогічних навчальних закладів, середніх загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів тощо.

(Рукопис: «Технології професійної підготовки педагога до виховної діяльності» Молчанова А.О., Піддячий В.М. / НАПН України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – 2016. – 3,5 др. арк.)

14. «Виховна діяльність майбутнього педагога на основі культурологічного підходу» (Шарошкіна Н.Г.).

У методичних рекомендаціях здійснено теоретичний аналіз проблеми «Психолого-педагогічного обґрунтування форм підготовки майбутнього педагога до виховної дії на засадах культурологічного підходу». Охарактеризовано функції культурологічних форм підготовки майбутніх педагогів до виховної діяльності. Обґрунтовано психолого-педагогічні аспекти форм підготовки педагога у культурологічному підході до професійної діяльності. На основі аналізу літератури з педагогіки, яка розкриває особливості виховної роботи з дітьми, здійснено класифікацію форм підготовки майбутніх педагогів до виховної дії.

Для педагогічних працівників середніх загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів.

(Рукопис «Виховна діяльність майбутнього педагога на основі культурологічного підходу» Шарошкіна Н.Г. / НАПН України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – 2016. – 3,5 др. арк.)

НАВЧАЛЬНА ПРОДУКЦІЯ

Програма:

Огієнко О.І. «**Інноваційні педагогічні технології**»

В програмі розкрито актуальність, значення, зміст, мета і завдання дисципліни, описано вимоги до знань і вмінь студентів, форми і засоби проміжного та підсумкового контролю, подано зміст навчальної дисципліни за змістовими модулями.

Упровадження програми сприятиме підвищенню якості підготовки майбутнього вчителя.

Для викладачів, студентів педагогічних навчальних закладів.

(Рукопис: Огієнко О. І. Інноваційні педагогічні технології / О. І. Огієнко – К., 2016 (1,0 др. арк.)

ДОВІДКОВА ПРОДУКЦІЯ

Словник термінів:

«**Інноваційна діяльність вчителя: термінологічний словник**» (Огієнко О.І., Мільто Л.О., Калюжна Т.Г., Радченко Ю.Л., Красильник Ю.С., Котун К.В.).

Словник термінів побудований за алфавітно-гніздовою системою. В словнику, застосовуючи системний і міждисциплінарний підходи, подано актуальну фахову інноваційну термінологію як використовується у процесі навчання майбутнього вчителя з метою розвитку його креативного мислення, творчої активності саморефлексії, готовності до інноваційної педагогічної діяльності.

Упровадження словника термінів сприятиме формуванню професійних умінь і навичок вчителя, та підвищенню ефективності професійної їх підготовки.

Для викладачів, студентів педагогічних навчальних закладів.

(Рукопис: Інноваційна діяльність вчителя: термінологічний словник / За ред. О. І. Огієнко; Авт. кол.: Огієнко О.І., Мільто Л.О., Калюжна Т.Г., Радченко Ю.Л., Красильник Ю.С., Котун К.В. – К., 2016. (4,5 др. арк.)

Бібліографічний покажчик:

«Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» (Штома Л.Н.).

У покажчику представлено основні публікації українських науковців з проблем розвитку професійного досвіду викладачів вищих навчальних закладів на етико-естетичних засадах за останні десятиліття (1991 – 2016 рр.). Акцентовано увагу на представленні наукових, навчально-методичних праць співробітників ШООД НАПН України, присвяченим проблемі етичних та естетичних чинників розвитку професійного досвіду викладачів.

Адресовано викладачам вищих педагогічних навчальних закладів, інститутів післядипломної педагогічної освіти, студентам фізико-математичних факультетів, науковцям, аспірантам і докторантам.

(Рукопис: Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів: бібліографічний покажчик / Л.Н. Штома / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – 2016. – 5,0 друк. арк.).

